

ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์อย่างยั่งยืน
กรณีศึกษาอำเภอเมือง จังหวัดปราจีนบุรี

สารนิพนธ์
ของ
วันทนา ชมจินดา

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการวางแผนและการจัดการ
การท่องเที่ยวเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม
ตุลาคม 2548

338 ๔๗๑๑

๗๔๓๑๗

๖๒

ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์อย่างยั่งยืน
กรณีศึกษาอำเภอเมือง จังหวัดปราจีนบุรี

บทคัดย่อ

ของ

วันทนา ชมจินดา

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการวางแผนและการจัดการ
การท่องเที่ยวเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

ตุลาคม 2548

๒ ๒๘๒๑๔.๑

๓ U ส.ศ. ๒๓๗๖

วันทนา ชมจินดา (2548) *ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์อย่างยั่งยืน กรณีศึกษาอำเภอเมือง จังหวัดปราจีนบุรี* สารนิพนธ์ วท ม (การวางแผนและการจัดการการท่องเที่ยวเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม) กรุงเทพฯ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ อาจารย์สมศักดิ์ เกตุแก่นจันทร์

ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์อย่างยั่งยืน กรณีศึกษาอำเภอเมือง จังหวัดปราจีนบุรี ผู้วิจัยกำหนดความมุ่งหมายไว้ดังนี้

- 1 เพื่อสำรวจทรัพยากรทางการท่องเที่ยวของอำเภอเมือง จังหวัดปราจีนบุรี
- 2 เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยต่างๆที่มีผลต่อความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์อย่างยั่งยืนของอำเภอเมือง จังหวัดปราจีนบุรี
- 3 เพื่อศึกษาความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์อย่างยั่งยืนของอำเภอเมือง จังหวัดปราจีนบุรี
- 4 เพื่อศึกษา วิเคราะห์ ปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับ การปรับปรุง แก้ไข พัฒนา แหล่งท่องเที่ยว ให้ดียิ่งขึ้น

ผู้วิจัยใช้เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล 2 ชั้น คือ แบบตรวจสอบทรัพยากรทางการท่องเที่ยว (Resource Audit) และแบบสอบถาม (Questionnaire)

ผลการวิจัยพบว่า

- 1 ทรัพยากรทางการท่องเที่ยวของอำเภอเมือง จังหวัดปราจีนบุรี ประกอบด้วย ทรัพยากรการท่องเที่ยวทางธรรมชาติ ได้แก่ น้ำตกเขาอีโต้ น้ำตกเหวนรก ทรัพยากรการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม ได้แก่ วัดแก้วพิจิตร พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติปราจีนบุรี โรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยภูเบศร ทรัพยากรมหรรรรมปรากฏการณ์สำคัญ ได้แก่ งานวันเกษตรและของดีเมืองปราจีน งานแข่งเรือยาว ประเพณี งานลอยกระทง
- 2 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยต่างๆที่มีผลต่อความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์อย่างยั่งยืนของอำเภอเมือง จังหวัดปราจีนบุรี พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ได้รับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ จากโทรทัศน์ วิทยุ นิตยสารและส่วนใหญ่มีความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวมาก
- 3 ผลการศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาการท่องเที่ยวของอำเภอเมืองปราจีนบุรี พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีความเห็นว่าการพัฒนาในด้าน ร้านจำหน่ายของที่ระลึก ศูนย์บริการนักท่องเที่ยว ระบบบำบัดน้ำเสีย
- 4 ผลการศึกษา ปัญหา ข้อเสนอแนะ การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวให้ดีขึ้นพบว่าควรปรับปรุงให้ดีขึ้นในเรื่องการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยว ความสะอาดและความปลอดภัยในแหล่งท่องเที่ยว

PUBLIC OPINIONS TOWARDS SUSTAINABLE ECOTOURISM
DEVELOPMENT A CASE STUDY OF AMPHOE MUANG,
PRACHIN BURI PROVINCE

AN ABSTRACT
BY
WANTANA CHOMJINDA

Presented in Partial Fulfillment of the Requirements for the
Master of Science Degree in Planning and Management of Ecotourism
at Srinakharinwirot University
October 2005

Wantana Chomjinda (2005) *Public Opinions Towards Sustainable Ecotourism Development a Case Study of Amphoe Muan , Prachin Buri Province*
Master's Project, M Sc (Planning and Management of Ecotourism) Bangkok Graduate School, Srinakharinwirot University Project Advisor Somsak Ketukaenchan

Public Opinions Towards Sustainable Ecotourism Development. a Case Study of Amphoe Muang, Prachin Buri Province This research's objectives are

- 1 To survey Resource Audit of Amphoe Muang, Prachin Buri Province**
- 2 To analyze factors affecting public opinions Sustainable Ecotourism Development a Case Study of Amphoe Muang, Prachin Buri Province**
- 3 To study and understand public opinions toward Sustainable Ecotourism Development: a Case Study of Amphoe Muang, Prachin Buri Province**
- 4 To analyze problems, obstacles and forming up suggestive development and solution to the area.**

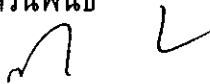
The tools used in this research are Resource Audit and Questionnaire

The research indicates that

- 1 Resource Audit of Amphoe Muang, Prachin Buri Province Example of Natural resources are Namtok khao Eee-Tho and Namtok Heaw Na-Rok Cultural resources are Wat Kaeo Phichit, National Museum of Prachin Buri and Chao Phraya Aphai Pubet hospital Special events are Agriculture and best products of Prachin festival, Long Boat competition festival and Loy khathong festival**
- 2 To analyze factors affecting public opinions Sustainable Ecotourism Development most of the locals in selected group receive the information about Sustainable Ecotourism Development through television, radio and magazine Most of the locals in selected group have good level of knowledge and information about Tourism.**
- 3 To study and understand public opinions toward Sustainable Ecotourism Development: most of the locals in selected group would like to see the improvement of souvenir shops, tourist information center, sewer system**
- 4 The conclusion based on public opinions suggests that more tourists' information should be improved to promote the area The sanitary within each site and tourists safety should be improved**

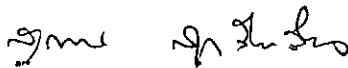
อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตร และคณะกรรมการ
สอบได้พิจารณาสารนิพนธ์ฉบับนี้แล้วเห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิตสาขาวิชาการวางแผนและการจัดการการท่องเที่ยวเพื่ออนุรักษ์
สิ่งแวดล้อมของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์

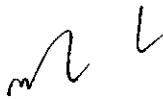
(อาจารย์ สมศักดิ์ เกตุแก่นจันทร์)

ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตร

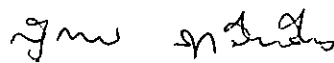

(รองศาสตราจารย์ สุภาพร สุกสีเหลือง)

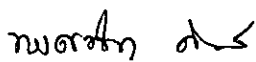
คณะกรรมการสอบ

(อาจารย์ สมศักดิ์ เกตุแก่นจันทร์)

(รองศาสตราจารย์ สุภาพร สุกสีเหลือง)

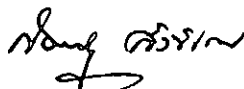
(รองศาสตราจารย์ ทรรคนิยา ตักดีดี)

ประธาน

กรรมการสอบสารนิพนธ์

กรรมการสอบสารนิพนธ์

อนุมัติให้รับสารนิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญา
วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการวางแผนและการจัดการการท่องเที่ยวเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม
ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. กิตติมา สังข์เกษม)

วันที่ 14 เดือน ตุลาคม พ.ศ. 2548

คณบดีคณะสังคมศาสตร์

ประกาศคุณูปการ

สารนิพนธ์นี้สำเร็จได้ด้วยความกรุณาจาก รองศาสตราจารย์ สุภาพร สุกสีเหลือง ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตร ดร สมศักดิ์ เกตุแก่นจันทร์ อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ รองศาสตราจารย์ ทรรคนิยา คักดีดี กรรมการสอบสารนิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร ชาคริต ชุมวิวัฒนะ กรรมการสอบสารนิพนธ์ ที่กรุณาให้คำปรึกษาแนะนำ ตลอดจนปรับปรุงแก้ไข ข้อบกพร่องต่างๆ ด้วยความเอาใจใส่อย่างดียิ่ง ผู้วิจัยตระหนักถึงความตั้งใจจริงและความทุ่มเท ของคณาจารย์ทุกท่าน จึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร พยอม ธรรมบุตร อาจารย์ท่านแรกซึ่ง ประสิทธิ์ประสาทความรู้ด้านการวางแผนและการจัดการการท่องเที่ยว ทั้งยังเป็นแบบอย่างใน ด้านความทุ่มเทเพื่อสังคมและศิษย์ทุกคนโดยไม่เห็นแก่ความเหน็ดเหนื่อย ขอกราบขอบพระคุณ ผู้ทรงคุณวุฒิ อาจารย์ ธเนศ ดวนชะเอม นายกสมาคมนักวิจัยในความอุปถัมภ์ของสภาวิจัย แห่งชาติ และดร ปัญญา ชีระวิทย์เลิศ อาจารย์มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม ที่กรุณาให้ คำปรึกษาแนะนำ ตลอดจนตรวจตรวจสอบแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้

นอกจากนี้ ผู้วิจัยขอขอบพระคุณผู้ตอบแบบสอบถามทุกท่าน ที่ได้เสียสละเวลาตอบ แบบสอบถาม ทำให้สามารถนำข้อมูลมาวิเคราะห์ได้อย่างสมบูรณ์ รวมทั้งขอขอบคุณเพื่อนๆ ทุก คนที่ให้ความช่วยเหลือระหว่างการทำวิจัย

ท้ายสุด ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณบิดา มารดา ผู้ให้โอกาสทางการศึกษาแก่ผู้วิจัย เสมอมา ขอขอบคุณพี่น้องน้องๆและหลานๆในครอบครัวที่ให้อกำลังใจและกำลังกาย ช่วยเหลือ ด้วยดีตลอดมา ขอกราบสรรเสริญพระเป็นเจ้า ในพระพรที่ประทานให้ผู้วิจัย มีความมานะ อุทิศตน สามารถฟันฝ่าอุปสรรคต่างๆ จนประสบความสำเร็จในที่สุด

วันทนา ชมจินดา

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
ภูมิหลัง	1
ความมุ่งหมายของการวิจัย	3
ความสำคัญของการวิจัย	3
ขอบเขตของการวิจัย	3
กรอบแนวคิดในการวิจัย	4
นิยามศัพท์เฉพาะ	4
สมมติฐานในการวิจัย	5
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	6
แนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยว	6
แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาที่ยั่งยืน	7
แนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์	13
แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน	20
แนวคิดเกี่ยวกับความรู้	25
แนวคิดเกี่ยวกับความคิดเห็น	26
สภาพทั่วไปและข้อมูลพื้นฐานของจังหวัดปราจีนบุรี	27
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	32
3 วิธีการดำเนินการวิจัย	37
การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง	37
การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	38
การเก็บรวบรวมข้อมูล	40
การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล	40
การนำเสนอผลงานวิจัย	41

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
4 การวิเคราะห์ข้อมูล	43
1 ทรัพยากรทางการท่องเที่ยวท้องถิ่นของอำเภอเมืองปราจีนบุรี	43
2 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยต่างๆที่มีผลต่อความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์อย่างยั่งยืนของอำเภอเมืองปราจีนบุรี	85
3 ผลการศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาการท่องเที่ยวของอำเภอเมืองปราจีนบุรี	97
4 ผลการวิเคราะห์ ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับ การปรับปรุงแก้ไข พัฒนา แหล่งท่องเที่ยวของอำเภอเมืองปราจีนบุรี ให้ดีขึ้น	104
5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	105
สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล	106
อภิปรายผล	112
ข้อเสนอแนะ	115
บรรณานุกรม	117
ภาคผนวก	123
ภาคผนวก ก แบบตรวจสอบทรัพยากรทางการท่องเที่ยว (Resource Audit)	124
ภาคผนวก ข แบบสอบถามความคิดเห็นประชาชน	133
ภาคผนวก ค แผนยุทธศาสตร์จังหวัดปราจีนบุรีที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว..	140
ภาคผนวก ง หนังสือขอความอนุเคราะห์เพื่อการวิจัย	142
ประวัติย่อผู้วิจัย	155

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 แสดงจำนวนกลุ่มตัวอย่างตามสัดส่วนประชากรในแต่ละตำบล	38
2 แสดงจำนวนและร้อยละ จำแนกตามเพศของกลุ่มตัวอย่าง	85
3 แสดงจำนวนและร้อยละจำแนกตามค่าเฉลี่ยอายุของกลุ่มตัวอย่าง	86
4 แสดงจำนวนและร้อยละจำแนกตามระดับการศึกษาของกลุ่มตัวอย่าง	87
5 แสดงจำนวนและร้อยละจำแนกตามสถานภาพของกลุ่มตัวอย่าง	88
6 แสดงจำนวนและร้อยละจำแนกตามอาชีพของกลุ่มตัวอย่าง	89
7 แสดงจำนวนและร้อยละจำแนกตามรายได้เฉลี่ยต่อเดือนของกลุ่มตัวอย่าง	90
8 แสดงจำนวนและร้อยละจำแนกตามระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชนของกลุ่มตัวอย่าง	91
9 แสดงการร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มตัวอย่างในด้านการรับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ แหล่งข่าวสารประเภทต่างๆ และ ความถี่ในการรับข้อมูลข่าวสาร	93
10 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างในด้านความคิดเห็นต่อความเพียงพอในการแพร่ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์	94
11 แสดงจำนวนและร้อยละของสื่อประเภทต่าง ๆ ที่กลุ่มตัวอย่างต้องการได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์เพิ่มเติม	94
12 แสดงการร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มตัวอย่างในด้านความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยว	95
13 แสดงการร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของผู้ตอบแบบสอบถามในด้านความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาการท่องเที่ยวของอำเภอเมืองปราจีนบุรี	97
14 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างเพศกับระดับความคิดเห็นของประชาชนท้องถิ่นในอำเภอเมืองปราจีนบุรีที่มีต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์อย่างยั่งยืน	99
15 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างอายุกับระดับความคิดเห็นของประชาชนท้องถิ่นในอำเภอเมืองปราจีนบุรีที่มีต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์อย่างยั่งยืน	100
16 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างการศึกษากับระดับความคิดเห็นของประชาชนท้องถิ่นในอำเภอเมืองปราจีนบุรีที่มีต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์อย่างยั่งยืน	100
17 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างสถานภาพกับระดับความคิดเห็นของประชาชนท้องถิ่นในอำเภอเมืองปราจีนบุรีที่มีต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์อย่างยั่งยืน	101

บัญชีตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
18 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างอาชีพกับระดับความคิดเห็นของประชาชนท้องถิ่นใน อำเภอเมืองปราจีนบุรีที่มีต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์อย่างยั่งยืน	101
19 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างรายได้กับระดับความคิดเห็นของประชาชนท้องถิ่นใน อำเภอเมืองปราจีนบุรีที่มีต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์อย่างยั่งยืน	102
20 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชนกับระดับความคิดเห็นของ ประชาชนท้องถิ่นในอำเภอเมืองปราจีนบุรีที่มีต่อการพัฒนาการท่องเที่ยว เชิงอนุรักษ์อย่างยั่งยืน	102
21 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ กับระดับความคิดเห็นของประชาชนท้องถิ่นในอำเภอเมืองปราจีนบุรีที่มีต่อการ พัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์อย่างยั่งยืน	103
22 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวกับระดับความคิดเห็นของ ประชาชนท้องถิ่นในอำเภอเมืองปราจีนบุรีที่มีต่อการพัฒนาการท่องเที่ยว เชิงอนุรักษ์อย่างยั่งยืน	103
23 แสดงจำนวนและร้อยละจำแนกตามข้อเสนอแนะในการพัฒนาการท่องเที่ยว เชิงอนุรักษ์อย่างยั่งยืน	104

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 กรอบแนวคิดในการวิจัย	4
2 องค์ประกอบของการพัฒนาที่ยั่งยืน	10
3 แนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืน ดุลยภาพ	12
4 องค์ประกอบของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ	19
5 องค์ประกอบหลัก 5 ด้านของการพัฒนาชุมชน	24
6 แผนที่ตัวเมืองปราจีนบุรี	27
7 แผนที่จังหวัดปราจีนบุรี	44
8 แผนที่อำเภอเมืองปราจีนบุรี	45
9 แผนที่น้ำตกเขาอีโต้	50
10 ป้ายบอกทางไปน้ำตกเขาอีโต้	51
11 ป้ายชื่อน้ำตกเขาอีโต้	51
12 ป้ายแผนที่แสดงที่ตั้งของน้ำตกเขาอีโต้	52
13 ชุมชขายอาหาร-เครื่องดื่ม	52
14 น้ำตกเขาอีโต้	53
15 การสร้างคันคอนกรีตริมตลิ่งน้ำตกเขาอีโต้	53
16 แผนที่น้ำตกเหวนรก	56
17 น้ำตกเหวนรก	57
18 น้ำตกเหวนรกภาพถ่ายจากมุมสูง	58
19 ความสมบูรณ์ของผืนป่าบริเวณน้ำตกเหวนรก	58
20 แผนที่วัดแก้วพิจิตร	60
21 วัดแก้วพิจิตร	61
22 หอระฆัง	61
23 ศาลานั่งพักผ่อนริมน้ำ	62
24 แพรี่มน้ำเลี้ยงปลา	62
25 หลวงพ่อกัย (พระประธานในอุโบสถ)	63
26 แผนที่พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติปราจีนบุรี	65
27 บ้ายทางเข้าพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติปราจีนบุรี	65
28 พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติปราจีนบุรี	66

บัญชีภาพประกอบ (ต่อ)

ภาพประกอบ	หน้า
29 ป้ายสื่อความหมาย	66
30 โบราณวัตถุหน้าพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติปราจีนบุรี	67
31 แผนที่โรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยภูเบศร	69
32 โรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยภูเบศร	70
33 ดึกเจ้าพระยาอภัยภูเบศร	70
34 พระรูปเจ้าพระยาอภัยภูเบศรด้านหน้าดึก	71
35 ศูนย์การแพทย์ไทยอภัยภูเบศร	71
36 ศูนย์จำหน่ายสมุนไพรไทยอภัยภูเบศร	72
37 เส้นทางจักรยานท่องเที่ยว	74
38 ทิวทัศน์บนเส้นทางจักรยานท่องเที่ยว	75

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

อุตสาหกรรมท่องเที่ยวจัดว่าเป็นอุตสาหกรรมที่ใหญ่ที่สุดในโลก องค์การท่องเที่ยวโลก หรือ WTO (World Tourism Organization) ซึ่งเป็นหน่วยงานขององค์การสหประชาชาติ ได้พยากรณ์ไว้ว่า เมื่อมีนักท่องเที่ยวนานาชาติ 650 ล้านคน ในปี ค.ศ. 2000 นักท่องเที่ยวจะเพิ่มขึ้นเป็น 937 ล้านคน ในปี ค.ศ. 2010 และจะเพิ่มขึ้นอีกเป็น 1600 ล้านคน ในปี ค.ศ. 2020 การท่องเที่ยวสามารถสร้างรายได้ มูลค่ามหาศาลแก่รัฐบาลหลายๆประเทศ ทั้งก่อให้เกิดรายได้หมุนเวียนเพิ่มพูนทางอ้อมในภาคอุตสาหกรรมต่างๆ ใช้เป็นเครื่องมือในการกระจายรายได้ และความเจริญสู่ภูมิภาค เพราะก่อให้เกิดการสร้างงานจำนวนมากแก่ตลาดแรงงาน ซึ่งอาจกล่าวได้ว่าเมื่อเดินไปตามท้องถนนจะพบคน 1 ใน 10 คนทำงานในภาคอุตสาหกรรมท่องเที่ยวและอุตสาหกรรมภาคบริการ

ในการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศไทย อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวจัดว่ามีความสำคัญอย่างยิ่งและได้มีการขยายตัวเพิ่มขึ้นอย่างมาก ทั้งยังเป็นกิจกรรมที่สามารถสร้างรายได้เป็นเงินตราต่างประเทศเป็นอันดับหนึ่งติดต่อกันมาเป็นเวลาหลายปี ดังจะเห็นได้จากจำนวนนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศที่เดินทางเข้ามาเที่ยวในประเทศไทยมีจำนวนเพิ่มมากขึ้น ในอดีตที่ผ่านมา การจัดการอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวจะเน้นการดำเนินการในเชิงพาณิชย์ โดยมุ่งหวังให้เกิดรายได้แต่ขาดการพิจารณาถึงมิติด้านอื่นๆ ได้แก่ ด้านสิ่งแวดล้อม ด้านสังคมและวัฒนธรรมตลอดจนมิติทางด้านจิตวิญญาณ การจัดการท่องเที่ยวในเชิงพาณิชย์ได้ก่อให้เกิดการทำลายทรัพยากรธรรมชาติและวัฒนธรรมเพื่อเป็นวัตถุประสงค์และต้นทุนในการดำเนินการดึงดูดความสนใจของนักท่องเที่ยว เร่งการพัฒนาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวใช้เป็นกลยุทธ์ในการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ โดยคำนึงถึงแต่รายได้จากการท่องเที่ยวจนลืมนึกถึงสภาพแวดล้อม ฉะนั้นจึงมีความจำเป็นอย่างเร่งด่วน ในการแสวงหาแนวทางวางแผนและจัดการอุตสาหกรรมท่องเที่ยวแบบบูรณาการในภาพรวมเพื่อให้อุตสาหกรรมท่องเที่ยวสามารถพัฒนาไปสู่ความยั่งยืน และเพื่อให้อุตสาหกรรมท่องเที่ยวสามารถเป็นเครื่องมือในการประสานการวางแผนของทุกภาค ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้เกิดการพัฒนาประเทศที่ยั่งยืน (พยอม ธรรมบุตร 2547 คำนำ)

เนื่องจากภาวะการแข่งขันทางการท่องเที่ยวกับประเทศในทวีปเอเชียที่หันมาส่งเสริมการท่องเที่ยวอย่างจริงจัง และเมื่อเกิดกระแสตื่นตัวด้านการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน ประกอบกับปัจจุบันนักท่องเที่ยวมีความชื่นชอบในการเดินทางท่องเที่ยวเพื่อแสวงหาความรู้ ประสบการณ์และทำความเข้าใจในวัฒนธรรม และวิถีชีวิตของชุมชนท้องถิ่นที่เป็นจุดหมายปลายทางเพิ่มมากขึ้น โดยมีความประสงค์ที่จะสร้างความคุ้นเคยกับประชาชนในท้องถิ่นหรือมีความนิยม ในการเดินทางท่องเที่ยวเพื่อการศึกษามากกว่าในอดีต การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์จึงได้รับการส่งเสริมให้เป็นองค์ประกอบที่สำคัญ

ของการพัฒนาที่ยั่งยืน สอดคล้องกับแนวการวางแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 9 ที่มุ่งนำประเทศไปสู่การพัฒนาแบบคนเป็นศูนย์กลาง ยึดหลักเศรษฐกิจแบบพอเพียง และให้ความสำคัญกับการพัฒนาทุกด้านที่มุ่งสู่คุณภาพ เพื่อนำมาซึ่งความอยู่ดีมีสุขของคนไทยทุกคน แต่การพัฒนาตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมทั้ง 8 แผนที่ผ่านมา ขาดความสมดุล มีความก้าวหน้าในบางส่วน โดยเฉพาะด้านเศรษฐกิจประสบความสำเร็จในเชิงปริมาณ แต่ขาดความสมดุลด้านคุณภาพ ขาดความยืดหยุ่นไม่มีการวางแผนสำหรับเหตุการณ์ปัจจุบันทันด่วน เป็นการวางแผนจากระดับบน (top) มาสู่ระดับล่าง (bottom) (สำนักงานแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ 2545) เมื่อรัฐบาลชุดพันตำรวจโททักษิณ ชินวัตร เข้ามาบริหารประเทศได้เปลี่ยนแนวการวางแผนพัฒนาประเทศในปลายแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 9 (2545 – 2549) มาเป็นการวางแผนยุทธศาสตร์เพื่อการบริหารจัดการแบบใหม่ และเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศไทยในยุคโลกาภิวัตน์ โดยมุ่งเน้นส่งเสริมด้านการพัฒนาการท่องเที่ยวซึ่งเป็นรายได้หลักของประเทศ จนกระทั่งประมาณ พ.ศ. 2546 เกิดโรคระบาดซาร์ส โรคไข้หวัดนก และปลายปี พ.ศ. 2547 เกิดสึนามิ ส่งผลกระทบต่อการท่องเที่ยวของไทยเป็นอย่างมากนักท่องเที่ยวต่างชาติลดน้อยลง การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยจึงต้องปรับแผนการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยว และฟื้นฟูแหล่งท่องเที่ยวต่างๆที่ได้รับผลกระทบจากสึนามิ

จังหวัดปราจีนบุรีเป็นจังหวัดที่อยู่ในแผนยุทธศาสตร์การพัฒนากลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนล่าง (เบญจบุรพาสวรรณภูมิ) ประกอบด้วย จังหวัดปราจีนบุรี สมุทรปราการ นครนายก ฉะเชิงเทรา และสระแก้ว จังหวัดปราจีนบุรีเป็นจังหวัดที่มีทำเลที่ตั้งใกล้กรุงเทพมหานคร จึงได้รับอิทธิพลจากการขยายตัวจากพื้นที่ชั้นในให้เป็นพื้นที่รองรับธุรกิจการค้า โรงงานอุตสาหกรรมและที่อยู่อาศัยเชื่อมโยงกับกรุงเทพมหานคร จังหวัดปราจีนบุรีเป็นศูนย์กลางคมนาคมขนส่งที่เชื่อมต่อไปถึงภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ชายฝั่งทะเลภาคตะวันออก ภาคกลาง ดินแดนติดต่อกับชายแดนไทย-กัมพูชา ทั้งยังอยู่ใกล้สนามบินสุวรรณภูมิ ซึ่งรัฐบาลได้ส่งเสริมให้เป็นศูนย์กลางการบินแห่งภูมิภาคเอเชีย (Aviation Hub of Asia) ซึ่งจะช่วยผลักดันให้ไทยเป็นจุดเชื่อมโยงการท่องเที่ยวแห่งทวีปเอเชีย ประกอบกับอำเภอเมือง จังหวัดปราจีนบุรีซึ่งมีความหลากหลายในเรื่องของแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ แหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ และแหล่งท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ จึงเห็นควรให้ความสำคัญ ในการส่งเสริมการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์อย่างยั่งยืนขึ้นภายในอำเภอเมือง จังหวัดปราจีนบุรีอย่างจริงจัง เพื่อเป็นการสร้างรายได้เสริมให้แก่ประชาชนภายในอำเภอเมือง อีกทางหนึ่งด้วย

ความมุ่งหมายของการวิจัย

- 1 เพื่อสำรวจทรัพยากรทางการท่องเที่ยวของอำเภอเมือง จังหวัดปราจีนบุรี
- 2 เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยต่างๆที่มีผลต่อความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์อย่างยั่งยืนของอำเภอเมือง จังหวัดปราจีนบุรี
- 3 เพื่อศึกษาความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์อย่างยั่งยืนของอำเภอเมือง จังหวัดปราจีนบุรี
- 4 เพื่อศึกษา วิเคราะห์ ปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับ การปรับปรุง แก้ไข พัฒนา แหล่งท่องเที่ยวของอำเภอเมือง จังหวัดปราจีนบุรี ให้ดียิ่งขึ้น

ความสำคัญของการวิจัย

- 1 ทำให้ทราบถึงจำนวนทรัพยากรทางการท่องเที่ยวของอำเภอเมืองจังหวัดปราจีนบุรี
- 2 ทำให้ทราบถึงปัจจัยต่างๆที่มีผลต่อความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์อย่างยั่งยืนของอำเภอเมือง จังหวัดปราจีนบุรี
- 3 ทำให้ทราบถึงความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์อย่างยั่งยืนของอำเภอเมือง จังหวัดปราจีนบุรี
- 4 ทำให้ทราบถึงปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับ การปรับปรุง แก้ไขพัฒนา แหล่งท่องเที่ยว ให้ดียิ่งขึ้น

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชาชนของ อำเภอเมือง จังหวัดปราจีนบุรี

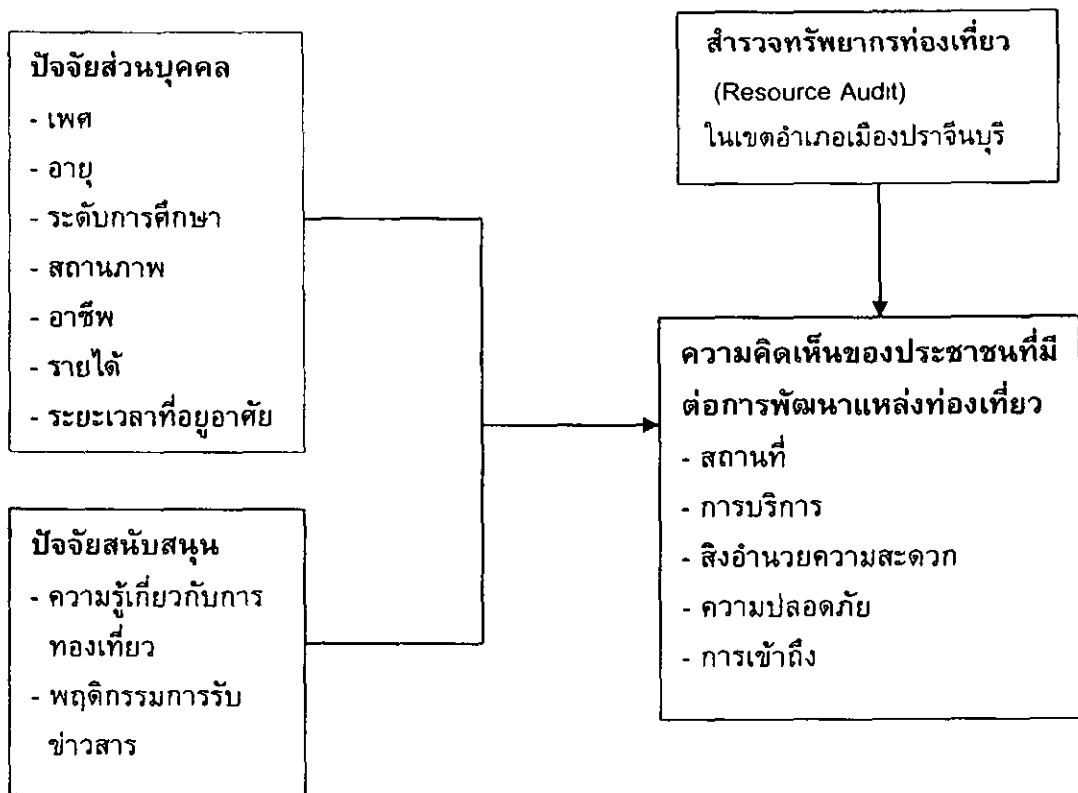
กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้กลุ่มตัวอย่าง เป็นประชาชนหลากหลายอาชีพ ของอำเภอเมือง จังหวัดปราจีนบุรี ได้แก่ ผู้ประกอบการ นายอำเภอ ผู้นำชุมชน องค์การบริหารส่วนตำบล(อบต) ข้าราชการ พนักงานรัฐวิสาหกิจ ประชาชนที่อยู่ในพื้นที่ รวมทั้งพระสงฆ์ โดยเลือกตำบลที่มีแหล่งท่องเที่ยวที่น่าสนใจและมีนักท่องเที่ยวไปเยี่ยมชมมาก จำนวน 4 ตำบล ได้แก่

- 1 ตำบลหน้าเมือง สถานที่ท่องเที่ยวสำคัญ ได้แก่ วัดแก้วพิจิตรและพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติปราจีนบุรี
- 2 ตำบลท่างาม สถานที่ท่องเที่ยวสำคัญ ได้แก่ โรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยภูเบศร
- 3 ตำบลบ้านพระ สถานที่ท่องเที่ยวสำคัญ ได้แก่ น้ำตกเขาอีโต้
- 4 ตำบลเนินหอม สถานที่ท่องเที่ยวสำคัญ ได้แก่ น้ำตกเหวนรก

กรอบแนวคิดในการวิจัย

จากการศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับ แนวคิด และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องต่างๆ รวมทั้งการเก็บข้อมูลภาคสนาม ผู้วิจัยได้กำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัยเพื่อให้เกิด ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์อย่างยั่งยืนของอำเภอเมือง จังหวัดปราจีนบุรี ดังนี้

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

นิยามศัพท์เฉพาะ

1 การท่องเที่ยว (Tourism) หมายถึง การเดินทางพักผ่อนหย่อนใจหรือเพื่อหาความสนุกสนาน การประชุมสัมมนาเพื่อศึกษาหาความรู้ เพื่อการศึกษา เพื่อการติดต่อธุรกิจ ตลอดจนการเยี่ยมเยียนญาติมิตร

2 การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (Sustainable Tourism) หมายถึง การพัฒนาที่สามารถตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวและผู้เป็นเจ้าของท้องถิ่นในปัจจุบันโดยมีการปกป้องและสงวนรักษาโอกาสต่างๆ ของอนุชนรุ่นหลัง และรวมถึงการจัดการทรัพยากรเพื่อตอบสนองความจำเป็นทางเศรษฐกิจ สังคม และความงามทางสุนทรีย์ภาพ ในขณะที่สามารถรักษาเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมและระบบนิเวศ

3 การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ (Ecotourism) หมายถึง การท่องเที่ยวอย่างมีความรับผิดชอบต่อแหล่งธรรมชาติ มีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่นและแหล่งวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับระบบนิเวศสิ่งแวดล้อมและการท่องเที่ยว โดยมีกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันของผู้ที่เกี่ยวข้องภายใต้การจัดการอย่างมีส่วนร่วมของท้องถิ่น เพื่อให้เกิดจิตสำนึกต่อการรักษาระบบนิเวศอย่างยั่งยืน

4 การอนุรักษ์ (Conservation) หมายถึง การรู้จักนำทรัพยากรมาใช้ให้เกิดประโยชน์อย่างชาญฉลาด เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อมหาชนมากที่สุด สูญเสียน้อยที่สุด ใช้ได้นานและต้องกระจายการใช้ประโยชน์ให้ทั่วถึงกันโดยถูกต้องตามกาลเทศะด้วย

5 การพัฒนาอย่างยั่งยืน (Sustainable Development) หมายถึง การพัฒนาที่ต้องคำนึงถึงความเป็นองค์รวมของทุกๆ ด้านอย่างสมดุล บนพื้นฐานของทรัพยากรธรรมชาติ ภูมิปัญญาและวัฒนธรรมไทย ด้วยการมีส่วนร่วมของประชาชนทุกกลุ่ม ด้วยความเอื้ออาทร เคารพซึ่งกันและกัน เพื่อความสามารถในการพึ่งตนเอง และมีคุณภาพชีวิตที่ดีอย่างเท่าเทียม

6 ความรู้ (Knowledge) หมายถึง พฤติกรรมเบื้องต้นที่ผู้เรียนสามารถจดจำได้ หรือระลึกได้ โดยการมองเห็น ได้ยิน ความรู้ในที่นี้คือ ข้อเท็จจริง กฎเกณฑ์และข้อมูลต่างๆ ที่ได้รับและรวบรวมสะสมไว้จากมวลประสบการณ์ต่างๆ

7 ความคิดเห็น (Opinion) หมายถึง การแปลความหมายหรือการลงความเห็นที่เกิดจากข้อเท็จจริงซึ่งแต่ละคนคิดว่าถูกต้อง ขณะที่คนอื่นๆ อาจจะไม่เห็นด้วยก็ได้

8 ศักยภาพ (Potential) หมายถึง ความสามารถที่ยังไม่พัฒนา หรือยังไม่พัฒนาเต็มที่ เป็นพลังที่ซ่อนไว้หรือพลังแฝงที่ยังไม่ได้แสดงออกมาให้ปรากฏ หรือออกมาบ้างแต่ไม่หมด

สมมติฐานในการวิจัย

1 ประชาชนท้องถิ่นมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์อย่างยั่งยืนที่แตกต่างกันในเรื่องดังต่อไปนี้ ได้แก่ สถานที่ การบริการ สิ่งอำนวยความสะดวก ความปลอดภัย การเข้าถึง

2 ประชาชนท้องถิ่นที่มีปัจจัยด้านต่างๆ ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพ อาชีพ รายได้ ระยะเวลาที่อยู่อาศัย มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์อย่างยั่งยืนของอำเภอเมือง จังหวัดปราจีนบุรีแตกต่างกัน

3 ความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของประชาชนท้องถิ่นที่มีต่อความคิดเห็นในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์อย่างยั่งยืนในอำเภอเมืองจังหวัดปราจีนบุรีแตกต่างกัน

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และได้นำเสนอตามหัวข้อต่อไปนี้

- 1 แนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยว
- 2 แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาที่ยั่งยืน
- 3 แนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์
- 4 แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน
- 5 แนวคิดเกี่ยวกับความรู้
- 6 แนวคิดเกี่ยวกับความคิดเห็น
- 7 สภาพทั่วไปและข้อมูลพื้นฐานของจังหวัดปราจีนบุรี
- 8 ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. แนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยว

ลอซัน, และ บัด โบวี (สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย 2542 2-5, อ้างอิงจาก Lawson, & baud-bovy 1977) กล่าวว่า การท่องเที่ยวเป็นการนันทนาการ (Recreation) รูปแบบหนึ่งที่เกิดขึ้นระหว่างเวลาว่าง (Leisure time) ที่มีการเดินทาง (Travel) เข้ามาเกี่ยวข้อง โดยเป็นการเดินทางจากที่หนึ่งที่มีจุดหมายที่อยู่อาศัย ไปยังอีกที่หนึ่งที่ตั้งือเป็นแหล่งท่องเที่ยว

แมค อินทอส (สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย 2542 2-5, อ้างอิงจาก R W Mc Intosh 1972) กล่าวว่า การท่องเที่ยวเป็นการเปลี่ยนบรรยากาศและสิ่งแวดล้อม โดยมีแรงกระตุ้น (Motivator) จากความต้องการในด้านกายภาพ ด้านวัฒนธรรม ด้านการปฏิสัมพันธ์ และด้านสถานะหรือเกียรติคุณ

แมค อินทอส, และ โกลด์เนอร์ (สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย 2542 2-5, อ้างอิงจาก Mc Intosh, & Goeldner 1984) กล่าวว่า การท่องเที่ยว (Tourism) หมายถึง ผลรวมของปรากฏการณ์ต่างๆ และความสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นจากการปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักท่องเที่ยวกับธุรกิจและบริการต่างๆ รวมทั้งกับรัฐบาลประเทศเจ้าภาพ และประชาชนในท้องถิ่น ซึ่งเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่เกี่ยวข้องอยู่ในกิจกรรมหรือกระบวนการในการดึงดูด ด้วยการให้การต้อนรับที่อบอุ่น เปี่ยมไมตรีจิตแก่นักท่องเที่ยวหรือผู้มาเยือน

พจนานุกรม เวบส์เตอร์ (กวี วรกวิน, พิพัฒน์ นวลอนันต์ และ พิเศษ เสนาวงษ์ 2546 8, อ้างอิงจาก Webster's Third New International Dictionary) ได้ให้ความหมายของคำว่า Tourism หมายถึง การท่องเที่ยวเพื่อความสำราญและการบริหารงานธุรกิจเกี่ยวกับการท่องเที่ยว คำว่า

“การท่องเที่ยว” มิได้มีความหมายเป็นเพียงการเดินทางเพื่อการพักผ่อนหย่อนใจ หรือเพื่อความสนุกสนานเท่านั้น แต่ยังหมายถึงการเคลื่อนย้ายของประชากรจากแห่งหนึ่งไปสู่อีกแห่งหนึ่งรวมทั้งการเดินทางภายในประเทศและต่างประเทศด้วย

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (กวี วรกวิน, พิพัฒน์ นวลอนันต์ และ พิเศษ เสนาวงษ์ 2546 8, อ้างอิงจาก ภาควิชาภูมิสถาปัตยกรรม คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2538) ได้ให้ความหมายของการท่องเที่ยวในคู่มือพัฒนาภูมิทัศน์เมืองเพื่อการท่องเที่ยว ซึ่งเสนอต่อการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยว่าเป็นความต้องการอย่างหนึ่งของคนที่เกิดขึ้น เมื่อมีความพร้อมทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจ มีวัตถุประสงค์ต่างกันดังนี้

- 1 ความอยากรู้อยากเห็นในด้านต่างๆเพื่อการท่องเที่ยว เพื่อได้พบเห็นสิ่งแปลกใหม่
- 2 การพักผ่อนหย่อนใจเพื่อผ่อนคลายความเครียดจากภารกิจประจำวัน
- 3 ความสนใจทางด้านศาสนาและไสยศาสตร์
- 4 อาชีพและธุรกิจ
- 5 วัตถุประสงค์ของการท่องเที่ยวอื่นๆได้แก่ การเยี่ยมญาติพี่น้อง เพื่อนฝูง

อาจสรุปได้ว่า “การท่องเที่ยว” หมายถึง ปรากฏการณ์ของมนุษย์ที่เกิดจากการสร้างปฏิสัมพันธ์เชิงบวกกับสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติและทางวัฒนธรรมในเรื่องเกี่ยวกับการเดินทางไปยังสถานที่ต่างๆ เพื่อจุดประสงค์ที่แตกต่างกัน และมีใช้เพื่อการย้ายถิ่นฐานแบบถาวร โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อความบันเทิงหรือความสนุกสนาน การพักผ่อนหย่อนใจจากภูมิทัศน์ของสถานที่ท่องเที่ยวทั้งทางธรรมชาติและทางวัฒนธรรม เพื่อการศึกษาทั้งทางธรรมชาติและทางวัฒนธรรม และเพื่อวัตถุประสงค์อื่นๆ เช่น การเล่นกีฬา การพบปะสังสรรค์กับเพื่อนฝูง ญาติพี่น้อง เป็นต้น

2 แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาที่ยั่งยืน

แนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืนเริ่มเข้ามามีบทบาทในกระแสการพัฒนาของสังคมโลกนับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2515 เมื่อองค์การสหประชาชาติได้จัดให้มีการประชุมสุดยอดว่าด้วยสิ่งแวดล้อมและมนุษย์ (Human Environment) ณ กรุงสตอกโฮล์ม ประเทศสวีเดน ซึ่งเรียกร้องให้ทั่วโลกคำนึงถึงการลดการใช้ทรัพยากรอย่างฟุ่มเฟือยจนเกินขีดจำกัดของทรัพยากรโลก ผลจากการประชุมดังกล่าวทำให้ทั่วโลกหันมาให้ความสนใจเรื่องสิ่งแวดล้อมกันอย่างกว้างขวาง ต่อมาในปี ค.ศ. 1987 สหประชาชาติได้จัดตั้งสมัชชาโลกว่าด้วยสิ่งแวดล้อมและการพัฒนา (World Commission on Environment and Development WCED หรือที่รู้จักกันโดยทั่วไปว่า Brundtland Commission) เพื่อทำการศึกษาในเรื่องการสร้างสมดุลระหว่างสิ่งแวดล้อมและการพัฒนา ซึ่งได้เผยแพร่เอกสารชื่อ Our Common Future ที่ได้เรียกร้องให้ชาวโลกเปลี่ยนแปลงวิถีทางการดำเนินชีวิตที่ฟุ่มเฟือยและเปลี่ยนวิถีทางการพัฒนาเสียใหม่ ในลักษณะที่ปลอดภัยต่อสิ่งแวดล้อมและให้สอดคล้องกับข้อจำกัดของธรรมชาติมากยิ่งขึ้น รวมทั้งได้เสนอว่ามนุษยชาติสามารถที่จะทำให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืนขึ้นมาได้

การพัฒนาที่ยั่งยืนได้รับความสำคัญมากยิ่งขึ้น เมื่อสหประชาชาติได้จัดให้มีการประชุมสุดยอดระดับโลกว่าด้วยสิ่งแวดล้อมและการพัฒนา (UN Conference on Environment and

Development UNCED) หรือการประชุม Earth Summit ณ กรุงริโอ เดอ จาเนโร ประเทศบราซิล เมื่อปี พ.ศ. 2535 ผลจากการประชุมในครั้งนี้ ผู้แทนของ 178 ประเทศรวมทั้งประเทศไทย ได้ร่วมลงนามรับรองแผนปฏิบัติการ 21 (Agenda 21) ซึ่งถือเป็นแผนแม่บทของโลกที่ประเทศสมาชิกต้องตระหนักถึงปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมและเห็นความสำคัญที่จะต้องร่วมกันพิทักษ์สิ่งแวดล้อม เพื่อสร้างการพัฒนาที่ยั่งยืนให้เกิดขึ้นในโลก โดยกำหนดกิจกรรมต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาในมิติด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุล พร้อมทั้งกระตุ้นให้รัฐบาลประเทศต่างๆ สร้างกลยุทธ์การพัฒนาที่ยั่งยืน โดยมุ่งเน้นการพัฒนาเศรษฐกิจที่รับผิดชอบต่อสังคม ในขณะที่เดียวกันก็ให้ความสำคัญคุ้มครองฐานทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม เพื่อผลประโยชน์ของคนในรุ่นต่อไป ทั้งนี้ ควรเปิดโอกาสให้กลุ่มต่างๆ ในสังคมเข้ามามีส่วนรวมอย่างกว้างขวางที่สุด ซึ่งจะก่อให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืนรวมกันต่อไป (สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย 2542 2-2)

Sustainable และ Sustainability มีนิยามอยู่ 3 แนวทางด้วยกัน (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ 2547 2-6) คือ

1 แนวสังคม มุ่งเน้นเรื่องเกี่ยวกับการตอบสนองความต้องการพื้นฐานอย่างต่อเนื่อง ซึ่งมนุษย์ทุกคนต้องการได้รับอาหาร น้ำ ที่อยู่อาศัย และการบำบัดรักษายามเจ็บป่วย ในขณะเดียวกันก็หมายถึงการตอบสนองความต้องการระดับสูงด้วย เช่น ความมั่นคง เสรีภาพ การศึกษา การมีงานทำ ความยั่งยืนทางสังคมอาจจะเน้นเรื่องการส่งเสริมความสุขสมบูรณ์ของมวลชนส่วนใหญ่ เป้าหมายที่สำคัญที่สุดของความยั่งยืนแนวสังคม คือ การรักษาคุณภาพชีวิตของประชาชนให้มีระดับสูงอย่างยาวนาน

2 แนวนิเวศ จุดเน้นของแนวคิดนี้อยู่ที่กระบวนการทางชีววิทยาของธรรมชาติ โดยเน้นเรื่องความยั่งยืนของการทำงานและประสิทธิภาพของระบบนิเวศ เพื่อก่อให้เกิดความยั่งยืนทางนิเวศในระยะยาว จึงจำเป็นต้องมีการคุ้มครองทรัพยากรทางพันธุกรรมและการอนุรักษ์ความหลากหลายทางธรรมชาติ ในความหมายนี้ การจัดการและการรักษาระบบนิเวศรวมทั้งการสนับสนุนให้ชีวิตทั้งหลายอยู่รอดเป็นเป้าหมายที่สำคัญที่สุด

3 แนวเศรษฐกิจ แนวคิดนี้จะเน้นเรื่องการขยายตัวทางเศรษฐกิจ โดยเน้นเรื่องการขยายตัวทางเศรษฐกิจอย่างต่อเนื่อง ยั่งยืน และยาวนาน รวมทั้งมีอัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจอยู่ในระดับสูง แต่นักเศรษฐศาสตร์สีเขียวมีแนวคิดอีกแบบ กล่าวคือ เศรษฐกิจที่ยั่งยืน หมายถึงเศรษฐกิจที่คำนึงถึงระบบนิเวศและโลก ธรรมชาติ คุณค่าทางชีวิตจิตใจมากกว่าการคำนึงถึงความเจริญทางเศรษฐกิจ

จากการสัมมนาว่าด้วยสิ่งแวดล้อมและการพัฒนา (World Commission on Environment and Development WCED) ในปี ค.ศ. 1987 มีเนื้อหาปรากฏในรายงานชื่อ Our Common Future ซึ่งได้ให้ความหมายของการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development) หมายถึงรูปแบบของการพัฒนาที่ตอบสนองต่อความต้องการของคนในรุ่นปัจจุบัน โดยไม่ทำให้คนในรุ่นต่อไปในอนาคตต้องประนีประนอมยอมลดทอนความสามารถในการที่จะตอบสนองความต้องการของ

ตนเอง (WCED 1987 4) ทั้งนี้ 5 หลักการพื้นฐานของความยั่งยืน (Sustainability) ได้ถูกระบุในรายงานดังกล่าว ซึ่งประกอบไปด้วย

- 1 แนวคิดการวางแผนและสร้างกลยุทธ์แบบเอกภาพ
- 2 ความสำคัญของการรักษากระบวนการระบบนิเวศที่จำเป็นยิ่งยวด
- 3 ความจำเป็นต้องปกป้องทั้งมรดกมนุษย์และความหลากหลายทางชีวภาพ
- 4 ต้องพัฒนาในวิธีที่อนุรักษ์ผลผลิตต่างๆ ให้ยั่งยืนตลอดรุ่นอายุถัดๆ ไป
- 5 ต้องทำให้เกิดดุลยภาพที่ดีขึ้นกว่าเดิม ในด้านความยุติธรรมและโอกาสระหว่างทุกชาติในโลก

ในปี ค.ศ. 1990 เดวิด เพียช นักเศรษฐศาสตร์ประจำ University College London ร่วมกับนักวิชาการของ London Environmental Economics Center (LEEC) และ Center for Social and Economic Research on the Global Economy (CSERGE) ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาที่ยั่งยืนไว้ในรายงานชื่อ Blueprint for a Green Economy เสนอต่อ UK Department of the Environment ว่า การพัฒนาที่ยั่งยืน หมายถึง การพัฒนาที่มีเป้าหมายสูงสุดในการส่งเสริมให้เกิดความสุขสมบูรณ์ของมนุษย์เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องในระยะยาว กล่าวคือ เป็นการพัฒนาที่มุ่งเน้นการส่งเสริมความสมบูรณ์ของคนในรุ่นปัจจุบัน แต่ถ้าการส่งเสริมนี้ทำให้คนในรุ่นอนาคตมีคุณภาพชีวิตที่ต่ำลงจะไม่ถือว่าเป็นการพัฒนาที่ยั่งยืน เพียช (Pearce 1989)

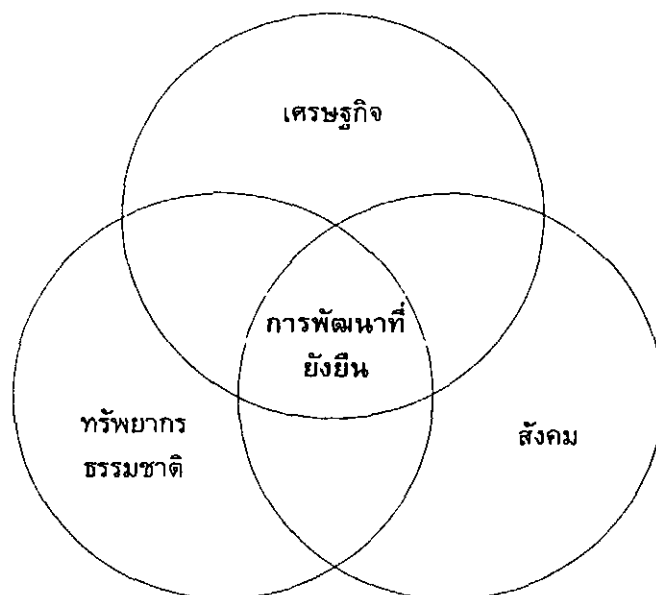
ปรีชา เปี่ยมพงศ์สานต์ (2540 92) ได้ให้คำจำกัดความของการพัฒนาที่ยั่งยืนไว้สั้นๆ คือ การพัฒนาที่อยู่ภายใต้ขีดจำกัดทางนิเวศ

ในทรรศนะของผู้วิจัยเห็นว่า ในการวิจัยครั้งนี้ควรใช้ความหมายของการพัฒนาที่ยั่งยืนของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2546 5) ซึ่งเป็นความหมายที่ได้จากการประชุมประจำปี พ.ศ. 2546 เรื่องการพัฒนาที่ยั่งยืน โดยได้ให้ความสำคัญกับกรอบแนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืนในบริบทไทย ซึ่งมีพื้นฐานแนวคิดมาจาก “ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง” ที่ให้ความสำคัญกับการพัฒนาที่สมดุล ทั้งด้านคน สังคม เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อม พร้อมทั้งยึดทางสายกลาง เพื่อให้คนไทยมีภูมิคุ้มกันที่ดี และพึ่งตนเองได้ มีการพัฒนาอย่างเป็นองค์รวมที่ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วม เพื่อให้ประเทศสามารถดำรงอยู่ได้อย่างมั่นคง และนำไปสู่การพัฒนาที่สมดุล มีคุณภาพและยั่งยืน โดยได้ให้ความหมายของการพัฒนาที่ยั่งยืน หมายถึง “การพัฒนาที่ต้องคำนึงถึงความเป็นองค์รวมของทุกๆ ด้านอย่างสมดุล บนพื้นฐานของทรัพยากรธรรมชาติ ภูมิปัญญา และวัฒนธรรมไทย ด้วยการมีส่วนร่วมของประชาชนทุกกลุ่ม ด้วยความเอื้ออาทร เคารพซึ่งกันและกัน เพื่อความสามารถในการพึ่งตนเอง และมีคุณภาพชีวิตที่ดีอย่างเท่าเทียม”

2.1 กรอบแนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืน

ได้มีนักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญ และหน่วยงานต่างๆ เช่น ชีราส (Chiras 1998 9 – 10) เคเซอร์ (Keyser 2002 374) บาร์บิเย (Barbier 1987) ปรีชา เปี่ยมพงศ์สานต์ (2540 93 – 94) และสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2546 5 – 6) ได้กล่าวถึง

แนวคิดของการพัฒนาที่ยั่งยืน ซึ่งเป็นกระบวนการที่เกี่ยวข้องปฏิสัมพันธ์ในลักษณะพลวัตระหว่างองค์ประกอบที่สำคัญ 3 ส่วน (ภาพประกอบ 2) คือ มิติด้านเศรษฐกิจ มิติด้านสังคม และมิติด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ซึ่งสรุปได้ดังนี้

ภาพประกอบ 2 องค์ประกอบของการพัฒนาที่ยั่งยืน

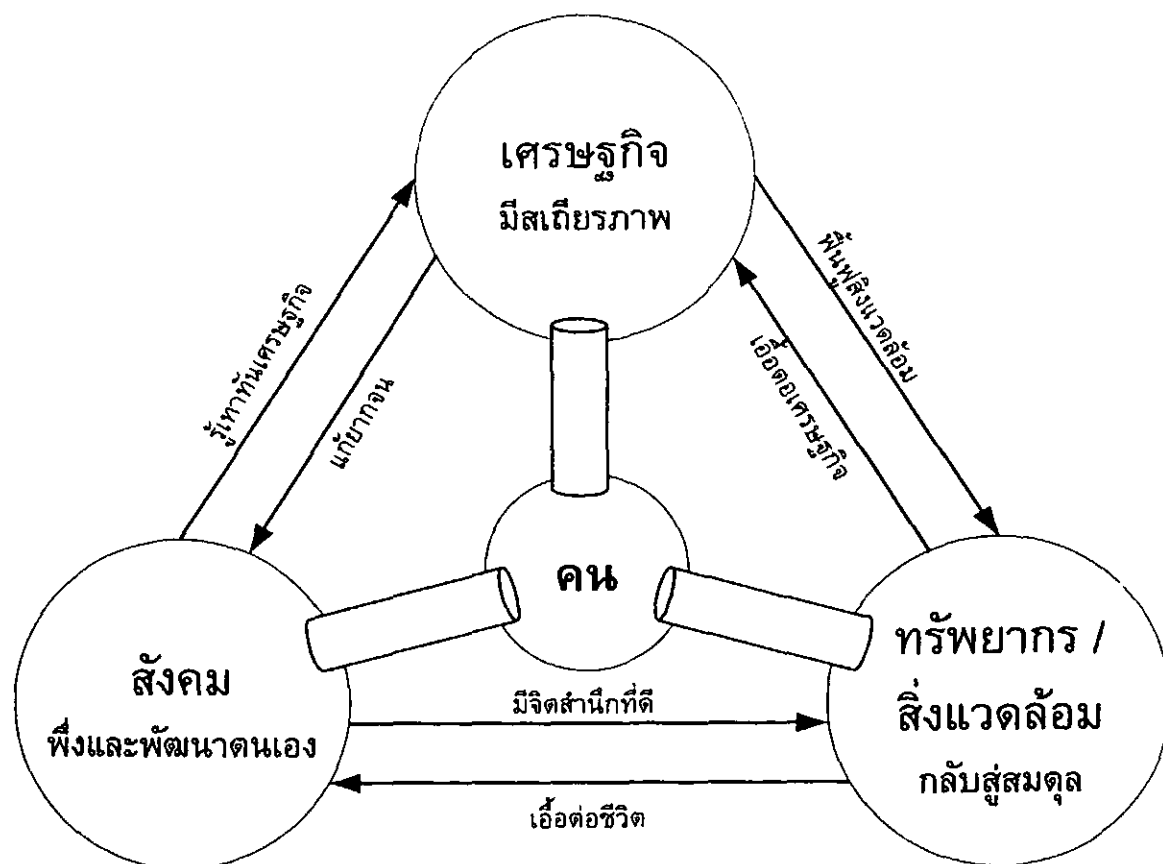
ที่มา Daniel D Chiras (1998) Environmental Science A Systems Approach to Sustainable Development p 10

มิติด้านเศรษฐกิจ การพัฒนาที่ยั่งยืนต้องมุ่งเน้นการขยายตัวทางเศรษฐกิจอย่างยั่งยืนและยาวนาน บนพื้นฐานของการสงวนรักษาทุนทางธรรมชาติไว้ใช้ประโยชน์สำหรับคนรุ่นปัจจุบันและรุ่นอนาคต ทั้งนี้ จำเป็นต้องปรับปรุงโครงสร้างการผลิตการบริโภคและการพัฒนาเทคโนโลยีที่นำมาใช้นั้นควรเป็นไปในทางสร้างสรรค์ โดยไม่เป็นอันตรายต่อสิ่งแวดล้อม

มิติด้านสังคม การพัฒนาที่ยั่งยืนจะต้องสามารถตอบสนองความต้องการพื้นฐานของมนุษย์ได้อย่างต่อเนื่อง โดยคำนึงถึงความเป็นธรรมทางสังคมและกลุ่มชนระดับต่างๆ เพื่อมุ่งสู่เป้าหมายที่สำคัญ คือ การรักษาคุณภาพชีวิตของประชากรให้มีระดับสูงขึ้นไปอย่างยาวนาน

มิติด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การพัฒนาที่ยั่งยืนให้ความสำคัญลำดับสูงกับคุณค่าของทรัพยากรธรรมชาติ โดยเน้นเรื่องความยั่งยืนของการทำงานและประสิทธิภาพของระบบนิเวศ เพื่อก่อให้เกิดความยั่งยืนทางระบบนิเวศในระยะยาว ทั้งนี้ เพื่อส่งมอบทุนทางธรรมชาติ ได้แก่ ทรัพยากรธรรมชาติต่างๆ และทุนที่มนุษย์สร้างขึ้น ได้แก่ ปัจจัยการผลิตและสินค้าต่างๆ ให้คนรุ่นอนาคตได้ใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืน

สำหรับประเทศไทย อภิชาติ พันธเสน (2539 : 316 - 319) ได้ให้ความเห็นว่าการพัฒนาที่มีประสิทธิภาพ คือ การพัฒนาภายใต้กระบวนการพัฒนาแบบมีส่วนร่วม ซึ่งหมายถึงต้องมีการปรับเปลี่ยนวิธีการพัฒนาจาก “การพัฒนาจากนโยบายเบื้องบน” (Top-down) มาเป็น “การพัฒนาจากฐานราก” (Bottom-up) โดยกระจายอำนาจในการวางแผนจากส่วนกลางไปสู่การวางแผนส่วนภูมิภาค ซึ่งต้องอาศัยแนวคิดและกระบวนการผลักดันการพัฒนาจากฐานรากนั่นเอง กระแสแนวคิดนี้เกิดจากการพัฒนาแบบรวมศูนย์ (Growth Pole) ในอดีตที่ยึดติดกับยุทธศาสตร์ที่ใช้ในการพัฒนาภาคอุตสาหกรรมในเมืองเป็นหลัก ผลที่ตามมาคือ ความล้าหลังของภูมิภาค การหมดไปของที่ดินและทรัพยากรธรรมชาติ ประกอบกับรายได้ภาคเกษตรมีจำกัด เนื่องจากราคาสินค้าเกษตรตกต่ำเพราะความจำกัดของตลาดภายในประเทศ นอกจากนี้การพัฒนาประเทศที่ผานมาไม่สมดุลและไม่ยั่งยืน ผลจากการเร่งรัดการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจเป็นหลัก มีการใช้ทุนทรัพยากรธรรมชาติเป็นฐานการผลิตอย่างฟุ่มเฟือยเกินอัตราการฟื้นตัวของระบบธรรมชาติ ได้ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและความยั่งยืนของระบบนิเวศ ขณะเดียวกันการสังคมนิยมด้านการผลิตและการบริโภคที่ไม่เหมาะสม ทำให้วิถีการดำเนินชีวิตของคนไทยขาดความสมดุลกับสภาพแวดล้อมที่มีคุณค่า เกิดการสะสมของปัญหาต่อทุนทางธรรมชาติและระบบนิเวศซึ่งคนในสังคมจำเป็นต้องพึ่งพา ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนทั้งในปัจจุบันและรุ่นต่อไปในอนาคต จึงได้นำไปสู่ข้อสรุปที่ว่า ความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจไม่อาจดำรงอยู่อย่างยั่งยืนได้ หากไม่มีการปรับเปลี่ยนกระบวนการพัฒนาให้เหมาะสม มีการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุล พร้อมทั้ง คุ้มครองระบบนิเวศให้ใช้ประโยชน์ได้อย่างยั่งยืน จากเหตุผลที่กล่าวมาข้างต้นทำให้เกิดกรอบแนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืนในบริบทไทยซึ่งมีพื้นฐานแนวคิดมาจาก “ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง” (ภาพประกอบ 3) ที่ให้ความสำคัญกับการพัฒนาที่สมดุล ทั้งด้านคน สังคม เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อม พร้อมทั้งยึดหลักทางสายกลาง เพื่อให้คนไทยมีภูมิคุ้มกันที่ดี และพึ่งตนเองได้ มีการพัฒนาอย่างเป็นองค์รวมที่ทุกภาคมีส่วนร่วม เพื่อให้ประเทศสามารถดำรงอยู่ได้อย่างมั่นคง และนำไปสู่การพัฒนาที่สมดุล มีคุณภาพและยั่งยืน

ภาพประกอบ 3 แนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืน ดุลยภาพ

ที่มา สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2547) รายงานสรุปผลการประชุมประจำปี 2546 ของ สศช เรื่อง การพัฒนาที่ยั่งยืน หน้า 56

กรอบการพัฒนาที่ยั่งยืนในบริบทไทย จึงเป็นการปรับเปลี่ยนกระบวนการพัฒนาของคนในสังคมไทย ให้มีการปรับทัศนคติ ค่านิยม และวิถีการดำรงชีวิตใหม่ ที่คำนึงถึงความเป็นองค์รวมของการพัฒนาทุกด้านอย่างสมดุล มีการดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจ และสังคมที่สอดคล้องกับทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยมีคนเป็นศูนย์กลางหรือเป้าหมายของการพัฒนาโดยมุ่งเสริมสร้างให้เกิด “การพัฒนาที่มีดุลยภาพระหว่างมิติทางเศรษฐกิจ สังคม ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เพื่อความอยู่ดีมีสุขของประชาชนตลอดไป”

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2546 5 – 6) ได้วางกรอบแนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืนในบริบทไทยทั้ง 3 มิติดังกล่าวมีรายละเอียดดังนี้

1 มิติด้านสังคม หมายถึง การพัฒนาคนและสังคมให้เชื่อมโยงกับการพัฒนาเศรษฐกิจ ทรัพยากร และสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุล มีดุลยภาพของชีวิตความเป็นอยู่ตามอัตภาพที่เป็นพลวัต มีวิวัฒนาการตามจังหวะที่เหมาะสม มีการให้ความสำคัญที่ตัวคนและชุมชน มีการสร้างความเข้มแข็งให้ทุกภาคส่วนของสังคมบนฐานความรู้เท่าทันและการมีปัญญา มีการพัฒนาคนไทยให้มี

คุณภาพและผลิตภาพสูงขึ้น สามารถปรับตัวรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลง มีจิตสำนึก พฤติกรรมและวิถีชีวิตที่ไม่ทำลายทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และมีการนำทุนทางสังคมและทุนทางทรัพยากรธรรมชาติที่มีอยู่หลากหลายมาประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ได้อย่างเหมาะสม

2 มิติด้านเศรษฐกิจ ต้องพิจารณาภายใต้บริบท 3 ประการ ดังนี้

2.1 เศรษฐกิจที่มีคุณภาพ ต้องมีการปรับเปลี่ยนแนวคิดจากที่อาศัยความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบ (Comparative Advantage) มาเป็นการพัฒนาที่มุ่งใช้ความได้เปรียบเชิงแข่งขัน (Competitive Advantage) ที่ให้ความสำคัญในเรื่องของคุณภาพและประสิทธิภาพภายใต้ปัจจัยขับเคลื่อนได้แก่ นวัตกรรม เทคโนโลยี คุณภาพแรงงาน และการบริหารจัดการที่ดี ซึ่งพัฒนาในลักษณะเชื่อมโยงทั้งในระดับจุลภาค มหภาค ระดับประเทศ และระดับภูมิภาค

2.2 การพัฒนาอย่างมีเสถียรภาพ เพื่อให้สามารถรักษาความยั่งยืนของการเติบโตทางเศรษฐกิจได้ ประเทศจำเป็นต้องให้ความสำคัญกับเรื่องของเสถียรภาพควบคู่กับเศรษฐกิจที่มีคุณภาพ เสถียรภาพทางเศรษฐกิจจะเกิดขึ้นด้วยระบบเศรษฐกิจคู่ขนาน (Dual Track Economy) โดยที่ประเทศจะต้องสามารถพึ่งตนเองได้ในระดับที่มีความแข็งแกร่งทางเศรษฐกิจพื้นฐานทั้งในระดับมหภาค ซึ่งประกอบด้วยความมั่นคงทางด้านการเงิน การคลัง รวมทั้งระดับจุลภาค โดยมีเศรษฐกิจฐานรากที่เข้มแข็ง ภายใต้การรักษาทรัพยากรธรรมชาติของประเทศให้สามารถเป็นปัจจัยสนับสนุนการผลิตได้ในระยะยาว และมีการรักษาความสมดุลระหว่างการผลิตและการอนุรักษ์

2.3 การกระจายความมั่งคั่ง เป็นรากฐานที่สำคัญต่อการนำไปสู่ความยั่งยืนของการพัฒนา ซึ่งจะต้องเป็นทั้งการกระจายโอกาสในการเข้าถึงกิจกรรมทางเศรษฐกิจ ทรัพยากรธรรมชาติและบริการพื้นฐานของรัฐ เพื่อให้เกิดความเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศ และกระจายผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากความเติบโตทางเศรษฐกิจอย่างทั่วถึง

3 มิติด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม หมายถึง การใช้ทรัพยากรธรรมชาติในปริมาณที่ระบบนิเวศสามารถฟื้นตัวกลับสู่สภาพเดิมได้ และการปล่อยมลพิษที่เกิดจากการใช้ทรัพยากรทั้งออกสู่สิ่งแวดล้อมจะต้องอยู่ในระดับที่ระบบนิเวศสามารถดูดซับและทำลายมลพิษนั้นได้ด้วย กล่าวคือ หากใช้ทรัพยากรธรรมชาติประเภทที่ใช้แล้วหมดไป (Non-renewable) จำเป็นต้องหาทรัพยากรธรรมชาติประเภทใช้แล้วไม่หมดไป (สามารถหมุนเวียนกลับมาใช้ใหม่ได้หรือ Renewable) มาแทนที่ และต้องใช้ทรัพยากรธรรมชาติที่ใช้แล้วไม่หมดไปนี้ ไม่มากเกินไปเกินขีดความสามารถของระบบนิเวศในการผลิตทดแทนได้ด้วย ทั้งนี้ เพื่อคงความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรธรรมชาติ ความหลากหลายทางชีวภาพ และคุณภาพของสิ่งแวดล้อม เพื่อให้เป็นฐานการผลิตของระบบเศรษฐกิจ และการดำรงชีวิตของมนุษย์ได้อย่างต่อเนื่องตลอดไป

3. แนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์

จากกระแสของการพัฒนาที่ยั่งยืนของประเทศต่างๆ ซึ่งได้พยายามคิดหารูปแบบของการท่องเที่ยวที่จะนำไปสู่การพัฒนาการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน เป็นเหตุให้มีการจัดการประชุม Earth Summit

ขึ้น ณ กรุงริโอ เดอ จาเนโร ประเทศบราซิล การประชุมครั้งนี้มุ่งเน้นความสนใจในประเด็นเรื่องของการอนุรักษ์สภาพแวดล้อม และสรุปบทเรียนเกี่ยวกับการพัฒนาการท่องเที่ยวที่ผานมา เพื่อมุ่งสู่การพัฒนาการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน จากการประชุมดังกล่าวทำให้เกิดแนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ซึ่งเกิดจากกระแสการเรียกร้องหลัก 3 ประการ (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย 2544 1) ดังนี้

1 กระแสความต้องการของชาวโลกให้เกิดจิตสำนึกการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยว เป็นกระแสความต้องการของประชาชนทั่วโลกให้เกิดการสร้างจิตสำนึกในแง่ของการอนุรักษ์ต่อสิ่งแวดล้อมระดับท้องถิ่นจนถึงขอบข่ายกว้างขวางไปทั่วโลก โดยเฉพาะอย่างยิ่งการอนุรักษ์ระบบนิเวศเพื่อคงความหลากหลายทางชีวภาพเอาไว้

2 กระแสความต้องการของนักท่องเที่ยวให้เกิดการศึกษาเรียนรู้ในแหล่งท่องเที่ยว เป็นกระแสความต้องการที่มีมากขึ้นในหมู่นักท่องเที่ยวที่ต้องการได้รับความรู้ ความเข้าใจเรื่องการท่องเที่ยวมากกว่าความสนุกสนานเพลิดเพลินเพียงอย่างเดียว

3 กระแสความต้องการของชุมชนท้องถิ่นให้เกิดการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยว เป็นกระแสความต้องการของชุมชนท้องถิ่นที่จะมีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยว เพื่อเป็นหลักประกันให้การพัฒนาการท่องเที่ยวเป็นไปในทิศทางที่ถูกต้อง ชุมชนท้องถิ่นยอมรับในผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจที่จะได้รับ และเพื่อให้เกิดการกระจายรายได้ที่เหมาะสม

จากกระแสหลักทั้ง 3 กระแสดังกล่าว ก่อให้เกิดการตื่นตัวในการพัฒนาการท่องเที่ยวทางเลือกใหม่ขึ้น เพื่อมาทดแทนหรือแข่งขันกับการท่องเที่ยวแบบประเพณีนิยม (Conventional Tourism) โดยมีการประยุกต์รูปแบบการท่องเที่ยวที่จะนำไปสู่กระแสหลักทั้ง 3 หลายรูปแบบ แต่รูปแบบของการท่องเที่ยวที่ได้รับความนิยมมากที่สุด คือ การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ (Ecotourism) ซึ่งได้รับการผลักดันและส่งเสริมให้เป็นองค์ประกอบสำคัญอย่างหนึ่งของการพัฒนาที่ยั่งยืน (WCED 1987) และยังสามารถใช้เป็นเครื่องมือหรือมาตรการในการส่งเสริมเพื่ออนุรักษ์ทรัพยากรชีวภาพ (Boo 1990, Kusler 1991) กล่าวอีกนัยหนึ่ง การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์เป็นรูปแบบหนึ่งของการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย 2541 2-4) ซึ่งเป็นการท่องเที่ยวที่มีความรับผิดชอบในแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติ มีการจัดการสิ่งแวดล้อมและมีการให้การศึกษาแก่ผู้ท่องเที่ยว การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์จึงต่างจากการท่องเที่ยวที่ยั่งยืนในแง่ของการจัดการการท่องเที่ยวและการให้การศึกษา โดยการท่องเที่ยวที่ยั่งยืนจะครอบคลุมการจัดการการท่องเที่ยวที่กว้างขวางกว่า แต่ไม่เน้นให้การศึกษาแก่ผู้ท่องเที่ยว เพียงแต่ให้มีการจัดการลดผลกระทบจากการท่องเที่ยวและนักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจเป็นสำคัญ

3.1 ความหมายของการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ (Ecotourism)

Ecotourism มาจากคำผสมภาษาอังกฤษระหว่างคำว่า Ecology หรือนิเวศวิทยา กับคำว่า Tourism หรือการท่องเที่ยว นอกจากนี้ในวงการท่องเที่ยวยังได้มีการใช้ศัพท์ภาษาอังกฤษอื่นๆ ที่สำคัญและมีความหมายใกล้เคียงกัน เช่น Nature-based Tourism, Green Tourism, Bio

Tourism แทนคำว่า Ecotourism ศัพท์เหล่านี้บัญญัติขึ้นเพื่อบ่งบอกให้เห็นว่าเป็นการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน (Sustainable Tourism) ในสวนของศัพท์ภาษาไทยนั้น การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยได้ใช้คำว่า "การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์" มาในระยะหนึ่ง ซึ่งเป็นคำที่รู้จักกันอย่างกว้างขวาง และมีความเข้าใจในเบื้องต้น สั้น ได้ใจความ ตรงประเด็น และไม่ผูกมัดจนเกินไป อย่างไรก็ตามเมื่อพิจารณาจากองค์ประกอบของคำ อาจหมายความว่า เป็นการท่องเที่ยวที่มีกระบวนการหรือท่าทีในการอนุรักษ์ คำนี้จึงมีความหมายกว้างขวางเกินความหมายของ Ecotourism ที่แท้จริง เพราะครอบคลุมการท่องเที่ยวรูปแบบอื่นด้วย ดังนั้นการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยจึงได้เสนอให้ราชบัณฑิตยสถานบัญญัติศัพท์ที่เหมาะสม ซึ่งผลพิจารณาการบัญญัติศัพท์ Ecotourism เป็นภาษาไทย มีความเห็นวาคำ "การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ" นั้น ถูกต้องตามหลักภาษาไทย และสื่อความหมายถึงการท่องเที่ยวเพื่อรักษาระบบนิเวศได้ (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย 2540 2-50 – 2-51)

นิยามและความหมายของการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ได้รับการกำหนดขึ้นจากบุคคลหรือกลุ่มบุคคลต่าง ๆ ไว้มากมาย ที่สำคัญและเป็นที่ยอมรับถึงเสมอมีดังนี้

✓ เซบาลลอส-ลาสคูเริน (Ceballos-Lascurain 1988) แห่งสหภาพสากลว่าด้วยการอนุรักษ์ (International Union for the Conservation of Nature and Natural Resources IUCN) อาจกล่าวได้ว่าเป็นบุคคลแรกที่กำหนดความหมายของการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ หมายถึง เป็นการท่องเที่ยวรูปแบบหนึ่งที่เกี่ยวข้องกับการเดินทางไปยังแหล่งธรรมชาติ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อชื่นชมศึกษาเรียนรู้ และเพลิดเพลินไปกับทัศนียภาพ พืชพรรณ และสัตว์ป่า ตลอดจนลักษณะทางวัฒนธรรมที่ปรากฏในแหล่งธรรมชาติเหล่านั้น

✓ โบ (Boo 1991) ให้นิยามของการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ว่า หมายถึง การท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่เอื้อประโยชน์ต่อการอนุรักษ์อันเนื่องมาจากการมีรายได้สำหรับการดูแลพื้นที่ การสร้างงานให้ชุมชนท้องถิ่นและการสร้างจิตสำนึกด้านสิ่งแวดล้อม

✓ The Ecotourism Society (TES) (1991) กำหนดความหมายของการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ว่า หมายถึง การเดินทางไปเยือนแหล่งธรรมชาติ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเรียนรู้ถึงวัฒนธรรมประวัติศาสตร์และธรรมชาติ ด้วยความระมัดระวังไม่ให้เกิดการเปลี่ยนแปลงหรือทำลายคุณค่าของระบบนิเวศ และในขณะเดียวกันก็ช่วยสร้างโอกาสทางเศรษฐกิจที่ส่งผลให้การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ เกิดประโยชน์ต่อประชาชนท้องถิ่น

✓ เวสเทิร์น (Western 1993 8) ได้ปรับปรุงนิยามของ The Ecotourism Society ให้สั้นและกะทัดรัด แต่มีความหมายสมบูรณ์มากขึ้น โดยให้ความหมายว่า การเดินทางท่องเที่ยวที่รับผิดชอบต่อแหล่งธรรมชาติซึ่งมีการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและทำให้ชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนท้องถิ่นดีขึ้น

✓ ริชาร์ดสัน (Richardson 1993 15) ได้ให้ความหมายของการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ไว้ว่า เป็นการท่องเที่ยวที่ยั่งยืนเชิงนิเวศในพื้นที่ทางธรรมชาติ ซึ่งมีการสื่อความหมาย เพื่อให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยวผู้เดินทางมาเยือนทั้งในเรื่องของธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม รวมถึงวัฒนธรรมที่สำคัญ นอกจากนักท่องเที่ยวผู้เดินทางมาเยือนจะมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ตลอดจนวัฒนธรรมนั้นๆ แล้ว ยังมีสวนสนับสนุนและผลักดันให้มีการปกป้องอนุรักษ์สิ่งเหล่านี้ไว้ และชุมชนในพื้นที่แห่งนั้นจะได้รับรายได้และมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น

✓The Australian Department of Tourism (1994 : 17) กล่าวว่า การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ หมายถึง การท่องเที่ยวธรรมชาติที่ครอบคลุมถึงสาระด้านการศึกษา การเข้าใจธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมและมีการจัดการเพื่อรักษาระบบนิเวศให้ยั่งยืน

✓ สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย (2539 : 31) กล่าวว่า การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ คือ การท่องเที่ยวธรรมชาติที่ครอบคลุมถึงเนื้อหาสาระด้านการศึกษา การเข้าใจธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และมีการจัดการเพื่อรักษาระบบนิเวศให้ยั่งยืน ทั้งนี้ คำว่าธรรมชาติสิ่งแวดล้อมยังครอบคลุมถึงขนบธรรมเนียมประเพณีท้องถิ่นด้วย ส่วนคำว่ารักษาระบบนิเวศให้ยั่งยืนนั้น หมายถึง การปรับผลประโยชน์ต่างๆ กลับสู่ชุมชนท้องถิ่นและการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ

โดยสรุป คำจำกัดความของการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์มีความหมายที่หลากหลาย และแตกต่างกันออกไป ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจะให้ความหมายที่สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย (2540 : 2-51) ซึ่งได้ขอให้ราชบัณฑิตยสถานกำหนดความหมายให้ ซึ่งคำจำกัดความของ Ecotourism คือ "การท่องเที่ยวอย่างมีความรับผิดชอบในแหล่งธรรมชาติที่มีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น และแหล่งวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับระบบนิเวศสิ่งแวดล้อมและการท่องเที่ยว โดยมีกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันของผู้ที่เกี่ยวข้อง ภายใต้การจัดการอย่างมีส่วนร่วมของท้องถิ่น เพื่อมุ่งให้เกิดจิตสำนึกต่อการรักษาระบบนิเวศอย่างยั่งยืน"

จากนิยามและความหมายของการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ (Ecotourism) ข้างต้น จะเห็นได้ว่าการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์นั้นมีความแตกต่างไปจากการท่องเที่ยวแบบดั้งเดิม (Conventional Tourism) กล่าวคือ การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์จะมีขอบเขตในการพิจารณาที่ลึกซึ้งและให้ความสำคัญกับการอนุรักษ์เป็นด้านหลัก ดังนั้นจึงสามารถสรุปวัตถุประสงค์ได้ 4 ประการ (ยุวดี นรินทร์ตระกูล 2538 : 53 - 55) คือ

- 1 เพื่อพัฒนาจิตสำนึก (Awareness) และความเข้าใจ (Understanding) ของนักท่องเที่ยวในการทำความเข้าใจกับสิ่งแวดล้อมและเศรษฐกิจ
- 2 เพื่อเพิ่มพูนประสบการณ์ที่มีคุณภาพหรือคุณค่าสูงให้แก่นักท่องเที่ยวหรือผู้มาเยือนแหล่งท่องเที่ยว
- 3 เพื่อปรับปรุงคุณภาพชีวิตของชุมชนที่แหล่งท่องเที่ยวตั้งอยู่
- 4 เพื่อดูแลรักษาและคงไว้ซึ่งคุณภาพสิ่งแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยว

นอกจากวัตถุประสงค์หลักๆ ดังที่ระบุข้างต้นแล้ว การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ยังมุ่งเน้นการส่งเสริมการท่องเที่ยวที่เกี่ยวข้องกับวิถีชีวิตความเป็นอยู่ที่น่าสนใจของชุมชนท้องถิ่นดั้งเดิม (Indigenous Attraction) ที่ปรากฏในพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติ เพื่อเปิดโอกาสให้มีการศึกษาเรียนรู้และสร้างความพึงพอใจเกี่ยวกับความหลากหลายและวิถีพัฒนาการทางวัฒนธรรมของกลุ่มชนเหล่านั้นด้วย

3 2 องค์ประกอบของการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์

ได้มีนักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญ และหน่วยงานต่างๆ กำหนดองค์ประกอบของการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ดังมีรายละเอียด ต่อไปนี้

ศูนย์วิจัยป่าไม้ คณะวนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ (2538 3-4 – 3-5) กล่าวว่า การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ มีองค์ประกอบสำคัญที่ควรพิจารณาอยู่ 3 ประการ คือ

1 การสร้างจิตสำนึกเกี่ยวกับการอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ถือเป็นปัจจัยพื้นฐานสำคัญของแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติ หากธรรมชาติและระบบนิเวศได้รับผลกระทบกระเทือนจากการใช้ประโยชน์ในรูปแบบใดก็ตาม โอกาสที่ธรรมชาติและระบบนิเวศเหล่านั้นจะเสื่อมโทรมลงหรือถูกทำลายด้วยคุณคาลงไปก็มีสูง ดังนั้น การให้ความรู้ความเข้าใจ รวมทั้งการสร้างจิตสำนึกแก่นักท่องเที่ยวหรือผู้มาเยือนเกี่ยวกับความจำเป็นในการปกป้องรักษาธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมระหว่างการเดินทางท่องเที่ยวเพื่อให้คงอยู่สนองความต้องการของคนทั่วไป จึงเป็นสิ่งที่ต้องกระทำ นอกจากนี้การสร้างจิตสำนึกด้านการอนุรักษ์ยังรวมถึงบุคคลกลุ่มต่างๆ เช่น ราษฎรในท้องถิ่น มัคคุเทศก์ และเจ้าหน้าที่ของรัฐที่รับผิดชอบแหล่งท่องเที่ยวต่างๆ ด้วย

วิธีการสร้างจิตสำนึกเกี่ยวกับการอนุรักษ์มีหลายรูปแบบ แต่สำหรับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์นั้น มักจะเน้นวิธีการจัดทำโปรแกรมสื่อความหมายธรรมชาติ (Interpretation Programs) เช่น การจัดให้มีศูนย์สื่อความหมายธรรมชาติ (Interpretation Center) ในแหล่งท่องเที่ยว จัดให้มีเอกสารสิ่งพิมพ์ที่จำเป็นต่อการเรียนรู้ จัดให้มีนิทรรศการหรือแผ่นป้ายบรรยายตามบริเวณหรือจุดท่องเที่ยวต่างๆ จัดให้มีเส้นทางเดินเท้าหรือทางเดินป่า ที่ให้ประสบการณ์ในการเรียนรู้ธรรมชาติหลากหลายแก่ผู้มาเยือน รวมไปถึงการฝึกอบรมมััคคุเทศก์และเจ้าหน้าที่ของรัฐที่รับผิดชอบแหล่งท่องเที่ยวให้สามารถชี้แนะและอธิบายเกี่ยวกับธรรมชาติและนิเวศวิทยาของสิ่งต่างๆ ที่นักท่องเที่ยวพบเห็น

2 ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว องค์ประกอบนี้มีความสัมพันธ์กับองค์ประกอบแรก กล่าวคือ นักท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ (Ecotourist) มักเป็นกลุ่มนักท่องเที่ยวที่มีความปรารถนาหรือสนใจที่จะศึกษาเรียนรู้เกี่ยวกับธรรมชาติในลักษณะต่างๆ และสภาพภูมิทัศน์ตามธรรมชาติ ตลอดจนแหล่งธรรมชาติที่ยากลำบากต่อการเดินทางและทำหาย กูเต (Kutay 1989 31 - 34) และมักจะไม่สนใจความสะดวกสบาย เช่น การเดินทางท่องเที่ยวแบบชายหาด พักตามรีสอร์ทหรือ โรงแรมที่หรูหรา กลุ่มนักท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์จึงต้องการการบริการและสิ่งอำนวยความสะดวกที่ให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับธรรมชาติแวดล้อมมากกว่า ดังนั้น การส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์จึงต้องพิจารณาถึงการจัดให้มีการสื่อความหมายธรรมชาติเพื่อให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับธรรมชาติในแง่มุมต่างๆ ทั้งในระดับกว้างและระดับลึกซึ้ง ซึ่งเท่ากับเป็นการเพิ่มพูนประสบการณ์ให้แก่นักท่องเที่ยวและได้รับความพึงพอใจกลับไป

3 การมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่น สภาพทางเศรษฐกิจและชุมชนท้องถิ่นที่ตั้งอยู่ภายในและรอบๆ แหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติ เช่น อุทยานแห่งชาติ ควรได้รับการพิจารณาให้เป็นองค์ประกอบที่สำคัญของการส่งเสริมและจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ เพราะการท่องเที่ยวมี

บทบาทที่สำคัญยิ่งต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของชุมชนท้องถิ่นในระยะยาวมากกว่ากิจกรรมอื่นๆ ซึ่งมีผลกระทบต่อความอยู่รอดของธรรมชาติแวดล้อม ดังนั้นการเปิดโอกาสให้ชุมชนท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในรูปแบบต่างๆ จะช่วยให้ชุมชนได้รับผลประโยชน์จากการท่องเที่ยวทั้งทางตรงและทางอ้อม รูปแบบของการมีส่วนร่วมของชุมชน ได้แก่ การลงทุนเกี่ยวกับสิ่งอำนวยความสะดวกขนาดเล็กที่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมต่ำ (Low Scale - Low Impact Tourism Development) การเป็นมัคคุเทศก์ (Nature Guides) การนำสินค้าที่เป็นศิลปหัตถกรรมพื้นบ้านมาขายแก่นักท่องเที่ยว และการจ้างงานในส่วนบริการอื่นๆ เป็นต้น

จากการมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่นในกิจการด้านการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ซึ่งเป็นที่ยอมรับกันว่าจะช่วยปรับปรุงชีวิตความเป็นอยู่ของชุมชนท้องถิ่นให้ดีขึ้นในระยะยาว จะทำให้ชุมชนท้องถิ่นตระหนักถึงคุณค่าและความสำคัญของแหล่งท่องเที่ยวที่เป็นธรรมชาติ โดยเฉพาะอย่างยิ่งพื้นที่อนุรักษ์ประเภทต่างๆ และลดการพึ่งพาทรัพยากรธรรมชาติลง ซึ่งเท่ากับว่าเป็นการช่วยส่งเสริมเรื่องการอนุรักษ์ ซึ่งมีความสำคัญต่อสังคมส่วนรวมระดับประเทศอีกด้วย

สุรเชษฐ์ เศรษฐมาต (2538 : 14 - 16) กำหนดองค์ประกอบของการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ไว้ 4 ประการ คือ

1 Ecologically Sensitive หมายถึง จิตสำนึกหรือความรับผิดชอบที่มีต่อระบบนิเวศ ซึ่งผู้ที่จะต้องมีความรับผิดชอบ ได้แก่ ผู้ประกอบการ หน่วยงานที่รับผิดชอบเกี่ยวกับพื้นที่นักท่องเที่ยว และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวในสวนต่างๆ ดังนั้นการจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์จึงต้องนำส่วนประกอบ (Component) ในเรื่องความรับผิดชอบและจิตสำนึกเข้ามาเป็น แนวทางในการจัดการ

2 Low Impact หมายถึง ต้องเป็นการท่องเที่ยวที่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและสังคมน้อยที่สุด ซึ่งตรงกันข้ามกับการท่องเที่ยวเป็นหมู่คณะ (Mass Tourism) ที่เป็นอยู่ในปัจจุบันซึ่งมีโอกาสที่จะเกิดผลกระทบค่อนข้างสูง ดังนั้นในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์จะต้องคำนึงถึงผลกระทบจากการท่องเที่ยวเป็นสำคัญ ทั้งนี้รวมถึงไม่ควรจะมีสิ่งอำนวยความสะดวกขนาดใหญ่ถาวรหรือมีปริมาณค่อนข้างมาก ควรจะเน้นสิ่งอำนวยความสะดวกขนาดเล็ก มีความสะดวกสบายพอสมควร สอดคล้องผสมกลมกลืนไปกับสภาพแวดล้อม

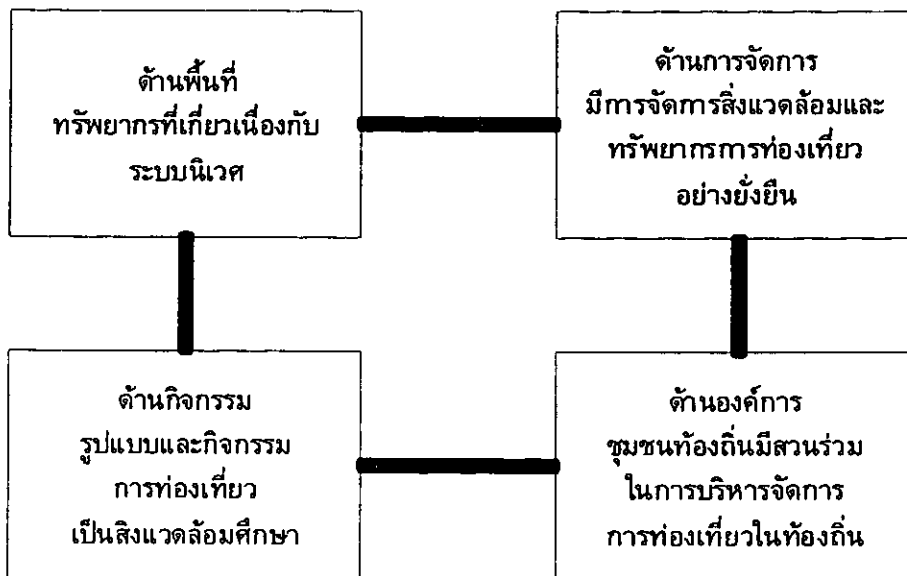
3 Education หมายถึง จะต้องให้บริการข้อมูลข่าวสารเพื่อให้เกิดการศึกษา ให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยวหรือผู้เข้าไปใช้ประโยชน์ เช่น ศูนย์บริการนักท่องเที่ยว เส้นทางเดินศึกษาธรรมชาติ คู่มือศึกษาธรรมชาติ เป็นต้น นอกจากนั้นควรจัดให้มีมัคคุเทศก์ที่มีคุณภาพ โดยจะต้องฝึกอบรมมัคคุเทศก์เฉพาะทางที่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับนิเวศวิทยา ระบบนิเวศ และธรรมชาติให้มากขึ้น

4 Local Benefit หมายถึง การกระจายรายได้ไปสู่ชุมชนท้องถิ่นทั้งทางตรงและทางอ้อม คือ เปิดโอกาสให้คนในท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการให้บริการทางการท่องเที่ยว เช่น ที่พัก ผู้นำทาง รวมทั้งการเป็นมัคคุเทศก์ท้องถิ่นด้วย

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (2538 7 – 8) กล่าวถึงหลักการของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ (Principles of Ecotourism) มี 8 ประการ ดังนี้

- 1 มีพื้นฐานอยู่บนธรรมชาติ วัฒนธรรม และชุมชน (Nature-based/Cultural - based/Community-based)
- 2 มีการบริหารจัดการที่ยั่งยืน (Sustainably Managed)
- 3 คำนึงถึงสังคมวัฒนธรรม (Inclusive of Social and Cultural Aspects)
- 4 ให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยวและคนในท้องถิ่น (Educational to Tourist and Local People)
- 5 คนในท้องถิ่นได้รับผลประโยชน์ (Benefit to Local People)
- 6 คนในท้องถิ่นมีส่วนร่วม (Involvement of Local People)
- 7 แหล่งท่องเที่ยวต้องเป็นของแท้ ดั้งเดิม (Product Authentic)
- 8 นักท่องเที่ยวมีความพอใจ (Tourist Satisfaction)

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้องค์ประกอบของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ซึ่งกองอนุรักษ์การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (2544 2 - 4) ได้กำหนดไว้ 4 ประการ (ภาพประกอบ 3) เป็นแนวทางในการทำการวิจัย โดยมีรายละเอียด ดังนี้

ภาพประกอบ 4 องค์ประกอบของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

ที่มา การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (2544) แผนปฏิบัติการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแห่งชาติ หน้า 2

1 องค์ประกอบด้านพื้นที่ เป็นการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวที่เกี่ยวข้องกับธรรมชาติที่มีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น (Identity or Authentic or Endemic or Unique) ทั้งนี้รวมถึงแหล่ง

วัฒนธรรมและประวัติศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับระบบนิเวศ (Ecosystem) ในพื้นที่นั้นๆ ดังนั้น องค์ประกอบด้านพื้นที่จึงเป็นการท่องเที่ยวที่มีพื้นฐานอยู่กับธรรมชาติ (Nature-based Tourism)

2 องค์ประกอบด้านการจัดการ เป็นการท่องเที่ยวที่มีความรับผิดชอบต่อ (Responsible Travel) โดยไม่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและสังคม มีการจัดการที่ยั่งยืนครอบคลุมไปถึงการอนุรักษ์ทรัพยากร การจัดการสิ่งแวดล้อม การป้องกันและกำจัดมลพิษ และควบคุมการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างมีขอบเขต จึงเป็นการท่องเที่ยวที่มีการจัดการอย่างยั่งยืน (Sustainably Managed Tourism) เพื่อให้เกิดการท่องเที่ยวที่มีความรับผิดชอบต่อ (Responsible Travel) ที่ไม่มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและสังคม

3 องค์ประกอบด้านกิจกรรมและกระบวนการ เป็นการท่องเที่ยวที่มีกระบวนการเรียนรู้ (Learning Process) โดยมีการให้การศึกษาเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมและระบบนิเวศของแหล่งท่องเที่ยว เป็นการเพิ่มพูนความรู้ ประสบการณ์ ความประทับใจ เพื่อสร้างความตระหนักและปลูกจิตสำนึกที่ถูกต้องต่อนักท่องเที่ยว ประชาชนท้องถิ่น และผู้ประกอบการที่เกี่ยวข้อง จึงเป็นการท่องเที่ยวสิ่งแวดล้อมศึกษา (Environmental Education-based Tourism)

4 องค์ประกอบด้านการมีส่วนร่วม เป็นการท่องเที่ยวที่มีการคำนึงถึงการมีส่วนร่วมของชุมชนและประชาชนท้องถิ่น (Involvement of Local Community or People Participation) ที่มีส่วนร่วมในการคิด การวางแผน ปฏิบัติตามแผน ได้รับผลประโยชน์ ติดตามตรวจสอบ ตลอดจนร่วมบำรุงรักษาทรัพยากรการท่องเที่ยว อันจะก่อให้เกิดผลประโยชน์ต่อท้องถิ่น ทั้งการกระจายรายได้ การยกระดับคุณภาพชีวิตและการได้รับผลตอบแทนเพื่อกลับมาบำรุงรักษาและจัดการแหล่งท่องเที่ยวด้วย และในที่สุดแล้วท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการควบคุมการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างมีคุณภาพ ท้องถิ่นในที่นี้เริ่มต้นจากระดับรากหญ้า (Grass Root) จนถึงการปกครองส่วนท้องถิ่น และอาจรวมไปถึงการมีส่วนร่วมของผู้ที่เกี่ยวข้อง จึงเป็นการท่องเที่ยวอย่างมีส่วนร่วมของชุมชน (Community Participation-based Tourism)

4 แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน

จากกระแสความคิดในการที่จะปรับกระบวนการและวิสัยทัศน์ของการท่องเที่ยวเสียใหม่ และกระแสเรียกร้องให้มีการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวได้ทวีความรุนแรงและต่อเนื่อง มีการโจมตีการท่องเที่ยวว่าเป็นอุตสาหกรรมที่ก่อผลเสียต่อสภาพแวดล้อมทั้งของแหล่งท่องเที่ยว วัฒนธรรม และชุมชน เป็นเหตุให้มีการจัดประชุมนานาชาติด้านสิ่งแวดล้อมและการพัฒนาแบบยั่งยืนขึ้น ณ เมืองแวนคูเวอร์ ประเทศแคนาดา หรือที่เรียกกันว่า GLOBE '90 Conference การประชุมในครั้งนี้ให้ความสำคัญเกี่ยวกับการพัฒนาแบบยั่งยืนที่จะเชื่อมโยงไปสู่การพัฒนาการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน (Sustainable Tourism Development) จากผลการประชุมในครั้งนี้ได้ให้คำจำกัดความของการพัฒนาการท่องเที่ยวที่ยั่งยืนไว้ว่า "เป็นการพัฒนาที่สามารถตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวและผู้ที่เป็นเจ้าของท้องถิ่นในปัจจุบัน ในขณะที่เดียวกันก็ปกป้องและสงวนรักษาโอกาสต่างๆ ของอนุชนรุ่นหลัง จึงมีความหมายรวมถึงการจัดการทรัพยากรเพื่อตอบสนองความจำเป็นทาง

เศรษฐกิจ สังคม และสุนทรียภาพพร้อมกับรักษาเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรม และระบบนิเวศได้ด้วย" (GLOBE '90 1990) จากคำจำกัดความดังกล่าวสามารถนำมาแปลเป็นหลักการเบื้องต้นและแนวทางปฏิบัติของการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนได้ 10 ประการ (จุลสารการท่องเที่ยว 2542) คือ

1 มุ่งพัฒนาการท่องเที่ยวภายในประเทศอย่างจริงจังก่อน แล้วจึงพัฒนาการท่องเที่ยวระหว่างประเทศอย่างค่อยเป็นค่อยไปภายหลัง เพื่อให้เหมาะสมกับระบบสาธารณสุขปโภคที่รองรับเป็นสำคัญ

2 มุ่งให้ประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการตัดสินใจโครงการท่องเที่ยวต่างๆ ที่จะ มีผลกระทบต่อวิถีชีวิตของคนส่วนใหญ่ในพื้นที่

3 มุ่งพิจารณาอย่างรอบคอบถึงขอบเขตที่เหมาะสมของการพัฒนาการท่องเที่ยว โดยคำนึงถึงขีดความสามารถในการรองรับทุกๆ ด้าน ทั้งนี้ควรพยายามผลักดันให้การพัฒนาการท่องเที่ยวเข้าไปเป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนาเศรษฐกิจของพื้นที่นั้นๆ

4 มุ่งให้ข้อมูลทางการท่องเที่ยวอย่างเพียงพอแก่นักท่องเที่ยว เพื่อให้ให้นักท่องเที่ยว เข้าใจและเคารพในสิ่งแวดล้อม พร้อมทั้งช่วยยกระดับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวด้วย

5 มุ่งใช้วัสดุและผลผลิตในท้องถิ่น เพื่อช่วยลดดุลการค้ากับต่างประเทศได้ทางหนึ่ง และเป็นการเพิ่มรายได้ให้กับคนในท้องถิ่นนั้นๆ ด้วย

6 มุ่งกระจายรายได้สู่ท้องถิ่นเพื่อนำรายได้เข้าท้องถิ่นนั้นให้มากที่สุด อันจะเป็น ประโยชน์ในระยะยาวของชุมชนท้องถิ่น

7 มุ่งจ้างงานในท้องถิ่น โดยส่งเสริมรูปแบบของงานที่น่าสนใจและได้รับผลตอบแทน สูงให้แก่ชุมชนท้องถิ่นนั้น

8 มุ่งพัฒนาบุคลากรในท้องถิ่นให้มีความรู้ความสามารถเพิ่มขึ้น อันจะช่วยยกระดับ การบริการท่องเที่ยวให้สูงขึ้น

9 มุ่งรักษาคุณค่าของสิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรมในท้องถิ่นให้อยู่รอดในระยะยาว เพื่อเป็นแหล่งรองรับการท่องเที่ยวตลอดไป

10 มุ่งทำงานร่วมกันอย่างเสมอภาคระหว่างภาคธุรกิจการท่องเที่ยว องค์กรท้องถิ่น องค์กรด้านสิ่งแวดล้อม และรัฐบาล บนหลักการข้างต้น

ตามทฤษฎีของ GLOBE '90 (1990 2) การท่องเที่ยวที่ยั่งยืนมีเป้าหมายโดยรวม ดังนี้

1 เพื่อสร้างจิตสำนึกและความเข้าใจว่า การท่องเที่ยวมีความสำคัญต่อสิ่งแวดล้อม และเศรษฐกิจ

2 เพื่อสร้างดุลยภาพในการพัฒนา

3 เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของชุมชนท้องถิ่น

4 เพื่อให้ประสบการณ์ที่มีคุณภาพแก่นักท่องเที่ยว

5 เพื่อรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม อันเป็นสิ่งซึ่งทั้ง 4 วัตถุประสงค์ข้างต้นต้องพึ่งพา อย่างยิ่ง

การพัฒนาที่ยั่งยืนเป็นแนวคิดที่ประกอบด้วยหลายมิติ (Multi-dimensional Concept) ดังนั้น การท่องเที่ยวซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการพัฒนาที่ยั่งยืน ย่อมประกอบไปด้วยหลายมิติเช่นกัน ดังจะเห็นได้จาก Tourism Canada (1990 : 3) ได้กล่าวว่า การพัฒนาการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน (Sustainable Tourism Development) คือ การท่องเที่ยวที่มีการจัดการทรัพยากรทั้งหมด ในลักษณะที่สามารถตอบสนองความต้องการทางเศรษฐกิจ สังคม และสุนทรียภาพ ในขณะที่เดียวกันก็สามารถรักษาความสมบูรณ์ทางวัฒนธรรม กระบวนการที่จำเป็นเชิงนิเวศวิทยา ความหลากหลายทางชีวภาพ และระบบสนับสนุนชีวิต (Life Supporting System)

จากคำจำกัดความข้างต้นสะท้อนให้เห็นมิติต่างๆ ของการพัฒนาการท่องเที่ยวที่ยั่งยืนถึง 7 มิติ คือ

- 1 การจัดการทรัพยากร (Resource Management)
- 2 สนองต่อความต้องการทางเศรษฐกิจ
- 3 สนองต่อความต้องการของชุมชน
- 4 สุนทรียภาพของแหล่งท่องเที่ยว
- 5 คำเน้ถึงกระบวนการของระบบนิเวศ
- 6 อนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพ
- 7 ดำรงไว้ซึ่งระบบสนับสนุนชีวิต

4.1 หลักการการพัฒนาการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน

หลักการการพัฒนาการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน (Principles of Sustainable Tourism) (Cronin 1990) ควรมีองค์ประกอบ ดังนี้

- 1 ในการพัฒนาใดๆ ก็ตาม ต้องเสนอให้การท่องเที่ยวเป็นทางเลือกหนึ่งของการพัฒนาเศรษฐกิจแบบยั่งยืน โดยให้ความสำคัญเท่าเทียมกับกิจกรรมเศรษฐกิจอื่นๆ
- 2 ต้องมีฐานข้อมูลทางการท่องเที่ยวที่เกี่ยวข้องทั้งหมด เพื่อให้เกิดการรับทราบวิเคราะห์ และตรวจสอบอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับเศรษฐกิจภาคอื่นๆ
- 3 การพัฒนาการท่องเที่ยวต้องมีความสอดคล้องกับหลักการของการพัฒนาที่ยั่งยืนเสมอ

ส่วน ภราเดช พยัฒวิเชียร (2539 : 4 – 7) กล่าวว่า การพัฒนาการท่องเที่ยวให้มีความยั่งยืนนั้น จำเป็นต้องมีการพิจารณาทั้งในมิติด้านเศรษฐศาสตร์ สังคม และสิ่งแวดล้อมควบคู่กันไปด้วย โดยการพัฒนาที่ยั่งยืนโดยความหมายทั่วไปนั้น หมายถึง การพัฒนาที่จะใช้ประโยชน์ในปัจจุบัน โดยไม่กระทบกระเทือนผลประโยชน์ที่มีในอนาคต หรืออีกความหมายหนึ่ง คือ การใช้ประโยชน์ในเชิงเศรษฐกิจจากวัฒนธรรมหรือทรัพยากรธรรมชาติในระดับที่สามารถดำรงอยู่ได้อย่างถาวร ซึ่งการพัฒนาที่ยั่งยืนในรูปแบบของการท่องเที่ยว นั้น คือ การใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ วัฒนธรรมให้สามารถใช้อย่างต่อเนื่อง ยาวนาน โดยไม่ก่อให้เกิดความเสียหาย เสื่อมโทรมต่อทรัพยากรนั้นๆ ในการพิจารณาด้านการพัฒนาการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน

จำเป็นต้องมีการบูรณาการองค์ประกอบหลักของการท่องเที่ยว โดยแต่ละองค์ประกอบจะต้องมีแนวทางการพัฒนาที่ชัดเจน เป็นไปในทิศทางเดียวกัน สอดคล้อง และเอื้อประโยชน์ซึ่งกันและกัน ซึ่งองค์ประกอบของการท่องเที่ยวดังกล่าว ได้แก่

- 1 แหล่งท่องเที่ยว
- 2 การบริการทางการท่องเที่ยว
- 3 การตลาด
- 4 นักท่องเที่ยว

ในส่วนของ องค์การการท่องเที่ยวโลก (World Tourism Organization WTO) (1997 253 – 255) ได้กล่าวถึงหลักการที่สำคัญของการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน มีดังนี้

1 มีการดำเนินการจัดการภายใต้ขีดความสามารถของระบบธรรมชาติ (Carrying Capacity) ในการทดแทนฟื้นฟู ให้สามารถผลิตและให้บริการต่างๆ ที่เกี่ยวข้องได้ตลอดไป โดยไม่ลดถอยหรือเสื่อมโทรมลง ตระหนักถึงการมีส่วนร่วมของคนในชุมชน (Local Participation) และความ ต้องการของชุมชน (Local Needs)

- 2 มีการกระจายประโยชน์อย่างเป็นธรรมสู่ท้องถิ่น (Equity)
- 3 ให้ประสบการณ์นักท่องเที่ยวที่มีคุณค่าแก่นักท่องเที่ยว (Quality of Experience)
- 4 ให้ผู้มาเยือนหรือนักท่องเที่ยวได้เรียนรู้และเข้าใจเกี่ยวกับพื้นที่ ทรัพยากร และ

วิถีชีวิต (Education and Understanding)

5 เน้นการออกแบบที่กลมกลืนกับสถาปัตยกรรมท้องถิ่น และใช้วัสดุในท้องถิ่น (Local Architecture and Local Material)

6 เน้นการผสมผสานการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนสู่แผนพัฒนาระดับท้องถิ่น ภูมิภาค และระดับประเทศ (Integration of Sustainable Tourism to Local, Regional and National Plans)

7 เน้นข้อมูลพื้นฐานเพื่อเป็นฐานการตัดสินใจ และการติดตามตรวจสอบ (Information and Monitoring)

ซึ่งการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (2547 ออนไลน์) ได้กำหนดถึงแนวทางในการพัฒนาการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวที่สอดคล้องกับหลักการขององค์การการท่องเที่ยวโลก (WTO) ดังนี้

1 คำนึงถึงขีดความสามารถในการรองรับสภาพทางกายภาพ ชุมชนขนบธรรมเนียม ประเพณี วัฒนธรรม และวิถีชีวิต

2 ต้องให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการแหล่งท่องเที่ยว ไม่ว่าจะเป็นการท่องเที่ยวที่เกี่ยวข้องกับชุมชน วัฒนธรรม ขนบธรรมเนียม ประเพณี และวิถีชีวิต

3 ต้องก่อให้เกิดการกระจายรายได้ (ผลประโยชน์) อย่างเท่าเทียมกัน โดยไม่ได้เกิดจากการกระจุกตัวเฉพาะผลประโยชน์ที่เป็นรายได้เพียงแค่งกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเท่านั้น

4 การจัดการพื้นที่ต้องเป็นไปด้วยความยินดีของประชาชนในชุมชนที่อยู่อาศัยในพื้นที่นั้น

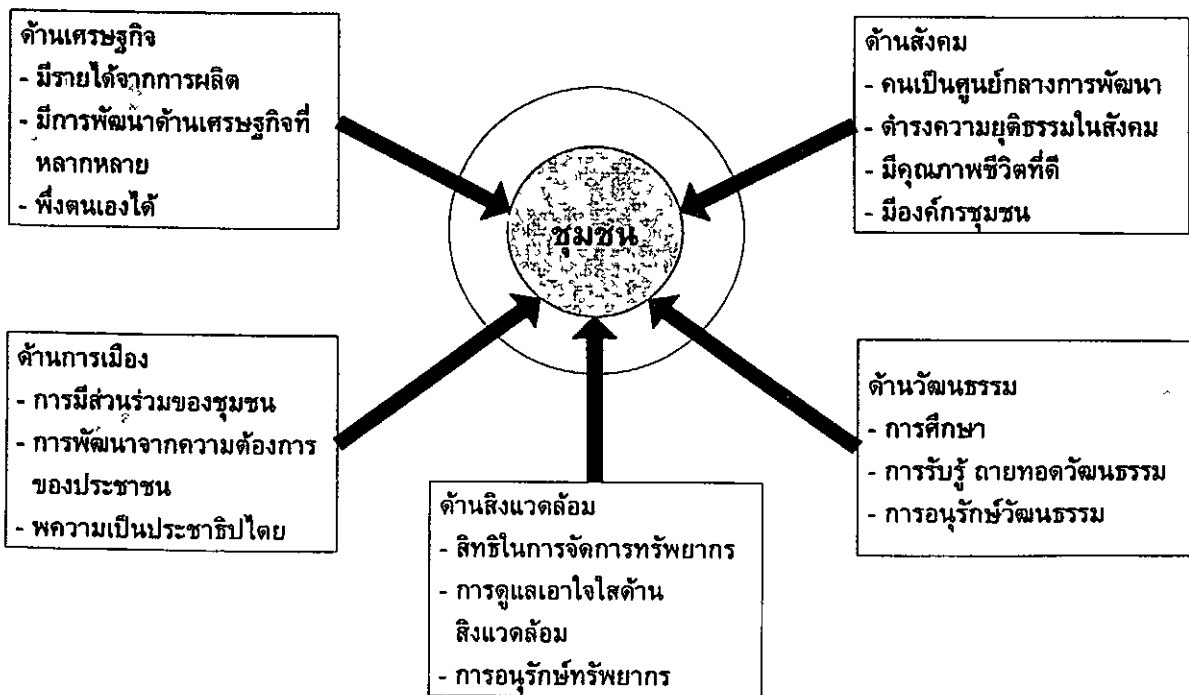
ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้แนวคิดของพจนานาสวนศรี (2546 : 22) เป็นแนวทางในการทำการวิจัย ซึ่งสรุปได้ว่าการพัฒนาการท่องเที่ยวให้ยั่งยืนจนนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนได้ ต้องเริ่มต้นจากชุมชนท้องถิ่นภายใต้มิติต่างๆ (ภาพประกอบ 4) ดังนี้

1 มิติด้านสิ่งแวดล้อม กิจกรรมนี้ควรก่อให้เกิดการเรียนรู้ และร่วมมือกันในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ รวมทั้งจำกัดให้เกิดผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมให้น้อยที่สุด

2 มิติด้านการเมือง กิจกรรมนี้ควรเป็นส่วนหนึ่งของการรณรงค์การมีส่วนร่วมของประชาชนในระดับล่าง โดยการสร้างกระบวนการวางแผน และการตัดสินใจในการพัฒนาการท่องเที่ยวของชุมชน

3 มิติด้านสังคมและวัฒนธรรม กิจกรรมนี้ควรสร้างสรรค์การแลกเปลี่ยน (เมือง – ชนบท) เพื่อเพิ่มความเข้าใจและตระหนักในคุณค่าของวัฒนธรรมท้องถิ่น รวมทั้งการรู้เท่าทันต่อวัฒนธรรมแบบเมืองที่เติบโตอย่างไร้รากฐาน

4 มิติด้านเศรษฐกิจ กิจกรรมนี้ควรนำไปสู่การกระจายรายได้และผลกำไรที่เกิดจากการท่องเที่ยวให้เกิดกับชุมชนอย่างแท้จริง ดังนั้นประชาชนในพื้นที่จะเป็นปัจจัยหลักในการพัฒนาและควบคุมการเติบโตของการท่องเที่ยวในพื้นที่ของตนเอง โดยไม่เกิดความขัดแย้งกับการรักษาทรัพยากรธรรมชาติ

ภาพประกอบ 5 องค์ประกอบหลัก 5 ด้านของการพัฒนาชุมชน
ที่มา พจนานาสวนศรี (2546) คู่มือการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน หน้า 20

5 แนวคิดเกี่ยวกับความรู้

กู๊ด (Good 1973 325) ได้ให้ความหมายของความรู้ไว้ว่า ความรู้เป็นข้อเท็จจริง (Facts) เป็นความจริง (Truth) เบื้องกฏเกณฑ์และข้อมูลต่างๆ ที่มนุษย์ได้รับและรวบรวมสะสมไว้จากมวลประสบการณ์ต่างๆ

บลูม (Bloom 1971 271) ได้ให้ความหมายของความรู้ไว้ว่า ความรู้เป็นสิ่งที่เกี่ยวกับการระลึกถึง เฉพาะเรื่องหรือเรื่องทั่วไป ระลึกถึงวิธีการกระบวนการ หรือ ระลึกถึงรูปแบบ โครงสร้าง และการจัดตั้ง ความรู้มีหลายระดับตั้งแต่สามารถระลึกได้จนถึงสามารถนำความรู้ไปเป็นข้อมูลเพื่อประเมินผล และให้ข้อตัดสินใจต่อสิ่งต่างๆ ได้แยกความรู้ไว้ 6 ระดับ คือ

1 ระดับที่ระลึกได้ (Recall) หมายถึง การเรียนรู้ในลักษณะที่จำเรื่องเฉพาะวิธีปฏิบัติ กระบวนการ และแบบแผนได้ ความสำเร็จในระดับนี้ คือ ความสามารถในการนำข้อมูลจากความจำออกมาได้

2 ระดับที่รวบรวมสาระสำคัญได้ (Comprehension) หมายถึง บุคคลสามารถทำบางสิ่งบางอย่างได้มากกว่าการจำเนื้อหาที่ได้รับ สามารถที่จะเขียนข้อความเหล่านั้นด้วยถ้อยคำของตนเอง ได้สามารถแสดงให้เห็นด้วยภาพ ให้ความหมาย แปลความ และเปรียบเทียบความคิดเห็นอื่นๆ หรือ คาดคะเนผลที่จะเกิดขึ้นต่อไปได้

3 ระดับการนำไปใช้ (Application) เป็นระดับที่ผู้เรียนสามารถนำเอาข้อเท็จจริง ตลอดจนความคิดที่เป็นนามธรรมไปปฏิบัติได้จริงอย่างเป็นรูปธรรม

4 ระดับการวิเคราะห์ (Analysis) เป็นระดับที่สามารถใช้ความคิดในรูปของการนำแนวความคิดมาแยกเป็นส่วน ประเภท หรือนำเอาข้อมูลต่างๆ มาประกอบกันเพื่อการปฏิบัติของตนเอง

5 ระดับของการสังเคราะห์ (Synthesis) คือ การนำเอาข้อมูล แนวความคิด มาประกอบกันแล้วนำไปสู่การสร้างสรรคสิ่งใหม่ที่ต่างจากเดิม

6 ระดับของการประเมินผล (Evaluation) คือ ความสามารถใช้ความรู้ เพื่อจัดตั้งการรวบรวมข้อมูล การวัดข้อมูลตามมาตรฐาน เพื่อให้ข้อตัดสินใจถึงระดับของประสิทธิผลของกิจกรรมแต่ละอย่าง

ประภาเพ็ญ สุวรรณ (2526 16) ได้ให้ความหมายของความรู้ไว้ว่า ความรู้เป็นพฤติกรรมขั้นต้น ซึ่งผู้เรียนเพียงแต่จำได้ อาจจะโดยการฝึกได้ หรือโดยการมองเห็นได้ ยิน จำได้ ความรู้ขั้นนี้ได้แก่ ความรู้เกี่ยวกับคำจำกัดความ ความหมาย ข้อเท็จจริง ทฤษฎี กฎ โครงสร้าง และวิธีการแก้ปัญหาเหล่านี้เป็นต้น

ชวาล แพร์ตกุล (2526 201) กล่าวว่า ความรู้ คือ การแสดงออกของสมรรถภาพสมองด้านความจำ โดยใช้วิธีให้ระสีออกมาเป็นหลัก

วิชัย วงษ์ใหญ่ (2523 135) กล่าวว่า ความรู้เป็นพฤติกรรมเบื้องต้นที่ผู้เรียนสามารถจดจำได้ โดยการมองเห็น ได้ยิน ความรู้ในที่นี้คือ ข้อเท็จจริง กฎเกณฑ์ คำจำกัดความ เป็นต้น

เชิยศรี วิวิธสิริ (2527 19-20) กล่าวว่า การเรียนรู้ในผู้ใหญ่ นั้นเกิดจากประสบการณ์ 3 ประการ คือ

1 การเรียนรู้ที่เกิดจากสภาพการณ์ทางธรรมชาติ (Natural Setting) คือ เรียนรู้จากสภาพธรรมชาติที่อยู่ใกล้ตัว

2 การเรียนรู้จากสภาพการณ์ทางสังคม (Society Setting) มีอยู่ทั่วไปในชีวิตประจำวัน เช่น การเรียนรู้จากการอ่านหนังสือพิมพ์ โทรทัศน์ เป็นต้น

3 การเรียนรู้จากสภาพการณ์ของการจัดการเรียนการสอน (Formal Institution Setting) คือ มีผู้แทนจากสถาบัน จัดลำดับการเรียนรู้อย่างมีจุดมุ่งหมายและต่อเนื่อง

จากแนวคิดดังกล่าวอาจสรุปได้ว่า ความรู้เกิดจากมวลประสบการณ์ต่างๆ ที่มนุษย์ได้รับ และรวบรวมสะสมไว้ และนำออกมาใช้เมื่อต้องการ

6. แนวคิดเกี่ยวกับความคิดเห็น

การสำรวจความคิดเห็น เป็นการศึกษาความรู้สึกของบุคคลหรือกลุ่มคนที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ซึ่งแต่ละคนจะแสดงความเชื่อ ความรู้สึกใดๆ ออกมาโดยการพูดหรือการเขียน การสำรวจความคิดเห็นจะเป็นประโยชน์ต่อการวางนโยบายต่างๆ การเปลี่ยนแปลงนโยบาย หรือการเปลี่ยนแปลงระบบงาน รวมทั้งการฝึกหัดการทำงานด้วย เพราะจะทำให้การดำเนินการต่างๆ เป็นไปด้วยความเรียบร้อยและเป็นไปตามความพึงพอใจของผู้ร่วมงาน การศึกษาความคิดเห็นต่างๆ ส่วนใหญ่จะใช้วิธีแบบวิจัยตลาด โดยมีการร่างแบบสอบถามไปสัมภาษณ์หรือการซักถามกลุ่มประชากรเป้าหมาย แล้วนำผลมาศึกษาวิเคราะห์และเก็บรวบรวมไว้เป็นข้อมูล

เบสต์ (Best 1977 177) กล่าวว่าวิธีที่ง่ายที่สุดในการที่จะบอกถึงความคิดเห็นก็คือ การแสดงให้เห็นถึงจำนวนร้อยละของคำตอบในแต่ละข้อความ เพื่อจะเป็นการแสดงให้เห็นว่าความคิดเห็นจะออกมาในลักษณะใด และสามารถปฏิบัติตามข้อคิดเห็นเหล่านั้นได้ หรือจะใช้ในการวางนโยบายต่างๆ ก็ตาม เมื่อความคิดเห็นที่วัดออกมาได้ สามารถจะทำให้ผู้บริหารพิจารณาการดำเนินนโยบายหรืออาจยกเลิกนโยบายในที่สุด

พจนานุกรม เวบสเตอร์ (Webster 1982 319) ให้คำจำกัดความของความคิดเห็นไว้ว่า เป็นการแสดงออกของแต่ละบุคคลในอันที่จะพิจารณาถึงข้อเท็จจริงอย่างใดอย่างหนึ่งหรือเป็นการประมวลผลสิ่งใดสิ่งหนึ่งจากสถานการณ์สิ่งแวดล้อม หรือความคิดเห็นเป็นการแสดงออกถึงการลงความคิดเห็นของบุคคลใดบุคคลหนึ่งในด้านข้อเท็จจริง

กู๊ด (Good 1969 339) กล่าวว่า ความคิดเห็นนั้นเป็นความเชื่อ ความคิด หรือการลงความเห็นเกี่ยวกับสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ซึ่งไม่สามารถบอกได้ว่าเป็นความถูกต้องหรือไม่

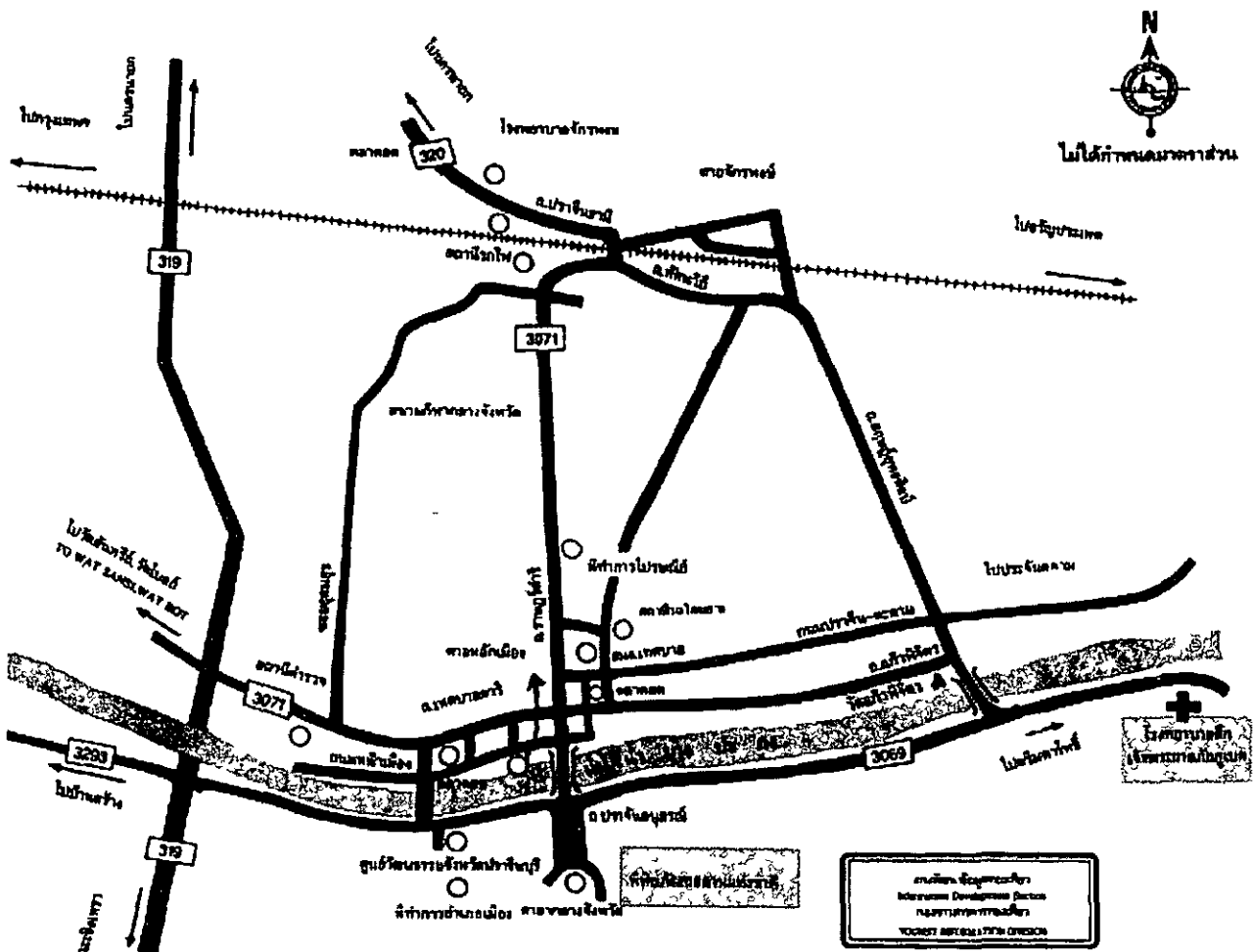
โกเลสนิค (Kolesnik 1970 296) อธิบายว่า ความคิดเห็นเป็นการแปลความหมายหรือมีการลงความเห็นที่เกิดจากข้อเท็จจริงซึ่งแต่ละคนคิดว่าถูกต้องขณะที่คนอื่นๆ อาจจะไม่เห็นด้วยก็ได้

วูลเมิน (Wohlmen 1973 34) กล่าววา ความคิดเห็นเป็นสภาวะของจิตใจที่ผานประสบการณ์ แล้วเกิดการเรียนรู้และผลักดันให้เกิดความคิดหรือความรู้สึกต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งในช่วงระยะเวลาใดเวลา หนึ่ง

โกลาซา (Kolasa 1969 368) กล่าววา ความคิดเห็นเป็นการแสดงออกของแต่ละบุคคลในอันที่ จะพิจารณาถึงข้อเท็จจริงอย่างใดอย่างหนึ่ง หรือการประเมินผลสิ่งใดสิ่งหนึ่งจากสถานการณ์สิ่งแวดล้อม

จากแนวคิดดังกล่าวอาจสรุปได้ว่า ความคิดเห็นเป็นความรู้สึกหรือการแสดงออกของบุคคล ที่มีต่อสิ่งของหรือสถานการณ์ในช่วงเวลาใดเวลาหนึ่ง เป็นความเชื่อถือที่ขึ้นอยู่กับจิตใจ โดยมีเหตุผล สนับสนุนหรือปกป้องความคิดนั้น ซึ่งอาจได้รับการยอมรับหรือการปฏิเสธจากบุคคลอื่นก็ได้ การ แสดงออกของบุคคลจึงขึ้นอยู่กับ ประสบการณ์ ภูมิหลังทางสังคม และสภาพแวดล้อมของบุคคลนั้น อาจเป็นการแสดงออกในทางบวกหรือลบก็ได้ โดยสรุปออกมาเป็นความชอบหรือไม่ชอบ เห็นด้วย หรือไม่เห็นด้วยในสิ่งเหล่านั้น และสามารถวัดความคิดเห็นของบุคคลออกมาได้

7 สภาพทั่วไปและข้อมูลพื้นฐานของจังหวัดปราจีนบุรี (http //www thaitambon com)

ภาพประกอบ 6 แผนที่ตัวเมืองปราจีนบุรี

ที่มา การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (2545) แผนที่ท่องเที่ยวปราจีนบุรี หน้า 15

ประวัติความเป็นมา

จังหวัดปราจีนบุรี เคยเป็นดินแดนที่มีความเจริญรุ่งเรืองมาตั้งแต่สมัยทวารวดี และมีการพัฒนาการต่อเนื่องมาจนถึงสมัยลพบุรี ประมาณ 800 ปีก่อน ปรากฏหลักฐานเป็นซากเมืองโบราณที่เรียกว่า "เมืองศรีมโหสถ" ที่ตำบลโคกปี่ อำเภอสรีมโหสถและทางด้านทิศตะวันออกของเมืองศรีมโหสถ ที่บริเวณบ้านโคกขวาง อำเภอสรีมหาโพธิ์ ยังมีชุมชนโบราณ มีอายุรวมสมัยเดียวกันกับเมือง ศรีมโหสถอีกด้วย บริเวณซากเมืองโบราณเหล่านี้มีซากโบราณสถานซึ่งใช้ประกอบพิธีกรรม ศาสนกิจและโบราณวัตถุ ได้แก่ พระพุทธรูป เทวรูป เครื่องปั้นดินเผา เครื่องสำริด เครื่องมือเครื่องใช้ กระจาดกระจายอยู่ทั่วไป ในสมัยต่อมาศูนย์กลางความเจริญได้ย้ายมาตั้งอยู่ริมฝั่งแม่น้ำบางปะกงเช่นปัจจุบัน ในสมัยกรุงศรีอยุธยา เรียกว่า "เมืองปราจีน" ในสมัยกรุงรัตนโกสินทร์ตอนต้นก็ยังเรียกว่า "เมืองปราจีน" หรือ "มณฑลปราจีน" จวบจนสมัยพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 6 ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้จัดระเบียบการปกครองแผ่นดินตามแบบต่างประเทศ มณฑลปราจีน ได้ถูกยุบเลิก คงมีฐานะเป็นเพียงหัวเมืองหนึ่ง ต่อมาทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้เปลี่ยนคำว่าเมืองเป็นจังหวัด จึงมีชื่อเรียกใหม่ว่า จังหวัดปราจีนบุรี

ลักษณะภูมิประเทศ

ปราจีนเป็นจังหวัดชายแดนด้านตะวันออก อยู่ห่างจากกรุงเทพฯ ระยะทาง 135 กม มีเนื้อที่ 4,762 362 ตร กม สภาพพื้นที่โดยทั่วไปเป็นที่ราบจนถึงลักษณะภูเขาสูงชัน ทางตอนเหนือมีลักษณะเป็นเนินสูงจนถึงภูเขา มีลักษณะเป็นป่าเขาติดเทือกเขาตงพญาเย็น ทางตอนใต้ และทางด้านตะวันออกเป็นที่ราบมีสภาพเป็นป่าโปร่ง ทางด้านทิศตะวันตกมีลักษณะเป็นที่ราบลุ่มเหมาะแก่การเกษตรกรรม โดยเฉพาะการทำสวนผลไม้ ซึ่งเป็นที่ขึ้นชื่อของจังหวัด

อาณาเขต

ทิศเหนือ	ติดต่อกับ	จังหวัดนครราชสีมา
ทิศใต้	ติดต่อกับ	จังหวัดฉะเชิงเทรา
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับ	จังหวัดสระแก้ว
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับ	จังหวัดนครนายก

สภาพภูมิอากาศ

ลักษณะภูมิอากาศโดยทั่วไป แบ่งออกเป็น 3 ฤดู คือ ฤดูร้อน ฤดูฝน และฤดูหนาว โดยทั่วไปได้รับอิทธิพลจากลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ เนื่องจากเป็นพื้นที่ที่ตั้งอยู่ใกล้อ่าวไทยฝั่งตะวันออก มีภูมิอากาศที่เป็นจุดเด่นคือ มีอากาศร้อนจัดในฤดูร้อน และค่อนข้างหนาวจัดในฤดูหนาว อุณหภูมิเฉลี่ยทั้งปี ประมาณ 28 0 องศาเซลเซียส ซึ่งเป็นอุณหภูมิเฉลี่ยโดยทั่วไปของภาคกลาง

การปกครอง

จังหวัดปราจีนบุรีแบ่งการปกครองออกเป็น 7 อำเภอ คือ อำเภอเมือง อำเภอบ้านสร้าง อำเภอประจันตคาม อำเภอศรีมโหสถ อำเภอศรีมหาโพธิ์ อำเภอกบินทร์บุรี และอำเภอนาดี

คำขวัญประจำจังหวัด

“ศรีมหาโพธิ์คู่บ้าน ผลไม้ลือเลื่อง	ไผ่ดงหวานคู่เมือง เขตเมืองทวาราวดี”
---------------------------------------	--

วิสัยทัศน์ของจังหวัด

“ปราจีนบุรีเมืองน่าอยู่ เกษตรและอุตสาหกรรมก้าวหน้า	เขตอุตสาหกรรมเชิงนิเวศ ภูมิปัญญาแพทย์แผนไทย”
---	---

การเดินทาง

รถยนต์ จากกรุงเทพฯ สามารถเดินทางไปปราจีนบุรีได้ 3 เส้นทาง คือ

1 กรุงเทพฯ แยกรังสิต ตามทางหลวงหมายเลข 305 เลียบคลองรังสิตผ่านอำเภองครักษ์ นครนายก เข้าทางหลวงหมายเลข 33 แยกขวาที่สามแยกหนองชะอม ตามทางหลวงหมายเลข 319 ระยะทาง 132 กิโลเมตร หรือวิ่งไปตามทางหลวงหมายเลข 33 เลี้ยวขวาที่สี่แยกเนินหอม ระยะทาง 136 กิโลเมตร

2 จากกรุงเทพฯ ตามทางหลวงหมายเลข 1 เลี้ยวขวาที่หินกอง ไปตามทางหลวงหมายเลข 33 ผ่านนครนายก แยกขวาที่สามแยกหนองชะอม ตามทางหลวงหมายเลข 319 ระยะทาง 164 กิโลเมตร

3 จากกรุงเทพฯ ตามทางหลวงหมายเลข 304 ผ่านฉะเชิงเทรา พนมสารคาม เลี้ยวซ้ายตามทางหลวง หมายเลข 319 ผ่านอำเภอศรีมโหสถ ระยะทาง 158 กิโลเมตร

4 จากกรุงเทพฯ ตามทางหลวงหมายเลข 3481 ที่เขตหนองจอก ผ่านอำเภอบางน้ำเปรี้ยว จังหวัดฉะเชิงเทรา และอำเภอบ้านสร้าง ระยะทาง 90 กิโลเมตร

รถโดยสาร จากกรุงเทพฯ มีรถโดยสารออกจากสถานีขนส่งสายเหนือ (ถ กำแพงเพชร) ทุกวัน วันละหลายเที่ยวทั้งรถโดยสารธรรมดา และรถโดยสารปรับอากาศ โทร 02 936-3660, 02 936-3666

ทางรถไฟ มีขบวนรถไฟโดยสารกรุงเทพฯ-ปราจีนบุรี ออกจากสถานีรถไฟหัวลำโพง ทุกวัน ดัดดอสอบตามรายละเอียดได้ที่หน่วยบริการเดินทางสถานีรถไฟกรุงเทพฯ โทร 02 223-7010, 02 223-7020

หมายเลขโทรศัพท์ที่สำคัญ

ศาลากลางจังหวัดปราจีนบุรี	037 211013
สำนักงานจังหวัดปราจีนบุรี	037 211582

สถานีตำรวจภูธรอำเภอเมือง	037 211135, 211058
โรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยภูเบศร	037 211289, 211446
สถานีรถโดยสาร บขส	037 211292
สถานีรถไฟ	037 211120

ระยะทางจากอำเภอเมืองปราจีนบุรีไปยังอำเภอต่าง ๆ ในเขตจังหวัด

อำเภอบ้านสร้าง	20 กิโลเมตร
อำเภอศรีมโหสถ	20 กิโลเมตร
อำเภอศรีมหาโพธิ์	21 กิโลเมตร
อำเภอประจันตคาม	30 กิโลเมตร
อำเภอกบินทร์บุรี	60 กิโลเมตร
อำเภอนาดี	78 กิโลเมตร

ระยะทางจากจังหวัดปราจีนบุรีไปยังจังหวัดใกล้เคียง

ปราจีนบุรี-นครนายก	29 กิโลเมตร
ปราจีนบุรี-ฉะเชิงเทรา	76 กิโลเมตร
ปราจีนบุรี-สระแก้ว	98 กิโลเมตร
ปราจีนบุรี-นครราชสีมา	194 กิโลเมตร

สถานที่ท่องเที่ยวของอำเภอเมืองปราจีนบุรีที่ใช้ในการวิจัย คือ

วัดแก้วพิจิตร เป็นวัดเก่าแก่ ตั้งอยู่ริมฝั่งแม่น้ำบางปะกง ในเขตเทศบาลเมืองปราจีนบุรี ห่างจากศาลากลางจังหวัด ไปทางทิศตะวันออกประมาณ 2 กม สร้างเมื่อปี พ ศ 2422 โดยเศรษฐีจีนใจบุญ ชาวปราจีนบุรี ต่อมาเจ้าพระยาอภัยภูเบศร (ชุ่ม อภัยวงศ์) ได้สร้างพระอุโบสถเพิ่มเติมในปี พ ศ 2456 จึงมีลักษณะทางสถาปัตยกรรมและลวดลายประดับอาคารประสมประสานระหว่างศิลปะไทย จีน ยุโรป และเขมร สิ่งที่น่าสนใจภายในวัดได้แก่ พระอุโบสถที่ฝาผนังด้านนอกมีภาพปูนปั้นตัวละครในเรื่องรามเกียรติ์ ภายในพระอุโบสถมีภาพวาด บนแผ่นผ้าเกี่ยวกับเรื่องราวในพระพุทธศาสนา ด้านหน้าพระอุโบสถมีอาคารเรียนหนังสือไทย นักธรรมบาลีเป็นอาคารคอนกรีต รูปสถาปัตยกรรม ศิลปกรีกหรือโรมันอยู่หลังหนึ่ง ซึ่งเคยใช้เป็นโรงเรียน สอนหนังสือพระภิกษุ สามเณร และราษฎร ปัจจุบันถูกดัดแปลงเป็นพิพิธภัณฑ์แล้ว และภายในวัด แก้วพิจิตรยังมีหอพระไตรปิฎกและศาลาตรีมุขที่ทำน้ำ บรรจุอากาศภายในวัดมรื้นและเจียบสังัด

พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติปราจีนบุรี ตั้งอยู่ด้านหลังของศาลากลางจังหวัดปราจีนบุรี ห่างจากศาลากลางประมาณ 200 เมตร เปิดเป็นทางการ เมื่อวันที่ 22 เมษายน 2528 ก่อ

ตั้งขึ้นเพื่อเป็นศูนย์รวมของโบราณวัตถุในเขต 7 จังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือคือ ปราจีนบุรี นครนายก ฉะเชิงเทรา ชลบุรี จันทบุรี ตราด และระยอง ภายในมีการจัดแสดงโบราณวัตถุสำคัญ ซึ่งส่วนใหญ่ได้มาจากเมืองโบราณสมัยทวารวดี ที่ชาวบ้านเรียกว่า เมืองศรีมโหสถ ดงศรีมหาโพธิ อำเภอสรีมโหสถ จังหวัดปราจีนบุรี อาทิ พระพุทธรูป เทวรูป ทับหลัง เครื่องใช้สำริด เป็นต้น และจัดแสดงศิลปะในประเทศไทยสมัยต่างๆ เพื่อประโยชน์ในการศึกษา เปรียบเทียบ รวมทั้งเครื่องถ้วยสังคโลกที่พบได้ทะเลจากบริเวณเกาะคราม จังหวัดชลบุรี นอกจากนี้ ยังจัดสถานที่ส่วนหนึ่งสำหรับนิทรรศการชั่วคราวในโอกาสต่างๆ ด้วย เปิดให้เข้าชมทุกวัน เว้นวันจันทร์ อังคาร และวันหยุดนักขัตฤกษ์ เวลา 09.00-16.00 น ค่าธรรมเนียมเข้าชม คนไทย 10 บาท ชาวต่างประเทศ 30 บาท ติดต่อสอบถามได้ที่ โทร 037 211586

โรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยภูเบศร ตั้งอยู่ถ ปราจีนอนุสรณ์ ห่างจากตัวเมืองประมาณ 25 กิโลเมตร เป็นโรงพยาบาลนําร่องการแพทย์แผนไทย บริเวณโรงพยาบาลยังมีตึกเจ้าพระยาอภัยภูเบศร ซึ่งเป็นตึกที่เจ้าพระยาอภัยภูเบศร สร้างขึ้นในปี พ.ศ. 2452 เพื่อถวายเป็นที่ประทับของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ในคราวเสด็จประพาสมณฑลปราจีน มีลักษณะสถาปัตยกรรมเป็นตึกสองชั้นแบบยุโรป สมัยเรอเนสซองส์ มีมุขด้านหน้า ตรงกลางเป็นโดม ผังด้านนอกมีลวดลายปูนปั้นลวดลายพฤกษาประดับซุ้มประตูและหน้าต่าง ภายในตกแต่งแบบยุโรป กรมศิลปากรได้ขึ้นทะเบียนเป็นโบราณสถานแล้ว และจัดทำเป็น พิพิธภัณฑ์การแพทย์แผนไทยอภัยภูเบศร โดยจะเป็นศูนย์การรวบรวม อนุรักษ์ตำราไทย สมุนไพรไทย การแพทย์แผนไทย การแพทย์พื้นบ้านของจังหวัดปราจีนบุรี อีกทั้งยังเป็นแหล่งการศึกษา ค้นคว้า วิจัย และเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับวิถีชีวิตของคนท้องถิ่น ที่เกี่ยวข้องกับสมุนไพรและการแพทย์ของท้องถิ่น

น้ำตกเขาน้ำเต้า ตั้งอยู่ที่ตำบลบ้านพระ อำเภอมืองปราจีนบุรี อยู่ทางทิศเหนือของตัวเมือง จากตัวเมืองเดินทางถึงสี่แยกเนินหอมเลี้ยวขวาไปตามทางหลวงหมายเลข 33 ระยะทางประมาณ 3 กิโลเมตร จะมีทางแยกซ้ายมือระหว่างหลักกม. ที่ 160-161 เข้าไปอีกประมาณ 2 กิโลเมตร น้ำตกเขาน้ำเต้าเป็นธารน้ำไหลผ่านโขดหินน้อยใหญ่ลดหลั่นเป็นชั้นๆ ความสูงไม่มากนักสภาพบริเวณ โดยรอบเป็นป่าโปร่ง มีน้ำมากเฉพาะในฤดูฝน และก่อนถึงตัวน้ำตกประมาณ 400 เมตร หรือเหนือธารน้ำมีอ่างเก็บน้ำจักรพงษ์หรืออ่างเขาน้ำเต้า จากอ่างเก็บน้ำจะมีถนนขึ้นไปจนถึงยอดเขา เพื่อชมทัศนียภาพโดยรอบ ระยะทางประมาณ 11 กิโลเมตร และช่วงกิโลเมตรที่ 6 จะมีเนินมหัศจรรย์ คือถ้าจอดรถแล้วเข้าเกียร์ว่างไว้รถจะไหลขึ้นเนินได้ซึ่งเกิดจากภาพลวงตาจากภูมิประเทศโดยรอบ

น้ำตกเหวนรก อยู่บนเส้นทางสายปราจีนบุรี-เขาใหญ่ เป็นส่วนหนึ่งของอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ เป็นน้ำตกขนาดใหญ่ ที่มีความสวยงาม ความสูงประมาณ 60 เมตร หน้าผาสูงชัน น้ำไหลแรง การเดินทางจากตัวเมืองปราจีนบุรี ใช้เส้นทางสาย 3077 ไปเป็นระยะทางประมาณ 40 กิโลเมตร จะมีทางแยกขวาเข้าไปตัวน้ำตก การเดินทางไปชมน้ำตกนั้น ต้องเดินเท้า ทางค่อนข้างลำบาก ระยะทางประมาณ 1 กิโลเมตร

8 ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้างานวิจัยที่เกี่ยวข้องไม่พบว่ามีงานวิจัยที่เกี่ยวกับเรื่องนี้โดยตรง แต่มีผลงานที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

วัฒนาพร สุฉายา (2545) ศึกษาแนวทางการจัดการแหล่งท่องเที่ยวตามหลักการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ กรณีศึกษาตอยดุง จังหวัดเชียงราย พบว่า สภาพทั่วไปที่เป็นองค์ประกอบของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศนั้น มีความพร้อมและสามารถจัดการแหล่งท่องเที่ยวตอยดุง ให้เป็นเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศได้ จากการศึกษาครั้งนี้ชี้ให้เห็นว่า นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีความรู้ด้านพื้นที่ตอยดุง ความรู้และพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอยู่ในระดับปานกลาง เห็นควรให้มีการปรับปรุงเพิ่มความรู้และสื่อความหมายต่าง ๆ ให้กับนักท่องเที่ยวและคนในท้องถิ่นมากขึ้น

นครินทร์ ชัยแก้ว (2545) ศึกษาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในอำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่ พัฒนาการ รูปแบบการจัดการ และศักยภาพในการพัฒนาที่ยั่งยืน พบว่า พัฒนาการของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่ นั้นมีการพัฒนาอยู่ในระยะเริ่มต้น โดยสามารถแบ่งพัฒนาของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่ออกเป็น 2 ช่วงเวลา ได้แก่ ช่วงก่อนเกิดแนวความคิดของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ปีพ.ศ. 2520-2536 ที่หน่วยงานจากทางภาครัฐเริ่มเข้ามามีบทบาทในการพัฒนาพื้นที่อำเภอแม่แจ่มรวมถึงการท่องเที่ยวเริ่มเข้ามามีผลกระทบต่อชุมชนท้องถิ่น และช่วงเริ่มส่งเสริมและพัฒนาแนวความคิด ปีพ.ศ. 2536-2544 ที่แนวความคิดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเริ่มได้รับความสนใจทั้งจากทางภาครัฐและเอกชน นำมาปฏิบัติใช้ในพื้นที่อำเภอแม่แจ่ม

นาถพิมล วาดสันทัด (2545) ศึกษากลยุทธ์ทางการตลาดแหล่งท่องเที่ยวเมืองประวัติศาสตร์เชียงแสน จังหวัดเชียงราย จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรคของแหล่งท่องเที่ยวพบว่า เมืองประวัติศาสตร์เชียงแสนมีจุดแข็งทางด้านทรัพยากรท่องเที่ยวที่มีเอกลักษณ์ มีประวัติและโบราณสถานที่น่าสนใจ ควรมีการปรับปรุงแก้ไขจุดอ่อน ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก สาธารณูปโภค การบริหารจัดการ การสร้างกิจกรรมทางการท่องเที่ยวและการประชาสัมพันธ์ ส่วนโอกาสในการพัฒนา คือ หน่วยงานราชการมีนโยบาย แผนงานและให้การสนับสนุนการท่องเที่ยวเมืองประวัติศาสตร์เชียงแสน ตลอดจนการค้าขายระหว่างประเทศจีนมีความเจริญ ทางด้านอุปสรรคต่อการพัฒนา คือ ขาดงบประมาณ บุคลากรไม่มีความรู้ด้านการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ ประชาชนขาดจิตสำนึกในการหวงแหนมรดกทางการท่องเที่ยว สำหรับการพัฒนาด้านกลยุทธ์ทางการตลาดเมืองประวัติศาสตร์เชียงแสน พบว่า ควรปรับปรุงผลิตภัณฑ์ให้มีจุดเด่น พัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ให้มีความสมบูรณ์และมีเอกลักษณ์ ตลอดจนมีการปรับปรุงสาธารณูปโภค และสิ่งอำนวยความสะดวกให้ดีขึ้น สำหรับราคาเข้าชมสถานที่นั้น ควรกำหนดราคาสูงขึ้นให้เหมาะสมกับคุณค่าของผลิตภัณฑ์ การจัดจำหน่ายผลิตภัณฑ์ควรเพิ่มช่องทางการจำหน่ายผ่านอินเทอร์เน็ต และเคาน์เตอร์ประชาสัมพันธ์ การส่งเสริมการตลาดควรเพิ่มการโฆษณาและการประชาสัมพันธ์ให้มากขึ้น จัดกิจกรรมทางการท่องเที่ยวเพื่อให้นักท่องเที่ยวรู้จักเมืองประวัติศาสตร์เชียงแสนมากขึ้น

ปาณิดล นิยมคำ (2544) ศึกษากระบวนการนำนโยบายการพัฒนาการท่องเที่ยวระดับจังหวัดไปปฏิบัติ กรณีศึกษาจังหวัดเพชรบุรี พบว่า นโยบายการพัฒนาการท่องเที่ยว ของจังหวัด

เพชรบุรี ซึ่งแยกออกเป็นแผนงาน และโครงสร้างต่าง ๆ นั้น ทางด้านวัตถุประสงค์มีความชัดเจน มีแนวทางในการนำนโยบายไปปฏิบัติ และผู้ให้ข้อมูลทั้งหมดรับทราบนโยบายมาจากการเข้าร่วมประชุม การมอบหมายงาน การถ่ายทอด และการอ่านเอกสาร รายงานประจำปี นอกจากนี้ยังพบว่า สมรรถนะของหน่วยงานซึ่งได้แก่ บุคลากร งบประมาณ และวัสดุอุปกรณ์ มีไม่เพียงพอต่อการปฏิบัติงานตามนโยบาย การได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานและบุคคลที่เกี่ยวข้องมีน้อย ส่วนกระบวนการนำนโยบายไปปฏิบัติ มีการกำหนดภารกิจและการมอบหมายงานมีความชัดเจน มีการติดตามและประเมินผลโครงการ แต่มีปัญหาในด้านการประสานงานระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และขาดความรู้ความชำนาญเฉพาะด้าน รวมทั้งปัญหาเรื่องการขาดการมีส่วนร่วมของประชาชน

พงษ์ลัดดา ไกรขจรกิตติ (2543) ศึกษาทัศนคติของประชาชนต่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเพื่อการพัฒนาป่าชุมชน กรณีศึกษา ป่าชายเลน อำเภอยะหริ่ง จังหวัดปัตตานี พบว่า ประชาชนส่วนใหญ่จะเป็นเพศชายอายุ 35 ปี สถานภาพส่วนใหญ่สมรสแล้ว ระดับการศึกษาจบประถมศึกษาและมัธยมศึกษา มีภูมิลำเนาอยู่ในหมู่บ้านตั้งแต่เกิด ประชาชนกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีทักษะ ในภาพรวมค่อนข้างเห็นด้วยต่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเพื่อการพัฒนาป่าชุมชนทั้งด้านการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศด้านรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ และการจัดการท่องเที่ยว ทั้งยังพบว่า ภูมิลำเนาของผู้ตอบมีความสัมพันธ์กับทัศนคติต่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเพื่อการพัฒนาป่าชุมชนมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จากการศึกษาดังกล่าวมีข้อเสนอแนะว่า ควรมีการประชาสัมพันธ์เผยแพร่และส่งเสริมให้ประชาชนรับทราบโครงการและเข้าร่วม ในการพัฒนาป่าชายเลนโดยเน้นการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างจริงจังและต่อเนื่อง

สรุประเสริฐ นาวาสัยศรี (2543) ศึกษาศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยว ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ และกลุ่มชั้นของแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติในจังหวัดปราจีนบุรี พบว่า การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์มีอิทธิพลต่อรูปแบบการท่องเที่ยวในปัจจุบันเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะการท่องเที่ยวในแหล่งธรรมชาติที่มักก่อให้เกิดผลกระทบกับแหล่งท่องเที่ยวสูง การศึกษาครั้งนี้เพื่อหารูปแบบการท่องเที่ยวและนำผลที่ได้ไปพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว โดยประเมินในแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติจำนวน 15 แหล่ง ภายในจังหวัดปราจีนบุรี พบว่า แหล่งท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีศักยภาพปานกลางที่จะเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์โดยมีจำนวน 8 แหล่งคือ น้ำตกธารทิพย์ น้ำตกส้มป่อย น้ำตกตะคร้อ น้ำตกสลัดได แก่งหินแฝง อุทยานหุบเขา น้ำตกเวฬุวัน อ่างเก็บน้ำหุบเขา ร่องลงมามีศักยภาพสูงจำนวน 4 แหล่งคือ น้ำตกธารรัตนา น้ำตกเขวนรอก น้ำตกห้วยคำภู น้ำตกเขวนกกก และมีศักยภาพต่ำจำนวน 3 แหล่งคือ น้ำตกเขาอีโต้ น้ำตกห้วยเกษียร อ่างเก็บน้ำจักรพงษ์ ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากการท่องเที่ยวส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลางและระดับต่ำ โดยแหล่งท่องเที่ยวที่มีศักยภาพสูงและศักยภาพปานกลางมีแนวโน้มที่จะเกิดผลกระทบทางสิ่งแวดล้อมสูงกว่าแหล่งท่องเที่ยวที่มีศักยภาพต่ำ เนื่องจากแหล่งท่องเที่ยวดังกล่าวตั้งอยู่ในพื้นที่ที่มีความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรประเภทต่าง ๆ การท่องเที่ยวจึงอาจมีผลทำให้ทรัพยากรเหล่านี้เกิดความเสื่อมโทรมและเสียหายได้

สรวิชาติ อาสาสมัครพิทักษ์ (2542) ทำการศึกษาเพื่อหาปัจจัยในการกำหนดความพร้อมของผู้ประกอบธุรกิจนำเที่ยวเชิงนิเวศในภาคเหนือตอนบน พบว่า การกำหนดความพร้อมของผู้ประกอบธุรกิจนำเที่ยวเชิงนิเวศในภาคเหนือตอนบนนั้น ทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเห็นว่า มีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องกำหนดให้มีขึ้นและบังคับใช้อย่างจริงจัง ผ่านกระบวนการทางกฎหมายและกระบวนการทางสังคมโดยความร่วมมือระหว่างหน่วยงานภาครัฐและเอกชน โดยให้เมืองครุฑที่เป็นกลางไม่มีส่วนได้ส่วนเสียกับการดำเนินธุรกิจนั้นเป็นองค์กรตรวจสอบ ซึ่งความเป็นสถาบันการศึกษาที่เชื่อถือได้ และปัจจัยที่กำหนดความพร้อมของผู้ประกอบธุรกิจนำเที่ยวเชิงนิเวศ ประกอบด้วย 2 ส่วน ได้แก่ 1) ความพร้อมขั้นพื้นฐานของผู้ประกอบธุรกิจนำเที่ยวเชิงนิเวศ 2) ความพร้อมขั้นพื้นฐานของผู้ประกอบธุรกิจนำเที่ยวในแต่ละองค์ประกอบหลัก ได้แก่ ด้านพื้นที่ ด้านการจัดการ ด้านกิจกรรม และด้านองค์กร

จารุณี กลิ่นดีปาลี (2541) ศึกษาการประเมินศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวสำหรับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ กรณีศึกษาอุทยานแห่งชาติไทรโยค พบว่าการประเมินศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวและการจัดลำดับศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยว สำหรับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศโดยการประเมินศักยภาพจากการวิเคราะห์ ข้อมูลจากการสำรวจ การสอบถามข้อมูลผู้ที่เกี่ยวข้องและทำการคำนวณโดยใช้สมการถ่วงน้ำหนัก ผลการศึกษาสรุปว่า เส้นทางเดินศึกษาธรรมชาติสายถ้ำแก้วมีระดับการศึกษาศักยภาพ 1 95 สายถ้ำค้างคาวมีระดับศักยภาพ 1 67 และสายถ้ำไทรโยคมีระดับศักยภาพ 1 18 ซึ่งเมื่อนำมาจัดลำดับศักยภาพ ปรากฏว่าเส้นทางเดินศึกษาธรรมชาติด้วยตนเองทั้ง 3 เส้นทาง อยู่ในระดับสภาพในช่วง 2-1 ซึ่งหมายถึงเป็นพื้นที่ที่มีศักยภาพปานกลางสำหรับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ โดยที่เส้นทางเดินศึกษาธรรมชาติด้วยตนเองสายถ้ำแก้วมีศักยภาพสูงที่สุดในกลุ่ม ดังนั้นในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว สำหรับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในอุทยานแห่งชาติไทรโยค จึงควรพัฒนาเส้นทางสายถ้ำแก้วเป็นอันดับแรก

นาคม ชีรสวรรณจักร (2541) ศึกษาความคิดเห็นของประชาชนท้องถิ่นต่อการมีส่วนร่วมในการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ กรณีศึกษา อำเภอสวนผึ้ง จังหวัดราชบุรี พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เห็นด้วยกับการมีส่วนร่วมในการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในระดับปานกลาง โดยที่ อายุ ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในท้องถิ่น เป็นปัจจัยที่มีผลต่อความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมในการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0 05 ส่วนความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศและการให้คุณค่าต่อทรัพยากรธรรมชาติ เป็นปัจจัยที่มีผลต่อความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมในการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0 001

เสาวลักษณ์ นวเจริญกุล (2541) ศึกษาพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของนักท่องเที่ยวชาวไทยในเขตอุทยานแห่งชาติไทรโยค จังหวัดกาญจนบุรี พบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยมีพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่ถูกต้องในระดับปานกลาง โดยที่ อายุ ระดับการศึกษา การให้คุณค่าต่อสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติเป็นปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0 001 ส่วนความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ รายได้ เป็นปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0 01 และวัตถุประสงค์ใน

การเดินทางท่องเที่ยว การรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ อาชีพ เป็นปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0 05

ศิริรักษ์ ปันแมนป็น (2540) ศึกษาความรู้ของผู้ปฏิบัติงานทางด้านสิ่งแวดล้อมในเรื่องการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ กรณีศึกษา ผู้ปฏิบัติงานทางด้านสิ่งแวดล้อมจากหน่วยงานของรัฐและหน่วยงานเอกชน พบว่า กลุ่มประชากรตัวอย่างมีระดับความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์อยู่ในระดับสูง โดยมีปัจจัยกระตุ้นคือ การรับรู้ข่าวสารและการให้คุณค่าของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับความรู้เรื่องการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0 01 โดยมีข้อเสนอแนะในการส่งเสริมการท่องเที่ยว คือ ควรให้มีข้อมูลข่าวสารต่างๆเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์มากขึ้น และควรมีการจัดการแก้ปัญหาความเสื่อมโทรมของแหล่งท่องเที่ยว สาธารณูปโภค และการบริการให้ดีขึ้น

อโนทัย เพียรคงชล (2540) ศึกษา ความต้องการในการมีส่วนร่วมของประชาชนท้องถิ่นต่อกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ของพื้นที่อุทยานแห่งชาติแจ้ซ้อน อำเภอเมืองลำปาง จังหวัดลำปาง พบว่า ประชาชนส่วนใหญ่ต้องการมีส่วนร่วมใน 4 กิจกรรม ได้แก่ การเป็นมัคคุเทศก์นำเที่ยวธรรมชาติ การจัดบริการด้านการแสดงประเพณี วัฒนธรรมท้องถิ่น การจัดบริการด้านที่พัก และการจัดบริการด้านพาหนะรับส่ง อีกทั้งมีส่วนน้อยที่ต้องการมีส่วนร่วมในกิจกรรมการจัดบริการด้านอาหาร เครื่องดื่มและการบริการด้านการจำหน่ายของที่ระลึก

สันติ พัฒนาศักดิ์ (2539) ศึกษา การมีส่วนร่วมของเกษตรกรในการอนุรักษ์ป่าชุมชนบ้านขี้เหล็ก ตำบลแม่โป่ง อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า เกษตรกรมีทัศนคติที่ดีต่อการอนุรักษ์ป่าชุมชน เพราะป่าชุมชนมีความสำคัญต่อการดำรงชีวิตประจำวัน เป็นที่รวมของชาวบ้าน และยังเป็นที่พักของป่า เกษตรกรส่วนใหญ่มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ป่าชุมชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการปลูกป่าและการทำแนวกันไฟรอบพื้นที่ป่าชุมชน อายุ ระดับการศึกษา จำนวนสมาชิกในครัวเรือน และการได้รับข้อมูลข่าวสารจากโทรทัศน์ มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของเกษตรกรในการอนุรักษ์ป่าชุมชนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ 0 05 แต่รายได้ ความศรัทธาที่มีต่อผู้นำ การได้รับข่าวสารข้อมูลจากวิทยุ หนังสือพิมพ์ ทัศนคติที่มีต่อป่าชุมชน และประโยชน์ที่ได้รับจากป่าชุมชน ไม่มีความสัมพันธ์แต่อย่างใด

ไพลินพันธ์ สร้อยจาตุรนต์ (2538) ศึกษา กลยุทธ์การส่งเสริมการท่องเที่ยวทางธรรมชาติแนวอนุรักษ์ในอุทยานแห่งชาติดอยอินทนนท์ โดยใช้คู่มือแนะนำเชิงระบบนิเวศ กรณีศึกษา นักศึกษาชมรมอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมสถาบันราชภัฏเชียงใหม่ พบว่า นักศึกษาที่ศึกษาคู่มือแนะนำเชิงระบบนิเวศขณะเดินท่องเที่ยวมีความรู้เกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งมีชีวิตและสิ่งแวดล้อมได้แตกต่างจากกลุ่มนักศึกษาที่ไม่ได้ใช้คู่มือแนะนำเชิงระบบนิเวศ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0 01 ส่วนผลการวิจัยข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบสอบถามและการสังเกตพฤติกรรม พบว่า ตลอดระยะเวลาของการท่องเที่ยวและพักแรมที่อุทยานแห่งชาติดอยอินทนนท์นั้น นักศึกษาที่เป็นกลุ่มศึกษาคู่มือแนะนำเชิงระบบนิเวศรู้วิธีปฏิบัติที่แสดงถึงเป็นผู้มีความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อมมากกว่ากลุ่มที่ไม่ได้ศึกษาคู่มือแนะนำเชิงระบบนิเวศ แสดงว่าคู่มือแนะนำเชิงระบบนิเวศมีประโยชน์ต่อการ

นำไปใช้เป็นคู่มือประกอบการท่องเที่ยวในบริเวณอุทยานแห่งชาติ ช่วยเพิ่มพูนความรู้เกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งมีชีวิตกับสภาพแวดล้อมให้กับนักท่องเที่ยว ช่วยเพิ่มนักท่องเที่ยวที่มีคุณภาพสามารถท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติโดยไม่ทำลายสภาพแวดล้อม ซึ่งเป็นการรักษาผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจของท้องถิ่นด้วย

บทที่ 3

วิธีการดำเนินวิจัย

การวิจัยเรื่อง “ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์อย่างยั่งยืน กรณีศึกษา อำเภอเมือง จังหวัดปราจีนบุรี” ผู้วิจัยได้วางแผนและดำเนินการในการทำวิจัยตามขั้นตอนดังนี้

1. การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง
2. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล

การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้เลือก ประชาชนหลากหลายอาชีพ ของอำเภอเมือง จังหวัดปราจีนบุรี ได้แก่ ผู้ประกอบการ จำนวน 63 คน นายอำเภอ จำนวน 1 คน ผู้นำชุมชนองค์การบริหารส่วนตำบล(อบต) จำนวน 4 คน ข้าราชการ พนักงานรัฐวิสาหกิจ จำนวน 119 คน ประชาชนที่อยู่ในพื้นที่ จำนวน 213 คน พระสงฆ์ จำนวน 2 รูป รวมทั้งสิ้น 402 คน

การเลือกกลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้กลุ่มตัวอย่าง เป็นประชาชนของอำเภอเมือง จังหวัดปราจีนบุรี จำนวน 109,339 คน โดยเลือกเฉพาะตำบลที่มีแหล่งท่องเที่ยวที่น่าสนใจและมีนักท่องเที่ยวไปเยี่ยมชมมาก จำนวน 4 ตำบล ได้แก่ ตำบลหน้าเมือง จำนวน 21,144 คน ตำบลทางาม จำนวน 9,645 คน ตำบลบ้านพระ จำนวน 15,322 คน ตำบลเนินหอม จำนวน 8,909 เป็นต้น (รวม 4 ตำบล=55,020 คน)([http //www thatambon com](http://www.thaitambon.com))

โดยคำนวณหาจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่สามารถเป็นตัวแทนประชากรทั้งหมด โดยใช้สูตรของ Taro Yamane ดังนี้

$$n = \frac{N}{1 + N (e)^2}$$

เมื่อ n = จำนวนตัวอย่าง

N = จำนวนประชากรทั้งหมด

e = ความคลาดเคลื่อนที่กำหนดว่าจะให้มีระดับนัยสำคัญเป็น 0 05

$$n = \frac{55020}{1 + 55020 (0.05)^2}$$

$$n = 399.99$$

เมื่อพิจารณาตามสูตรข้างต้นแล้ว ได้เก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 402 คน โดยแบ่งจำนวนกลุ่มตัวอย่างในแต่ละตำบล ดังนี้

ตาราง 1 จำนวนกลุ่มตัวอย่างตามสัดส่วนประชากรในแต่ละตำบล

ลำดับที่	อำเภอเมืองปราจีนบุรี	รายชื่อแหล่งท่องเที่ยว	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
1	ตำบลหน้าเมือง	วัดแก้วพิจิตร	82
		พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติปราจีนบุรี	80
2	ตำบลทางาม	โรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยภูเบศร	80
3	ตำบลบ้านพระ	น้ำตกเขาอีโต้	80
4	ตำบลเนินหอม	น้ำตกเหวนรก	80
รวม			402

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้เลือกวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพผสมผสานกับการวิจัยเชิงปริมาณ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครอบคลุมเนื้อหาอย่างสมบูรณ์ตามความมุ่งหมายของการวิจัยที่ตั้งไว้ โดยเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบตรวจสอบทรัพยากรทางการท่องเที่ยว และแบบสอบถาม ที่ผู้วิจัยได้ไปสอบถามประชาชนของ อำเภอเมือง จังหวัดปราจีนบุรี ด้วยตนเอง โดยมีขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือดังนี้

ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือขั้นที่ 1

1 แบบตรวจสอบทรัพยากรทางการท่องเที่ยว (Resource Audit)

แบบตรวจสอบทรัพยากรทางการท่องเที่ยว จัดทำโดยสถาบันพัฒนาการท่องเที่ยว เพื่อนุรักษ์สิ่งแวดล้อม มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ร่วมกับ Oxford Brookes University School of Planning (ดังปรากฏเครื่องมือวิจัยในภาคผนวก ก) เป็นเครื่องมือในการสำรวจ ตรวจสอบ แหล่งท่องเที่ยวต่างๆ

ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือขั้นที่ 2

2 แบบสอบถาม (Questionnaire)

แบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้มีจำนวนชุด คือ แบบสอบถามสำหรับประชาชน ซึ่งสร้างขึ้นโดยอาศัยแนวคิด ทฤษฎี และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ตามปัญหาวิจัย วัตถุประสงค์ของการวิจัยและสมมติฐานของการวิจัยรวมทั้งขอบเขตของการวิจัยและการนิยามปฏิบัติการ โดยการใช้คำถามปลายปิด (Close-ended Question) ที่กำหนดคำตอบไว้ให้ผู้ตอบเลือกตอบ และคำถามปลายเปิด (Open-ended Question) ที่ให้ผู้ตอบสามารถแสดงความคิดเห็นได้อย่างอิสระ

วิธีการหาคุณภาพเครื่องมือขึ้นที่ 2 แบบสอบถาม

ขั้นแรก นำแบบสอบถามไปทดลองสุ่มกับกลุ่มตัวอย่างประมาณ 20 คน ผลที่ได้ออกมาเป็นอย่างไร สามารถเชื่อถือได้หรือไม่ หากเกิดข้อผิดพลาดนำแบบสอบถามกลับไปแก้ไขใหม่อีกครั้ง

ขั้นที่สอง ให้ผู้เชี่ยวชาญ อาจารย์ชเนต ดวนชะเอม นายกสมาคมนักวิจัยในความอุปถัมภ์ของสภาวิจัยแห่งชาติและดร ปัญญา วีระวิทยเลิศ อาจารย์ 3 ระดับ 8 มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม ตรวจสอบความถูกต้อง ความสมบูรณ์ของเนื้อหา (Content Validity) แล้วนำข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญมาปรับปรุง แก้ไขแบบสอบถามนั้น หลังจากนั้น ได้นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try-out) กับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 20 ราย แล้วนำมาหาความเชื่อมั่น โดยกำหนดค่าสัมประสิทธิ์ อัลฟาของ ครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ซึ่งมีสูตรดังนี้

$$\alpha = \frac{n}{n-1} \frac{(1 - \sum S_i^2)}{S^2_t}$$

เมื่อ	α	คือ	ค่าสัมประสิทธิ์ของความเชื่อมั่น
	n	คือ	จำนวนประชากร
	$\sum S_i^2$	คือ	คะแนนความแปรปรวนเป็นรายข้อ
	S^2_t	คือ	คะแนนความแปรปรวนของเครื่องมือทั้งหมด

เมื่อได้คำนวณค่าความเชื่อมั่นดังกล่าวแล้ว ค่าความเชื่อมั่นต่ำกว่า 71 ลงมา ก็จะนำมาปรับปรุง เปลี่ยนแปลง จนได้ค่าที่สูงกว่านี้จึงจะถือได้ว่าเป็นเครื่องมือในการวิจัยที่ได้มาตรฐานเพื่อนำไปเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนามต่อไป โดยแบบสอบถามมี 1 ชุด ชุดละ 5 ตอน ดังนี้

แบบสอบถามประชาชน แบ่งออกเป็น 5 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพ อาชีพ รายได้ ระยะเวลาที่อาศัย ลักษณะคำถามเป็นคำถามแบบเลือกตอบ (Check list) จำนวน 7 ข้อ

ตอนที่ 2 แบบสอบถามพฤติกรรมกรรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ได้แก่ แหล่งข่าวสาร ความถี่การรับรู้ข่าวสาร ลักษณะคำถามเป็นคำถามแบบเลือกตอบ (Check list) จำนวน 3 ข้อ

ตอนที่ 3 แบบสอบถามความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยว ลักษณะคำถามเป็นคำถามแบบเลือกตอบ (Check list) จำนวน 1 ข้อ (20 ข้อย่อย ข้อถูก 3,4,5,8,9,11,12,13,15,16,18,19,20 ข้อผิด 1,2,6,7,10,14,17)

ตอนที่ 4 แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาการท่องเที่ยวของ อำเภอเมือง จังหวัดปราจีนบุรี จำนวน 1 ข้อ (24 ข้อย่อย) ลักษณะคำถามเป็นคำถามแบบมาตรวัดของลิเคิร์ตสเกล (Likert Scale) ทั้งหมด 5 ระดับ ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดระดับคะแนน เพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถามพิจารณาดังนี้

ระดับความคิดเห็นของปัญหา	ค่าน้ำหนักคะแนนของตัวเลือกตอบ
มากที่สุด	กำหนดให้ค่าคะแนนเป็น 5 คะแนน
มาก	กำหนดให้ค่าคะแนนเป็น 4 คะแนน
ปานกลาง	กำหนดให้ค่าคะแนนเป็น 3 คะแนน
น้อย	กำหนดให้ค่าคะแนนเป็น 2 คะแนน
น้อยที่สุด	กำหนดให้ค่าคะแนนเป็น 1 คะแนน

ตอนที่ 5 ข้อเสนอแนะ ในการปรับปรุงหรือพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ลักษณะคำถามเป็นคำถามแบบปลายเปิด (Open-ended Question) จำนวน 1 ข้อ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการโดย

1 แบบตรวจสอบทรัพยากรทางการท่องเที่ยว ดำเนินการโดย

1 1 ศึกษาเกี่ยวกับสภาพพื้นที่ที่ทำการวิจัย

1 2 กำหนดพื้นที่ที่ควรที่จะสังเกตการณ์

1 3 สังเกตการณ์ด้านต่างๆ เช่น ลักษณะทางกายภาพของแหล่งท่องเที่ยว

การรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม เศรษฐกิจและสังคม ศิลปวัฒนธรรม ประวัติศาสตร์และโบราณคดี
คุณค่าทางการเรียนรู้และการศึกษา การบริหารและจัดการ เป็นต้น

2 แบบสอบถาม ดำเนินการโดย

2 1 มีหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัยไปขอความร่วมมือกับผู้ที่เกี่ยวข้อง พร้อมทั้งระบุเรื่อง วัตถุประสงค์และสิ่งที่ขอเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนาม

2 2 ติดต่อประสานงานเป็นการภายในกับผู้ที่เกี่ยวข้องในการเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนาม

2 3 นำแบบสอบถามไปเก็บรวบรวมข้อมูลตามที่ได้ติดต่อประสานงานไว้

2 4 ชี้แจงวิธีการตอบแบบสอบถาม พร้อมทั้งอธิบายว่าข้อมูลที่ได้จะถูกปกปิดไว้เป็นความลับ แต่จะนำมาวิเคราะห์ทางวิชาการ โดยขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามประมาณ 30 นาที

การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้นำเครื่องมือแต่ละชนิดที่ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูลจากภาคสนามมาวิเคราะห์และประมวลผลแต่ละประเภท ดังนี้

1 ข้อมูลจากแบบตรวจสอบทรัพยากรทางการท่องเที่ยว

เป็นข้อมูลที่ได้จากการสังเกตของผู้วิจัยโดยตรง ได้นำมาสรุปตามประเด็นเนื้อหาของการสังเกตการณ์ในภาพรวม

2 ข้อมูลจากแบบสอบถาม

เมื่อได้รวบรวมแบบสอบถามจากภาคสนามมาอย่างครบถ้วนแล้ว ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่รวบรวมได้มาจัดกระทำ ดังนี้

2 1 การตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล (Editing) ผู้วิจัยตรวจสอบความสมบูรณ์ของการตอบแบบสอบถามและแยกแบบสอบถามที่ไม่สมบูรณ์ออกมา

2 2 การลงรหัส (Coding) นำแบบสอบถามที่ถูกต้องมาลงรหัสตามที่ได้กำหนดรหัสไว้

2 3 นำแบบสอบถามที่ได้ลงรหัสแล้วมาวิเคราะห์และประมวลผล โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS (Statistic Package for Social Sciences) เพื่อหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

3 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์และประมวลผล มีสถิติที่ใช้ 2 ประเภท ดังนี้

1 สถิติพรรณนา (Descriptive Statistics) ได้แก่ สถิติที่ใช้บรรยายข้อมูลทั่วไปของกลุ่มประชากร อาทิ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2 สถิติอนุมาน (Inferential Statistics) ได้แก่ สถิติที่ใช้ในการอ้างอิงจากประชากร

ไปยังกลุ่มเป้าหมายในภาพรวม ได้แก่ ทีเทสต์ (t – test) โดยกำหนดค่านัยยะสำคัญ 0 05 หรือ $\lambda = 0 05$

ข้อเสนอแนะวิจัย

นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั้งที่เป็นข้อมูลเชิงปริมาณและข้อมูลเชิงคุณภาพตามปัญหา และจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ มีรายละเอียดดังนี้

1 ทรัพยากรทางการท่องเที่ยว (Resource Audit) ของอำเภอเมืองปราจีนบุรี โดยนำเสนอใน 9 ด้าน เกี่ยวกับ

- 1 1 ข้อมูลพื้นฐานทั่วไป
- 1 2 รายการทรัพยากรธรรมชาติ
- 1 3 รายการทรัพยากรวัฒนธรรม
- 1 4 รายการทรัพยากรมหกรรมปรากฏการณ์สำคัญ (Events)
- 1 5 รายการทรัพยากรกิจกรรม
- 1 6 รายการทรัพยากรบริการ
- 1 7 รายการ Tourism Events ในรอบปี
- 1 8 การประเมินทรัพยากรท่องเที่ยว
- 1 9 ตารางการจัดอันดับความสำคัญของทรัพยากรท่องเที่ยว

- 2 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยต่างๆที่มีผลต่อความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์อย่างยั่งยืนของอำเภอเมืองปราจีนบุรี
 - 2 1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง
 - 2 2 พฤติกรรมการรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์
 - 2 3 ความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยว
- 3 ผลการศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาการท่องเที่ยวของอำเภอเมืองปราจีนบุรี
 - 3 1 สถานที่
 - 3 2 ด้านการบริการ
 - 3 3 สิ่งอำนวยความสะดวก
 - 3 4 ความปลอดภัยในการเข้าชมแหล่งท่องเที่ยว
 - 3 5 การเข้าถึง
 - 3 6 การทดสอบสมมติฐาน
- 4 ผลการวิเคราะห์ ปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับ การปรับปรุง แก้ไขพัฒนา แหล่งท่องเที่ยวของอำเภอเมืองปราจีนบุรี ให้ดียิ่งขึ้น

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัย เรื่องความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์อย่างยั่งยืน กรณีศึกษาอำเภอเมือง จังหวัดปราจีนบุรี ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลและการแปลความหมายของผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับดังนี้

การวิเคราะห์ข้อมูล

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั้งที่เป็นข้อมูลเชิงปริมาณและข้อมูลเชิงคุณภาพ ตามประเด็นปัญหา และจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ มีรายละเอียดดังนี้

1. ทรัพยากรการท่องเที่ยวท้องถิ่นของอำเภอเมืองปราจีนบุรี

1.1 ข้อมูลพื้นฐาน (ใช้ข้อมูลกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย เนื่องจากข้อมูลละเอียด)
อำเภอเมืองปราจีนบุรี

สภาพทั่วไปของอำเภอเมืองปราจีนบุรี ตั้งอยู่บนถนนปราจีนอนุสรณ์ ตำบลหน้าเมือง (เขตเทศบาลเมืองปราจีนบุรี) ห่างจากศาลากลางจังหวัดปราจีนบุรี (หลังใหม่) ประมาณ 7 กิโลเมตร ห่างจากกรุงเทพมหานคร โดยทางรถไฟประมาณ 122 กิโลเมตร ทางรถยนต์ผ่าน จังหวัดนครนายก ประมาณ 136 กิโลเมตร หรือผ่านจังหวัดฉะเชิงเทรา ประมาณ 158 กิโลเมตร หรือจากเขตหนองจอก ผ่านอำเภอบางน้ำเปรี้ยว จังหวัดฉะเชิงเทรา ประมาณ 90 กิโลเมตร มีเนื้อที่โดยรวม 451 896 ตารางกิโลเมตร

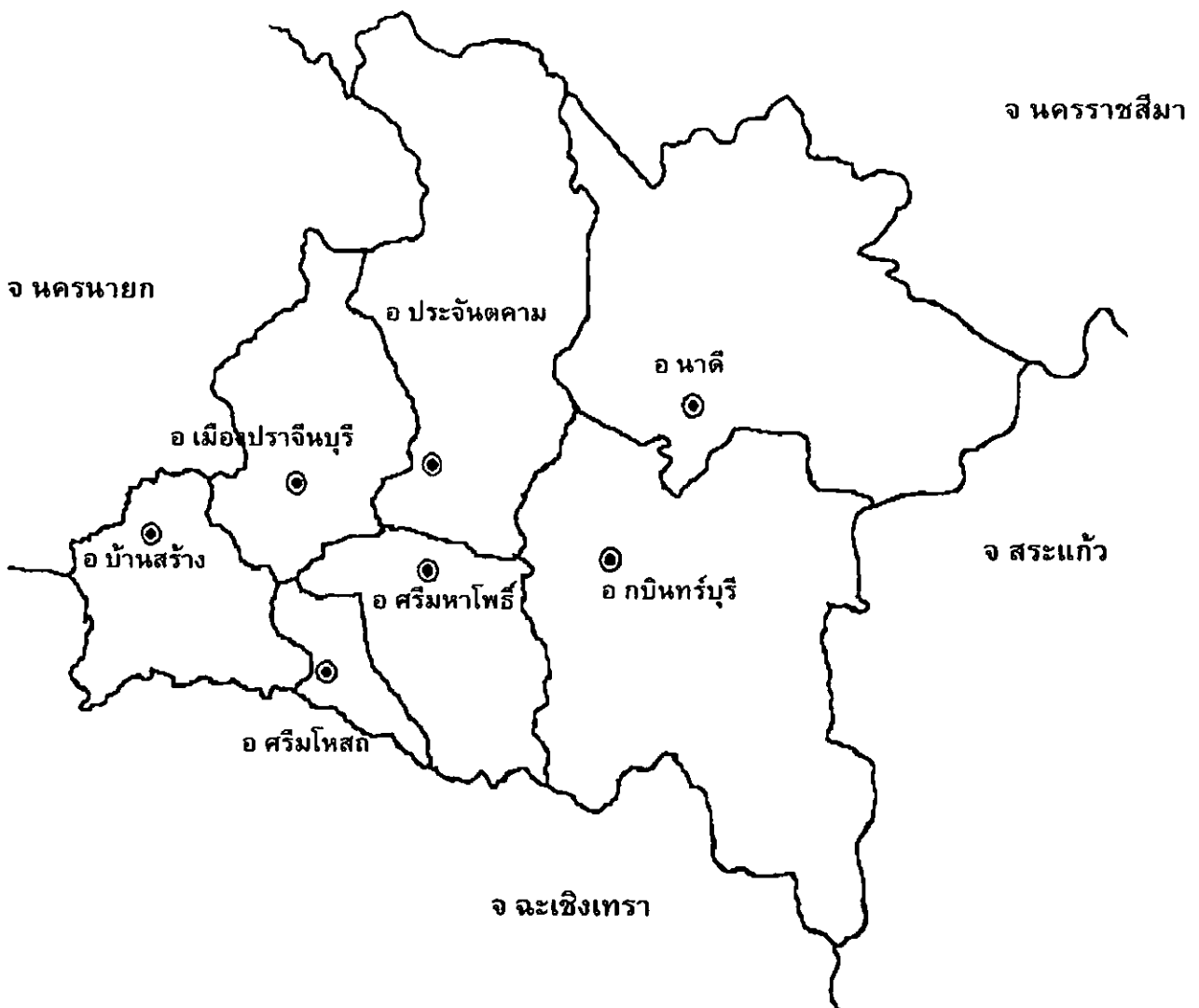
อาณาเขตของอำเภอเมืองปราจีนบุรี

ทิศเหนือ ติดต่อกับ อำเภอปากพลี จังหวัดนครนายก และอำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา

ทิศใต้ ติดต่อกับ อำเภอศรีมหาโพธิ์ และอำเภอศรีมหาโพธิ์ จังหวัดปราจีนบุรี

ทิศตะวันออก ติดต่อกับ อำเภอประจันตคาม และอำเภอศรีมหาโพธิ์ จังหวัดปราจีนบุรี

ทิศตะวันตก ติดต่อกับ อำเภอบ้านสร้าง จังหวัดปราจีนบุรี และอำเภอปากพลี จังหวัดนครนายก

ภาพประกอบ 7 แผนที่จังหวัดปราจีนบุรี
ที่มา www.thaitambon.com

ลักษณะภูมิประเทศ อำเภอเมืองปราจีนบุรี มีสภาพพื้นที่ แบ่งเป็น 3 ลักษณะ คือ

- 1 1 1 พื้นที่บริเวณที่ราบลุ่มริมแม่น้ำปราจีนบุรีพื้นที่บริเวณนี้เหมาะแก่การเพาะปลูกทำนา และการประมง
- 1 1 2 พื้นที่บริเวณที่ราบลอนขังสูงตอนกลางของอำเภอ พื้นที่บริเวณนี้ จะมีคลองระบายน้ำจากที่ราบสูงเชิงเขา ไหลลงสู่แม่น้ำปราจีนบุรี เหมาะสำหรับการเพาะปลูกพืชทำสวนผลไม้ต่างๆ และ การทำนาบางส่วน
- 1 1 3 พื้นที่บริเวณที่ราบสูงเชิงเขาสวนเหนือของอำเภอ พื้นที่บริเวณนี้ ร่องรับน้ำจากภูเขาเหมาะสำหรับการเพาะปลูกพืช ทำสวน และการทำนาบางส่วน

เขตการปกครอง อำเภอเมืองปราจีนบุรีแบ่งการปกครองเป็น 13 ตำบลดังนี้คือ ตำบลหน้าเมือง ตำบลรอบเมือง ตำบลวัดโบสถ์ ตำบลบางเดชะ ตำบลท่างาม ตำบลบางบริบูรณ์ ตำบลดงพระราม ตำบลบ้านพระ ตำบลโคกไม้ลาย ตำบลไม้เค็ด ตำบลดงขี้เหล็ก ตำบลเนินหอม และตำบลโนนหอม ผู้วิจัยได้เลือกตำบลที่มีแหล่งท่องเที่ยวที่น่าสนใจและมีนักท่องเที่ยวไปเยี่ยมชมมาก จำนวน 4 ตำบล ตำบลที่เลือกนั้นได้จากการที่ผู้วิจัยไปสำรวจแหล่งท่องเที่ยวและจากการสอบถามประชาชนในพื้นที่ ได้แก่ ตำบลหน้าเมือง ตำบลท่างาม ตำบลบ้านพระ ตำบลเนินหอม ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ตำบลหน้าเมือง

ประวัติความเป็นมา ตำบลหน้าเมือง จัดตั้งเมื่อพ.ศ. 2478 ตามพระราชกฤษฎีกา จัดตั้งเทศบาลเมืองปราจีนบุรี จังหวัดปราจีนบุรี มีสัญลักษณ์เป็นรูปพระนารายณ์

สภาพทั่วไปของตำบล เป็นชุมชนเมือง เป็นที่ตั้งของจังหวัดจึงได้ตั้งชื่อว่า ตำบลหน้าเมือง เดินทางด้วยรถยนต์

อาณาเขตตำบล

ทิศเหนือ ติดต่อกับ ตำบลดงพระราม อำเภอเมือง จังหวัดปราจีนบุรี

ทิศใต้ ติดต่อกับ ตำบลท่างาม อำเภอเมือง จังหวัดปราจีนบุรี

ทิศตะวันออก ติดต่อกับ ตำบลบางบริบูรณ์ อำเภอเมือง จังหวัดปราจีนบุรี

ทิศตะวันตก ติดต่อกับ ตำบลบางเดชะ อำเภอเมือง จังหวัดปราจีนบุรี

จำนวนประชากรของตำบล · จำนวนประชากรทั้งสิ้น 21,144 คน เป็นชาย 10,146 คน เป็นหญิง 10,998 คน

ข้อมูลอาชีพของตำบล อาชีพหลัก ประกอบธุรกิจพาณิชยกรรม

ข้อมูลสถานที่สำคัญของตำบล

- 1 วัดแก้วพิจิตร (สถานที่ทำวิจัย)
- 2 พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติปราจีนบุรี (สถานที่ทำวิจัย)
- 3 ศูนย์วัฒนธรรมปราจีนบุรี
- 4 อนุสาวรีย์รัชกาลที่ 5
- 5 สวนสาธารณะปราจีนนารมย์

ตำบลท่างาม

ประวัติความเป็นมา ตำบลท่างามตั้งเมื่อ ปี 2489 ราษฎรอพยพมาจากอำเภอศรีมหาโพธิ มาตั้งบ้านเรือนอยู่ริมแม่น้ำ อาชีพหลัก คือทำนา และประมง ต่อมา มีราษฎรจากอำเภอเมืองปราจีนบุรีได้ไปตั้งบ้านเรือนจนตั้งเป็นตำบลท่างามในปัจจุบัน สาเหตุที่ตั้งชื่อตำบลท่างามเพราะ

1 2 2 น้ำตกเหวนรก ([http //www thaitambon com](http://www.thaitambon.com))

ลักษณะ น้ำตกเหวนรก อยู่ในบริเวณอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ ในเขตอำเภอเมืองปราจีนบุรี อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ กินพื้นที่ 4 จังหวัด ได้แก่ นครราชสีมา นครนายก สระบุรี และปราจีนบุรี นับเป็นอุทยานแห่งชาติแห่งแรกของไทย ที่ได้รับสมญาว่าเป็น"อุทยานมรดกอาเซียน" เต็มไปด้วยเทือกเขาสลับซับซ้อน เป็นต้นน้ำสายสำคัญ คือ ลำตะคองและแม่น้ำนครนายก มีน้ำตกกว่า 20 แห่งในเขตอุทยาน น้ำตกเหวนรกจัดว่าเป็นน้ำตกขนาดใหญ่ที่สุดของภาคกลาง น้ำมากและน้ำไหลแรง โดยเฉพาะในช่วงหน้าฝน สวยงามมาก ภูมิทัศน์โดยรอบเป็นผืนป่าดงดิบที่อุดมสมบูรณ์ของอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ มีพันธุ์ไม้หลายชนิด เช่น ไม้ประดู่ ไม้มะค่า ไม้ยาง เป็นต้น หน้าฝนพืชชั้นต่ำจำพวก มอส เฟิน จะขึ้นปกคลุมตามลำต้นไม้ใหญ่ต่างๆ ดูสวยงามดี ในเวลาเช้าถ้าโชคดีอาจเห็นนกนานาชนิดและสัตว์ป่าจำพวก เก้ง หมูป่า ก็ได้

น้ำตกเหวนรกเป็นแหล่งต้นน้ำลำธารของคลองสมอปูนและสายน้ำเล็กๆอีกหลายสายที่ไหลมารวมกันเป็นน้ำตกเหวนรก ซึ่งไหลตกลงจากผา สูงถึงชันราว 90 องศา เป็น 3 ชั้นใหญ่ๆ ซึ่งชั้นแรกมีความสูงราว 60 เมตร และไหลลงไปสู่ผาน้ำตกชั้นที่ 2 และชั้นที่ 3 มีความสูงรวมกันกว่า 100 เมตร ตกลงสู่หุบเขาที่ขนาบด้วยผาสูงชันรูปตัว V ความสูงชัน ของผาน้ำตกกับปริมาณของน้ำ ทำให้สายน้ำไหลตกลงกระทบแผ่นผาเบื้องล่าง เกิดเสียงดังสนั่น ก้องไปทั่วหุบเขา บริเวณใกล้เคียงมีร้านขายเครื่องดื่มขนม 3-4 ร้าน ศูนย์บริการนักท่องเที่ยว ทางเดินชมน้ำตกเป็นบันไดลิงค่อนข้างชันลงไปตามผาหิน บริเวณหน้าอ่างน้ำตกมีระเบียบยื่นออกไปชมน้ำตกแต่สามารถลงไปได้แค่ชั้นนี้เท่านั้น เพราะชั้นล่างลงไปอีก 2 ชั้น เป็นผาหินชัน ซึ่งเป็นเส้นทางที่อันตรายอย่างยิ่ง ทางอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ได้ปิดตาย ไม่อนุญาตให้นักท่องเที่ยวเดินลงไป หน้าฝนน้ำท่วม สายน้ำที่ไหลเชี่ยวของน้ำตกเหวนรกอันตรายมาก บริเวณใกล้น้ำตกจะเห็นเสาคอนกรีตปักเป็นกำแพงอยู่เบื้องหน้าและทำเป็นช่องประตูผ่านไปยั้งน้ำตกได้ กำแพงเสาคอนกรีตนั้นสร้างขึ้นเพื่อป้องกันไม่ให้ฝูงช้างป่าผานเข้าไปใกล้บริเวณน้ำตกเหวนรก เพราะเคยมีช้างป่าถูกพัดตกลงไปเสียชีวิตหลายตัวเมื่อหลายปีก่อน นักท่องเที่ยวควรใช้ความระมัดระวังอย่างยิ่งเวลาเดินชม นอกจากน้ำตกเหวนรกแล้ว บนอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ยังมีน้ำตกสวยงามอีกหลายแห่งให้เที่ยวชมกัน เช่น น้ำตกเหวสุวัต น้ำตกผากล้วยไม้ น้ำตกเหวไทร และน้ำตกเหวประทุน เป็นต้น

หน่วยงานที่รับผิดชอบ อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่

ที่ตั้ง ตั้งอยู่ที่ตำบลเนินหอม อำเภอเมืองปราจีนบุรี(ในหนังสือ"นายรอบรู้"บอกว่าตั้งอยู่อำเภอปากพลี จังหวัดนครนายก)

การเข้าถึง ทำได้ 2 เส้นทาง คือ จากกรุงเทพฯ ตามถนนพหลโยธิน เลี้ยวขวาเข้าสู่ นครนายก และใช้ทางหลวงหมายเลข 33 ถนนสุวรรณศรที่มุ่งสู่จังหวัดปราจีนบุรี เมื่อถึงสี่แยกเนินหอม พบทางแยกซ้ายมือมีป้ายบอกทางไปเขาใหญ่(ทางหลวงหมายเลข 3077)ไปทางอำเภอปากช่อง ขับรถไปประมาณ 11 กิโลเมตร จะเห็นด่านอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ ขับรถตรงเข้าไปอีกประมาณ 10 กิโลเมตร พบทางแยกมีป้ายบอกทางเข้าสู่ น้ำตกเหวนรก จอดรถปากทางและเดินเท้าอีก 1 กิโลเมตร

อีกเส้นทางหนึ่ง จากกรุงเทพฯ ตามถนนพหลโยธิน ผ่านรังสิต สระบุรี เลี้ยวขวาเข้าทางหลวงหมายเลข 2 หรือถนนมิตรภาพ ผ่านมวกเหล็กถึงปากช่อง บริเวณกิโลเมตรที่ 56 มีป้ายบอกทางแยกไปเขาใหญ่ ให้ชิดซ้ายข้าม สะพานลอยเข้าสู่ถนนชนะรัชด์ ประมาณ 23 กิโลเมตร จะถึงด่านตรวจของอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ จากนั้นเส้นทางจะขึ้นเขาสูงชันคดเคี้ยวอีกประมาณ 15 กิโลเมตร ก็จะถึงที่ทำการอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ ซึ่งหากจะไปเที่ยวชมน้ำตกเหวนรก จะต้องใช้เส้นทางหมายเลข 3077 หรือเส้นทางที่จะลงมาสู่จังหวัดปราจีนบุรีจะสะดวกที่สุด

ผู้ใช้ประโยชน์ ประชาชนท้องถิ่น ต่างถิ่นและนักท่องเที่ยว

บริการนักท่องเที่ยว ลานจอดรถส่วนตัวประมาณ 30 คัน รถบัสประมาณ 5 คัน มีที่พักแรมซึ่งทางอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ได้จัดพื้นที่กางเต็นท์ไว้บริเวณผากล้วยไม้ มีห้องน้ำ 10 ห้อง ค่อนข้างสะอาด และร้านค้า 7 ร้าน มีอาหารบริการ แต่ต้องแจ้ง ขออนุญาตเข้าพักได้ ณ ที่ทำการบนอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ ก่อน 16 00 นาฬิกา

ข้อมูลนักท่องเที่ยว มีป้ายแผนที่แสดงที่ตั้งของน้ำตกเหวนรก ป้ายสื่อความหมาย และมีเจ้าหน้าที่อุทยานให้ข้อมูลข่าวสาร

มีลำนํ้าเป็นทรายขาวเรียบริมแม่น้ำบางปะกง

สภาพทั่วไปของตำบล สภาพพื้นที่ตำบลทางามเป็นที่ราบลุ่มเรียบริมแม่น้ำบางปะกง
อาณาเขตตำบล

ทิศเหนือ ติดต่อกับ องค์การบริหารส่วนตำบลบางบริบูรณ์ อำเภอเมือง จังหวัดปราจีนบุรี

ทิศใต้ ติดต่อกับ องค์การบริหารส่วนตำบลบางเตชะ อำเภอเมือง จังหวัดปราจีนบุรี

ทิศตะวันออก ติดต่อกับ องค์การบริหารส่วนตำบลหาดยาง อำเภอศรีมหาโพธิ จังหวัดปราจีนบุรี

ทิศตะวันตก ติดต่อกับ องค์การบริหารส่วนตำบลหน้าเมือง อำเภอเมือง จังหวัดปราจีนบุรี

จำนวนประชากรของตำบล จำนวนประชากรทั้งสิ้น 9,645 คน เป็นชาย 6,311 คน เป็นหญิง 3,334 คน

ข้อมูลอาชีพของตำบล อาชีพหลัก ทำนา อาชีพเสริม รับจ้าง หาลา ค่าขาย

ข้อมูลสถานที่สำคัญของตำบล

- 1 องค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 1 แห่ง
- 2 สถานีอนามัยตำบล จำนวน 1 แห่ง
- 3 โรงเรียนประถม จำนวน 3 แห่ง
- 4 โรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยภูเบศร (สถานที่ทำวิจัย)
- 5 วัด จำนวน 3 แห่ง

ตำบลบ้านพระ

ประวัติความเป็นมา เดิมบริเวณเป็นลักษณะหมู่บ้านที่มีความเจริญรุ่งเรืองมากกว่าหมู่บ้านอื่น และต่อมามีชาวบ้านได้พบพระพุทธรูป จึงได้นำมาสักการบูชา และเป็นที่เคารพนับถือของบุคคลทั่วไปจึงได้เรียกชื่อหมู่บ้านว่า"บ้านพระ"

สภาพทั่วไปของตำบล เป็นที่ราบเขาจากเหนือลงใต้ สภาพดินเป็นดินร่วนปนทราย พื้นที่ส่วนใหญ่เหมาะสำหรับเพาะปลูกไม้ผลยืนต้น มีภูเขาชื่อ อีโต้ ซึ่งอยู่ทางทิศเหนือของตำบล ราษฎรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพ ทำสวนผลไม้ เช่น กระท้อน ทุเรียน เงาะ ขนุน มังคุด

อาณาเขตตำบล

ทิศเหนือ ติดต่อกับ องค์การบริหารส่วนตำบลเนินหอม อำเภอเมือง จังหวัดปราจีนบุรี

ทิศใต้ ติดต่อกับ องค์การบริหารส่วนตำบลดงพระราม อำเภอเมือง จังหวัดปราจีนบุรี

ทิศตะวันออก ติดต่อกับ องค์การบริหารส่วนตำบลดงขี้เหล็ก อำเภอเมือง จังหวัดปราจีนบุรี

ทิศตะวันตก ติดต่อกับ องค์การบริหารส่วนตำบลไม้เค็ด อำเภอเมือง จังหวัดปราจีนบุรี

จำนวนประชากรของตำบล 15,322 คน ชาย 8,507 คน หญิง 6,815 คน

ข้อมูลอาชีพของตำบล อาชีพหลัก ทำสวน ทำไร่ อาชีพเสริม รับจ้าง ค่าขาย

ข้อมูลสถานที่สำคัญของตำบล

- 1 องค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 1 แห่ง

- 2 สถานือนามัยตำบล จำนวน 2 แห่ง
- 3 โรงเรียนประถม จำนวน 5 แห่ง
- 4 โรงเรียนมัธยม จำนวน 1 แห่ง
- 5 วัด จำนวน 9 แห่ง
- 6 ศาลสมเด็จพระนเรศวรมหาราช จำนวน 1 แห่ง
- 7 โครงการพัฒนาพื้นที่บ้านหัวเขาอันเนื่องมาจากพระราชดำริ
- 8 น้ำตกเขาวีโต้ (สถานที่ทำวิจัย)
- 9 อ่างเก็บน้ำค่ายจักรพงษ์
- 10 เนินพิศวง
- 11 ค่ายพรหมโยธี
- 12 สวนผลไม้
- 13 สนามกอล์ฟค่ายพรหมโยธี

ตำบลเนินหอม

ประวัติความเป็นมา เดิมทีราษฎรอพยพมาจากอำเภอปากช่องลงมาทางเขาใหญ่ เข้ามาทางหมู่บ้านหนึ่งซึ่งมีต้นไม้หอมส่งกลิ่นหอมไปทั่วบริเวณประกอบกับเป็นพื้นที่อุดมสมบูรณ์ ชาวบ้านจึงได้อาศัยอยู่ และตั้งชื่อหมู่บ้านตามต้นไม้นี้ชื่อว่า "ไม้หอม" ซึ่งปัจจุบันก็ยังมีหลงเหลืออยู่บ้าง ต่อมาจึงได้ตั้งชื่อตำบลว่า "เนินหอม" ตัดคำว่าไม้ออก เรียกขานกันมาถึงปัจจุบัน

สภาพทั่วไปของตำบล ลักษณะพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นที่ราบลุ่มและภูเขา มีลำธารไหลผ่านพื้นที่ของหมู่บ้านบางหมู่บ้าน มีเทือกเขาใหญ่ของอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่

อาณาเขตตำบล

ทิศเหนือ ติดต่อกับ อำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา

ทิศใต้ ติดต่อกับ ตำบลบ้านพระ อำเภอเมือง จังหวัดปราจีนบุรี

ทิศตะวันออก ติดต่อกับ ตำบลดงขี้เหล็ก อำเภอเมือง จังหวัดปราจีนบุรี

ทิศตะวันตก ติดต่อกับ ตำบลโคกไม้ลาย อำเภอเมือง จังหวัดปราจีนบุรี

จำนวนประชากรของตำบล จำนวนประชากรทั้งสิ้น 8,909 คน เป็นชาย 4,333 คน เป็นหญิง 4,576คน

ข้อมูลอาชีพของตำบล อาชีพหลัก ทำนา ทำสวน ทำไร่ อาชีพเสริม อุตสาหกรรมในครัวเรือน กลุ่มอาชีพต่างๆ

ข้อมูลสถานที่สำคัญของตำบล

- 1 วัดเนินหอม
- 2 น้ำตกเหวนรก (สถานที่ทำวิจัย)
- 3 โรงแรมเขาใหญ่แกรนด์วิว

- 4 โรงแรมกรองทอง
- 5 โรงเรียนการศึกษาพิเศษ
- 6 สำนักงานการศึกษานอกโรงเรียน ด เนินหอม
- 7 สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า
- 8 วัดพระธรรมขันธุ์

1 2 รายการทรัพยากรการท่องเที่ยวทางธรรมชาติ จากแบบตรวจสอบมีแหล่งท่องเที่ยว 2 แหล่ง ดังนี้

1 2 1 น้ำตกเขาน้ำร้อน (http //www thaitambon com)

ลักษณะ น้ำตกเขาน้ำร้อนเป็นธารน้ำไหลผ่านโขดหินน้อยใหญ่ลดหลั่นเป็นชั้นๆ ความสูงไม่มากนัก สภาพบริเวณ โดยรอบเป็นป่าโปร่ง มีน้ำไม่มาก มีการสร้างคันคอนกรีตกันลำน้ำสำหรับให้เด็กๆ ไปเล่นน้ำได้อย่างปลอดภัย แต่การสร้างคันคอนกรีตนั้น ทำให้ขาดความกลมกลืนกับโขดหินลำธารซึ่งเป็นธรรมชาติของเดิมอยู่ มองดูไม่สวยงาม สถานที่ขาดการดูแลรักษาไม่สะอาด ถึงขยะมีน้อยมากประชาชนท้องถิ่นมาเที่ยวกันมาก โดยเฉพาะวันหยุด เพราะอยู่ใกล้ชุมชน คนต่างถิ่นและนักท่องเที่ยวไม่ค่อยมาเที่ยวกัน หลังเวลา 17 30 นาฬิกาไปแล้ว ไม่ค่อยปลอดภัย สำหรับผู้หญิง เนื่องจากมีพวกวัยรุ่นนั่งดื่มสุราร้องเพลงเป็นกลุ่มๆ และเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยมีน้อย เพราะอยู่นอกเขตความรับผิดชอบของอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่

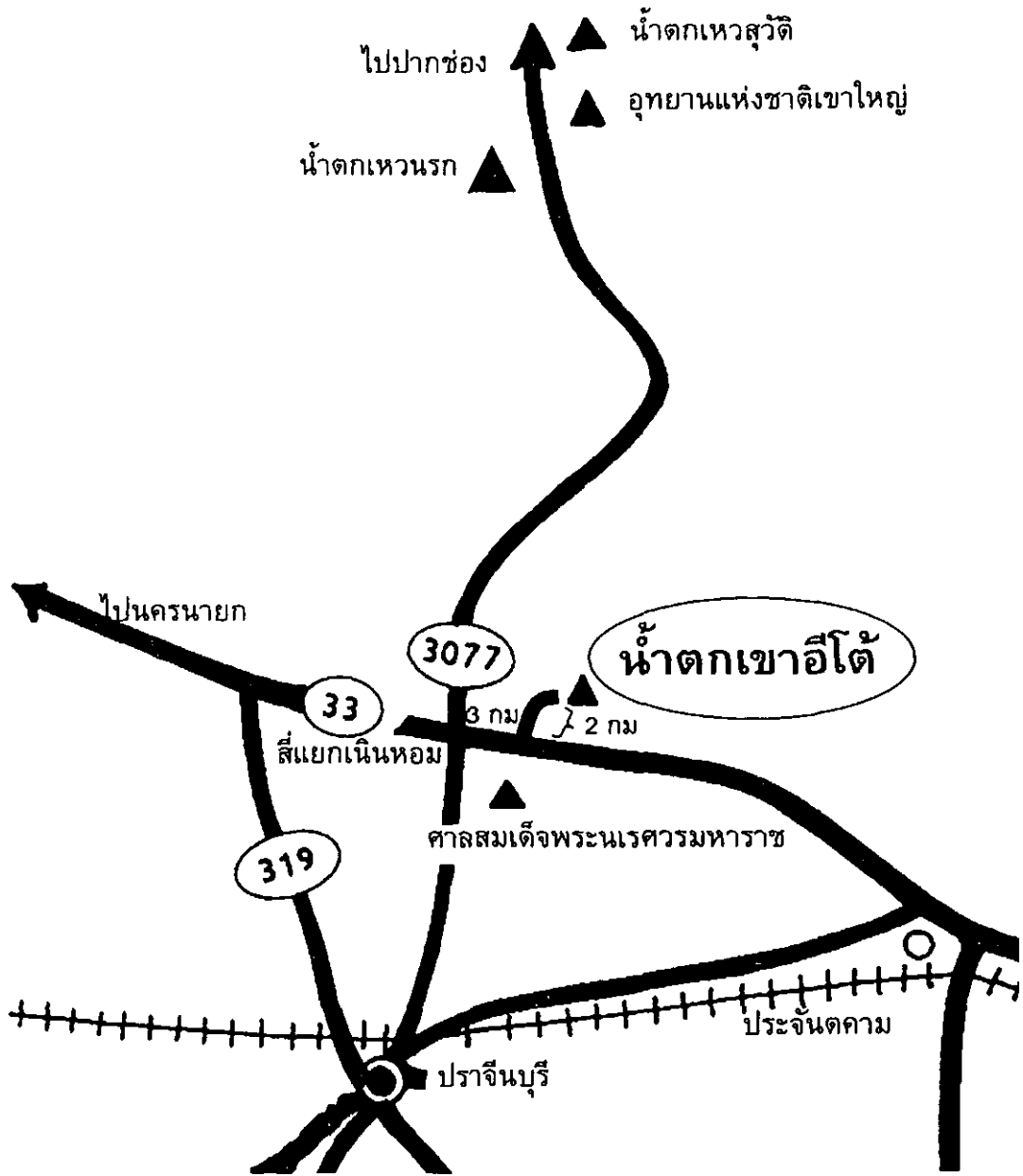
หน่วยงานที่รับผิดชอบ อบต บ้านพระ ตำบลบ้านพระ อำเภอเมืองปราจีนบุรี
ที่ตั้ง ตั้งอยู่ที่ตำบลบ้านพระ อำเภอเมืองปราจีนบุรีอยู่ทางทิศเหนือของตัวเมือง

การเข้าถึง มีป้ายนานาชาติและป้ายท้องถิ่นบอกทางเป็นระยะๆ ไม่มีรถประจำทางผ่าน ต้องใช้รถส่วนตัว หรือจ้างรถสามล้อเครื่องในเมือง จากตัวเมืองปราจีนบุรีเดินทางถึงที่แยกเนินหอมแล้วขวาไปตามทางหลวงหมายเลข 33 ระยะทางประมาณ 3 กิโลเมตร จะมีทางแยกซ้ายมือระหว่างหลักกม ที่ 160-161บริเวณศูนย์สารนิเทศการเกษตรฯ ก็ขับรถเลี้ยวเข้าไปผ่านหน้าวัดอมตยาราม อีกประมาณ 2 กิโลเมตร จะถึงตัวน้ำตกเขาน้ำร้อนอยู่ทางขวามือ

ผู้ใช้ประโยชน์ ประชาชนท้องถิ่นและนักท่องเที่ยว

บริการนักท่องเที่ยว มีซุ้มขายอาหาร 5 หลัง ประเภทข้าวเหนียว ส้มตำ เครื่องดื่ม ห้องสุขา 3 ห้องไม่สะอาด ลานจอดรถส่วนตัวประมาณ 15 คัน ลานจอดรถบัสประมาณ 2 คัน แต่เท่าที่สังเกตและสอบถามจากชาวบ้านไม่มีรถบัสมาเที่ยว เนื่องจากเป็นน้ำตกขนาดเล็ก น้ำน้อยไม่สวยงามเท่าที่ควร

ข้อมูลนักท่องเที่ยว มีป้ายแผนที่แสดงที่ตั้งของน้ำตกเขาน้ำร้อน

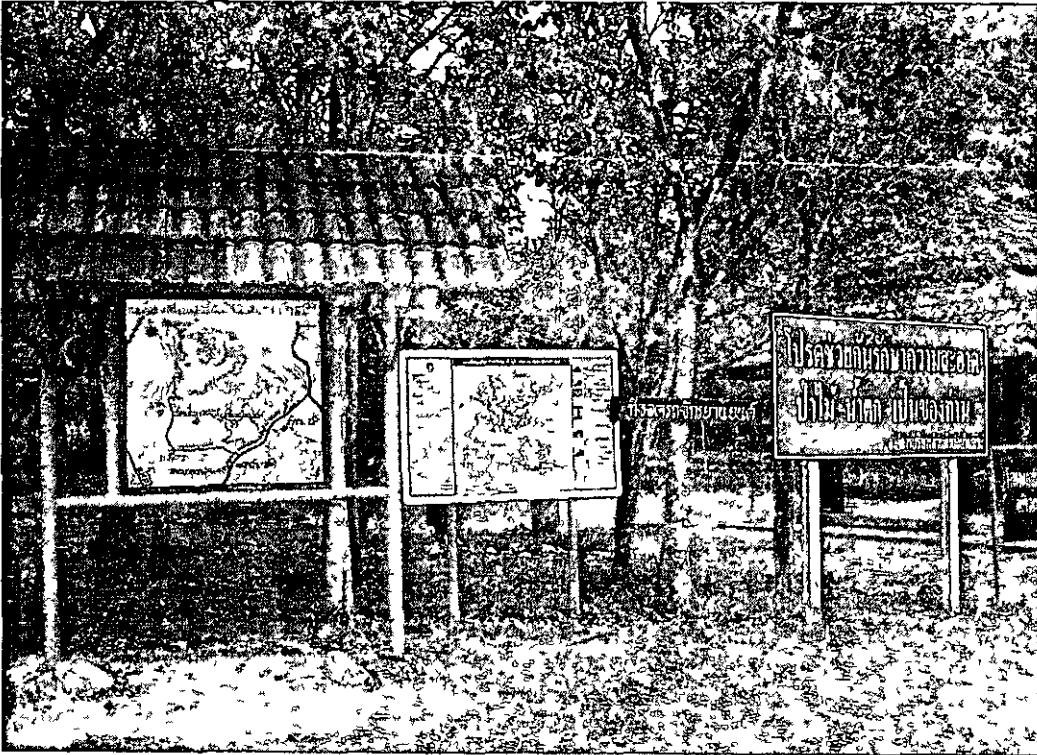
ภาพประกอบ 9 แผนที่น้ำตกเขาอีโต้
ที่มา การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (2545) แผนที่ท่องเที่ยวปราจีนบุรี หน้า 16

ภาพประกอบ 10 ป้ายบอกทางไปน้ำตกเขาน้อย

ภาพประกอบ 11 ป้ายชื่อน้ำตกเขาน้อย

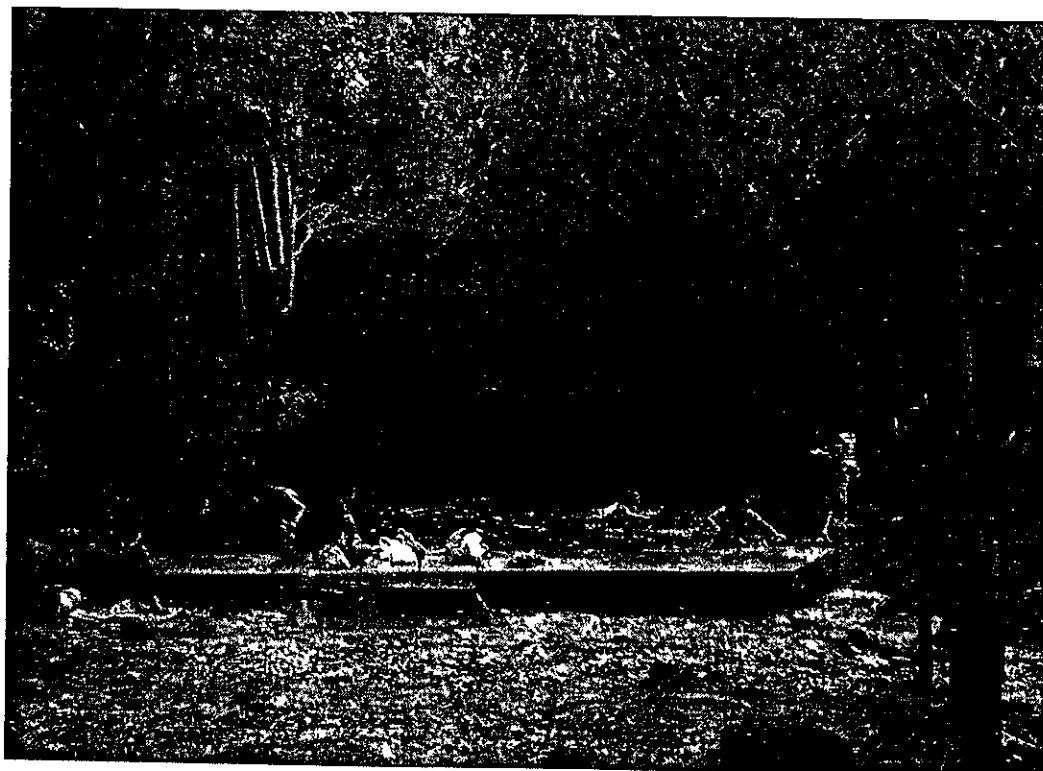
ภาพประกอบ 12 ป้ายแผนที่แสดงที่ตั้งของน้ำตกเขาอีโต้

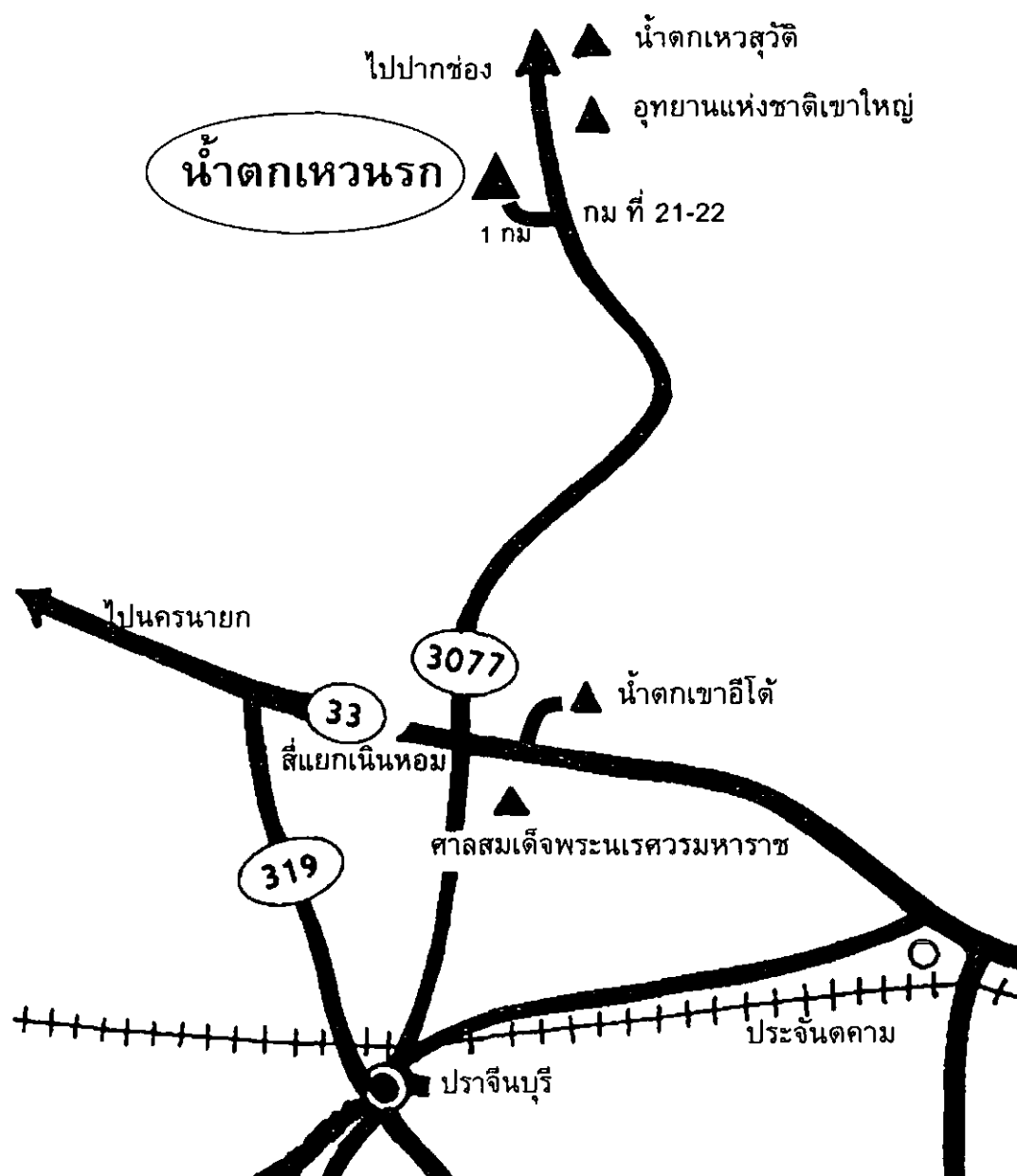
ภาพประกอบ 13 ชุมขายอาหาร - เครื่องดื่ม

ภาพประกอบ 14 น้ำตกเขาน้ำร้อน

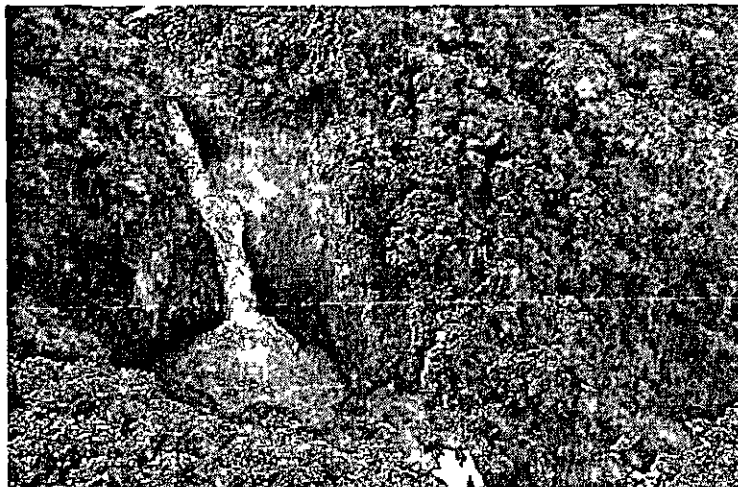
ภาพประกอบ 15 การสร้างคันคอนกรีตริมตลิ่งน้ำตกเขาน้ำร้อน

ภาพประกอบ 16 แผนที่น้ำตกเหวนรก
 ที่มา การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (2545) แผ่นพับท่องเที่ยวปราจีนบุรี หน้า 16

ภาพประกอบ 17 น้ำตกเหวนรก
ที่มา WWW.thaitambon.com

ภาพประกอบ 18 น้ำตกเหวนรก - ภาพถ่ายจากมุมสูง
ที่มา WWW.thaitambon.com

ภาพประกอบ 19 ความสมบูรณ์ของหินป่าบริเวณน้ำตกเหวนรก
ที่มา WWW.thaitambon.com

13 รายการทรัพยากรการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม จากแบบตรวจสอบทรัพยากรการท่องเที่ยวมีแหล่งท่องเที่ยว 3 แหล่ง ดังนี้

131 วัดแก้วพิจิตร (จากการสัมภาษณ์มัคคุเทศก์ของวัดแก้วพิจิตร)

ลักษณะ เป็นวัดเก่าแกในนิกายธรรมยุติ จำลองแบบมาจากวัดพระเจ้าช้างเผือกที่เมืองพระตะบอง ประเทศกัมพูชา สร้างเมื่อปี พ.ศ. 2422 สมัยรัชกาลที่ 5 โดยเศรษฐีนี้ใจบุญ ชาวปราจีนบุรี ชื่อนางประมุขโลกา(แก้ว ประสงค์) ภรรยาของขุนประมุขภักดี ต่อมาในปี พ.ศ. 2456 เจ้าพระยาอภัยภูเบศร(ชุ่ม อภัยวงศ์) ได้สร้างพระอุโบสถเพิ่มเติม สถาปัตยกรรมและลวดลายประดับพระอุโบสถเป็นศิลปะผสมผสานระหว่างไทย จีน ยุโรป และเขมรกลมกลืนได้อย่างสวยงาม

พระอุโบสถล้อมรอบด้วยกำแพงแก้วเตี้ยๆ รูปสี่เหลี่ยม บนกำแพงแก้วมีพานปูนปั้นประดับอยู่โดยรอบ เมื่อผ่านประตูกำแพงแก้วเข้าไปจะเห็นซุ้มโอบเสมาทั้งแปดทิศ พระอุโบสถประกอบด้วยสถาปัตยกรรมที่น่าสนใจเต็มไปหมด เช่น บนหลังคามียุขประเจิดยื่นออกมาทั้งด้านหน้าและด้านหลังอาคาร ประดับช่อฟ้า ใบระกาที่สวยงาม และบราลีที่กลางสันหลังคาพระอุโบสถซึ่งหาชมได้ยาก ส่วนที่หน้าบันเป็นปูนปั้นรูปวิมานของพระอินทร์ชายคารอบพระอุโบสถมีเสาศิลปะกรีกรองรับโดยรอบ ที่หัวเสาทำเป็นกลีบบัวและเทพนมประดับอย่างอ่อนช้อยสวยงาม

ภายในพระอุโบสถที่ฝาผนังด้านนอกมีภาพปูนปั้นตัวละครในเรื่องรามเกียรติ์ ภายในพระอุโบสถยังมีภาพวาด เรื่องราวในพระพุทธศาสนา เช่น ทศชาติชาดก มารผจญ วาดโดยช่างหลวงในรัชกาลที่ 6 มีเสานางเรียงสองแถวขนานไปตามความยาวของพระอุโบสถช่วยนำสายตาไปสู่พระประธาน คือ หลวงพ่ออภัย เป็นพระปางอภัยทาน ที่มีแห่งเดียวในโลก ชื่อปางนี้รัชกาลที่ 5 ทรงพระราชทานนามเพื่อเป็นเกียรติแด่เจ้าพระยาอภัยภูเบศร ซึ่งเป็นผู้ให้สร้าง ส่วนผู้ออกแบบพระพุทธรูป คือ สมเด็จพระยาดำรงราชานุภาพ ทำจากทองแดง หน้าตักกว้าง 17 เมตร ยาวมัคคุเทศก์จะแนะนำให้นักท่องเที่ยวขอพรจากหลวงพ่อกภัย 3 ข้อ ได้แก่ 1 ให้ใจเย็น 2 พุดประทับใจคนฟัง 3 ได้รับการอภัยเมื่อทำผิด ยวมัคคุเทศก์กลุ่มนี้เป็นอาสาสมัครจากโรงเรียนปราจิณราษฎรอำรุงและพาณิชยการปราจีนบุรีพูดได้คล่องแคล่วนำฟัง นอกจากนี้ตอนบนของผนังเขียนเป็นภาพชาวต่างชาติ ฝรั่งเศส จีน ไทย ส่วนเพดานประดับด้วยไม้แกะสลักรูปดาวและมีโคมไฟระย้าจากแก้วเจียรไนห้อยประดับอย่างสวยงาม

ด้านหน้าพระอุโบสถมีอาคารเรียนหนังสือไทย นักธรรมบาลีเป็นอาคารคอนกรีต รูปสถาปัตยกรรมกรีกหรือโรมัน ซึ่งเคยใช้เป็นโรงเรียน สอนหนังสือพระภิกษุ สามเณร และราษฎร ปัจจุบันถูกดัดแปลงเป็นพิพิธภัณฑ์ เพื่อใช้แสดงเครื่องใช้ของพระสงฆ์ และชาวบ้านแถวเมืองปราจีนบุรี เช่น เครื่องถ้วยชามที่เคยใช้สำหรับอาหาร และเครื่องพิมพ์ดีด เป็นต้น บริเวณวัดแก้วพิจิตรยังมีหอพระไตรปิฎก ศาลาตรีมุขที่หน้า มีศาลาลายขนมปังขิง ตั้งอยู่ริมแม่น้ำบางปะกง เป็นศาลาโถงเปิดโล่งทรงจัตุรมุข มีการประดับลวดลายไม้ฉลุตามส่วนต่างๆของอาคาร ซึ่งเป็นสถาปัตยกรรมที่นิยมมากในช่วงปลายรัชกาลที่ 6 ถึงต้นรัชกาลที่ 7 มีอาหารปลาขายสำหรับให้

นักท่องเที่ยวไปให้อาหารปลาที่ทำน้าหน้าวัดซึ่งเป็นเขตอภัยทาน มีที่นั่งพักผ่อน บรรยากาศบริเวณ
วัดมรินเย็นสบาย และในวันสำคัญทางศาสนา เช่น วันเข้าพรรษา มีการบวชชีพราหมณ์อีกด้วย
หน่วยงานที่รับผิดชอบ กรมศาสนาและกรมศิลปากร

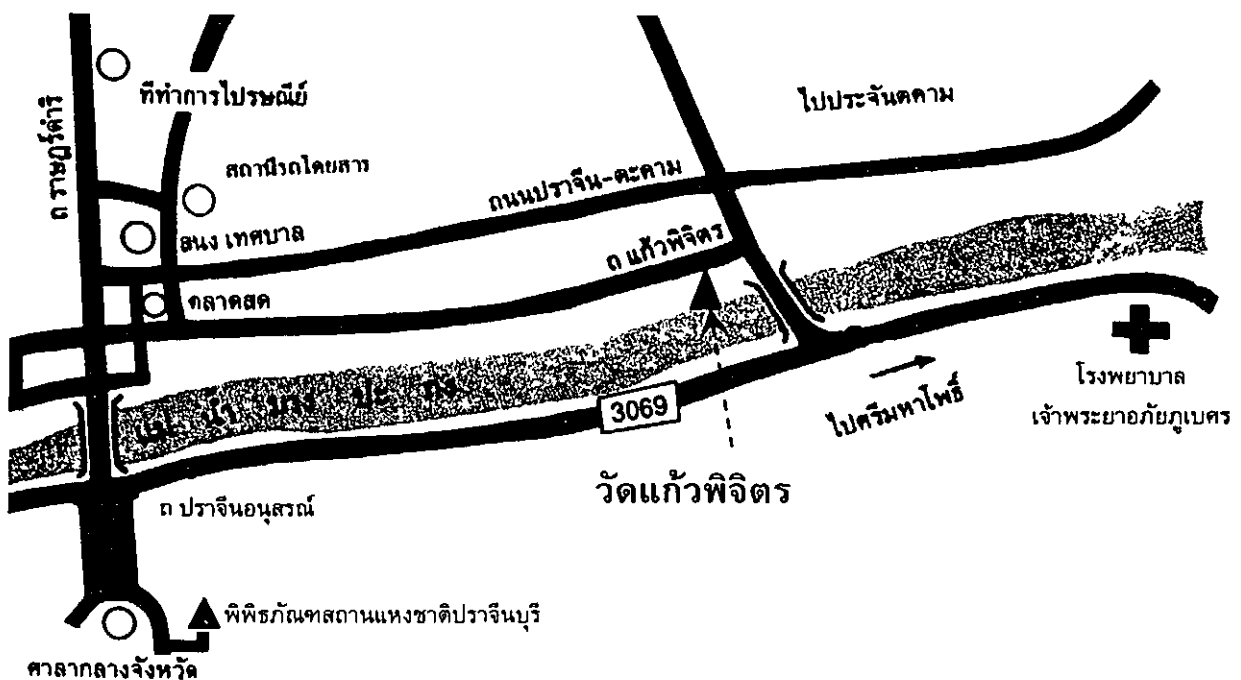
ที่ตั้ง ตั้งอยู่ริมฝั่งแม่น้ำปราจีนบุรี(เดิมชื่อแม่น้ำบางปะกง)ในเขตเทศบาลเมือง
ปราจีนบุรี ห่างจากศาลากลางจังหวัด ไปทางทิศตะวันออกประมาณ 2 กิโลเมตร

การเข้าถึง มีป้ายนานาชาติและป้ายท้องถิ่นบอกทางเป็นระยะๆ จากสถานีขนส่ง
จังหวัดสามารถนั่งรถสามล้อเครื่อง ราคา 30 บาท หรือ รถยนต์ส่วนตัวจากสี่แยกตลาดสดเทศบาล
เมืองปราจีนบุรี จะมีป้ายบอกทาง ใช้เส้นทางถนนแก้วพิจิตร ก่อนสุดถนนแก้วพิจิตรเล็กน้อย จะเห็น
วัดแก้วพิจิตรอยู่ทางขวามือ

ผู้ใช้ประโยชน์ ประชาชนท้องถิ่นและนักท่องเที่ยว

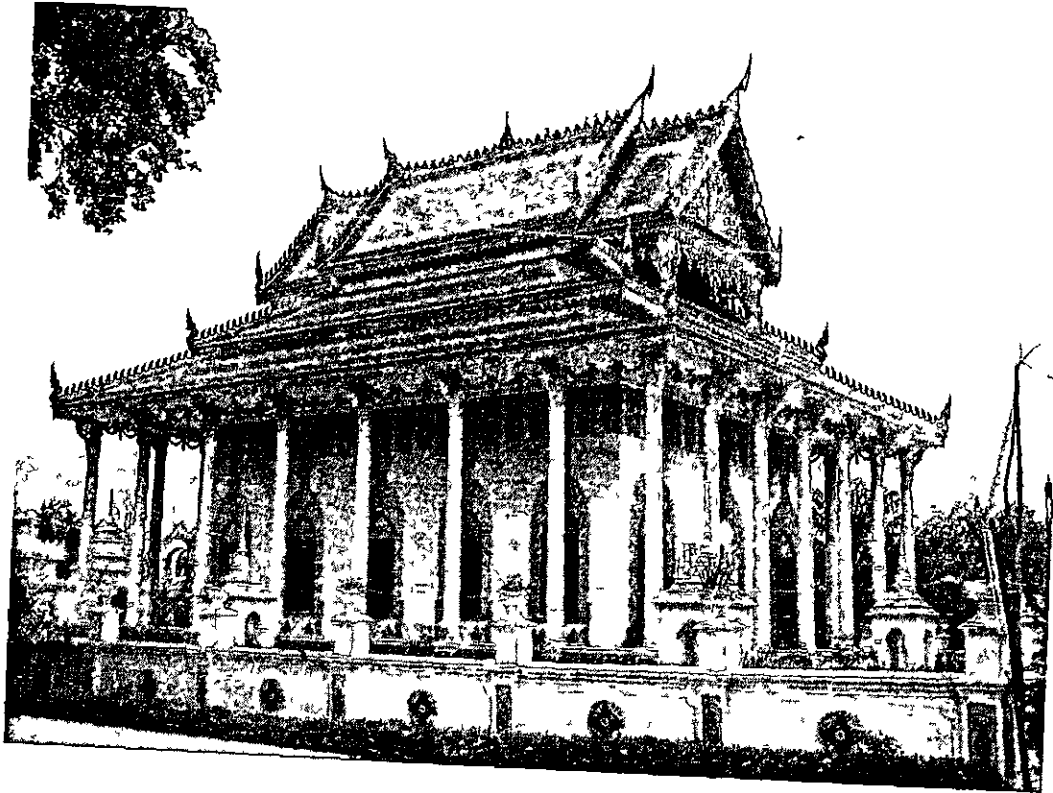
บริการนักท่องเที่ยว มีที่ขายอาหารประเภท ข้าวเหนียว ส้มตำ เครื่องดื่ม 3 ร้าน
ห้องสุขา 8 ห้องสะอาด ลานจอดรถส่วนตัวประมาณ 20 คัน รถบัส 2 คัน ศาลานั่งพักผ่อน 5 หลัง
ศาลเสียงเซียมซี 1 หลัง แพให้อาหารปลา

ข้อมูลนักท่องเที่ยว มีป้ายแสดงประวัติวัดแก้วพิจิตร มียูวมัคคุเทศก์ให้ข้อมูล

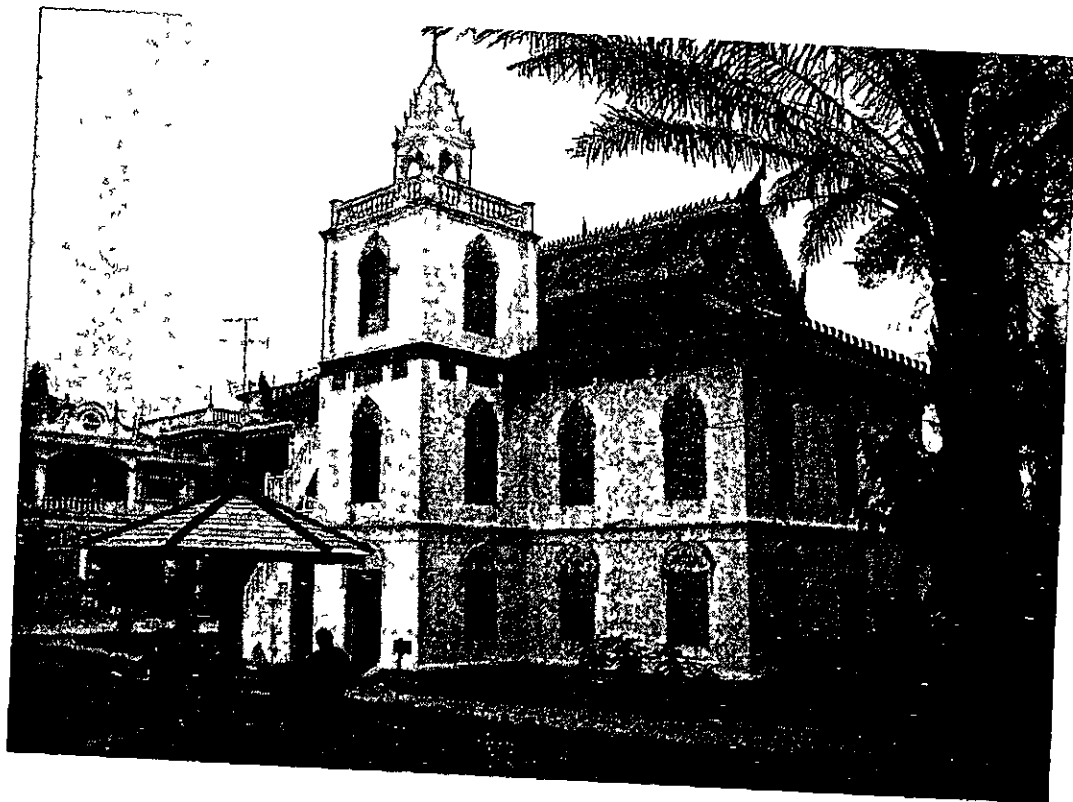

ภาพประกอบ 20 แผนที่วัดแก้วพิจิตร

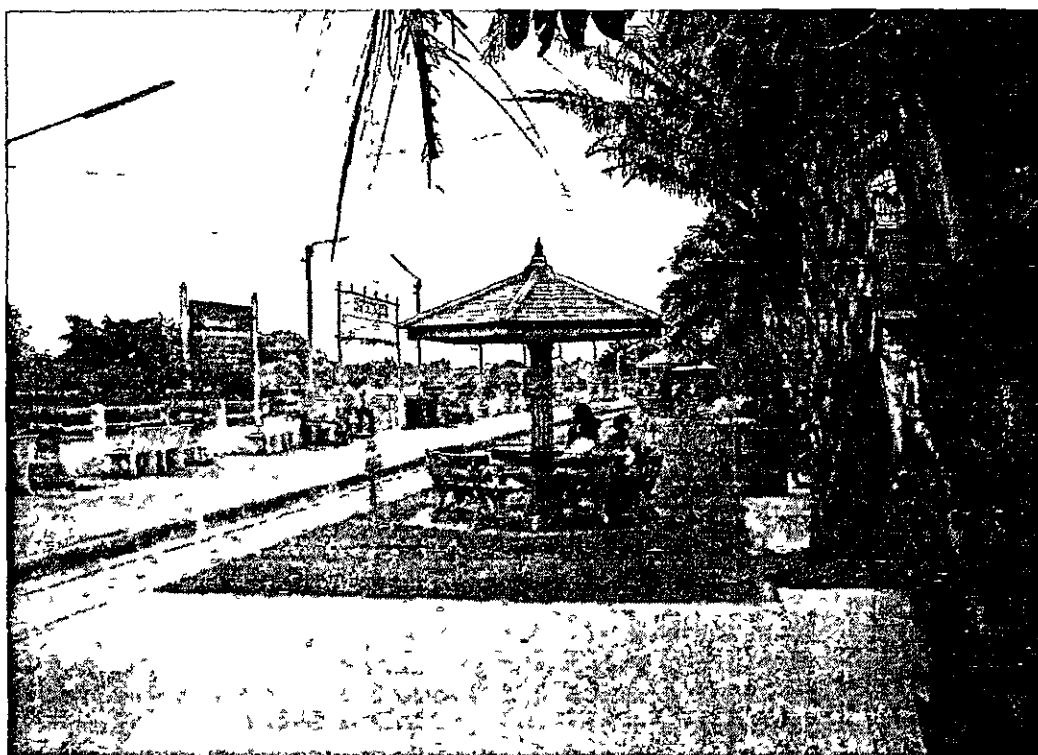
ที่มา การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (2545) แผ่นพับท่องเที่ยวปราจีนบุรี หน้า 15

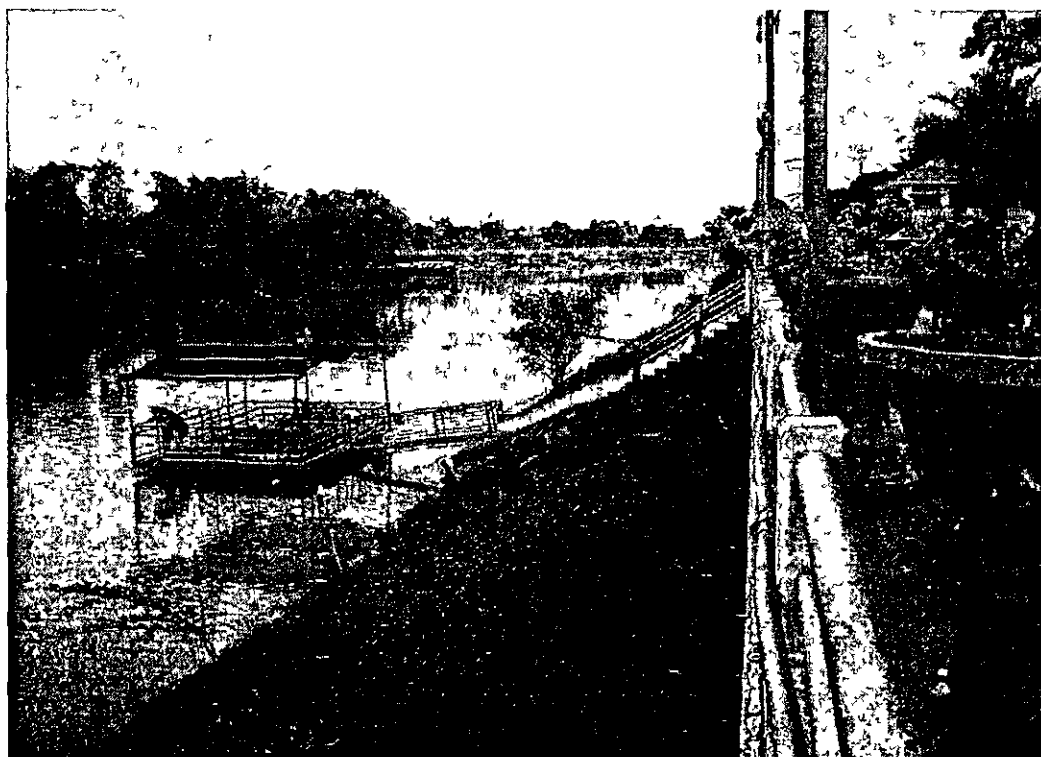
ภาพประกอบ 21 วัดแก้วพิจิตร

ภาพประกอบ 22 หอระฆัง

ภาพประกอบ 23 ศาลาพักผ่อนริมทำน้ำ

ภาพประกอบ 24 แพริมน้ำเลี้ยงปลา

ภาพประกอบ 25 หลวงพ่อกัณฑ์ (พระประธานในอุโบสถ)

1 3 2 พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติปราจีนบุรี (จากการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ของ พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติปราจีนบุรี)

ลักษณะ เป็นอาคาร 2 ชั้นก่อตั้งขึ้นเพื่อเป็นศูนย์รวมของโบราณวัตถุในเขต 7 จังหวัดภาคตะวันออกคือ ปราจีนบุรี นครนายก ฉะเชิงเทรา ชลบุรี จันทบุรี ตราด และระยอง สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จพระราชดำเนินเปิดเป็นทางการ เมื่อวันที่ 22 เมษายน 2528

ภายในมีการจัดแสดงที่ชั้นบนแบ่งเป็น 3 ส่วน ได้แก่

1 ศิลปโบราณคดีในประเทศไทย จัดแสดงตัวอย่างโบราณวัตถุสมัยต่างๆ รวมทั้งยังจัดแสดงเรื่องเครื่องถ้วยในประเทศไทยแบบต่างๆ เช่น เครื่องถ้วยเขมร เครื่องถ้วยสุโขทัย และเครื่องถ้วยเบญจรงค์ เพื่อให้ความรู้ในด้านประวัติศาสตร์ศิลปะในประเทศไทย แต่ละยุคสมัย และสกุลช่างอีกถ้วย

2 โบราณคดีได้นำ แสดงถึงการปฏิบัติงานทางโบราณคดีได้นำ เส้นทางเดินเรือ และค้าขายในสมัยโบราณและโบราณวัตถุที่สำคัญต่างๆที่ได้จากท้องทะเล

3 โบราณคดีสมัยก่อนประวัติศาสตร์ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จัดแสดงการเริ่มต้นถิ่นฐานของมนุษย์ในภูมิภาคนี้ และพัฒนาการอย่างเป็นลำดับ จนเข้าสู่สมัยประวัติศาสตร์ในที่สุด

สวนชั้นล่างแบ่งเป็น 2 สวน ได้แก่ ประวัติศาสตร์โบราณคดีเมืองปราจีนบุรี และประวัติศาสตร์โบราณคดีเมืองนครนายก ในแต่ละชั้นจะมีเจ้าหน้าที่อยู่ประจำ แต่เมื่อนักท่องเที่ยวอยากทราบคำอธิบายเพิ่มเติมจากป้ายที่จัดแสดงไว้แล้ว เจ้าหน้าที่ก็ไม่สามารถบอกได้ คงมีหน้าที่เฝ้าระวังโบราณวัตถุสำคัญเท่านั้น ซึ่งโบราณวัตถุส่วนใหญ่ได้มาจากเมืองโบราณสมัยทวารวดี ที่ชาวบ้านเรียกว่า เมืองศรีมโหสถ อำเภอศรีมโหสถ จังหวัดปราจีนบุรี ได้แก่ พระพุทธรูป ธรรมจักร เทวรูปเคารพในศาสนาฮินดู ศิวลึงค์ ทับหลังต่างๆ เช่น ทับหลังรูปพระอินทร์ทรงช้างเอราวัณ ช่วงพุทธศตวรรษที่ 15 เครื่องใช้สำริด เครื่องประดับต่างๆ เป็นต้น นอกจากนี้ ยังจัดสถานที่สวนหนึ่งสำหรับนิทรรศการชั่วคราวในโอกาสต่างๆ ด้วย

ส่วนภายนอกอาคารพิพิธภัณฑสถานมีพวกแท่นหินทราย ซึ่งเป็นฐานที่ตั้งรูปเคารพที่รวบรวมมาจากโบราณสถานของภาคตะวันออกเฉียงเหนือจัดแสดงไว้พร้อมป้ายสื่อความหมายบอกแหล่งที่ค้นพบโบราณวัตถุแต่ละชิ้นไว้ด้วย

หน่วยงานที่รับผิดชอบ กรมศิลปากร

ที่ตั้ง ตั้งอยู่ ถนนราษฎร์ดำริ ด้านหลังของศาลากลางจังหวัดปราจีนบุรี (หลังเก่า)

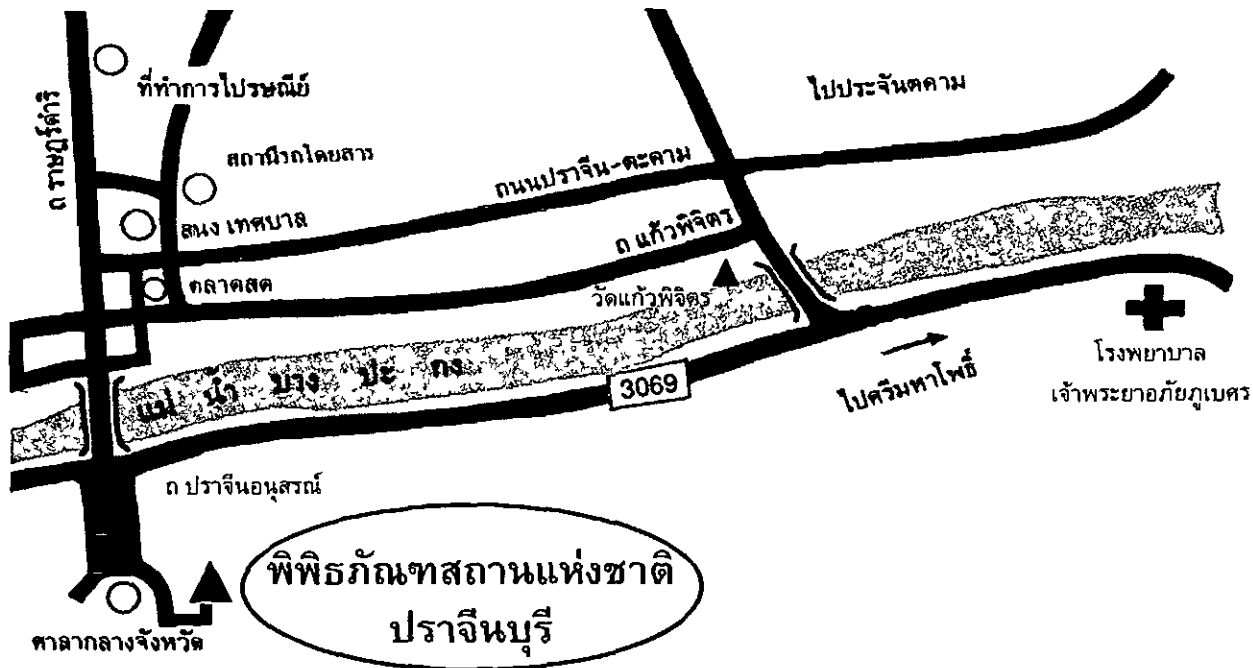
ห่างจากศาลากลางประมาณ 200 เมตร

การเข้าถึง มีป้ายนานาชาติและป้ายท้องถิ่นบอกทางเป็นระยะๆ จากสถานีขนส่งจังหวัดสามารถนั่งรถสามล้อเครื่อง ราคา 20 บาท หรือรถยนต์ส่วนตัวจากสี่แยกหน้าศาลากลางจังหวัดปราจีนบุรี (หลังเก่า) ไปทางทิศใต้สู่อาคารศาลากลางเก่า แล้วอ้อมไปตามถนนด้านซ้าย จะเห็นป้ายบอกทางเข้าพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติปราจีนบุรี

ผู้ใช้ประโยชน์ นักเรียน นักศึกษา ประชาชนท้องถิ่นและนักท่องเที่ยว

บริการนักท่องเที่ยว ลานจอดรถส่วนตัวประมาณ 20 คัน รถบัส 2 คัน มีทางลาดเอียงสำหรับคนพิการ มีตู้ฝากของ ห้องสุขา 3 ห้อง สะอาด เปิดให้เข้าชมทุกวัน เว้นวันจันทร์ อังคาร และวันหยุดนักขัตฤกษ์เวลา 09.00-16.00 นาฬิกา ค่าธรรมเนียมเข้าชม คนไทย 10 บาท ชาวต่างประเทศ 30 บาท นักเรียน นักศึกษาในเครื่องแบบชมฟรี ติดต่อสอบถามได้ที่ โทร 037 211586

ข้อมูลนักท่องเที่ยว มีป้ายแสดงประวัติ ป้ายแสดงวัน เวลา เปิด-ปิดและแผ่นพับแจก

ภาพประกอบ 26 แผนที่พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติปราจีนบุรี
ที่มา การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (2545) แผ่นพับท่องเที่ยวปราจีนบุรี หน้า 15

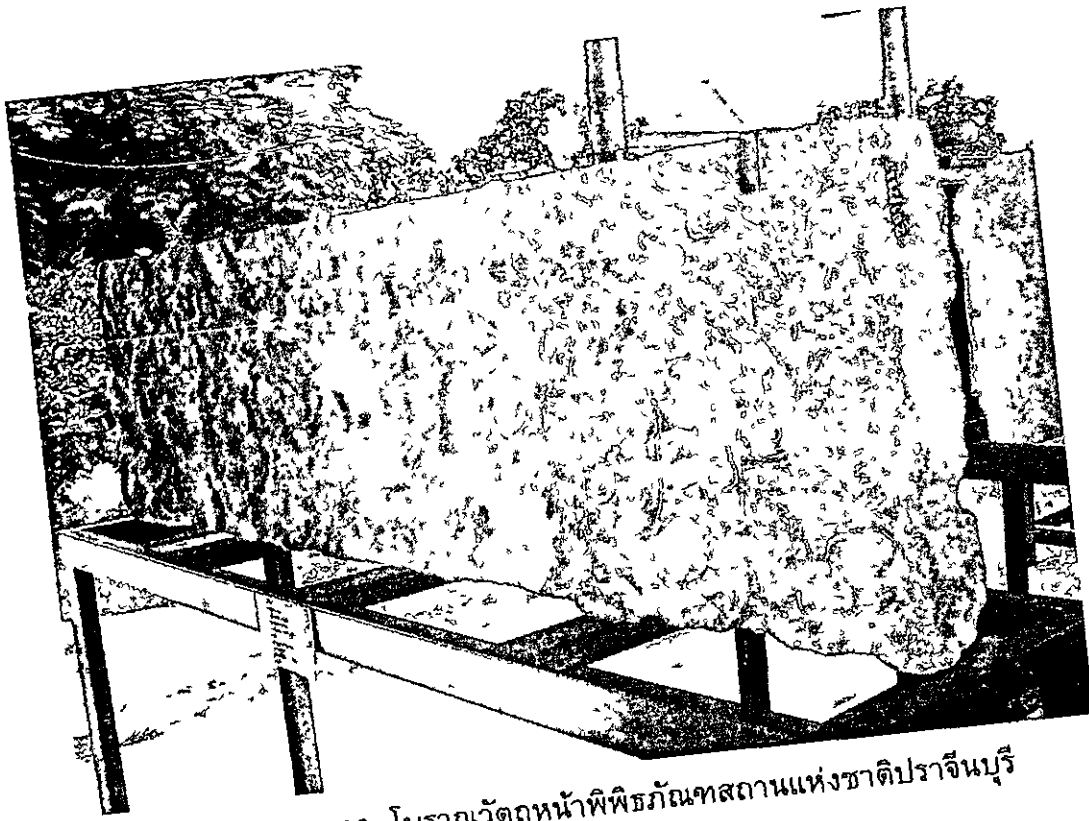
ภาพประกอบ 27 ป้ายทางเข้าพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติปราจีนบุรี

ภาพประกอบ 28 พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติปราจีนบุรี

ภาพประกอบ 29 ป้ายสื่อความหมาย

ภาพประกอบ 30 โบราณวัตถุหน้าพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติปราจีนบุรี

1.33 โรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยภูเบศร (จากการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ของโรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยภูเบศร)

ลักษณะ โรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยภูเบศร เป็นตึก 5 ชั้น เดิมชื่อว่าโรงพยาบาลปราจีนบุรี ต่อมาเปลี่ยนชื่อเป็นโรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยภูเบศร เป็นตึก 5 ชั้น เดิมชื่อว่าโรงพยาบาลปราจีนบุรี ต่อมาเปลี่ยนชื่อเป็นโรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยภูเบศร เมื่อวันที่ 24 มิถุนายน 2509 เคยรับราชการเป็นสมุหเทศาภิบาลมณฑลปราจีนบุรี ปัจจุบันโรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยภูเบศรมีฐานะเป็นโรงพยาบาลศูนย์ มีขีดความสามารถในการให้บริการทางการแพทย์ในระดับสูง แต่สิ่งทีโรงพยาบาลแห่งนี้แตกต่างจากโรงพยาบาลศูนย์ที่อื่น ๆ ก็คือ มีการผสมผสานการใช้สมุนไพรและการแพทย์แผนไทยเข้าสู่ระบบบริการสุขภาพของโรงพยาบาล และพัฒนาเป็นรายได้ของชุมชนออกสู่ตลาดโลก ภายในบริเวณโรงพยาบาลยังมีตึกเจ้าพระยาอภัยภูเบศร ศูนย์การแพทย์ไทยอภัยภูเบศร ร้านขายสมุนไพรอภัยภูเบศร ร้านอาหารสมุนไพรเพื่อสุขภาพ และร้าน Seven eleven

ตึกเจ้าพระยาอภัยภูเบศร สถาปัตยกรรมเป็นตึก 2 ชั้นแบบยุโรป สมัยเรอเนสซองส์ มีมุขด้านหน้า ตรงกลางเป็นโดม หน้าด้านนอกมีลายปูนปั้นลายพฤษภษาประดับซุ้มประตูและหน้าต่าง ภายในตกแต่งแบบยุโรป เป็นตึกที่เจ้าพระยาอภัยภูเบศร (ชุ่ม อภัยวงศ์) ให้นายโอวาร์เตอร์สกิน เป็นผู้ออกแบบ โดยใช้แบบแผนผังและรูปทรงคล้ายบ้านหลังเดิมของท่านในเมืองพระตะบอง ประเทศกัมพูชา ซึ่งเป็นศิลปะแบบบาโรค ด้านหน้าตึกมีรูปปั้นเจ้าของตึก มีการจัดสวนอย่างสวยงาม สร้างขึ้นในปี พ.ศ. 2452 เพื่อถวายเป็นที่ประทับของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้า

เจ้าอยู่หัว ในคราวเสด็จประพาสสมณทลปราจีนบุรี แดพระองค์เสด็จสวรรคตเสียก่อน ต่อมาปี พ.ศ. 2454 ใช้เป็นที่ประทับแรมของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวและพระบรมวงศานุวงศ์อีกหลายพระองค์เมื่อครั้งเสด็จประพาสสมณทลปราจีนบุรี สวนเจ้าของตึกขณะยังมีชีวิตอยู่ไม่เคยได้ใช้ตึกนี้เป็นที่อยู่ส่วนตัวเลย จนกระทั่งปี พ.ศ. 2465 ได้ใช้เป็นที่ตั้งศพของท่านก่อนการพระราชทานเพลิงศพ กรมศิลปากรขึ้นทะเบียนตึกหลังนี้เป็นโบราณสถานเมื่อปี พ.ศ. 2532 ต่อมามีการบูรณะในปี พ.ศ. 2537 ปัจจุบันตึกหลังนี้ใช้เป็นพิพิธภัณฑสถานการแพทย์แผนไทยอภัยภูเบศร โดยจะเป็นศูนย์การรวบรวม อนุรักษ์ตำราไทย สมุนไพรไทยต่างๆ จัดแสดงไว้ในตู้โบราณ มีฉลากบอกชื่อสมุนไพร พร้อมสรรพคุณไว้อย่างชัดเจน การแพทย์แผนไทย การแพทย์พื้นบ้านของจังหวัดปราจีนบุรี อีกทั้งยังมีอุปกรณ์เกี่ยวกับการทำยาต่างๆ เช่น ที่บดยา หม้อกลั่นแบบโบราณ จัดแสดงอีกด้วย และเป็นแหล่งการศึกษา ค้นคว้า วิจัย เผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับวิถีชีวิตของคนท้องถิ่น ที่เกี่ยวข้องกับสมุนไพร และการแพทย์ของท้องถิ่น ทั้งยังจัดแสดงประวัติชีวิตเจ้าพระยาอภัยภูเบศร (ชุม อภัยวงศ์) ทุกวันจะมีประชาชนและนักท่องเที่ยวไปเยี่ยมชมไม่ขาด โดยเฉพาะวันเสาร์-อาทิตย์ จะมีคณะทัวร์จากกรุงเทพมหานครไปเยี่ยมชมจำนวนมาก เปิดให้เข้าชมฟรี มีมัคคุเทศก์บรรยายเป็นบางเวลาหรือถ้าไปเป็นคณะขอมัคคุเทศก์ล่วงหน้าได้ มีบริการนำสมุนไพรที่อภัยสำหรับผู้มาเยี่ยมชมฟรี

ศูนย์การแพทย์ไทยอภัยภูเบศร อยู่ชั้นกลางภายในโรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัย

ภูเบศร เป็นสถานที่นวดแผนไทย นวดกดจุดรักษาอาการปวดกล้ามเนื้อหลัง เอว การนวดฝ่าเท้าเพื่อบรรเทาอาการปวดเมื่อยและคลายเครียด การนวดแผนไทย มี 2 แบบ คือ แบบราชสำนักและแบบเชลยศักดิ์โดยนำสมุนไพรเข้ามาใช้ในการประคบ อบตามตำหรับโบราณ ซึ่งการนวดที่ศูนย์นี้ได้ 2 โล่รางวัลชนะเลิศ การนวดตัวและนวดฝ่าเท้า จากการประกวดงานมหกรรมนวดเพื่อสุขภาพและการท่องเที่ยวกรุงเทพมหานคร ประจำปี 2547 จากทั้งหมด 47 เขต เปิดบริการทุกวันเวลา 8.30-16.30 นาฬิกา วันอังคาร, วันพฤหัสบดี เวลา 8.30-20.30 นาฬิกา

อัตราค่าบริการ

นวดตัว	ราคา 200 บาท / 60 นาที
นวดตัวด้วยน้ำมัน	ราคา 250 บาท / 60 นาที
นวดฝ่าเท้า	ราคา 200 บาท / 45 นาที
นวดหน้าคลายเครียด	ราคา 200 บาท / 45 นาที
ประคบสมุนไพร	ราคา 200 บาท / 45 นาที
อบสมุนไพร	ราคา 200 บาท / 30 นาที
ขัดหน้า, นวดหน้า	ราคา 200 บาท / 30 นาที

(นอกจากนี้ ยังมีบริการเสริมสวย ขัดตัว ทำผม ดูแลหลังคลอด)

หมายเหตุ

- ผู้ที่เบิกได้คิดราคาเต็ม ไม่ได้รับส่วนลด
- ผู้ที่เบิกไม่ได้ชำระเงินสด ได้รับส่วนลด 20%
- ผู้ที่จองล่วงหน้าผ่านบริษัททัวร์และชำระเงินสด ได้รับส่วนลด 25%

หน่วยงานที่รับผิดชอบ กระทรวงสาธารณสุข

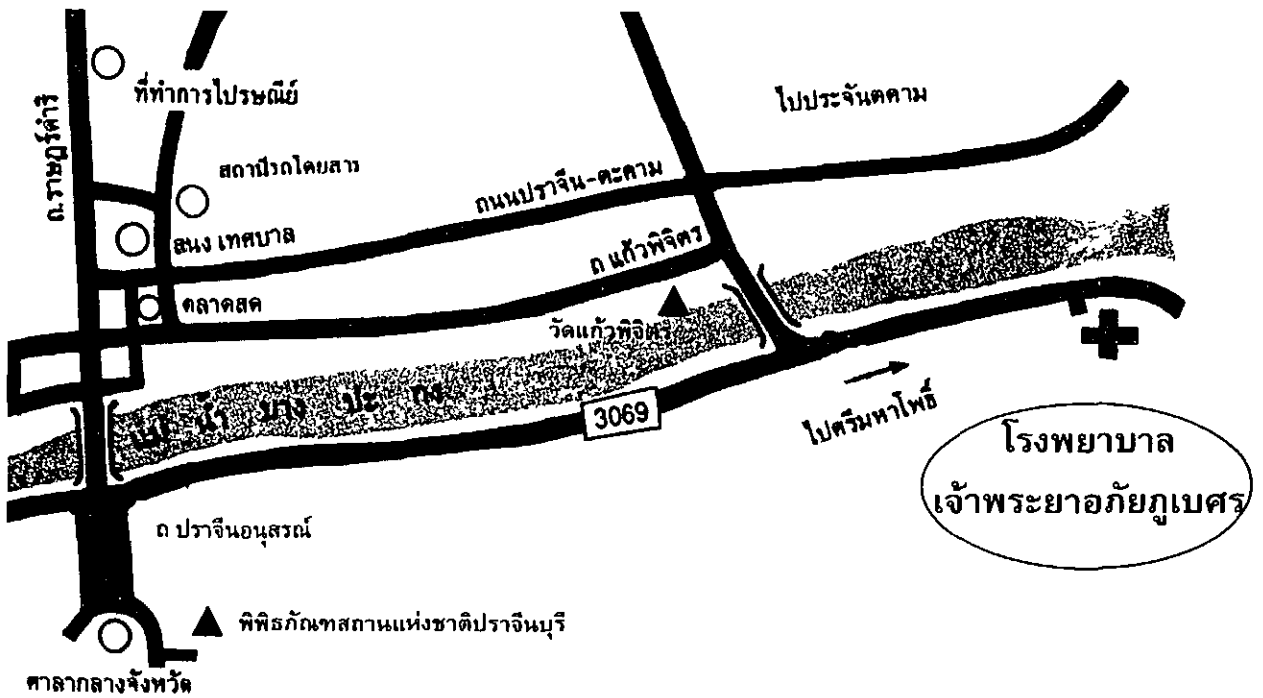
ที่ตั้ง ถนนปราจีนอนุสรณ์ ห่างจากตัวเมืองประมาณ 25 กิโลเมตร

การเข้าถึง มีป้ายนานาชาติและป้ายท้องถิ่นบอกทางเป็นระยะๆ จากสถานีขนส่งจังหวัดสามารถนั่งรถสามล้อเครื่อง ราคา 30 บาท หรือรถยนต์ส่วนตัวจากสี่แยกหน้าศาลากลางจังหวัดปราจีนบุรี (หลังเก่า) ไปทางทิศตะวันออกตามทางหลวงหมายเลข 3069 เลียบแม่น้ำปราจีนบุรี ก่อนถึงมีป้ายบอกทางชัดเจน โรงพยาบาลจะตั้งอยู่ริมถนนด้านขวา

ผู้ใช้ประโยชน์ ประชาชนท้องถิ่น ต่างถิ่นและนักท่องเที่ยว

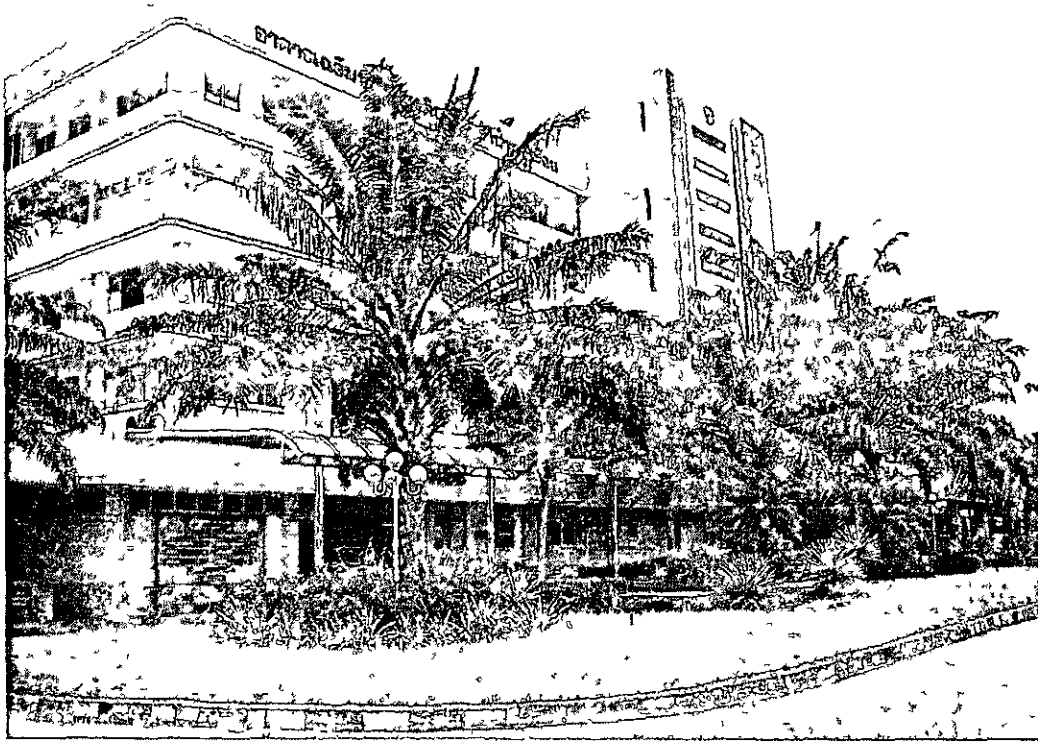
บริการนักท่องเที่ยว มีร้านอาหาร 10 ร้าน ห้องสุขาในแต่ละตึกไม้ทราบจำนวนแน่นอน ลานจอดรถแยกประเภทรถเป็นสัดส่วน รถยนต์ส่วนตัวประมาณ 50 คัน รถบัสประมาณ 7 คัน รถมอเตอร์ไซด์ประมาณ 30 คัน ร้านขายสมุนไพรอภัยภูเบศร ร้านอาหารสมุนไพรเพื่อสุขภาพ คลินิกบริการนวด อบ ประคบและฝังเข็ม ร้าน Seven eleven

ข้อมูลนักท่องเที่ยว มีมัคคุเทศก์แนะนำและแผ่นพับแจก

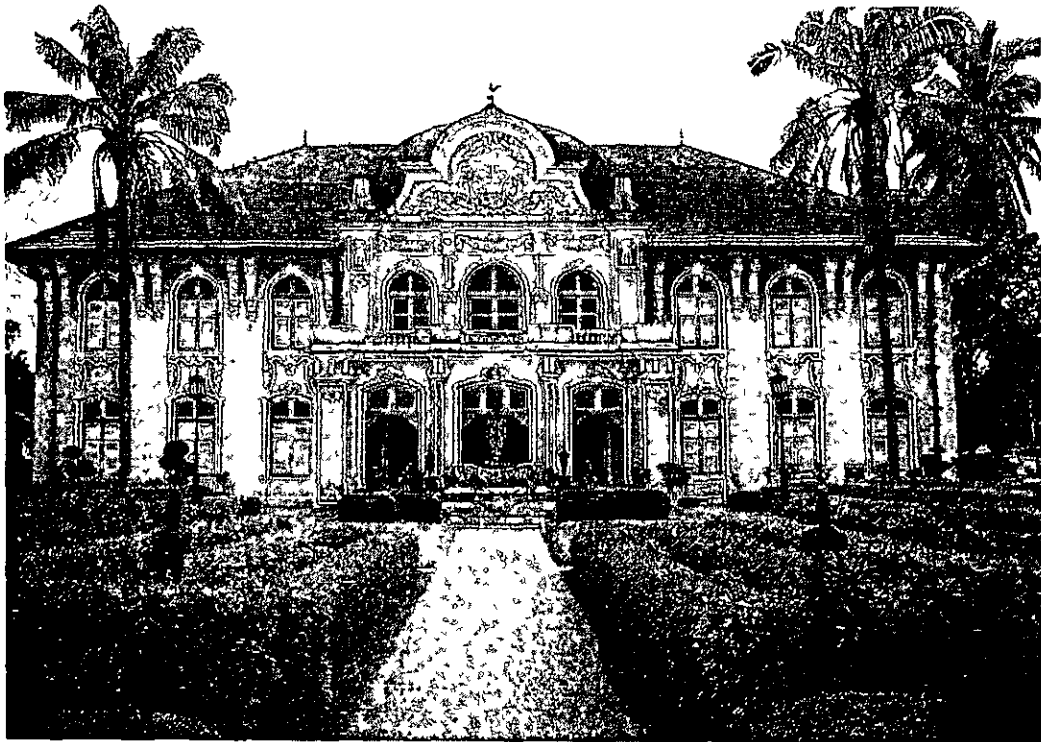

ภาพประกอบ 31 แผนที่โรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยภูเบศร

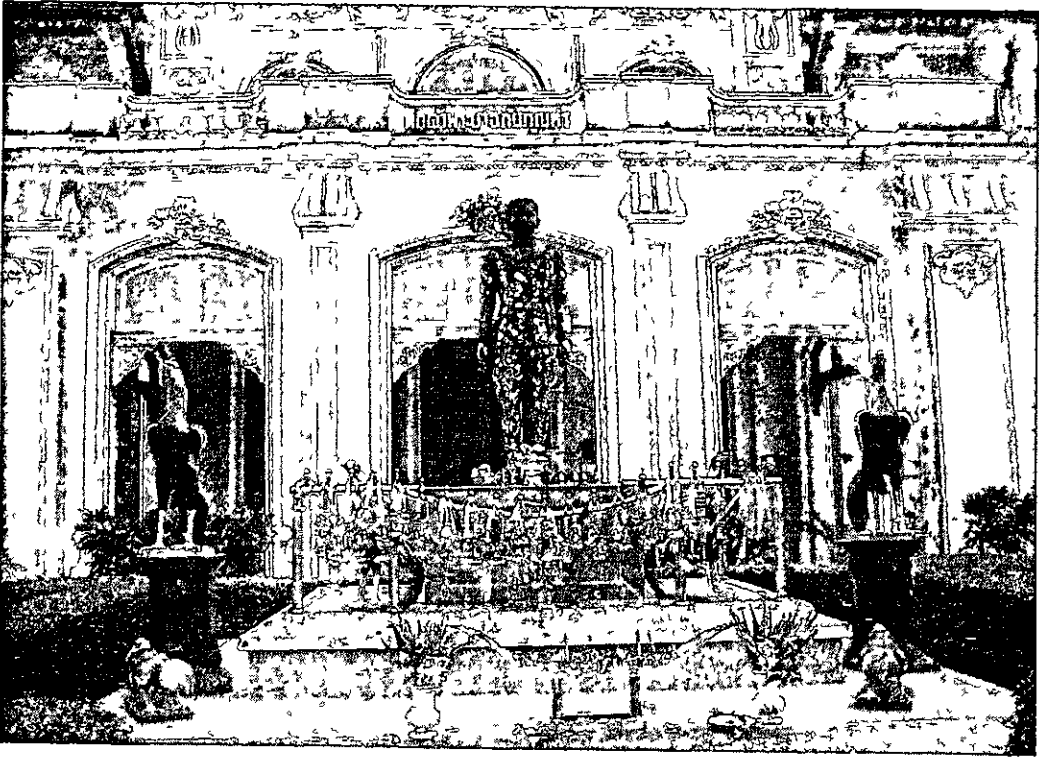
ที่มา การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (2545) แผนที่ท่องเที่ยวปราจีนบุรี หน้า 15

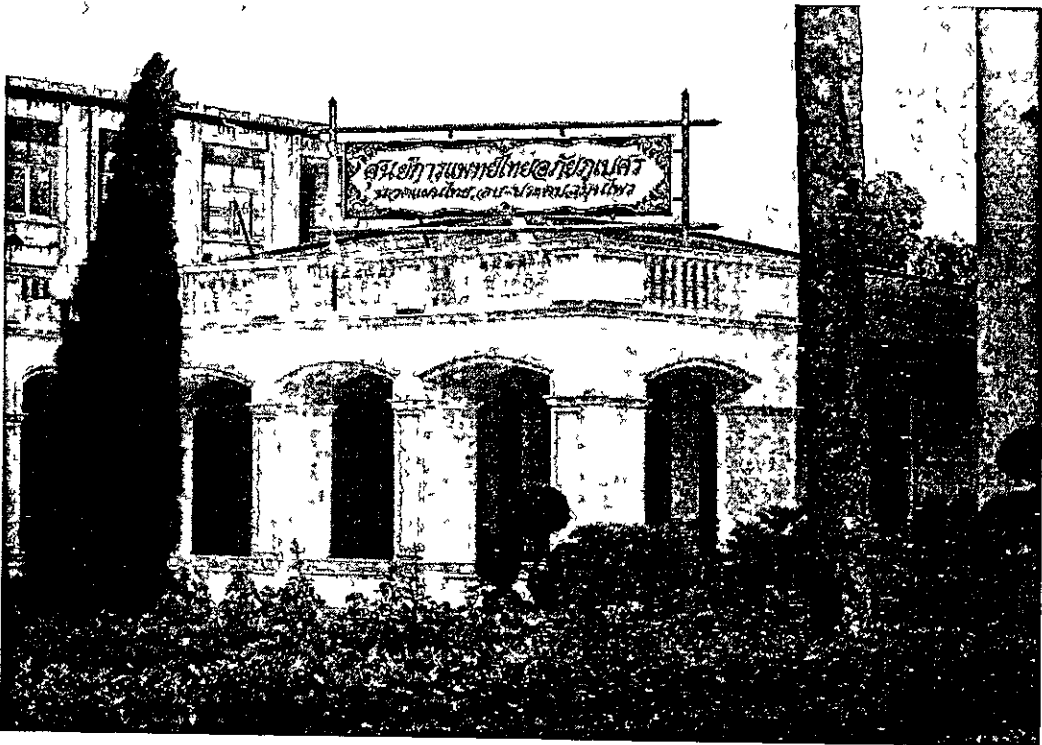
ภาพประกอบ 32 โรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยภูเบศร

ภาพประกอบ 33 ดิگเจ้าพระยาอภัยภูเบศร

ภาพประกอบ 34 พระรูปเจ้าพระยาอภัยภูเบศรด้านหน้าตึก

ภาพประกอบ 35 ศูนย์การแพทย์ไทยอภัยภูเบศร

ภาพประกอบ 36 ศูนย์จำหน่ายสมุนไพรไทยอภัยภูเบศร

14 รายการทรัพยากรมหกรรมปรากฏการณ์สำคัญ จากแบบตรวจสอบทรัพยากรการท่องเที่ยวมีงาน 3 แห่ง ดังนี้ ([http //www thaitambon com](http://www.thaitambon.com))

1 4 1 งานวันเกษตรและของดีเมืองปราจีน

ชื่องานแสดง งานวันเกษตรและของดีเมืองปราจีน

หน่วยงานที่รับผิดชอบ เกษตรจังหวัด

ที่ตั้ง จัดบริเวณลานกว้าง หน้าศาลากลางจังหวัด(หลังเก่า)

วันที่ ราวเดือนพฤษภาคม-มิถุนายนของทุกปี จัดงาน 7 วัน

ประเภทกิจกรรม งานแสดงสินค้าเกษตรกรรม ในงานมีตลาดนัดผลไม้และผลิตภัณฑ์การเกษตร ผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม เครื่องเขินจากภาคเหนือ การประกวดพืชผักผลไม้ การแข่งขันและการสาธิตการเกษตร การแสดงนิทรรศการของหน่วยงานต่างๆ การประกวดขบวนแห่รถยนต์การเกษตร และมหรสพสมโภช

ผู้เข้าร่วมงาน ประชาชนท้องถิ่น ดางถิ่นและนักท่องเที่ยว

คุณสมบัติผู้เข้าร่วมงาน ประชาชนทุกคน

สถานที่โทรศัพท์ ศูนย์การท่องเที่ยวกีฬาและนันทนาการจังหวัดปราจีนบุรี โทร

1 4 2 งานแข่งเรือยาวประเพณี

ชื่องานแสดง งานแข่งเรือยาวประเพณี

หน่วยงานที่รับผิดชอบ เทศบาลเมืองปราจีนบุรี

ที่ตั้ง ที่แม่น้ำปราจีนบุรี หน้าท่าว่าการอำเภอเมือง

วันที่ จัดช่วงสัปดาห์ที่สองของเดือนกันยายนของทุกปี จัดงาน 2 วัน

ประเภทกิจกรรม การแข่งเรือ มีทั้งประเภทเรือยาวและเรือพื้นบ้าน จากอำเภอต่าง ๆ ของจังหวัดปราจีนบุรี และจังหวัดใกล้เคียง เช่น นครนายก ฉะเชิงเทรา อัญญา เป็นต้น เพื่อชิงถ้วยพระราชทานของ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ มีขบวนเรือพาเหรดอัญญาเชิญถ้วยพระราชทานอันสวยงาม

ผู้เข้าร่วมงาน ประชาชนท้องถิ่น ต่างถิ่นและนักท่องเที่ยว

คุณสมบัติผู้เข้าร่วมงาน ประชาชนทุกคน

สถานที่โทรศัพท์ ศูนย์การท่องเที่ยวกีฬาและนันทนาการจังหวัดปราจีนบุรี โทร

037 213211

1 4 3 งานลอยกระทง

ชื่องานแสดง งานลอยกระทง

หน่วยงานที่รับผิดชอบ เทศบาลเมืองปราจีนบุรี

ที่ตั้ง ที่บริเวณริมเขื่อนฝั๋งหอยประชุมอำเภอเมือง

วันที่ จัดขึ้นในวันขึ้น 15 ค่ำ เดือน 12 ของทุกปี

ประเภทกิจกรรม งานประกวด ในงานมีการประกวดนางนพมาศประกวดขบวนแห่กระทง การแสดงของนักเรียน ตลอดจนมีมหรสพต่าง ๆ สมโภชตลอดงาน

ผู้เข้าร่วมงาน ประชาชนท้องถิ่น ต่างถิ่นและนักท่องเที่ยว

คุณสมบัติผู้เข้าร่วมงาน ประชาชนทุกคน

สถานที่โทรศัพท์ ศูนย์การท่องเที่ยวกีฬาและนันทนาการจังหวัดปราจีนบุรี โทร 037

213211

1 5 รายการทรัพยากรด้านกิจกรรม จากแบบตรวจสอบทรัพยากรการท่องเที่ยวมีกิจกรรม 2 ประเภท ดังนี้ (<http://www.thaitambon.com>)

1 5.1 การเดินป่า

ชื่อกิจกรรม การเดินป่า

หน่วยงานที่รับผิดชอบ อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่

ที่ตั้ง เส้นทางเขาสมอปูน อยู่ในเขตอำเภอเมืองและอำเภอประจันตคาม ระยะทางประมาณ 30 กิโลเมตร ใช้เวลา 3-4 วัน สามารถเลือกขึ้นและลงเฉพาะส่วนได้หลายจุด

เวลาเปิด-ปิด 9 00 -18 00 นาฬิกา

ค่าผ่านประตู 20 บาท

ข้อมูลนักท่องเที่ยว มีป้ายสื่อความหมาย และมีเจ้าหน้าที่อุทยานให้ข้อมูลข่าวสาร
สถานที่โทรศัพท์ ที่ทำการอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ โทร 01 334-0459

1 5 2 จักรยานท่องเที่ยว

ชื่อกิจกรรม จักรยานท่องเที่ยว

ที่ตั้ง ชีท่งเที่ยวได้ตามเส้นทางจากโรงแรมเขาใหญ่ แกรนด์วิว ธานีรีสอร์ท ไป
น้ำตกเขาอีโต้ เป็นวงรอบระยะทางประมาณ 25 กิโลเมตร

ข้อมูลนักท่องเที่ยว มีป้ายบอกตามเส้นทาง

สถานที่โทรศัพท์ โรงแรมเขาใหญ่ แกรนด์วิว ธานีรีสอร์ท โทร 037 279410-2

ภาพประกอบ 37 เส้นทางจักรยานท่องเที่ยว

ภาพประกอบ 38 ทิวทัศน์บนเส้นทางจักรยานท่องเที่ยว

16 รายการทรัพยากรด้านบริการ จากแบบตรวจสอบทรัพยากรการท่องเที่ยว มีบริการ 6 ประเภท ดังนี้ (<http://www.thaitambon.com>)

16.1 สถานีขนส่งจังหวัดปราจีนบุรี

ที่ตั้ง ตั้งอยู่ตำบลหน้าเมือง อำเภอเมือง จังหวัดปราจีนบุรี

เวลาทำการ 8.00-16.00 นาฬิกา

สถานที่โทรศัพท์ โทร 037 211292

16.2 สถานีรถไฟจังหวัดปราจีนบุรี

ที่ตั้ง ตั้งอยู่ตำบลหน้าเมือง อำเภอเมือง จังหวัดปราจีนบุรี

เวลาทำการ 4.30-18.00 นาฬิกา

สถานที่โทรศัพท์ โทร 037 211120

16.3 ที่พักในอำเภอเมือง

เขาใหญ่แกรนด์วิวฯ (อันดับ 1)

ที่ตั้ง ตั้งอยู่ที่ 74/2 หมู่ 14 ถนนปราจีนบุรี-เขาใหญ่

จำนวนห้อง 76 ห้อง

ราคาห้อง 1,000 - 1,800 บาท

สถานที่โทรศัพท์ โทร 037 279410-2

โรงแรมโซเฟีย (อันดับ 2)

ที่ตั้ง ตั้งอยู่ที่ 243 ถนนปราจีน-ตะคาม ตำบลหน้าเมือง

จำนวนห้อง 60 ห้อง

ราคาห้อง 600 - 700 บาท

สถานที่โทรศัพท์ โทร 037 215811-2

โรงแรมทรัพย์ไพลิน (อันดับ 3)

ที่ตั้ง ตั้งอยู่ที่ 1/1 ถนนเทศบาลดารี

จำนวนห้อง 45 ห้อง

ราคาห้อง 500 - 700 บาท

สถานที่โทรศัพท์ โทร 037 213601

คิงส์ไฮเต็ล

ที่ตั้ง ตั้งอยู่ที่ 28-30 ถนนราษฎร์ดารี ตำบลหน้าเมือง

จำนวนห้อง 60 ห้อง

ราคาห้อง 300 - 500 บาท

สถานที่โทรศัพท์ โทร 037 211188-9

โรงแรมบางปะกง

ที่ตั้ง ตั้งอยู่ที่ 1/41-43 ซอยโรมันอุทิศ ถนนราษฎร์ดารี ตำบลหน้าเมือง

จำนวนห้อง 50 ห้อง

ราคาห้อง 170 - 270 บาท

สถานที่โทรศัพท์ โทร 037 211363

โรงแรมพัฒนา

ที่ตั้ง ตั้งอยู่ที่ 55 หมู่1 ซอยอุดมสุข ตำบลรอบเมือง

จำนวนห้อง 42 ห้อง

ราคาห้อง 400 บาท

สถานที่โทรศัพท์ โทร 037 211876,037 213421

โรงแรมโรส

ที่ตั้ง ตั้งอยู่ที่ 357/2 ถนนเทศบาลดารี ตำบลหน้าเมือง

จำนวนห้อง 50 ห้อง

ราคาห้อง 200 - 500 บาท

สถานที่โทรศัพท์ โทร 037 211025,037 213792-3

โรงแรมสุขใจ

ที่ตั้ง ตั้งอยู่ที่ 27-28/1 ถนนประชาราษฎร์ ตำบลเทศบาล

จำนวนห้อง 29 ห้อง
 ราคาห้อง 120 - 350 บาท
 สถานที่โทรศัพท์ โทร 037 211012

164 ร้านอาหาร

แสนสว่างใจ (อันดับ 1)

ที่ตั้ง ตั้งอยู่ที่ 202 ถนนราษฎร์ดารี
 ประเภทอาหาร (อาหารไทย จีน ฝรั่งเศส)
 สถานที่โทรศัพท์ โทร 037 211230, 037 211130

มธุรสริมสวน (อันดับ 2)

ที่ตั้ง ตั้งอยู่ที่ 254 หมู่ 10 ตำบลดงพระราม
 ประเภทอาหาร อาหารตามสั่ง
 สถานที่โทรศัพท์ 037 212398, 01 910-7565

มังกรทอง(อันดับ 3)

ที่ตั้ง ตั้งอยู่ที่ 2-4 ถนนปราจีนตคาม ตำบลหน้าเมือง
 ประเภทอาหาร อาหารตามสั่ง
 สถานที่โทรศัพท์ 037 211246

ระเบียงนา (อันดับ 4)

ที่ตั้ง ตั้งอยู่ที่ 19 หมู่ 1 ตำบลรอบเมือง กิโลเมตร 154 ถนนสุวินทวงศ์
 ประเภทอาหาร อาหารตามสั่ง
 สถานที่โทรศัพท์ -

โอว์เวสต์

ที่ตั้ง ตั้งอยู่ที่ 40 ทางเข้า บขส อำเภอเมืองปราจีนบุรี
 ประเภทอาหาร อาหารตามสั่ง
 สถานที่โทรศัพท์ โทร 037 211312, 01 815-5285

ท ศรีบูรพา

ที่ตั้ง ตั้งอยู่ที่ 106/23 ถนนแก้วพิจิตร
 ประเภทอาหาร อาหารไทย
 สถานที่โทรศัพท์ โทร 037 213298, 037 214312

โปสเตอร์

ที่ตั้ง ตั้งอยู่ที่ 148-185 ถนนหน้าเมือง หัวมุมซอย 2
 ประเภทอาหาร อาหารไทย จีน พิซซ่า
 สถานที่โทรศัพท์ โทร 037 215722, 037 211650

ปลายเขื่อน

ที่ตั้ง ตั้งอยู่ที่ ไกลอ่างเก็บน้ำจักรพงษ์

ประเภทอาหาร อาหารตามสั่ง

สถานที่โทรศัพท์ โทร 037 211446,037 215541

บ้านสวน

ที่ตั้ง ตั้งอยู่ที่ 1 ทางเข้า บขส อำเภอเมืองปราจีนบุรี

ประเภทอาหาร อาหารตามสั่ง

สถานที่โทรศัพท์ โทร 037 211312,01 815-5285

หลักเมืองข้าวมันไก่

ที่ตั้ง ตั้งอยู่ที่ 88 ถนนหน้าเมือง ตรงข้ามพระหลักเมือง

ประเภทอาหาร ข้าวมันไก่

สถานที่โทรศัพท์ 037 211044,037 212434

ธรรมชาติ

ที่ตั้ง ตั้งอยู่ที่ 517/374 ถนนราษฎร์ดำริ

ประเภทอาหาร อาหารเจ

สถานที่โทรศัพท์ 037 213214

1 6 5 ศูนย์บริการนักท่องเที่ยว**ศูนย์การท่องเที่ยว กีฬาและนันทนาการจังหวัดปราจีนบุรี**

ที่ตั้ง ตั้งอยู่ที่ ตำบลหน้าเมือง อำเภอเมืองปราจีนบุรี

สถานที่โทรศัพท์ โทร 037 213211สามารถให้บริการด้านข้อมูลการท่องเที่ยว

สถานีตำรวจภูธรอำเภอเมือง

ที่ตั้ง ตั้งอยู่ที่ ตำบลหน้าเมือง อำเภอเมืองปราจีนบุรี

สถานที่โทรศัพท์ โทร 037 211058 สามารถให้บริการด้านข้อมูลการท่องเที่ยว

1 6 6 บริการด้านอื่น ๆ

ธนาคาร ได้แก่ ธนาคารออมสิน ธนาคารเกษตรและสหกรณ์การเกษตร ธนาคารกรุงเทพ ธนาคารทหารไทย และธนาคารกสิกรไทย

โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนปราชญ์ราษฎร์บำรุง โรงเรียนปราชญ์กัลยาณี(ม 1-ม 3) โรงเรียนมารีวิทยา(อนุบาล-ม 3)

โรงเรียนอาชีวะ ได้แก่ วิทยาลัยสารพัดช่างปราจีนบุรี(ปวช -ปวส) โรงเรียนพณิชยการปราจีนบุรี(ปวช -ป โทของสวนดุสิต)

มหาวิทยาลัย ได้แก่ มหาวิทยาลัยรามคำแหงวิทยบริการเขตปราจีนบุรี(ป ตรี-ป โท)

โรงพยาบาล ได้แก่ โรงพยาบาลค่ายจักรพงษ์ โรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยภูเบศร
โทร 037 211446

สนามกอล์ฟค่ายพรหมโยธี โทร 037 211439 ต่อ 9999

1.7 รายการกิจกรรมท่องเที่ยว

1.7.1 งานวันเกษตรและของดีเมืองปราจีน จัดราวเดือนพฤษภาคม-มิถุนายนของทุกปี จัดงาน 7 วัน

1.7.2 งานแข่งเรือยาวประเพณี จัดช่วงสัปดาห์ที่สองของเดือนกันยายนของทุกปี จัดงาน 2 วัน

1.7.3 งานลอยกระทง จัดในวันขึ้น 15 ค่ำ เดือน 12 ของทุกปี

1.8 การประเมินทรัพยากรท่องเที่ยว ประเมินโดยใช้แบบตรวจสอบสิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยว ของสถาบันพัฒนาการท่องเที่ยวเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ จำนวน 10 ข้อ ได้แก่ ป้ายบอกทางเข้าถึง สิ่งซึ่งบอกความมาถึงจุดท่องเที่ยว(Gateway) ศูนย์ข้อมูลนักท่องเที่ยว ห้องสุขา ร้านอาหารเครื่องดื่ม ร้านขายของที่ระลึก การให้ข้อมูลและการสื่อความหมายเกี่ยวกับจุดท่องเที่ยว การกำหนดเส้นทางเดินท่องเที่ยวในบริเวณนั้นและมีลูกศรชี้ทางการมีมัคคุเทศก์ท้องถิ่นอธิบาย การมีป้ายข้อมูลเกี่ยวกับโบราณสถานนั้น (10 ข้อ = ศักยภาพสูงมาก 8 ข้อ = ศักยภาพสูง 6 ข้อ = ศักยภาพปานกลาง 4 ข้อ = ศักยภาพต่ำ)

1.8.1 การประเมินทรัพยากรการท่องเที่ยวทางธรรมชาติ มี 2 แหล่ง ดังนี้

น้ำตกเขาน้ำร้อน

คุณภาพ จัดเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีศักยภาพต่ำ เนื่องจากสถานที่ขาดสิ่งอำนวยความสะดวกในหลาย ๆ ด้าน ได้แก่ ศูนย์ข้อมูลนักท่องเที่ยว ห้องสุขา ร้านขายของที่ระลึก การให้ข้อมูลและการสื่อความหมายเกี่ยวกับจุดท่องเที่ยว การกำหนดเส้นทางเดินท่องเที่ยวในบริเวณนั้น และมีลูกศรชี้ทางการมีมัคคุเทศก์ท้องถิ่นอธิบาย

ความโดดเด่นเมื่อเทียบกับที่อื่น อยู่ใกล้ชุมชน มีเวลาว่างเพียงไม่กี่ชั่วโมงก็สามารถมาเที่ยวพักผ่อน

จุดดึงดูดนักท่องเที่ยว บริเวณใกล้เคียงมีที่ให้แวะชม เช่น อ่างเก็บน้ำจักรพงษ์ เนินพิศวง และยังสามารถชมกิจกรรมเที่ยวชมทัศนียภาพโดยรอบของแหล่งท่องเที่ยวใกล้ๆตัวเมืองได้อีกด้วย

น้ำตกเหวนรก

คุณภาพ จัดเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีศักยภาพสูง เนื่องจากสถานที่มีความสะดวก 9 ข้อ ได้แก่ ป้ายบอกทางเข้าถึง สิ่งซึ่งบอกความมาถึงจุดท่องเที่ยว(Gateway) ศูนย์ข้อมูลนักท่องเที่ยว ห้องสุขา ร้านอาหารเครื่องดื่ม ร้านขายของที่ระลึก การให้ข้อมูลและการสื่อความหมาย

เกี่ยวกับจุดท่องเที่ยว การกำหนดเส้นทางเดินท่องเที่ยวในบริเวณนั้นและมีลูกศรชี้ทาง การมีป้ายข้อมูลเกี่ยวกับโบราณสถานนั้น

ความโดดเด่นเมื่อเทียบกับที่อื่น จัดว่าเป็นน้ำตกที่มีขนาดใหญ่ที่สุดของภาคกลาง
จุดดึงดูดนักท่องเที่ยว ความสูงชันของผาน้ำตกกับปริมาณของน้ำมากมาย

มหาศาล ดูสวยงามและน่าเกรงขาม

1 8 2 การประเมินทรัพยากรการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม มี 3 แห่ง ดังนี้ วัดแก้วพิจิตร

คุณภาพ จัดเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีศักยภาพปานกลาง เนื่องจากสถานที่ขาดสิ่งอำนวยความสะดวกในหลาย ๆ ด้าน ได้แก่ ศูนย์ข้อมูลนักท่องเที่ยว ร้านอาหารเครื่องดื่ม ร้านขายของที่ระลึก การกำหนดเส้นทางเดินท่องเที่ยวในบริเวณนั้นและมีลูกศรชี้ทาง

ความโดดเด่นเมื่อเทียบกับที่อื่น สถาปัตยกรรมและลวดลายประดับพระอุโบสถเป็นศิลปะผสมระหว่างไทย จีน ยุโรป และเขมร

จุดดึงดูดนักท่องเที่ยว มีหลวงพ่อก้อย (พระประธานในพระอุโบสถ) เป็นพระปางก้อยทาน ซึ่งปางนี้มีที่วัดแก้วพิจิตรแห่งเดียวในโลก

พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติปราจีนบุรี

คุณภาพ จัดเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีศักยภาพปานกลาง เนื่องจากสถานที่ขาดสิ่งอำนวยความสะดวกในหลาย ๆ ด้าน ได้แก่ ศูนย์ข้อมูลนักท่องเที่ยว ร้านอาหารเครื่องดื่ม ร้านขายของที่ระลึก การมีมัคคุเทศก์ท้องถิ่นอธิบาย

ความโดดเด่นเมื่อเทียบกับที่อื่น เป็นพิพิธภัณฑ์สถานประจำภูมิภาคตะวันออก

จุดดึงดูดนักท่องเที่ยว เป็นที่รวมโบราณวัตถุที่ค้นพบในจังหวัดปราจีนบุรี และจังหวัดในภูมิภาคตะวันออก มีโบราณวัตถุตั้งแต่สมัยยุคหินใหม่ ทวารวดี ศรีวิชัย เชียงแสน ลพบุรี สุโขทัย อู่ทอง อยุธยา จนถึงยุครัตนโกสินทร์

โรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยภูเบศร

คุณภาพ จัดเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีศักยภาพสูง เนื่องจากสถานที่มีสิ่งอำนวยความสะดวก 8 ข้อ ได้แก่ ป้ายบอกทางเข้าถึง สิ่งชี้บอกความมาถึงจุดท่องเที่ยว(Gateway) ศูนย์ข้อมูลนักท่องเที่ยว ร้านอาหารเครื่องดื่ม ร้านขายของที่ระลึก การให้ข้อมูลและการสื่อความหมายเกี่ยวกับจุดท่องเที่ยว การมีมัคคุเทศก์ท้องถิ่นอธิบาย การมีป้ายข้อมูลเกี่ยวกับโบราณสถานนั้น

ความโดดเด่นเมื่อเทียบกับที่อื่น เป็นศูนย์รวมทั้งแพทย์แผนปัจจุบัน แพทย์แผนไทย พิพิธภัณฑการแพทย์แผนไทย การนวดแผนไทย และร้านจำหน่ายสมุนไพรไทย

จุดดึงดูดนักท่องเที่ยว ใช้สมุนไพรบำบัดรักษาโรค มีการนวด อบ ประคบ และฝังเข็ม แปรรูปสมุนไพรไทยเป็นเวชภัณฑ์ และเครื่องสำอางค์

1 8 3 การประเมินทรัพยากรมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม มี 3 งาน ดังนี้ งานวันเกษตรและของดีเมืองปราจีน

คุณภาพ มีศักยภาพสูง เนื่องจากมีผลิตภัณฑ์หลากหลายประเภท และหลากหลายแหล่งที่มา มีการประกวด การแข่งขันและการสาธิตต่าง ๆ

ความโดดเด่นเมื่อเทียบกับที่อื่น มุ่งเน้นให้เห็นถึงความสำคัญ ของผลิตภัณฑ์ การเกษตร การประกวดพืชผักผลไม้ การแข่งขันและการสาธิตการเกษตร

จุดดึงดูดนักท่องเที่ยว การจำหน่ายสินค้าการเกษตรราคาถูก สินค้าอุตสาหกรรม เครื่องเขินจากภาคเหนือ สินค้าOTOP การประกวดขบวน แห่ถยนต์การเกษตร และมหรสพสมโภช งานแข่งเรือยาวประเพณี

คุณภาพ มีศักยภาพปานกลาง เนื่องจากมีเรือเข้าแข่งขันเฉพาะจังหวัดใกล้เคียง มีการประชาสัมพันธ์น้อย

ความโดดเด่นเมื่อเทียบกับที่อื่น มีเรือเข้าแข่งขันทั้งประเภทเรือยาวและเรือพื้นบ้าน เพื่อชิงถ้วยพระราชทานของ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ

จุดดึงดูดนักท่องเที่ยว มีขบวนเรือพาเหรด อนุรักษ์ถ้วยพระราชทานอันสวยงาม งานลอยกระทง

คุณภาพ มีศักยภาพปานกลาง เนื่องจากผู้มาเที่ยวงานส่วนใหญ่เป็นประชาชนในอำเภอเมืองและอำเภอใกล้เคียงเท่านั้น และการประชาสัมพันธ์น้อย

ความโดดเด่นเมื่อเทียบกับที่อื่น มีการประกวดนางนพมาศ ประกวดขบวนแห่กระทง

จุดดึงดูดนักท่องเที่ยว มีมหรสพต่าง ๆ สมโภชตลอดงาน

184 การประเมินทรัพยากรด้านกิจกรรม มี 2 ประเภท ดังนี้
การเดินป่า

คุณภาพ มีศักยภาพค่อนข้างสูง เนื่องจากมีการจัดการที่ดีเพราะอยู่ในความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่

ความโดดเด่นเมื่อเทียบกับที่อื่น ใช้ระยะทางเดินป่าประมาณ 30 กิโลเมตร กินเวลา3-4วัน สามารถเลือกขึ้นและลงเฉพาะสวนได้หลายจุดหรือจะเดินตามเส้นทางไปบรรจบกับเส้นทางขึ้นเขาเขี้ยวก็ได้

จุดดึงดูดนักท่องเที่ยว มีจุดชมวิวกว้างทัศนทิวหน้าผา ทุ่งพรหมจรรย์ ลานสุริยันทุ่งหินประตูเมือง ทุ่งเฟิร์น และทุ่งดอกไม้ป่า ตลอดจนน้ำตกต่าง ๆ ที่อยู่ในเส้นทางได้แก่ น้ำตกหินตาด น้ำตกบึงเอิญ น้ำตกเหวอีอำ เป็นต้น

จักรยานท่องเที่ยว

คุณภาพ มีศักยภาพปานกลาง เนื่องจากขาดการจัดการที่เป็นระบบ

ความโดดเด่นเมื่อเทียบกับที่อื่น สามารถขี่จักรยานท่องเที่ยวไปตามเส้นทางจากโรงแรมเขาใหญ่ แกรนด์วิว ชานีรีสอร์ท ไปน้ำตกเขาอีโต้ เป็นวงรอบระยะทางประมาณ 25 กิโลเมตร

จุดดึงดูดนักท่องเที่ยว ระหว่างเส้นทางซีจรรย์านจะได้สัมผัสกับวิถีชีวิตแบบชนบท ได้แวะชมสวนพันธุ์ไม้ น้ำตกเขาน้ำร้อน อ่างเก็บน้ำจักรพงษ์ เนินพิศวง พิพิธภัณฑ์พระครูอุทัยธรรมสารี และศาลสมเด็จพระนเรศวรมหาราช

1 8 5 การประเมินทรัพยากรด้านบริการ มี 5 ด้าน ดังนี้

ด้านการขนส่ง

คุณภาพ มีศักยภาพปานกลาง สถานที่ไม่สะดวก การบริการไม่สะดวก

ความโดดเด่นเมื่อเทียบกับที่อื่น มีให้เลือกทั้งรถโดยสารประจำทาง รถไฟ และรถตู้

จุดดึงดูดนักท่องเที่ยว ระยะทางไม่ไกล นั่งรถจากกรุงเทพฯ ประมาณ 2 ชั่วโมง

ด้านที่พัก

คุณภาพ มีศักยภาพปานกลาง เนื่องจากไม่มีโรงแรมระดับห้าดาว สวนใหญ่เป็นโรงแรมขนาดเล็กไม่สามารถรองรับคณะทัวร์กลุ่มใหญ่ได้

ความโดดเด่นเมื่อเทียบกับที่อื่น อยู่ในแหล่งชุมชน

จุดดึงดูดนักท่องเที่ยว ราคาห้องพักไม่แพง

ด้านร้านอาหาร

คุณภาพ มีศักยภาพค่อนข้างสูง เนื่องจากมีร้านอาหารให้เลือกมาก การบริการดี

ความโดดเด่นเมื่อเทียบกับที่อื่น มีอาหารให้เลือกหลากหลายชนิดทั้งอาหารไทย

จีน ฝรั่งเศส เวียดนาม

จุดดึงดูดนักท่องเที่ยว อาหารอร่อยและราคาพอสมควร

ด้านการต้อนรับ

คุณภาพ มีศักยภาพปานกลาง เนื่องจากหน่วยงานทั้งภาครัฐและภาคเอกชนไม่มีการประชาสัมพันธ์ในเรื่องของข้อมูลทางการท่องเที่ยวและข้อมูลแหล่งท่องเที่ยวของอำเภอเมืองเท่าที่ควร

ความโดดเด่นเมื่อเทียบกับที่อื่น (ไม่มี)

จุดดึงดูดนักท่องเที่ยว ประชาชนท้องถิ่นมีอัธยาศัยดี

ด้านการบริการอื่นๆ

คุณภาพ มีศักยภาพสูง เนื่องจากมีจุดบริการทางการเงิน มีโรงพยาบาล โรงเรียน มหาวิทยาลัย สถานีตำรวจ และสนามกอล์ฟ ให้บริการในด้านต่างๆ

ความโดดเด่นเมื่อเทียบกับที่อื่น มีบริการครบทุกด้าน

จุดดึงดูดนักท่องเที่ยว บริการด้านต่างๆอยู่ไม่ไกลจากแหล่งท่องเที่ยว

1 9 การจัดอันดับความสำคัญของทรัพยากรการท่องเที่ยว

1 9 1 ทรัพยากรการท่องเที่ยวทางธรรมชาติ

น้ำตกเขาน้อย

คุณสมบัติความโดดเด่น อยู่ใกล้ชุมชนและมีแหล่งท่องเที่ยวอื่นอยู่ใกล้

ลูกค้าสำคัญ ประชาชนท้องถิ่น

โอกาสในการพัฒนา ควรปรับปรุงด้านสิ่งอำนวยความสะดวกให้มากขึ้นเพราะ
ไม่ได้ขึ้นอยู่กับอุทยานสามารถทำได้

อุปสรรคต่อการพัฒนา ขาดการเอาใจใส่ดูแลจากภาครัฐและภาคเอกชน

อันดับ จัดอยู่อันดับ 5

น้ำตกเหวนรก

คุณสมบัติความโดดเด่น จัดว่าเป็นน้ำตกที่มีขนาดใหญ่ที่สุดของภาคกลาง

ลูกค้าสำคัญ นักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติ

โอกาสในการพัฒนา ควรประชาสัมพันธ์ให้มากขึ้นในเรื่องที่องค์การ UNESCO
ประกาศให้อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่เป็นผืนป่ามรดกโลก

อุปสรรคต่อการพัฒนา ไม่สามารถเพิ่มเติมหรือเปลี่ยนแปลงสิ่งใด เนื่องจากอยู่ใน
เขตอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่

อันดับ จัดอยู่อันดับ 1

192 ทรัพยากรการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม

วัดแก้วพิจิตร

คุณสมบัติความโดดเด่น สถาปัตยกรรมและลวดลายประดับพระอุโบสถเป็นศิลปะ
ผสมระหว่างไทย จีน ยุโรป และเขมร

ลูกค้าสำคัญ ประชาชนท้องถิ่นและนักท่องเที่ยว

โอกาสในการพัฒนา ควรประชาสัมพันธ์ในเรื่องหลวงพ่ออภัย เป็นพระปาง
อภัยทาน ซึ่งปางนี้มีที่วัดแก้วพิจิตรแห่งเดียวในโลกให้คนรู้จักมากยิ่งขึ้น

อุปสรรคต่อการพัฒนา ขาดผู้มีความรู้ความสามารถให้การสนับสนุน

อันดับ จัดอยู่อันดับ 3

พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติปราจีนบุรี

คุณสมบัติความโดดเด่น เป็นพิพิธภัณฑสถานประจำภูมิภาคตะวันออก

ลูกค้าสำคัญ ประชาชนท้องถิ่น

โอกาสในการพัฒนา ควรประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนท้องถิ่นและต่างถิ่นรู้จักมาก
ยิ่งขึ้น

อุปสรรคต่อการพัฒนา ขาดบุคลากรที่มีความรู้ทางด้านโบราณคดีโดยตรงที่จะให้
ความรู้แก่ผู้มาเยี่ยมชม

อันดับ จัดอยู่อันดับ 4

โรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยภูเบศร

คุณสมบัติความโดดเด่นเป็นศูนย์รวมทั้งแพทย์แผนปัจจุบัน แพทย์แผนไทย
พิพิธภัณฑ์การแพทย์แผนไทย การนวดแผนไทย และร้านจำหน่ายสมุนไพรไทย

ลูกค้าสำคัญ นักท่องเที่ยวและประชาชนท้องถิ่น

โอกาสในการพัฒนา ขยายช่องทางการบริการแพทย์แผนไทยและการจำหน่าย
ผลิตภัณฑ์สมุนไพรทั้งในและต่างประเทศ

อุปสรรคต่อการพัฒนา สังคมขาดความสนใจ ขาดค่านิยมที่จะนำการแพทย์แผน
ไทยมาใช้ในชีวิตประจำวัน

อันดับ จัดอยู่อันดับ 2

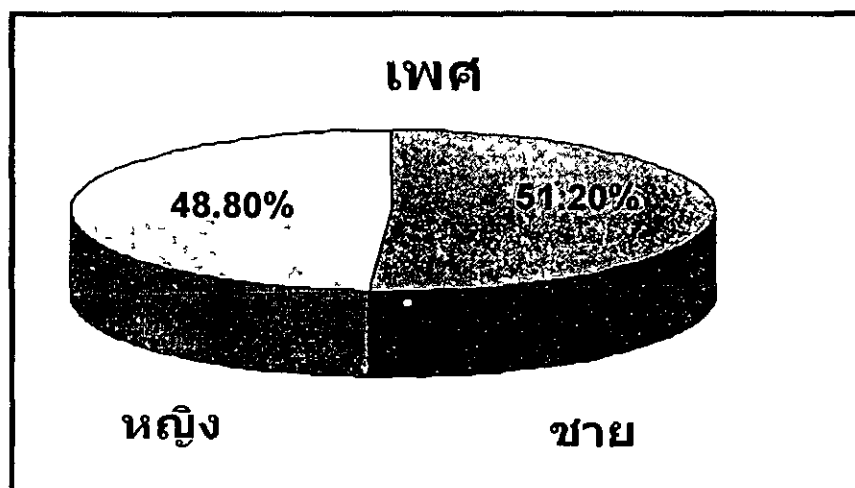
2. ผลการวิเคราะห์ปัจจัยต่าง ๆ ที่มีต่อความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์อย่างยั่งยืนของอำเภอเมืองปราจีนบุรี

2.1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ศึกษาในครั้งนี้ ได้แก่ ประชาชนท้องถิ่นในอำเภอเมืองปราจีนบุรี จำนวน 4 ตำบล ได้แก่ ตำบลหน้าเมือง ตำบลทางาม ตำบลบ้านพระและตำบลเนินหอม จำนวน 402 คน ซึ่งมีลักษณะข้อมูลพื้นฐานทั่วไปปรากฏดังตารางต่อไปนี้

ตาราง 2 แสดงจำนวนและร้อยละ จำแนกตามเพศของกลุ่มตัวอย่าง

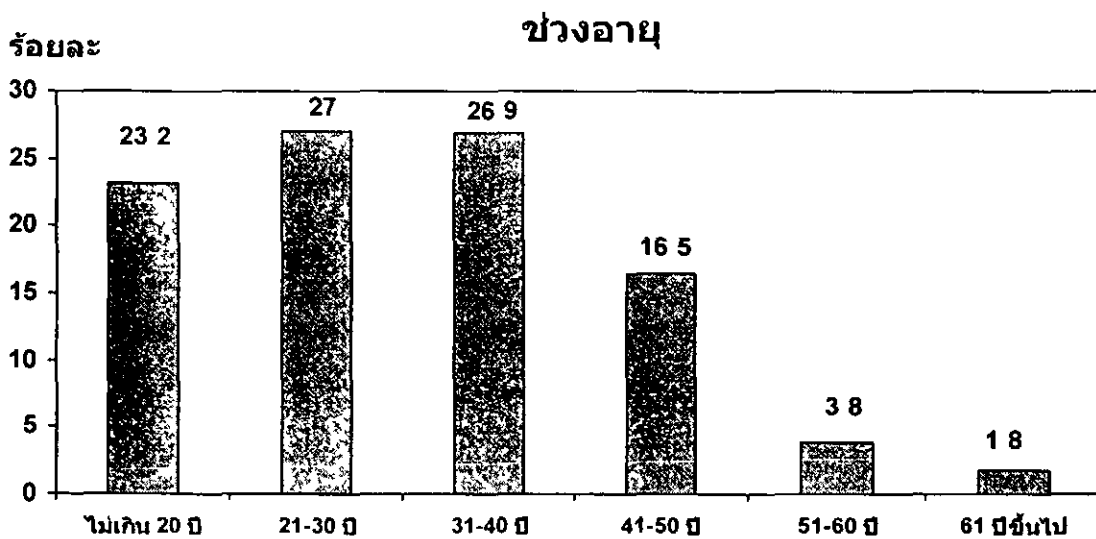
เพศ	จำนวน	ร้อยละ
ชาย	206	51.2
หญิง	196	48.8
รวม	402	100.0

จากตาราง 2 พบว่ากลุ่มตัวอย่างจำนวน 402 คน เป็นเพศชาย 206 คนคิดเป็นร้อยละ 51.2

ตาราง 3 แสดงจำนวนและร้อยละจำแนกตามคาเฉลี่ยอายุของกลุ่มตัวอย่าง

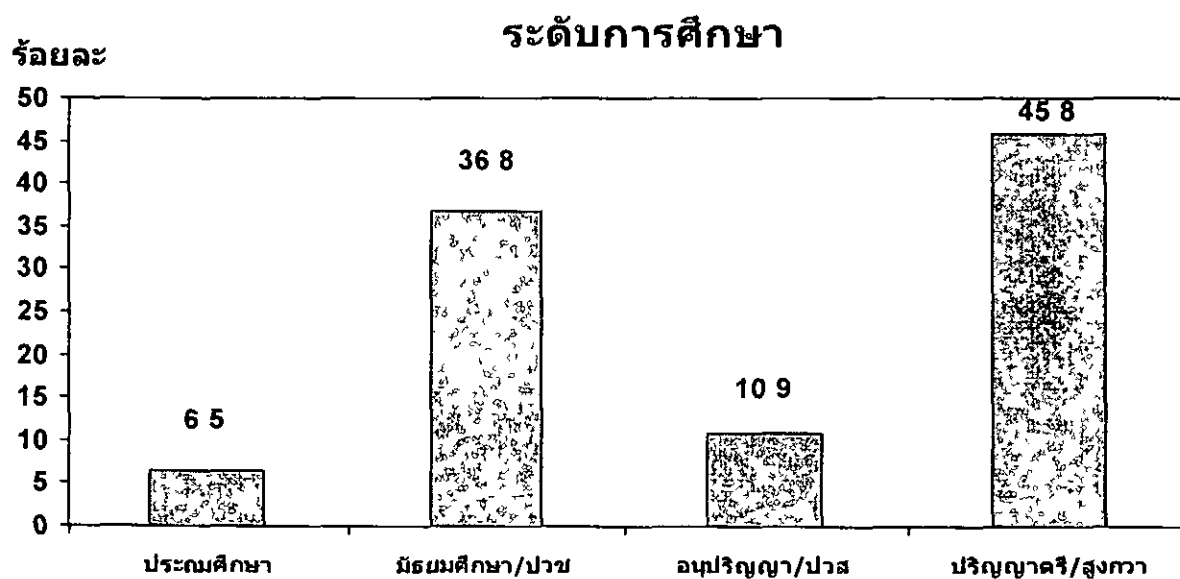
ช่วงอายุ	จำนวน	ร้อยละ
ไม่เกิน 20 ปี	94	23.2
21 – 30 ปี	109	27.0
31 – 40 ปี	108	26.9
41 – 50 ปี	67	16.5
51 – 60 ปี	16	3.8
61 ปี ขึ้นไป	8	1.8
รวม	402	100.0

จากตาราง 3 พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีอายุระหว่าง 21 – 30 ปี มี 109 คนคิดเป็นร้อยละ 27 รองลงมาอายุ 31 – 40 ปี มี 108 คน คิดเป็นร้อยละ 26.9 และอายุไม่เกิน 20 ปี มี 94 คน คิดเป็นร้อยละ 23.2 ตามลำดับ โดยมีอายุต่ำสุด 12 ปี อายุสูงสุด 75 ปี ซึ่งมีอายุเฉลี่ย (\bar{X}) 31.26 ปี และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) 12.29 และมีอายุจำนวนมากที่สุด (Mode) 17 ปี และ Median 38.5 ปี

ตาราง 4 แสดงจำนวนและร้อยละจำแนกตามระดับการศึกษาของกลุ่มตัวอย่าง

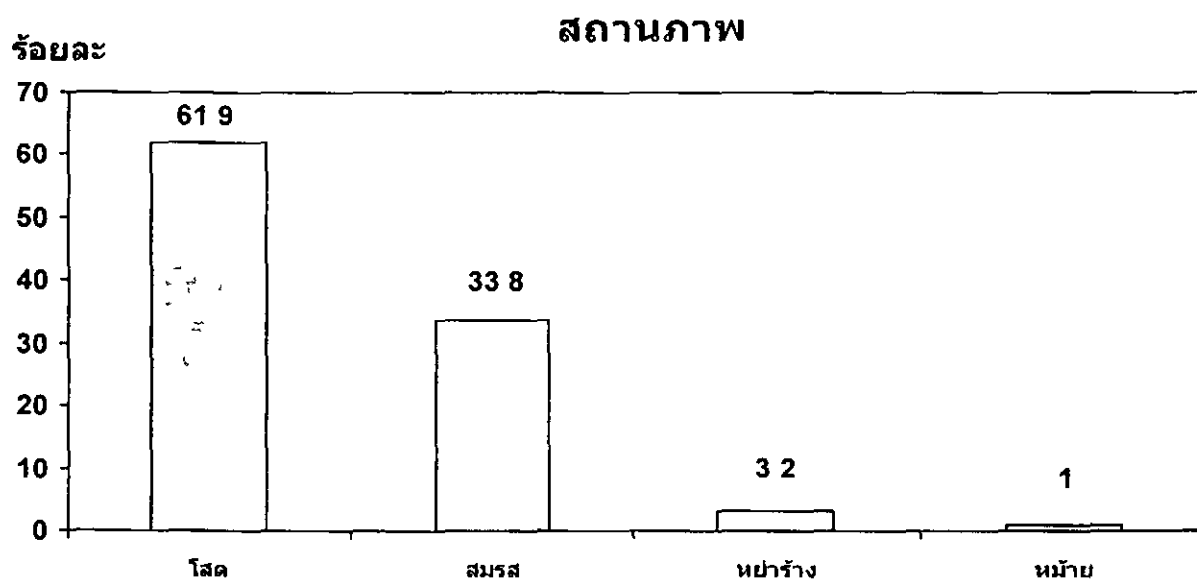
ระดับการศึกษา	จำนวน	ร้อยละ
ประถมศึกษา	26	6.5
มัธยมศึกษา/ปวช	148	36.8
อนุปริญญา/ปวส	44	10.9
ปริญญาตรี/สูงกว่า	184	45.8
รวม	402	100.0

จากตาราง 4 พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรีมากที่สุด มี 184 คน คิดเป็นร้อยละ 45.8 รองลงมาที่มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษา/ปวช มี 148 คน คิดเป็นร้อยละ 36.8 ส่วนมีการศึกษาระดับประถมศึกษา จำนวนน้อยที่สุด มี 26 คน คิดเป็นร้อยละ 6.5

ตาราง 5 แสดงจำนวนและร้อยละจำแนกตามสถานภาพของกลุ่มตัวอย่าง

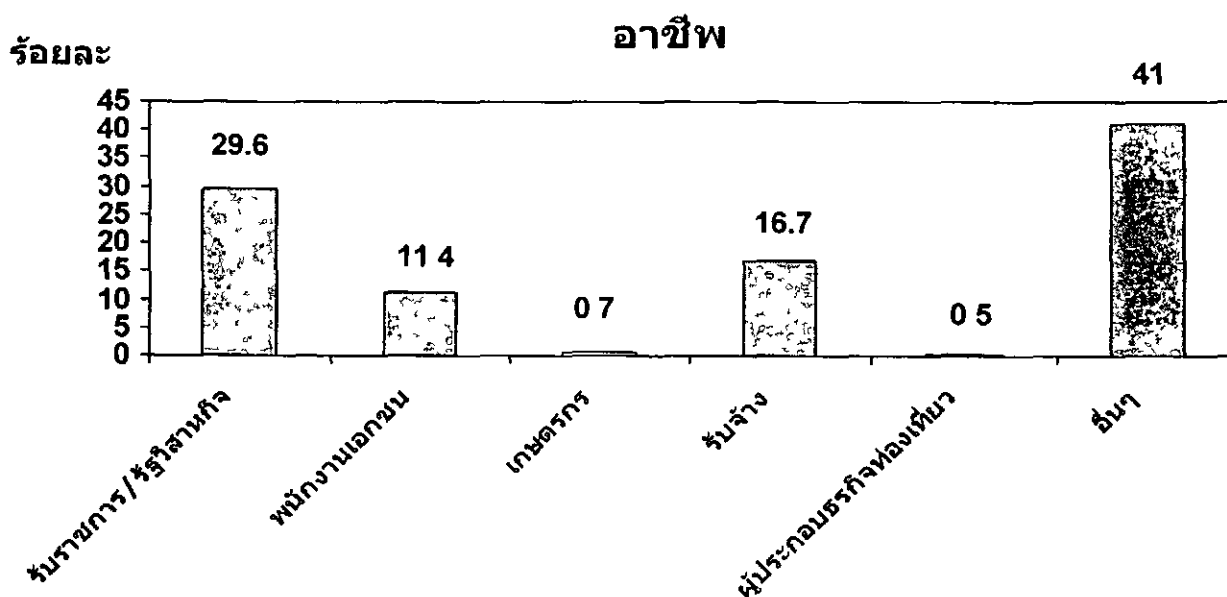
สถานภาพ	จำนวน	ร้อยละ
โสด	249	61.90
สมรส	136	33.8
หย่าร้าง	13	3.2
หม้าย	4	1.0
รวม	402	100.0

จากตาราง 5 พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีสถานภาพโสดมากที่สุด มี 249 คน คิดเป็นร้อยละ 61.90 รองลงมา คือ สมรสแล้วมี 136 คน คิดเป็นร้อยละ 33.8

ตาราง 6 แสดงจำนวนและร้อยละจำแนกตามอาชีพของกลุ่มตัวอย่าง

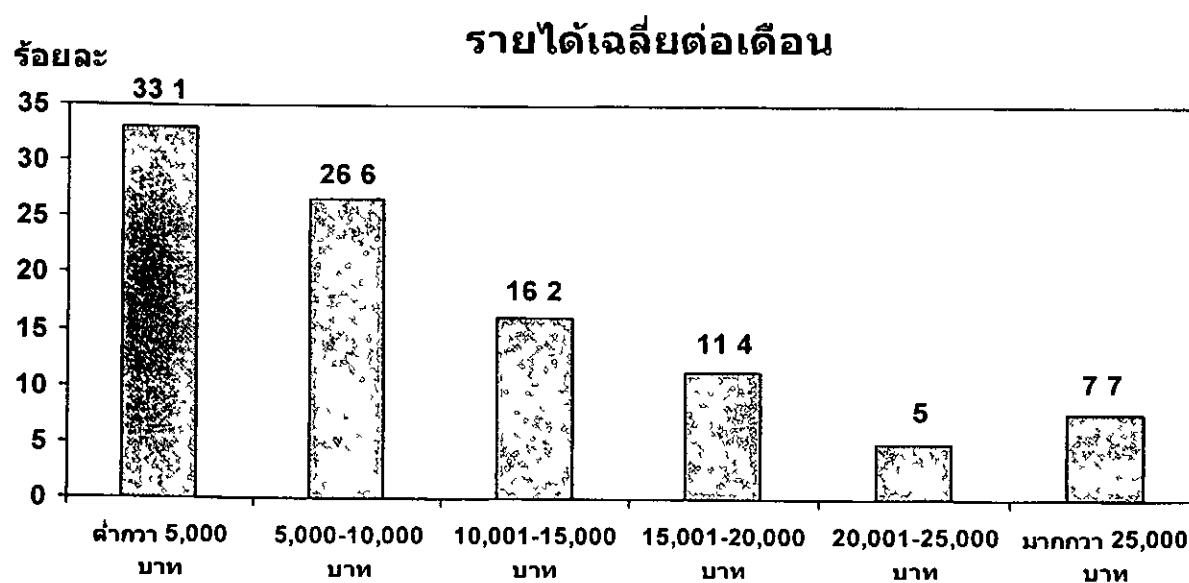
อาชีพ	จำนวน	ร้อยละ
รับราชการ , รัฐวิสาหกิจ	119	29.6
พนักงานเอกชน	46	11.4
เกษตรกร	3	0.7
รับจ้าง	67	16.7
ผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยว	2	0.5
อื่นๆ	165	41.0
รวม	402	100.0

จากตาราง 6 พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีอาชีพอื่นๆ (นักเรียน นักศึกษา ค้าขาย ธุรกิจส่วนตัว พระสงฆ์ แม่บ้าน) มี 165 คน คิดเป็นร้อยละ 41.0 รองลงมา มีอาชีพรับราชการ, รัฐวิสาหกิจ มี 119 คน คิดเป็นร้อยละ 29.6

ตาราง 7 แสดงจำนวนและร้อยละจำแนกตามรายได้เฉลี่ยต่อเดือนของกลุ่มตัวอย่าง

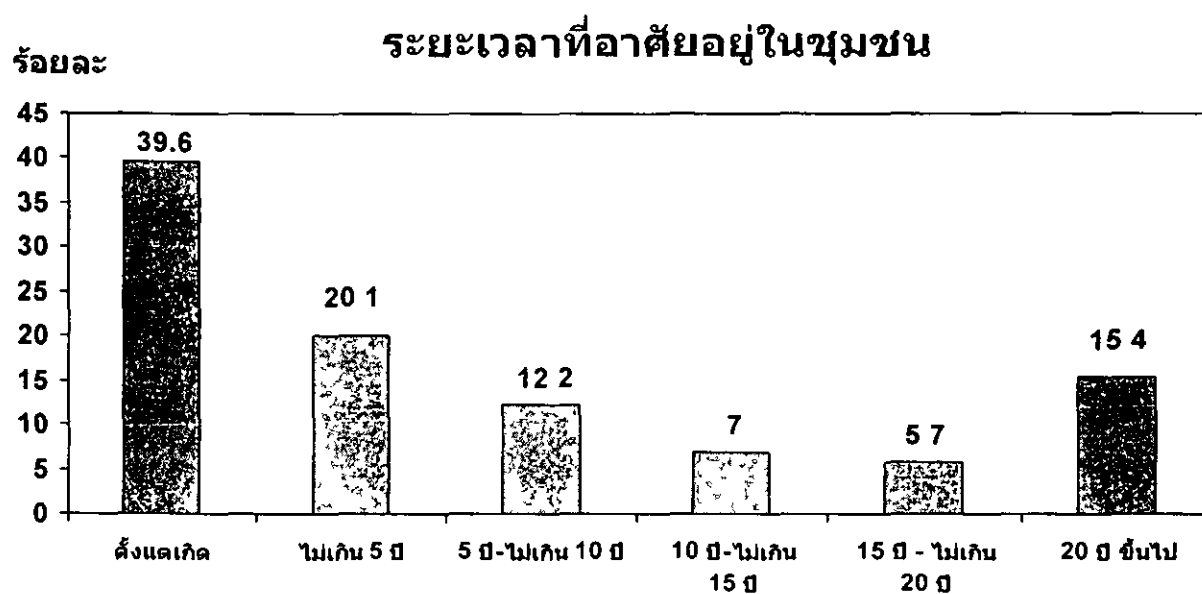
รายได้เฉลี่ยต่อเดือน	จำนวน	ร้อยละ
ต่ำกว่า 5,000 บาท	133	33.1
5,000 – 10,000 บาท	107	26.6
10,001 - 15,000 บาท	65	16.2
15,001 - 20,000 บาท	46	11.4
20,001 – 25,000 บาท	20	5.0
มากกว่า 25,000 บาท	31	7.7
รวม	402	100.0

จากตาราง 7 พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่ำกว่า 5,000 บาทมากที่สุด มี 133 คน คิดเป็นร้อยละ 33.1 รองลงมารายได้เฉลี่ยต่อเดือน 5,000 – 10,000 บาท มี 107 คน คิดเป็นร้อยละ 26.6

ตาราง 8 แสดงจำนวนและร้อยละจำแนกตามระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชนของกลุ่มตัวอย่าง

ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน	จำนวน	ร้อยละ
ตั้งแต่เกิด	159	39.6
ไม่เกิน 5 ปี	81	20.1
5 ปี - ไม่เกิน 10 ปี	49	12.2
10 ปี - ไม่เกิน 15 ปี	28	7.0
15 ปี - ไม่เกิน 20 ปี	23	5.7
20 ปีขึ้นไป	62	15.4
รวม	402	100.0

จากตาราง 8 พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชนตั้งแต่เกิดมากที่สุด มี 159 คน คิดเป็นร้อยละ 39.6 รองลงมาคือ ไม่เกิน 5 ปี มี 81 คน คิดเป็นร้อยละ 20.1 และ 20 ปีขึ้นไปมี 62 คน คิดเป็นร้อยละ 15.4

2.2 พฤติกรรมการรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์

ผู้วิจัยได้ตั้งคำถามปิด (Close Ended Question) เพื่อวัดพฤติกรรมการรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของประชาชนท้องถิ่นในอำเภอเมืองปราจีนบุรีจำนวน 4 ตำบล ได้แก่ ตำบลหน้าเมือง ตำบลท่างาม ตำบลบ้านพระ และตำบลเนินหอม จำนวน 402 คน ซึ่งผลการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏดังตารางต่อไปนี้

ตาราง 9 แสดงคาร์้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มตัวอย่างในด้านการรับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ แหล่งข่าวสารประเภทต่าง ๆ และความถี่ในการรับข้อมูลข่าวสาร

(N = 402)

แหล่งข่าวสาร	มากกว่า 4 ครั้ง / เดือน	3-4 ครั้ง / เดือน	นาน ๆ ครั้ง (1-2 ครั้ง / เดือน)	ไม่เคย ได้รับ ข้อมูล ข่าวสาร	\bar{X}	S D	การรับ ข้อมูล ข่าวสาร
1 โทรทัศน์	213 (53.0)	87 (21.6)	95 (23.6)	7 (1.7)	2.25	0.88	มาก
2 วิทยุ	88 (21.9)	102 (25.4)	171 (42.5)	41 (10.2)	1.58	0.94	มาก
3 หนังสือพิมพ์	144 (35.8)	106 (26.4)	125 (31.1)	27 (6.7)	1.91	0.97	มาก
4 นิตยสาร /วารสาร /จุลสาร	84 (20.9)	90 (22.4)	170 (42.3)	58 (14.4)	1.49	0.98	มาก
5 เพื่อน	87 (21.6)	75 (18.7)	174 (43.3)	66 (16.4)	1.45	1.01	มาก
6 ญาติพี่น้อง	57 (14.2)	66 (16.4)	180 (44.8)	99 (24.6)	1.20	0.97	น้อย
7 การประชุม	34 (8.5)	39 (9.7)	147 (36.6)	182 (45.3)	0.81	0.92	น้อย
8 งานนิทรรศการ	32 (8.0)	60 (14.9)	201 (50.0)	109 (27.1)	1.03	0.86	น้อย
9 อื่น	18 (4.5)	34 (8.5)	117 (29.1)	233 (58.0)	0.59	0.83	น้อย
ค่าเฉลี่ยรวม					1.37	0.93	น้อย

จากตาราง 9 พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ อันดับที่ 1 จากโทรทัศน์ มากกว่า 4 ครั้ง / เดือน จำนวน 213 คน คิดเป็นร้อยละ 53.0 อันดับที่ 2 จากหนังสือพิมพ์ มากกว่า 4 ครั้ง / เดือน จำนวน 144 คน คิดเป็นร้อยละ 35.8 อันดับที่ 3 จากวิทยุ มากกว่า 4 ครั้ง / เดือน จำนวน 88 คน คิดเป็นร้อยละ 21.9 แสดงให้เห็นว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์จากโทรทัศน์มากกว่า 4 ครั้ง / เดือน และมีจำนวนน้อยมากที่ไม่เคยได้รับข้อมูลข่าวสารจากโทรทัศน์ จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 1.7

ตาราง 10 แสดงจำนวน และร้อยละของกลุ่มตัวอย่างในด้าน ความคิดเห็นต่อความเพียงพอในการแพร่ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์

(N = 402)

ความคิดเห็นต่อการแพร่ข้อมูลข่าวสาร	จำนวน	ร้อยละ
เพียงพอ	80	19.9
ไม่เพียงพอ	322	80.1

จากตาราง 10 พบว่ากลุ่มตัวอย่างให้ความคิดเห็นต่อการแพร่ข้อมูล ข่าวสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ว่า ไม่เพียงพอ จำนวน 322 คน คิดเป็นร้อยละ 80.1 และเพียงพอ จำนวน 80 คน คิดเป็นร้อยละ 19.9

ตาราง 11 แสดงจำนวน และร้อยละของสื่อประเภทต่าง ๆ ที่กลุ่มตัวอย่างต้องการได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์เพิ่มเติม

(N = 402)

แหล่งข่าวสารที่ต้องการ	จำนวน	ร้อยละ
โทรทัศน์	269	66.9
วิทยุ	31	7.7
หนังสือพิมพ์	21	5.2
นิตยสาร / วารสาร / จุลสาร	31	7.7
เพื่อน	4	1.0
ญาติพี่น้อง	1	0.2
การประชุม	3	0.7
งานนิทรรศการ	23	5.7
อบต	19	4.7

จากตาราง 11 พบว่ากลุ่มตัวอย่างต้องการได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์เพิ่มเติม อันดับที่ 1 จากโทรทัศน์ จำนวน 269 คน คิดเป็นร้อยละ 66.9 อันดับที่ 2 จากวิทยุ และนิตยสาร / วารสาร / จุลสาร จำนวน 31 คน คิดเป็นร้อยละ 7.7 และอันดับที่ 3 จากงานนิทรรศการ จำนวน 23 คน คิดเป็นร้อยละ 5.7

2.3 ความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยว

ตาราง 12 แสดงคาร์้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มตัวอย่างในด้าน ความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยว

(N = 402)

	ความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยว	เฉลี่ย	ตอบถูก	ตอบผิด	\bar{X}	S D	ระดับความรู้
1	การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ คือ กิจกรรมทางการท่องเที่ยวเฉพาะในแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติเท่านั้น	✗	253 (62.9)	149 (37.1)	0.62	0.48	น้อย
2	ไม่ควรจัดทำสื่อหรือป้ายต่างๆ เพื่ออธิบายรายละเอียดเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวเนื่องจากจะบดบังทัศนียภาพ และรกรุงรัง	✗	259 (64.4)	143 (35.6)	0.64	0.47	น้อย
3	การพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนจะต้องคำนึงถึงความต้องการของชุมชนด้วย	✓	381 (94.8)	21 (5.2)	0.94	0.22	มาก
4	การพัฒนาการท่องเที่ยว ทำให้เกิดการขยายตัวของชุมชน เข้าไปในแหล่งท่องเที่ยวมากขึ้น	✓	366 (91.0)	36 (9.0)	0.91	0.28	มาก
5	การพัฒนาการท่องเที่ยว ทำให้มีการปรับปรุงถนนในจังหวัด ให้ดีขึ้นกว่าเดิม	✓	367 (91.3)	35 (8.7)	0.91	0.28	มาก
6	การพัฒนาการท่องเที่ยว ในด้านสิ่งก่อสร้างต่างๆ ไม่มีผลต่อความเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมและทิวทัศน์	✗	287 (71.4)	115 (28.6)	0.71	0.45	น้อย
7	เมื่อมีคนท่องเที่ยวมาก ทำให้ลดการทำลายทรัพยากรธรรมชาติ	✗	278 (69.2)	124 (30.8)	0.69	0.46	น้อย
8	การพัฒนาการท่องเที่ยว ทำให้เกิดการสร้างรายได้ภายในชุมชนมากขึ้น	✓	376 (93.5)	26 (6.5)	0.93	0.24	มาก
9	ชาวบ้านมีความชำนาญกับเส้นทางและวิถีชีวิตในชุมชน ควรส่งเสริมให้เป็นมรดกเทศก่นาเที่ยว	✓	377 (93.8)	25 (6.2)	0.93	0.24	มาก
10	ควรส่งเสริมให้นักท่องเที่ยวจำนวนมากที่สุดเท่าที่จะทำได้ เพราะเกิดผลดีต่อเศรษฐกิจท้องถิ่น	✗	58 (14.4)	344 (85.6)	0.14	0.35	น้อย
11	การพัฒนาการท่องเที่ยว ก่อให้เกิดประโยชน์ในระยะยาวสำหรับชุมชนเพราะรายได้จากการท่องเที่ยวจะหมุนเวียนกลับมาพัฒนาท้องถิ่น	✓	377 (93.8)	25 (6.2)	0.93	0.24	มาก
12	การพัฒนาการท่องเที่ยว ทำให้เกิดสินค้าพื้นบ้าน ซึ่งเป็นการอนุรักษ์ภูมิปัญญาของชุมชน	✓	377 (93.8)	25 (6.2)	0.93	0.24	มาก

ตาราง 12 (ต่อ)

		(N = 402)					
	ความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยว	เฉลี่ย	ตอบ ถูก	ตอบ ผิด	\bar{X}	S D	ระดับ ความรู้
13	การพัฒนาการท่องเที่ยว เป็นแรงกระตุ้นให้มีการรักษาศิลปวัฒนธรรมและกิจกรรมดั้งเดิม ของชุมชนให้คงอยู่	✓	360 (89.6)	42 (10.4)	0.89	0.30	มาก
14	การพัฒนาการท่องเที่ยว ไม่ทำให้เกิดปัญหามลภาวะ ขยะและความเสื่อมโทรมของชุมชนเพิ่มมากขึ้น	✗	244 (60.7)	158 (39.3)	0.60	0.48	น้อย
15	ควรวางวิธีจำกัดจำนวนนักท่องเที่ยวให้เหมาะสมกับสถานที่ เพื่อลดการทำลายสภาพแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยว	✓	288 (71.6)	114 (28.4)	0.71	0.45	น้อย
16	การพัฒนาการท่องเที่ยว ทำให้คนในชุมชนมีความรู้สึก รักและภาคภูมิใจในชุมชนของตน	✓	383 (95.3)	19 (4.7)	0.95	0.21	มาก
17	การพัฒนาการท่องเที่ยว ไม่ก่อให้เกิดปัญหาเกี่ยวกับการเอาใจเอาเปรียบนักท่องเที่ยว	✗	166 (41.3)	236 (58.7)	0.41	0.49	น้อย
18	การพัฒนาการท่องเที่ยว ทำให้ชุมชนได้รับความรู้ใหม่ เพื่อช่วยในการประกอบอาชีพ	✓	370 (92.0)	32 (8.0)	0.92	0.27	มาก
19	ควรมีกฎหมายควบคุมเพื่อให้การจัดการด้านการท่องเที่ยวมีความเป็นระเบียบเรียบร้อย	✓	383 (95.3)	19 (4.7)	0.95	0.21	มาก
20	ควรมีกฎหมายทำให้นักท่องเที่ยวมีความมั่นใจด้านความปลอดภัยเพิ่มมากขึ้น	✓	379 (94.3)	23 (5.7)	0.94	0.23	มาก
ค่าเฉลี่ยรวม			78.72	21.28	0.78	0.32	มาก

จากตาราง 12 พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยว มีค่าเฉลี่ยรวม 0.78 หรือ ร้อยละ 78.72 หมายความว่า ถ้าพิจารณาโดยรวม กลุ่มตัวอย่างมีความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ประเด็นคำถามที่กลุ่มตัวอย่างตอบถูกมากที่สุด คือ การพัฒนาการท่องเที่ยวทำให้คนในชุมชนมีความรู้สึกรักและภาคภูมิใจในชุมชนของตน(ข้อ 16) และควรมีกฎหมายควบคุมเพื่อให้การจัดการด้านการท่องเที่ยวมีความเป็นระเบียบเรียบร้อย(ข้อ 19) โดยมีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ 0.95 หรือร้อยละ 95.3 ส่วนประเด็นคำถามที่กลุ่มตัวอย่างตอบถูกน้อยที่สุด คือ ควรงเสริมให้มีนักท่องเที่ยวจำนวนมากที่สุดเท่าที่จะทำได้ เพราะเกิดผลดีต่อเศรษฐกิจท้องถิ่น (ข้อ 10) โดยมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ 0.14 หรือร้อยละ 14.4 เท่านั้นที่ตอบถูก

3 ผลการศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาการท่องเที่ยวของอำเภอเมืองปราจีนบุรี

ตาราง 13 แสดงคาร์้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มตัวอย่างในด้านความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาการท่องเที่ยวของอำเภอเมืองปราจีนบุรี

							(N = 402)		
ความคิดเห็นเกี่ยวกับ การพัฒนาการท่องเที่ยว		มากที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด	X	S D	ระดับ ความ คิดเห็น
ก สถานที่									
1	สิ่งปลูกสร้างกลมกลืนกับสภาพ ธรรมชาติ	58 (14.4)	131 (32.6)	169 (42.0)	33 (8.2)	11 (2.7)	3.47	0.93	มาก
2	ลานจอดรถ	25 (6.2)	100 (24.9)	194 (48.3)	73 (18.2)	10 (2.5)	3.14	0.87	มาก
3	ที่นั่งพักผ่อนหรือที่ทำกิจกรรม	37 (9.2)	123 (30.6)	159 (39.6)	69 (17.2)	14 (3.5)	3.24	0.96	มาก
4	ห้องอาบน้ำ-ห้องสุขา	28 (7.0)	61 (15.2)	163 (40.5)	110 (27.4)	40 (10.0)	2.81	1.03	น้อย
5	ร้านจำหน่ายอาหาร	26 (6.5)	75 (18.7)	194 (48.3)	90 (22.4)	17 (4.2)	3.00	0.91	น้อย
6	ร้านจำหน่ายของที่ระลึก	24 (6.0)	69 (17.2)	138 (34.3)	138 (34.3)	33 (8.2)	2.78	1.01	น้อย
7	มีการแบ่งเขตระหว่างบริเวณที่พัก กับบริเวณแหล่งท่องเที่ยว	42 (10.4)	88 (21.9)	148 (36.8)	105 (26.1)	19 (4.7)	3.07	1.04	น้อย
ข ด้านการบริการ									
1	ข้อมูลข่าวสารของแหล่งท่องเที่ยว	54 (13.4)	87 (21.6)	146 (36.3)	92 (22.9)	23 (5.7)	3.14	1.09	มาก
2	ข้อมูลเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิง อนุรักษ์	55 (13.7)	76 (18.9)	145 (36.1)	92 (22.9)	34 (8.5)	3.06	1.14	น้อย
3	มีเจ้าหน้าที่ให้คำแนะนำเกี่ยวกับ การท่องเที่ยว	46 (11.4)	75 (18.7)	133 (33.1)	112 (27.9)	36 (9.0)	2.95	1.13	น้อย
4	ศูนย์บริการนักท่องเที่ยว	38 (9.5)	71 (17.7)	134 (33.3)	116 (28.9)	43 (10.7)	2.86	1.12	น้อย
5	ให้นักท่องเที่ยวมีส่วนร่วมในการ รักษาสภาพแวดล้อม	59 (14.7)	77 (19.2)	140 (34.8)	94 (23.4)	32 (8.0)	3.09	1.15	น้อย
6	มีป้ายสื่อความหมาย	40 (10.0)	78 (19.4)	159 (39.6)	96 (23.9)	29 (7.2)	3.01	1.05	น้อย

ตาราง 13 (ต่อ)

							(N = 402)		
ความคิดเห็นเกี่ยวกับ	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	\bar{X}	S D	ระดับความคิดเห็น	
ค. สิ่งอำนวยความสะดวก									
1	โทรศัพท์สาธารณะ	39 (9.7)	93 (23.1)	158 (39.3)	84 (20.9)	28 (7.0)	3.07	1.05	น้อย
2	ระบบไฟฟ้า	50 (12.4)	121 (30.1)	159 (39.6)	65 (16.2)	7 (1.7)	3.35	0.95	มาก
3	ระบบน้ำใช้	48 (11.9)	115 (28.6)	156 (38.8)	70 (17.4)	13 (3.2)	3.28	0.99	มาก
4	การจัดเก็บขยะและระบบกำจัดขยะ	62 (15.4)	80 (19.9)	142 (35.3)	90 (22.4)	28 (7.0)	3.14	1.14	มาก
5	ระบบบำบัดน้ำเสีย	52 (12.9)	51 (12.7)	154 (38.3)	104 (25.9)	41 (10.2)	2.92	1.14	น้อย
ง. ความปลอดภัยในการเข้าชมแหล่งท่องเที่ยว									
1	ป้ายบอกตำแหน่ง	46 (11.4)	110 (27.4)	159 (39.6)	73 (18.2)	14 (3.5)	3.25	0.99	มาก
2	ห้องปฐมพยาบาล	38 (9.5)	66 (16.4)	136 (33.8)	125 (31.1)	37 (9.2)	2.85	1.09	น้อย
3	มีเจ้าหน้าที่คอยดูแล	51 (12.7)	76 (18.9)	151 (37.6)	93 (23.1)	31 (7.7)	3.05	1.11	น้อย
จ. การเข้าถึง									
1	รถโดยสารประจำทาง	38 (9.5)	81 (20.1)	119 (29.6)	105 (26.1)	59 (14.7)	2.83	1.18	น้อย
2	ถนนลาดยาง/คอนกรีต	55 (13.7)	107 (26.6)	166 (41.3)	54 (13.4)	20 (5.0)	3.30	1.02	มาก
3	ป้ายบอกทางต่างๆ	52 (12.9)	103 (25.6)	153 (38.1)	72 (17.9)	22 (5.5)	3.22	1.05	มาก
ค่าเฉลี่ยรวม						3.11	1.04	มาก	

จากตาราง 13 พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาการท่องเที่ยวของอำเภอเมืองปราจีนบุรี ในด้าน

3.1 สถานที่ เกี่ยวกับ ร้านจำหน่ายของที่ระลึก มีการพัฒนาน้อย คิดเป็นค่าเฉลี่ย 2.78 ห้องอาบน้ำ-ห้องสุขา มีการพัฒนาน้อย คิดเป็นค่าเฉลี่ย 2.81ร้านอาหารมีการพัฒนาน้อย คิดเป็นค่าเฉลี่ย 3.00และมีการแบ่งเขตระหวางบริเวณที่พักกับบริเวณแหล่งท่องเที่ยวมีการพัฒนาน้อยคิดเป็นค่าเฉลี่ย 3.07

3 2 ด้านการบริการ เกี่ยวกับ ศูนย์บริการนักท่องเที่ยว มีการพัฒนาน้อย คิดเป็นค่าเฉลี่ย 2 86 มีเจ้าหน้าที่ให้คำแนะนำเกี่ยวกับการท่องเที่ยว มีการพัฒนาน้อย คิดเป็นค่าเฉลี่ย 2 95 มีป้ายสื่อความหมาย มีการพัฒนาน้อย คิดเป็นค่าเฉลี่ย 3 01 ข้อมูลเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ มีการพัฒนาน้อย คิดเป็นค่าเฉลี่ย 3 06 ให้นักท่องเที่ยวมีส่วนร่วมในการรักษาสภาพแวดล้อม มีการพัฒนาน้อย คิดเป็นค่าเฉลี่ย 3 09

3 3 สิ่งอำนวยความสะดวก เกี่ยวกับ ระบบบำบัดน้ำเสีย มีการพัฒนาน้อย คิดเป็นค่าเฉลี่ย 2 92 โทรศัพท์สาธารณะ มีการพัฒนาน้อย คิดเป็นค่าเฉลี่ย 3 07

3 4 ความปลอดภัยในการเข้าชมแหล่งท่องเที่ยว เกี่ยวกับ ห้องปฐมพยาบาล มีการพัฒนาน้อย คิดเป็นค่าเฉลี่ย 2 85 มีเจ้าหน้าที่คอยดูแล มีการพัฒนาน้อย คิดเป็นค่าเฉลี่ย 3 05

3 5 การเข้าถึง เกี่ยวกับ รถโดยสารประจำทาง มีการพัฒนาน้อย คิดเป็นค่าเฉลี่ย 2 83

3 6 การทดสอบสมมติฐาน

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ตั้งสมมติฐานการวิจัยไว้ แล้วได้ดำเนินการทดสอบโดยใช้ค่าสถิติไคสแควร์ (Chi-Square) โดยกำหนดค่านัยสำคัญทางสถิติที่ $P = 0.05$ ปรากฏดังตารางตามลำดับต่อไปนี้

ตาราง 14 ความสัมพันธ์ระหว่างเพศกับระดับความคิดเห็นของประชาชนท้องถิ่นในอำเภอเมืองปราจีนบุรีที่มีต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์อย่างยั่งยืน

เพศ	ระดับความคิดเห็นที่มีต่อการพัฒนา			รวม
	พัฒนาน้อย	พัฒนาปานกลาง	พัฒนามาก	
ชาย	70(34 0)	60(29 1)	78(36 9)	206(100 0)
หญิง	67(34 2)	70(35 7)	59(30 1)	196(100 0)

$$X^2 = 2.729$$

$$df = 2$$

$$P = 0.256$$

จากตาราง 14 พบว่า เพศไม่มีความสัมพันธ์กับระดับความคิดเห็นของประชาชนท้องถิ่นที่มีต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์อย่างยั่งยืน นั่นคือ เพศไม่มีผลต่อระดับความคิดเห็น ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยที่กำหนดไว้

ตาราง 15 ความสัมพันธ์ระหว่างอายุกับระดับความคิดเห็นของประชาชนท้องถิ่นในอำเภอเมือง
ปราจีนบุรีที่มีต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์อย่างยั่งยืน

อายุ	ระดับความคิดเห็นที่มีต่อการพัฒนา			รวม
	พัฒนาน้อย	พัฒนาปานกลาง	พัฒนามาก	
ไม่เกิน 20 ปี	12(12 8)	31(32 9)	51(54 3)	94(100 0)
21 – 30 ปี	34(31 2)	39(35 8)	36(33 0)	109(100 0)
31 – 40 ปี	54(50 0)	31(28 7)	23(21 3)	108(100 0)
41 – 50 ปี	25(37 4)	21(31 3)	21(31 3)	67(100 0)
51 – 60 ปี	9(56 2)	4(25 0)	3(18 8)	16(100 0)
61 ปี ขึ้นไป	3(37 5)	4(50 0)	1(12 5)	8(100 0)
$X^2 = 44.314$ $df = 10$ $P = 0.000$				

จากตาราง 15 พบว่า $P = 0.000$ อายุมีความสัมพันธ์กับระดับความคิดเห็นของประชาชนท้องถิ่นที่มีต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์อย่างยั่งยืน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ $P = 0.05$ นั่นคือ อายุมีผลต่อระดับความคิดเห็นซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยที่กำหนดไว้

ตาราง 16 ความสัมพันธ์ระหว่างการศึกษา กับ ระดับความคิดเห็นของประชาชนท้องถิ่น ในอำเภอเมืองปราจีนบุรีที่มีต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์อย่างยั่งยืน

ระดับการศึกษา	ระดับความคิดเห็นที่มีต่อการพัฒนา			รวม
	พัฒนาน้อย	พัฒนาปานกลาง	พัฒนามาก	
ประถมศึกษา	14(53 9)	5(19 2)	7(26 9)	26(100 0)
มัธยมศึกษา/ปวช	41(27 7)	45(30 4)	62(41 9)	148(100 0)
อนุปริญญา/ปวส	19(43 2)	14(31 8)	11(25 0)	44(100 0)
ปริญญาตรี/สูงกว่า	63(34 2)	66(35 9)	55(29 9)	184(100 0)
$X^2 = 13.181$ $df = 6$ $P = 0.040$				

จากตาราง 16 พบว่า $P = 0.040$ การศึกษามีความสัมพันธ์กับระดับความคิดเห็นของประชาชนท้องถิ่นที่มีต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์อย่างยั่งยืน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ $P = 0.05$ นั่นคือ การศึกษามีผลต่อระดับความคิดเห็นซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยที่กำหนดไว้

ตาราง 17 ความสัมพันธ์ระหว่างสถานภาพกับระดับความคิดเห็นของประชาชนท้องถิ่นในอำเภอเมืองปราจีนบุรีที่มีต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์อย่างยั่งยืน

สถานภาพ	ระดับความคิดเห็นที่มีต่อการพัฒนา			รวม
	พัฒนาน้อย	พัฒนาปานกลาง	พัฒนามาก	
โสด	65(26 1)	88(35 3)	96(38 6)	249(100 0)
สมรส	63(46 3)	36(26 5)	37(27 2)	136(100 0)
หย่าร้าง	6(46 1)	5(38 5)	2(15 4)	13(100 0)
หม้าย	3(75 0)	1(25 0)	0(0,0)	4(100 0)
$X^2 = 21.616$		df = 6	P = 0.001	

จากตาราง 17 พบว่า $P = 0.001$ สถานภาพมีความสัมพันธ์กับระดับความคิดเห็นของประชาชนท้องถิ่นที่มีต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์อย่างยั่งยืนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ $P = 0.05$ นั่นคือ สถานภาพมีผลต่อระดับความคิดเห็นซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยที่กำหนดไว้

ตาราง 18 ความสัมพันธ์ระหว่างอาชีพกับระดับความคิดเห็นของประชาชนท้องถิ่น ในอำเภอเมืองปราจีนบุรีที่มีต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์อย่างยั่งยืน

อาชีพ	ระดับความคิดเห็นที่มีต่อการพัฒนา			รวม
	พัฒนาน้อย	พัฒนาปานกลาง	พัฒนามาก	
รับราชการ , รัฐวิสาหกิจ	46(38 7)	33(27 7)	40(33 6)	119(100 0)
พนักงานเอกชน	20(43 5)	16(34 8)	10(21 7)	46(100 0)
เกษตรกร	2(66 7)	0(0 0)	1(33 3)	3(100 0)
รับจ้าง	28(41 8)	24(35 8)	15(22 4)	67(100 0)
ผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยว	0(0 0)	1(50 0)	1(50 0)	2(100 0)
อื่นๆ	41(24 9)	56(33 9)	68(41 2)	165(100 0)
$X^2 = 18.688$		df = 10	P = 0.044	

จากตาราง 18 พบว่า $P = 0.044$ อาชีพมีความสัมพันธ์กับ ระดับความคิดเห็นของประชาชนท้องถิ่นที่มีต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์อย่างยั่งยืน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ $P = 0.05$ นั่นคือ อาชีพมีผลต่อระดับความคิดเห็น ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยที่กำหนดไว้

ตาราง 19 ความสัมพันธ์ระหว่างรายได้กับระดับความคิดเห็นของประชาชนท้องถิ่นในอำเภอเมือง
ปราจีนบุรีที่มีต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์อย่างยั่งยืน

รายได้เฉลี่ยต่อเดือน	ระดับความคิดเห็นที่มีต่อการพัฒนา			รวม
	พัฒนาน้อย	พัฒนาปานกลาง	พัฒนามาก	
ต่ำกว่า 5,000 บาท	29(21.8)	44(33.1)	60(45.1)	133(100.0)
5,000 – 10,000 บาท	42(39.3)	35(32.7)	30(28.0)	107(100.0)
10,001 – 15,000 บาท	21(32.3)	24(36.9)	20(38.8)	65(100.0)
15,001 - 20,000 บาท	23(50.0)	12(26.1)	11(23.9)	46(100.0)
20,001 - 25,000 บาท	11(55.0)	5(25.0)	4(20.0)	20(100.0)
มากกว่า 25,000 บาท	11(35.4)	10(32.3)	10(32.3)	31(100.0)
$X^2 = 22.921$		df = 10	P = 0.011	

จากตาราง 19 พบว่า $P = 0.011$ รายได้มีความสัมพันธ์กับระดับความคิดเห็นของประชาชนท้องถิ่นที่มีต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์อย่างยั่งยืน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ $P = 0.05$ นั่นคือ รายได้มีผลต่อระดับความคิดเห็น ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยที่กำหนดไว้

ตาราง 20 ความสัมพันธ์ระหว่างระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชนกับ ระดับความคิดเห็นของประชาชน
ท้องถิ่นในอำเภอเมืองปราจีนบุรีที่มีต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์อย่างยั่งยืน

ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน	ระดับความคิดเห็นที่มีต่อการพัฒนา			รวม
	พัฒนาน้อย	พัฒนาปานกลาง	พัฒนามาก	
ตั้งแต่เกิด	47(29.6)	57(35.8)	55(34.6)	159(100.0)
ไม่เกิน 5 ปี	24(29.6)	29(35.8)	28(34.6)	81(100.0)
5 ปี – ไม่เกิน 10 ปี	22(44.9)	8(16.3)	19(38.8)	49(100.0)
10 ปี – ไม่เกิน 15 ปี	11(39.3)	9(32.1)	8(28.6)	28(100.0)
15 ปี – ไม่เกิน 20 ปี	6(26.1)	7(30.4)	10(43.5)	23(100.0)
20 ปีขึ้นไป	27(43.5)	20(32.3)	15(24.2)	62(100.0)
$X^2 = 13.182$		df = 10	P = 0.214	

จากตาราง 20 พบว่าระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชนไม่มีความสัมพันธ์กับระดับความคิดเห็นของประชาชนท้องถิ่นที่มีต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์อย่างยั่งยืน นั่นคือ ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชนไม่มีผลต่อระดับความคิดเห็นซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยที่กำหนดไว้

ตาราง 21 ความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับ การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์กับระดับความคิดเห็นของประชาชนท้องถิ่นในอำเภอเมืองปราจีนบุรีที่มีต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์อย่างยั่งยืน

การรับรู้ข้อมูลข่าวสาร เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิง อนุรักษ์	ระดับความคิดเห็นที่มีต่อการพัฒนา			รวม
	พัฒนาน้อย	พัฒนาปานกลาง	พัฒนามาก	
รับรู้น้อย	60(45.4)	41(31.1)	31(23.5)	132(100.0)
รับรู้ปานกลาง	45(33.1)	54(39.7)	37(27.2)	136(100.0)
รับรู้มาก	32(23.9)	35(26.1)	67(50.0)	134(100.0)

$$X^2 = 29.502$$

$$df = 4$$

$$P = 0.000$$

จากตาราง 21 พบว่า $P = 0.000$ การรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์มีความสัมพันธ์กับระดับความคิดเห็นของประชาชนท้องถิ่นที่มีต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์อย่างยั่งยืนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ $P = 0.05$ นั่นคือ การรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์มีผลต่อระดับความคิดเห็นซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยที่กำหนดไว้

ตาราง 22 ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้เกี่ยวกับ การท่องเที่ยวกับระดับความคิดเห็นของประชาชนท้องถิ่น ในอำเภอเมืองปราจีนบุรี ที่มีต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์อย่างยั่งยืน

ความรู้เกี่ยวกับ การท่องเที่ยว	ระดับความคิดเห็นที่มีต่อการพัฒนา			รวม
	พัฒนาน้อย	พัฒนาปานกลาง	พัฒนามาก	
มีความรู้น้อย	12(18.5)	26(40.0)	27(41.5)	65(100.0)
มีความรู้ปานกลาง	55(35.5)	44(28.4)	56(36.1)	155(100.0)
มีความรู้มาก	70(38.5)	60(32.9)	52(28.6)	182(100.0)

$$X^2 = 10.603$$

$$df = 4$$

$$P = 0.031$$

จากตาราง 22 พบว่า $P = 0.031$ ความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวมีความสัมพันธ์กับระดับความคิดเห็นของประชาชนท้องถิ่นที่มีต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์อย่างยั่งยืน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ $P = 0.05$ นั่นคือ ความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวมีผลต่อระดับความคิดเห็นซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยที่กำหนดไว้

4 ผลการวิเคราะห์ ปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับ การปรับปรุง แก๊ซ พัฒนาแหล่งท่องเที่ยวของอำเภอเมืองปราจีนบุรี ให้ดียิ่งขึ้น

ผู้วิจัยได้ตั้งคำถามปลายเปิด (Open-ended Question) เพื่อเปิดโอกาสให้ประชาชนท้องถิ่นของอำเภอเมืองปราจีนบุรี ได้แสดงความคิดเห็นอย่างเสรีในการเสนอแนะเกี่ยวกับการพัฒนาการท่องเที่ยวให้ดีขึ้น ซึ่งผลการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) ด้วยมือ (Manual Tabulation) ปรากฏผลดังตารางต่อไปนี้

ตาราง 23 แสดงจำนวนและร้อยละ จำแนกตามข้อเสนอแนะในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์อย่างยั่งยืน

ลำดับที่	ข้อเสนอแนะ	จำนวน	ร้อยละ
1	การประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวมีน้อยโดยเฉพาะที่พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติปราจีนบุรี คนไม่ค่อยรู้จัก	41	35.1
2	ควรดูแลความสะอาดในแหล่งท่องเที่ยวมากขึ้น	30	25.6
3	ควรดูแลความปลอดภัยในแหล่งท่องเที่ยวมากขึ้น โดยเฉพาะที่น้ำตกเขาอีโต้	24	20.5
4	ควรพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวให้น่าสนใจยิ่งขึ้น	22	18.8
รวม		117	100.0

จากตาราง 23 พบว่าประชาชนท้องถิ่นของอำเภอเมืองปราจีนบุรี ที่ตอบแบบสอบถามมีข้อเสนอแนะเพิ่มเติมจำนวน 117 คน ข้อเสนอแนะอันดับที่ 1 คือ การประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวมีน้อย จำนวน 41 คน คิดเป็นร้อยละ 35.1 ข้อเสนอแนะอันดับที่ 2 คือ ควรดูแลความสะอาดในแหล่งท่องเที่ยวมากขึ้น จำนวน 30 คนคิดเป็นร้อยละ 25.6 ข้อเสนอแนะอันดับที่ 3 คือ ควรดูแลความปลอดภัยในแหล่งท่องเที่ยวมากขึ้น จำนวน 24 คน คิดเป็นร้อยละ 20.5 และข้อเสนอแนะอันดับที่ 4 คือ ควรพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวให้น่าสนใจยิ่งขึ้น จำนวน 22 คน คิดเป็นร้อยละ 18.8

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ในการวิจัยครั้งนี้ มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์อย่างยั่งยืน กรณีศึกษาอำเภอเมือง จังหวัดปราจีนบุรี ซึ่งผู้วิจัยได้สรุปสาระสำคัญและผลการศึกษาค้นคว้า ตามลำดับดังนี้

- 1 ความมุ่งหมายของการวิจัย
- 2 สมมติฐานในการวิจัย
- 3 วิธีดำเนินการวิจัย
- 4 สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล
- 5 อภิปรายผล
- 6 ข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายของการวิจัย

- 1 เพื่อสำรวจทรัพยากรทางการท่องเที่ยวของอำเภอเมือง จังหวัดปราจีนบุรี
- 2 เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยต่างๆ ที่มีผลต่อความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์อย่างยั่งยืนของอำเภอเมือง จังหวัดปราจีนบุรี
- 3 เพื่อศึกษาความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์อย่างยั่งยืนของอำเภอเมือง จังหวัดปราจีนบุรี
- 4 เพื่อศึกษา วิเคราะห์ ปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการปรับปรุง แก้ไข พัฒนาแหล่งท่องเที่ยวของอำเภอเมือง จังหวัดปราจีนบุรี ให้ดียิ่งขึ้น

สมมติฐานในการวิจัย

- 1 ประชาชนท้องถิ่นมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์อย่างยั่งยืนที่แตกต่างกันในเรื่องดังต่อไปนี้ ได้แก่ สถานที่ การบริการ สิ่งอำนวยความสะดวก ความปลอดภัย การเข้าถึง
- 2 ประชาชนท้องถิ่นที่มีปัจจัยด้านต่างๆ ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพ อาชีพ รายได้ ระยะเวลาที่อยู่อาศัย มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์อย่างยั่งยืนของอำเภอเมือง จังหวัดปราจีนบุรีแตกต่างกัน
- 3 ความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของประชาชนท้องถิ่นมีผลต่อ ความคิดเห็นในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์อย่างยั่งยืนในอำเภอเมืองจังหวัดปราจีนบุรีแตกต่างกัน

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์อย่างยั่งยืน กรณีศึกษาอำเภอเมือง จังหวัดปราจีนบุรี มีขั้นตอนในการดำเนินการวิจัย สรุปได้ดังนี้

- 1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ ประชาชนของอำเภอเมืองปราจีนบุรี จำนวน 402 คน จาก 4 ตำบล ได้แก่ ตำบลหน้าเมือง ตำบลทางาม ตำบลบ้านพระ ตำบลเนินหอม
- 2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ประชาชนหลากหลายอาชีพของอำเภอเมืองปราจีนบุรี จำนวน 402 คน
- 3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วยเครื่องมือ 2 ชิ้น ดังนี้
 - 1 แบบตรวจสอบทรัพยากรทางการท่องเที่ยว (Resource Audit)
 - 2 แบบสอบถาม (Questionnaire)
- 4 นำแบบสอบถามที่อาจารย์ที่ปรึกษาให้ความเห็นชอบแล้ว ขอความอนุเคราะห์ให้ผู้เชี่ยวชาญ ตรวจสอบความ ถูกต้อง ความสมบูรณ์ของเนื้อหา
- 5 การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ลงพื้นที่แจกแบบสอบถามประชาชน ใน 4 ตำบลของอำเภอเมืองปราจีนบุรี ได้แก่ ตำบลหน้าเมือง ตำบลทางาม ตำบลบ้านพระ ตำบลเนินหอม และ 5 แหล่งท่องเที่ยว ได้แก่ วัดแก้วพิจิตร พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติปราจีนบุรี ดิگเจ้าพระยาอภัยภูเบศร น้ำตกเขาอีโต้ และน้ำตกเหวนรก เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 402 คน ได้รับแบบสอบถามกลับคืนมา จำนวน 402 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 และแบบสอบถามสมบูรณ์ทุกฉบับ โดยครั้งแรก วันที่ 17 ก ค เก็บได้ 38 ฉบับ ครั้งที่ 2 วันที่ 22 ก ค เก็บได้ 38 ฉบับ ครั้งที่ 3 วันที่ 30 ก ค เก็บได้ 95 ฉบับ ครั้งที่ 4 วันที่ 6 ส ค เก็บได้ 85 ฉบับ ครั้งที่ 5 วันที่ 10 ส ค เก็บได้ 46 ฉบับ ครั้งที่ 6 วันที่ 15 ส ค เก็บได้ 50 ฉบับ และครั้งที่ 7 วันที่ 21 ส ค เก็บได้ 50 ฉบับ จากนั้นนำแบบสอบถาม ทั้งหมดมาทำการวิเคราะห์ข้อมูล
- 6 การวิเคราะห์ข้อมูล
 - ผู้วิจัยได้ใช้สถิติ 2 ประเภท คือ สถิติพรรณนาและสถิติอนุมาน

สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลของการวิจัย สรุปผลได้ดังนี้

- 1 ทรัพยากรทางการท่องเที่ยว (Resource Audit) ของอำเภอเมืองปราจีนบุรี ประกอบด้วย 9 ด้าน ได้แก่
 - 1.1 ข้อมูลพื้นฐานทั่วไป

อำเภอเมืองปราจีนบุรี ตั้งอยู่ถนนปราจีนอนุสรณ์ ตำบลหน้าเมือง ห่างจากกรุงเทพมหานคร โดยเริ่มต้นที่เขตหนองจอก ผ่านอำเภอบางน้ำเปรี้ยว จังหวัดฉะเชิงเทรา ประมาณ 90 กิโลเมตร พื้นที่ เหมาะแก่การ เพาะปลูก ทำสวน ทำนา และการประมง ภูมิอากาศ แบ่งเป็น 3 ฤดู

คือ ฤดูร้อน(มีนาคม-พฤษภาคม) ฤดูฝน (พฤษภาคม-ตุลาคม) และฤดูหนาว(พฤศจิกายน-กุมภาพันธ์) ประชากร รวมทั้งสิ้น 111,706 คน แบ่งการปกครองเป็น 13 ตำบลได้แก่ ตำบลหน้าเมือง ตำบลรอบเมือง ตำบลวัดโบสถ์ ตำบลบางเดชะ ตำบลทางาม ตำบลบางบริบูรณ์ ตำบลดงพระราม ตำบลบ้านพระ ตำบลโคกไม้ลาย ตำบลไม้เค็ด ตำบลดงขี้เหล็ก ตำบลเนินหอม และตำบลโนนหอม

1 2 รายการทรัพยากรการท่องเที่ยวทางธรรมชาติ มี 2 แหล่ง ดังนี้

น้ำตกเขาวังไธ ตั้งอยู่ที่ตำบลบ้านพระ อำเภอเมืองปราจีนบุรี จากตัวเมืองปราจีนบุรี เดินทางถึงสี่แยกเนินหอมเลี้ยวขวาไปตามทางหลวงหมายเลข 33 ระยะทางประมาณ 3 กิโลเมตร จะมีทางแยกซ้ายมือบริเวณศูนย์สาธิตการเกษตรฯ ขับรถเลี้ยวเข้าไปผ่านหน้าวัดอมตยาราม อีกประมาณ 2 กิโลเมตร จะถึงตัวน้ำตกเขาวังไธ ซึ่งเป็นธารน้ำไหลผานโขดหินน้อยใหญ่ บริเวณโดยรอบเป็นป่าโปร่ง มีน้ำไม่มาก มีการสร้างคันคอนกรีตกันลำน้ำสำหรับเด็กๆ ไปเล่นน้ำได้อย่างปลอดภัย แต่การสร้างคันคอนกรีตนั้นทำให้ขาดความกลมกลืนกับโขดหินลำธารซึ่งเป็นธรรมชาติของเดิมอยู่ มองดูไม่สวยงาม ประชาชนท้องถิ่นมาเที่ยวกันมาก โดยเฉพาะวันหยุด เพราะอยู่ใกล้ชุมชน คนต่างถิ่นและนักท่องเที่ยวมีน้อย

น้ำตกเหวนรก ตั้งอยู่ที่ตำบลเนินหอม อำเภอเมืองปราจีนบุรี การเข้าถึง ทำได้ 2 เส้นทาง คือ จากกรุงเทพฯ ตามถนนพหลโยธิน เลี้ยวขวาเข้าสู่นครนายก และใช้ทางหลวงหมายเลข 33 ถนนสุวรรณศรที่มุ่งสู่จังหวัดปราจีนบุรี อีกเส้นทางหนึ่ง จากกรุงเทพฯ ตามถนนพหลโยธิน ผ่านรังสิต สระบุรีเลี้ยวขวาเข้าทางหลวงหมายเลข 2 หรือถนนมิตรภาพ ผ่านมวกเหล็กถึงปากช่อง บริเวณกิโลเมตรที่ 56 มีป้ายบอกทางแยกไปเขาใหญ่

น้ำตกเหวนรก อยู่ในบริเวณอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ ในเขตอำเภอเมืองปราจีนบุรี น้ำตกเหวนรกจัดว่าเป็นน้ำตกขนาดใหญ่ที่สุดของภาคกลาง ภูมิทัศน์โดยรอบเป็นผืนป่าดงดิบที่อุดมสมบูรณ์ของอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ มีพันธุ์ไม้หลายชนิด เช่น ไม้ประดู่ ไม้มะค่า ไม้ยาง เป็นต้น หน้าผาหินชั้นต่ำจำพวก มอส เฟิน จะขึ้นปกคลุมตามลำต้นไม้ใหญ่ต่างๆ ดูสวยงามดี น้ำตกเหวนรกเป็นแหล่งต้นน้ำลำธารของคลองสมบูรณ์และสายน้ำเล็กๆอีกหลายสายที่ไหลมารวมกันเป็นน้ำตกเหวนรก ซึ่งไหลตกลงจากผา สูงถึงชั้นราว 90 องศา เป็น 3 ชั้นใหญ่ๆ บริเวณใกล้เคียงมีร้านขายเครื่องดื่มขนม 3-4 ร้าน และศูนย์บริการนักท่องเที่ยว ทางเดินชมน้ำตกเป็นบันไดลิงค่อนข้างชันลงไปตามผาหิน บริเวณหน้าผาน้ำตกมีระเบียงยื่นออกไปชมน้ำตก แต่สามารถลงไปได้แค่ชั้นนี้เท่านั้น เพราะชั้นล่างลงไปอีก 2 ชั้น เป็นผาหินชัน ซึ่งเป็นเส้นทางที่อันตรายอย่างยิ่ง

1 3 รายการทรัพยากรการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม มี 3 แหล่ง ดังนี้

วัดแก้วพิจิตร ตั้งอยู่ริมฝั่งแม่น้ำปราจีนบุรี ในเขตเทศบาลเมืองปราจีนบุรี การเข้าถึง จากสี่แยกตลาดสดเทศบาลเมือง ใช้เส้นทางถนนแก้วพิจิตร ก่อนสุดถนนเล็กน้อย จะเห็นวัดแก้วพิจิตรอยู่ทางขวามือ วัดแก้วพิจิตรเป็นวัดเก่าแก่ สร้างเมื่อปีพ.ศ. 2422 โดยเศรษฐีนี้ใจบุญ ชาวปราจีนบุรี ต่อมาในปีพ.ศ. 2456 เจ้าพระยาอภัยภูเบศร(ชุ่ม อภัยวงศ์) ได้สร้างพระอุโบสถเพิ่มเติมสถาปัตยกรรมและลวดลายประดับพระอุโบสถเป็นศิลปะผสมระหว่างไทย จีน ยุโรป และเขมร สิ่งที่

นาสนใจภายในวัดได้แก่พระอุโบสถที่ฝาผนังด้านนอกมีภาพปูนปั้นตัวละครในเรื่องรามเกียรติ์ ภายในพระอุโบสถยังมีภาพวาด เรื่องราวในพระพุทธศาสนา และยังมีหลวงพ่อกษัยเป็นพระปางอภัยทาน ที่มีแห่งเดียวในโลก ด้านหน้าพระอุโบสถมีอาคารเรียนหนังสือไทย นักธรรมบาลีเป็นอาคารคอนกรีต รูปสถาปัตยกรรมศิลปะกรีกหรือโรมัน ซึ่งเคยใช้เป็นโรงเรียน สอนหนังสือพระภิกษุ สามเณร และราษฎร ปัจจุบันถูกดัดแปลงเป็นพิพิธภัณฑ์ บริเวณวัดแก้วพิจิตรยังมีหอพระไตรปิฎกและศาลาตรีมุขที่ทาน้ำบรรจุอากาศบริเวณวัดร่มรื่นเย็นสบาย

พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติปราจีนบุรี ตั้งอยู่ ถนนราษฎร์ดำริ ด้านหลังของศาลากลางจังหวัดปราจีนบุรี(หลังเก่า) การเข้าถึง จากสี่แยกหน้าศาลากลางจังหวัด ไปทางทิศใต้สู่อาคารศาลากลางเก่า แล้วอ้อมไปตามถนนด้านซ้าย จะเห็นป้ายบอกทางเข้าพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติปราจีนบุรี ซึ่งเป็นอาคาร 2 ชั้นก่อก่อตั้งขึ้นเพื่อเป็นศูนย์รวมของโบราณวัตถุในเขตภาคตะวันออก เปิดเป็นทางการ เมื่อวันที่ 22 เมษายน 2528 ภายในมีการจัดแสดง ที่ชั้นบนแบ่งเป็น 3 ส่วน ได้แก่ 1 ศิลปะโบราณคดีในประเทศไทย 2 โบราณคดีใต้น้ำ 3 โบราณคดีสมัยก่อนประวัติศาสตร์ ในภาคตะวันออก ส่วนชั้นล่างแบ่งเป็น 2 ส่วน ได้แก่ ประวัติศาสตร์โบราณคดีเมืองปราจีนบุรีและประวัติศาสตร์โบราณคดีเมืองนครนายก ซึ่งส่วนใหญ่ได้มาจากเมืองโบราณสมัยทวารวดี ได้แก่ พระพุทธรูป ธรรมจักร เทวรูปเคารพในศาสนาฮินดู ศิวลึงค์ ทับหลังต่างๆ เครื่องใช้สำริด เครื่องประดับต่างๆ เป็นต้น

โรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยภูเบศร ตั้งอยู่ ถนนปราจีนอนุสรณ์การเข้าถึง จากสี่แยกหน้าศาลากลางจังหวัดปราจีนบุรี (หลังเก่า) ไปตามทางหลวงหมายเลข 3069 ก่อนถึงมีป้ายบอกทางชัดเจน ถึงโรงพยาบาลตั้งอยู่ริมถนนด้านขวา โรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยภูเบศร เดิมชื่อว่าโรงพยาบาลปราจีนบุรี ต่อมาเปลี่ยนชื่อเป็นโรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยภูเบศร เมื่อวันที่ 24 มิถุนายน 2509 ปัจจุบันโรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยภูเบศรมีฐานะเป็นโรงพยาบาลศูนย์มีการผสมผสานการใช้สมุนไพรและการแพทย์แผนไทยเข้าสู่ระบบบริการสุขภาพของโรงพยาบาล และพัฒนาเป็นรายได้ของชุมชนออกสู่ตลาดโลก ภายในบริเวณโรงพยาบาลยังมีสถานที่สำคัญอีก 2 แห่ง ได้แก่

ตึกเจ้าพระยาอภัยภูเบศร เป็นตึก 2 ชั้นแบบยุโรป สมัยเรอเนสซองส์ มีมุขด้านหน้า ตรงกลางเป็นโดม ผนังด้านนอกมีลายปูนปั้นลายพฤกษาประดับซุ้มประตูและหน้าต่าง ภายในตกแต่งแบบยุโรป เป็นตึกที่เจ้าพระยาอภัยภูเบศร (ชุ่ม อภัยวงศ์) สร้างขึ้นในปี พ.ศ. 2452 เพื่อถวายเป็นที่ประทับของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ในคราวเสด็จประพาสมณฑลปราจีน กรมศิลปากรขึ้นทะเบียนเป็นโบราณสถานแล้ว ปัจจุบันตึกหลังนี้ใช้เป็นพิพิธภัณฑ์การแพทย์แผนไทยอภัยภูเบศร โดยจะเป็นศูนย์การรวบรวม อนุรักษ์ตำราไทย สมุนไพรไทยต่างๆ การแพทย์แผนไทย การแพทย์พื้นบ้านของจังหวัดปราจีนบุรี อีกทั้งยังเป็นแหล่งการศึกษา ค้นคว้า วิจัย เผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับวิถีชีวิตของคนท้องถิ่น ที่เกี่ยวข้องกับสมุนไพรและการแพทย์ของท้องถิ่น นอกจากนี้ ยังมีศูนย์การแพทย์ไทยอภัยภูเบศร

ศูนย์การแพทย์ไทยอภัยภูเบศร เป็นสถานที่นวดแผนไทย นวดกดจุดรักษาอาการปวดกล้ามเนื้อ หลัง เหว การนวดฝ่าเท้าเพื่อบรรเทาอาการปวดเมื่อยและคลายเครียด โดยนำ

สมุนไพรมายาใช้ในการประคบ อบตามตำหรับโบราณ เปิดบริการทุกวันเวลา 8.30-16.30 นาฬิกา วันอังคาร วันพฤหัสบดี เวลา 8.30-20.30 นาฬิกา

1.4 รายการทรัพยากรกรมการปรากฏการณ์สำคัญ มี 3 งาน ดังนี้

งานวันเกษตรและของดีเมืองปราจีน จัดโดย เกษตรจังหวัด ณ หน้าศาลากลางจังหวัด(หลังเก่า) ประมาณเดือนพฤษภาคม-มิถุนายนของทุกปี จัดงาน 7 วัน

งานแข่งเรือยาวประเพณี จัดโดย เทศบาลเมืองปราจีนบุรี ณ แม่น้ำปราจีนบุรี บริเวณหน้าท่าเรือท่าเรือเมือง ประมาณสัปดาห์ที่สอง ของเดือนกันยายนของทุกปี จัดงาน 2 วัน

งานลอยกระทง จัดโดย เทศบาลเมืองปราจีนบุรี บริเวณริมเขื่อนฝัองหอยประชุมอำเภอเมือง จัดงานวันขึ้น 15 ค่ำ เดือน 12 ของทุกปี

1.5 รายการทรัพยากรด้านกิจกรรม มี 2 ประเภท ดังนี้

การเดินป่า จัดโดย อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ ณ เส้นทางเขาสมอปูน อยู่ในเขตอำเภอเมืองและอำเภอบางขัน ระยะทางประมาณ 30 กิโลเมตร ใช้เวลา 3-4 วัน

จักรยานท่องเที่ยว ชีทองเที่ยวได้ตามเส้นทางจากโรงแรมเขาใหญ่ แกรนด์วิว ธานี รีสอร์ท ไปน้ำตกเขาอีโต้ เป็นวงรอบระยะทางประมาณ 25 กิโลเมตร

1.6 รายการทรัพยากรด้านบริการ ได้แก่ สถานีขนส่งจังหวัดปราจีนบุรี สถานีรถไฟจังหวัดปราจีนบุรี ที่พัก ร้านอาหาร ศูนย์บริการนักท่องเที่ยว บริการด้านอื่นๆ

1.7 รายการกิจกรรมท่องเที่ยว มี 3 งาน ดังนี้

งานวันเกษตรและของดีเมืองปราจีน จัดราวเดือนพฤษภาคม-มิถุนายนของทุกปี จัดงาน 7 วัน

งานแข่งเรือยาวประเพณี จัดช่วงสัปดาห์ที่สองของเดือนกันยายนของทุกปี จัดงาน 2 วัน

งานลอยกระทง จัดในวันขึ้น 15 ค่ำ เดือน 12 ของทุกปี

1.8 การประเมินทรัพยากรท่องเที่ยว ประเมินโดยใช้แบบตรวจสอบสิ่งแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยว ของสถาบันพัฒนาการท่องเที่ยวเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ จำนวน 10 ข้อ

1.8.1 ผลการประเมินทรัพยากรการท่องเที่ยวทางธรรมชาติ 2 แห่ง ดังนี้

น้ำตกเขาอีโต้ จัดเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีศักยภาพต่ำเนื่องจากสถานที่ขาดสิ่งอำนวยความสะดวกในหลายด้าน ได้แก่ ศูนย์ข้อมูลนักท่องเที่ยว ห้องสุขา ร้านขายของที่ระลึก การให้ข้อมูลและการสื่อความหมายเกี่ยวกับจุดท่องเที่ยว การกำหนดเส้นทางเดินท่องเที่ยวในบริเวณนั้น และมีลูกศรชี้ทาง การมีมัคคุเทศก์ท้องถิ่นอธิบาย

น้ำตกเหวนรก จัดเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีศักยภาพสูง เนื่องจากสถานที่มีสิ่งอำนวยความสะดวก 9 ข้อ ได้แก่ ป้ายบอกทางเข้าถึง สิ่งขึ้นบอกวามาถึงจุดท่องเที่ยว(Gateway) ศูนย์ข้อมูลนักท่องเที่ยว ห้องสุขา ร้านอาหารเครื่องดื่ม ร้านขายของที่ระลึก การให้ข้อมูลและการสื่อ

ความหมายเกี่ยวกับจุดท่องเที่ยว การกำหนดเส้นทางเดินท่องเที่ยวในบริเวณนั้นและมีลูกศรชี้ทางการมีป้ายข้อมูลเกี่ยวกับโบราณสถานนั้น

1 8 2 ผลการประเมินทรัพยากรการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม มี 3 แห่งดังนี้

วัดแก้วพิจิตร จัดเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีศักยภาพปานกลาง เนื่องจากสถานที่ขาดสิ่งอำนวยความสะดวกในหลายๆด้าน ได้แก่ ศูนย์ข้อมูลนักท่องเที่ยว ร้านอาหารเครื่องดื่ม ร้านขายของที่ระลึก การกำหนดเส้นทางเดินท่องเที่ยวในบริเวณนั้นและมีลูกศรชี้ทาง

พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติปราจีนบุรีจัดเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีศักยภาพปานกลาง เนื่องจากสถานที่ขาดสิ่งอำนวยความสะดวกในหลายๆด้าน ได้แก่ ศูนย์ข้อมูลนักท่องเที่ยว ร้านอาหารเครื่องดื่ม ร้านขายของที่ระลึก การมีมัคคุเทศก์ท้องถิ่นอธิบาย

โรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยภูเบศร จัดเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีศักยภาพสูง เนื่องจากสถานที่ที่มีสิ่งอำนวยความสะดวก 8 ข้อ ได้แก่ ป้ายบอกทางเข้าถึง สิ่งชี้บอกวามมาถึงจุดท่องเที่ยว(Gateway) ศูนย์ข้อมูลนักท่องเที่ยว ร้านอาหารเครื่องดื่ม ร้านขายของที่ระลึก การให้ข้อมูลและการสื่อความหมายเกี่ยวกับจุดท่องเที่ยว การมีมัคคุเทศก์ท้องถิ่นอธิบาย การมีป้ายข้อมูลเกี่ยวกับโบราณสถานนั้น

1 8 3 การประเมินทรัพยากรมรดกภูมิปัญญาสำคัญ มี 3 งานดังนี้

งานวันเกษตรและของดีเมืองปราจีน มีศักยภาพสูง

งานแข่งเรือยาวประเพณี มีศักยภาพปานกลาง

งานลอยกระทง มีศักยภาพปานกลาง

1 8 4 การประเมินทรัพยากรด้านกิจกรรม มี 2 ประเภท ดังนี้

การเดินป่า มีศักยภาพค่อนข้างสูง

จักรยานท่องเที่ยว มีศักยภาพปานกลาง

1 8 5 การประเมินทรัพยากรด้านบริการ มี 5 ด้าน ดังนี้

ด้านการขนส่ง มีศักยภาพปานกลาง

ด้านที่พัก มีศักยภาพปานกลาง

ด้านร้านอาหาร มีศักยภาพค่อนข้างสูง

ด้านการต้อนรับ มีศักยภาพปานกลาง

ด้านการบริการอื่นๆ มีศักยภาพสูง

1 9 การจัดอันดับความสำคัญของทรัพยากรการท่องเที่ยว

1 9 1 ทรัพยากรการท่องเที่ยวทางธรรมชาติ

น้ำตกเขาอีโต้ อันดับ 5

น้ำตกเหวนรก อันดับ 1

1 9 2 ทรัพยากรการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม

วัดแก้วพิจิตร อันดับ 3

พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติปราจีนบุรี อันดับ 4
โรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยภูเบศร อันดับ 2

2 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยต่างๆที่มีต่อความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์อย่างยั่งยืนของอำเภอเมืองปราจีนบุรี ประกอบด้วย

2.1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง จากการศึกษากลุ่มตัวอย่าง จำนวน 402 คน พบว่าเป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 51.1 เพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 48.8 มีอายุตั้งแต่ 21-30 ปี มีมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 27 โดยส่วนใหญ่มีการศึกษาระดับปริญญาตรี/สูงกว่า คิดเป็นร้อยละ 45.8 ส่วนใหญ่มีสถานภาพโสด คิดเป็นร้อยละ 61.90 กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีอาชีพอื่นๆ(นักเรียน นักศึกษา ค้าขาย ธุรกิจส่วนตัว พระสงฆ์ แม่บ้าน) คิดเป็นร้อยละ 41.0 มีรายได้ต่อเดือนต่ำกว่า 5,000บาท คิดเป็นร้อยละ 33.1 และมีระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชนตั้งแต่เกิด คิดเป็นร้อยละ 39.6

2.2 พฤติกรรมการรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ จากแหล่งข้อมูลตามลำดับได้แก่ โทรทัศน์ วิทยุ นิตยสาร

2.3 ความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยว พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวมีค่าเฉลี่ยรวม 0.78 หรือ ร้อยละ 78.72 หมายความว่า ถ้าพิจารณาโดยรวม กลุ่มตัวอย่างมีความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยว ในระดับสูง

3 ผลการศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาการท่องเที่ยวของอำเภอเมืองปราจีนบุรี ในด้านต่างๆ ได้แก่

3.1 สถานที่ กลุ่มประชากรมีความต้องการให้ปรับปรุง ร้านจำหน่ายของที่ระลึกในแหล่งท่องเที่ยวต่างๆให้มีมากขึ้น ปรับปรุงห้องสุขาในบริเวณน้ำตกเขาอีโต้ และปรับปรุงร้านอาหารภายในวัดแก้วพิจิตรให้เป็นระเบียบ

3.2 ด้านการบริการ กลุ่มประชากรมีความต้องการให้ปรับปรุงศูนย์บริการนักท่องเที่ยวเพิ่มเจ้าหน้าที่ให้คำแนะนำเกี่ยวกับการท่องเที่ยวโดยเฉพาะที่น้ำตกเขาอีโต้และพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติปราจีนบุรี เพิ่มป้ายสื่อความหมายโดยเฉพาะที่น้ำตกเขาอีโต้ แจกข้อมูลเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์เพื่อให้นักท่องเที่ยวมีส่วนร่วมในการรักษาสภาพแวดล้อม

3.3 สิ่งอำนวยความสะดวก กลุ่มประชากรมีความต้องการให้ปรับปรุงระบบบำบัดน้ำเสียโดยรวม เพิ่มโทรศัพท์สาธารณะในแหล่งท่องเที่ยวต่างๆ เช่น น้ำตกเขาอีโต้ วัดแก้วพิจิตร

3.4 ความปลอดภัยในการเข้าชมแหล่งท่องเที่ยว กลุ่มประชากรมีความต้องการให้มีที่ปฐมพยาบาลเบื้องต้นโดยเฉพาะที่น้ำตกเขาอีโต้ ประชาชนไปเล่นน้ำตกอาจสิ้นพลัดตกหกล้มได้รับอันตราย และควรเพิ่มเจ้าหน้าที่คอยดูแลความปลอดภัยโดยเฉพาะแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ

3 5 การเข้าถึง กลุ่มประชากรมีความต้องการให้มีรถโดยสารประจำทางผ่าน น้ำตกเขาอีโต้และน้ำตกเหวนรก เพื่อสะดวกในการเดินทางท่องเที่ยว

3 6 การทดสอบสมมติฐาน ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ตั้งสมมติฐานไว้ทั้งหมด 3 ข้อ ซึ่งผลจากการทดสอบสมมติฐาน พบว่า เป็นไปตามสมมติฐาน 2 ข้อ และไม่เป็นไปตามสมมติฐาน 1 ข้อ

4 ผลการวิเคราะห์ ปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับ การปรับปรุง แก้ไข พัฒนา แหล่งท่องเที่ยวของอำเภอเมืองปราจีนบุรี ให้ดียิ่งขึ้น พบว่ากลุ่มตัวอย่าง ที่ตอบแบบสอบถามมีข้อเสนอแนะเพิ่มเติมจำนวน 117 คน ข้อเสนอแนะอันดับที่ 1 คือ การประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวมีน้อยโดยเฉพาะที่พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติปราจีนบุรีคนไม่ค่อยรู้จัก ข้อเสนอแนะอันดับที่ 2 คือ ควรดูแลความสะอาดในแหล่งท่องเที่ยวมากขึ้นโดยเฉพาะที่น้ำตกเขาอีโต้ ข้อเสนอแนะอันดับที่ 3 คือ ควรดูแลความปลอดภัยในแหล่งท่องเที่ยวมากขึ้นโดยเฉพาะที่น้ำตกเขาอีโต้ และข้อเสนอแนะอันดับที่ 4 คือ ควรพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวโดยรวมให้น่าสนใจยิ่งขึ้น

การอภิปรายผล

จากการศึกษาเกี่ยวกับความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์อย่างยั่งยืน กรณีศึกษาอำเภอเมือง จังหวัดปราจีนบุรี สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

1 ผลจากการสำรวจทรัพยากรการท่องเที่ยว (Resource Audit) ของอำเภอเมืองปราจีนบุรี จะนำเสนอการอภิปรายดังนี้

1 1 ข้อมูลพื้นฐานทั่วไป อำเภอเมืองปราจีนบุรี อยู่ห่างไม่ไกลจากกรุงเทพมหานคร ขับรถประมาณ 2 ชั่วโมงก็ถึง เมืองค่อนข้างเงียบเป็นทางผ่านไปเที่ยวจังหวัดสระแก้วได้ ในเขตตัวเมืองปราจีนบุรี มีแหล่งท่องเที่ยวที่น่าสนใจอยู่ใกล้ๆกันหลายแห่งสะดวกในการท่องเที่ยวเช่น วัดแก้วพิจิตร พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติปราจีนบุรี โรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยภูเบศร เป็นต้น

1 2 รายงานทรัพยากรการท่องเที่ยวทางธรรมชาติ แสดงให้เห็นว่า น้ำตกเขาอีโต้ ระบบการจัดการยังไม่ค่อยสมบูรณ์โดยเฉพาะเรื่องความสะอาดของห้องสุขาและเรื่องความปลอดภัย ขาดความร่วมมือจากภาครัฐและประชาชนในการดูแลอย่างจริงจัง แต่ที่น้ำตกเหวนรก มีระบบการจัดการอยู่ในเกณฑ์ดี

1 3 รายงานทรัพยากรการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม แสดงให้เห็นว่า โรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยภูเบศร มีระบบการจัดการอยู่ในเกณฑ์ดี แหล่งท่องเที่ยวบางแหล่ง คือ พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติปราจีนบุรี ไม่ได้รับการประชาสัมพันธ์เท่าที่ควร การจัดระเบียบสถานที่ขายอาหารบริเวณวัดแก้วพิจิตรยังไม่เป็นระบบ

1 4 รายงานทรัพยากรมรดกภูมิปัญญา แสดงให้เห็นว่า งานวันเกษตรและของดีเมืองปราจีน เป็นงานที่ขึ้นชื่อของอำเภอเมืองปราจีนบุรี ยิ่งกว่างานแข่งเรือยาวประเพณีและงานลอยกระทง

1 5 รายงานทรัพยากรด้านกิจกรรม แสดงให้เห็นว่า ประชาชนที่มีความสนใจในกิจกรรมการเดินป่า และจักรยานท่องเที่ยว มักเป็นพวกหนุ่มสาว

1 6 รายงานทรัพยากรด้านบริการ แสดงให้เห็นว่า อำเภอเมืองปราจีนบุรี มีการบริการครบทุกด้าน เช่น สถานีขนส่ง สถานีรถไฟ ที่พัก ร้านอาหาร ศูนย์บริการนักท่องเที่ยว และบริการด้านอื่นๆ ซึ่งเป็นการอำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยวอย่างมาก

1 7 รายงานกิจกรรมท่องเที่ยว ภาครัฐและประชาชนควรร่วมมือกันคิดกิจกรรมใหม่ๆเพิ่มขึ้น นอกเหนือจากงานวันเกษตรและของดีเมืองปราจีน งานแข่งเรือยาวประเพณี และงานลอยกระทงเพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวให้มาเที่ยวมากขึ้น

1 8 การประเมินทรัพยากรท่องเที่ยว แสดงให้เห็นว่า น้ำตกเขาอีโต้มีศักยภาพต่ำในการรองรับนักท่องเที่ยว น้ำตกเหวนรกมีศักยภาพสูงในการรองรับนักท่องเที่ยว วัดแก้วพิจิตรและพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติปราจีนบุรีมีศักยภาพปานกลางในการรองรับนักท่องเที่ยว และโรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยภูเบศรมีศักยภาพสูงในการรองรับนักท่องเที่ยว

1 9 การจัดอันดับความสำคัญของทรัพยากรการท่องเที่ยว มีการจัดดังนี้ น้ำตกเหวนรก อยู่อันดับ 1 โรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยภูเบศร อยู่อันดับ 2 วัดแก้วพิจิตร อยู่อันดับ 3 พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติปราจีนบุรี อยู่อันดับ 4 น้ำตกเขาอีโต้ อยู่อันดับ 5 แสดงให้เห็นว่าประชาชนไม่ให้ความสำคัญกับพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติปราจีนบุรีทั้งๆที่มีโบราณวัตถุที่มีคุณค่าทางประวัติศาสตร์มากก็ตาม ผู้วิจัยได้สอบถามประชาชนในท้องถิ่นเกี่ยวกับพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติปราจีนบุรีหลายคนไม่รู้จักและหลายคนยังไม่เคยไปเที่ยวชม

2 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยต่างๆ ที่มีผลต่อความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์อย่างยั่งยืนของอำเภอเมืองปราจีนบุรี จะนำเสนอการอภิปรายดังนี้

2 1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง แสดงให้เห็นว่าประชาชนส่วนใหญ่มีการศึกษาสูงเป็นโสด แต่รายได้น้อย อาจเป็นเพราะประกอบอาชีพไม่ตรงกับสายงานที่เรียนมาหรือขาดการสนับสนุนในด้านการส่งเสริมอาชีพจากภาครัฐ

2 2 พฤติกรรมการรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ แสดงให้เห็นว่าประชาชนรับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ จากโทรทัศน์มากที่สุด เนื่องจากแทบทุกครัวเรือนมีโทรทัศน์ และสื่อโทรทัศน์ก็เข้าถึงกลุ่มเป้าหมายได้ง่ายและรวดเร็วที่สุดกว่าสื่อประเภทอื่นๆ รองลงมาเป็นวิทยุและนิตยสารตามลำดับ

2 3 ความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยว ประชาชนโดยรวมมีความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวในระดับสูง แสดงให้เห็นว่าประชาชนมีความสนใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยว แต่หาเสียายที่อำเภอเมืองปราจีนบุรี ไม่มีผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยวโดยตรง ใครอยากจะไปเที่ยวที่ไหนก็ไปกันเองในครอบครัว ผู้วิจัยเห็นว่าภาครัฐและภาคเอกชนควรร่วมมือกันพัฒนาการท่องเที่ยวของอำเภอเมืองปราจีนบุรีอย่างจริงจังและเป็นระบบยิ่งขึ้น

3 ผลจากการศึกษาความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวของอำเภอเมืองปราจีนบุรี จะนำเสนอการอภิปรายดังนี้

3.1 ด้านสถานที่ แสดงให้เห็นว่า ประชาชนมีความคิดเห็นให้ปรับปรุงร้านจำหน่ายของที่ระลึก (OTOP) ให้มีมากขึ้น เป็นอันดับแรก รองลงมาให้ปรับปรุงห้องสุขาให้สะอาด โดยเฉพาะที่น้ำตกเขาอีโต้ และปรับปรุงร้านอาหารในแหล่งท่องเที่ยวให้เป็นระเบียบโดยเฉพาะที่วัดแก้วพิจิตรตามลำดับ

เนื่องจากประชาชนส่วนใหญ่มีรายได้เฉลี่ยต่ำ จึงมีความต้องการที่จะหารายได้เสริม นอกเหนือจากอาชีพหลักโดยการจำหน่ายของที่ระลึกในแหล่งท่องเที่ยว และต้องการสุขอนามัยที่ดียิ่งขึ้น

3.2 ด้านการบริการ แสดงให้เห็นว่า ประชาชนมีความคิดเห็นให้ปรับปรุงศูนย์บริการนักท่องเที่ยว เป็นอันดับแรก รองลงมาให้เพิ่มเจ้าหน้าที่ให้คำแนะนำเกี่ยวกับการท่องเที่ยว และเพิ่มป้ายสื่อความหมาย ตามลำดับ

ผู้วิจัยมีความคิดเห็นตรงกับประชาชน เนื่องจากเวลาไปลงพื้นที่ศูนย์บริการนักท่องเที่ยวมีน้อยมาก แม้กระทั่งคนในพื้นที่ยังไม่รู้จัก แสดงให้เห็นว่าขาดการประชาสัมพันธ์เชิงรุกอย่างยิงและเจ้าหน้าที่ให้คำแนะนำเกี่ยวกับการท่องเที่ยวก็มีความรู้เฉพาะทางน้อย โดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ประจำพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติปราจีนบุรีและป้ายสื่อความหมายโดยเฉพาะที่น้ำตกเขาอีโต้ก็มีน้อย

3.3 ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก แสดงให้เห็นว่า ประชาชนมีความคิดเห็นให้ปรับปรุงระบบบำบัดน้ำเสียเป็นอันดับแรก และเพิ่มโทรศัพท์สาธารณะในแหล่งท่องเที่ยวตามลำดับ เมื่อพิจารณาแล้วเห็นว่าประชาชนต้องการสภาวะแวดล้อมที่ปลอดภัย ต้องการให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาสิ่งแวดล้อมโดยเฉพาะในแหล่งท่องเที่ยว ให้ทุกคนมีจิตสำนึกไม่มั่งงายทิ้งขยะลงในแหล่งน้ำหรือในที่ต่างๆโดยขาดความรับผิดชอบ

3.4 ด้านความปลอดภัยในการเข้าชมแหล่งท่องเที่ยว แสดงให้เห็นว่าประชาชนมีความคิดเห็นเห็นว่า ควรให้มีที่ปฐมพยาบาลเบื้องต้นโดยเฉพาะในแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติเช่น น้ำตกเขาอีโต้ ประชาชนอาจเกิดอุบัติเหตุจากการเล่นน้ำตก ปีนหน้าผา เดินป่า และควรเพิ่มเจ้าหน้าที่คอยดูแลความปลอดภัยในแหล่งท่องเที่ยว เมื่อพิจารณาแล้วเห็นว่าประชาชนต้องการความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของตนเองที่เดินทางท่องเที่ยว

3.5 การเข้าถึง แสดงให้เห็นว่า ประชาชนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาให้มีรถโดยสารประจำทางมากขึ้น เมื่อพิจารณาแล้วเห็นว่าประชาชนต้องการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวให้สะดวกขึ้น โดยเฉพาะในแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ เช่น น้ำตกเขาอีโต้ น้ำตกเขวนรอก ไม่มีรถโดยสารประจำทางผ่าน ทำให้แหล่งท่องเที่ยวนั้นๆไม่เป็นที่จูงใจแก่นักท่องเที่ยวเท่าที่ควร

3.6 การทดสอบสมมติฐาน แสดงให้เห็นว่า ผลการวิจัยสมมติฐานเป็นไปตามที่ผู้วิจัยกำหนดไว้ 2 ข้อใหญ่ ยกเว้น เพศ และระยะเวลาที่อยู่อาศัย ไม่มีความสัมพันธ์กับระดับความคิดเห็น

ของประชาชนท้องถิ่นที่มีต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์อย่างยั่งยืน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยที่กำหนดเพียงเล็กน้อยเท่านั้น

4 ผลการวิเคราะห์ ปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับ การปรับปรุง แก้ไข พัฒนาแหล่งท่องเที่ยวของอำเภอเมืองปราจีนบุรี ให้ดียิ่งขึ้น แสดงให้เห็นว่า ประชาชน ต้องการให้ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเร่งประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวต่างๆของอำเภอเมืองปราจีนบุรีอย่างมาก เนื่องจากถ้ามีนักท่องเที่ยวมาก เศรษฐกิจของชุมชนก็จะดีตามไปด้วยนอกจากนั้นยังต้องการให้ดูแลความสะอาดและความปลอดภัยในแหล่งท่องเที่ยวโดยเฉพาะที่น้ำตกเขาอีโต้ อีกด้วย

ข้อเสนอแนะของผู้วิจัย

ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

เพื่อให้การพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์อย่างยั่งยืนในอำเภอเมืองจังหวัดปราจีนบุรีเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ผู้วิจัยใคร่ขอเสนอแนวทางในการพัฒนาดังต่อไปนี้

- 1 ภาครัฐและภาคเอกชน ควรร่วมกันส่งเสริม การประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวในอำเภอเมืองปราจีนบุรีอย่างจริงจังและเป็นระบบ เพื่อให้ประชาชนในท้องถิ่นและต่างจังหวัดรู้จักมากยิ่งขึ้น
- 2 ควรดูแลความสะอาดและเพิ่มถึงขยะในแหล่งท่องเที่ยวให้มากขึ้น
- 3 ควรดูแลความปลอดภัยให้แก่นักท่องเที่ยว โดยเฉพาะแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ
- 4 ควรพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวที่น่าสนใจ เพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยว และสร้างจุดขาย จุดเด่นให้แหล่งท่องเที่ยวแต่ละแห่ง
- 5 ควรให้ความรู้แก่ให้ประชาชนในท้องถิ่นเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์เพื่อปลูกจิตสำนึกในการรักษาแหล่งท่องเที่ยวของตนให้คงสภาพแวดล้อมที่ดีตลอดไป
- 6 ควรมีเจ้าหน้าที่ให้ข้อมูลข่าวสารและป้ายประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้น
- 7 ควรมีป้ายบอกทางไปสู่แหล่งท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้น
- 8 ควรปรับปรุงการคมนาคมไปสู่แหล่งท่องเที่ยวให้สะดวกขึ้น โดยให้มีรถโดยสารเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวให้มากขึ้น โดยเฉพาะแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ
- 9 สิ่งอำนวยความสะดวก เช่น โทรศัพท์สาธารณะ ห้องสุขา ควรปรับปรุงและเพิ่มจำนวนให้มากขึ้นในแหล่งท่องเที่ยว
- 10 ควรวางแผนและจัดการการท่องเที่ยวในอำเภอเมือง จังหวัดปราจีนบุรี ให้เป็นระบบยิ่งขึ้น
- 11 จัดนิทรรศการการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมบอยๆและเชิญชวนให้ประชาชนมีส่วนร่วมทุกครั้ง
- 12 จัดอบรมบุคคลากรด้านการท่องเที่ยวให้มีความรู้ความสามารถ เพื่อให้ข้อมูลที่ถูกต้องแก่นักท่องเที่ยว

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยในครั้งต่อไป

เนื่องจากการวิจัยครั้งนี้ไม่ครอบคลุมเขตพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดปราจีนบุรี ซึ่งมีแหล่งท่องเที่ยวที่กำลังมีพัฒนาการที่ดีขึ้น อีกทั้งเขตอำเภอเมืองมีความหลากหลาย ในด้าน

ธรรมชาติ ศิลปวัฒนธรรม การประกอบอาชีพ ควรได้มีการวิจัยในรายละเอียดที่ได้กล่าวถึง
แล้ว

บรรณานุกรม

- กองอนุรักษ์ (2544) แผนปฏิบัติการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแห่งชาติ กรุงเทพฯ การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย
- การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (2538) จังหวัดเชียงราย (แผนพับ) เชียงราย สำนักงานภาคเหนือเขต 2
- (2539) การดำเนินงานเรื่อง Ecotourism ในประเทศไทย กรุงเทพฯ การท่องเที่ยว
- (2540) การวางแผนโครงการ กรุงเทพฯ การท่องเที่ยว
- (2545) ท่องเที่ยวปราจีนบุรี (แผนพับ) กรุงเทพฯ การท่องเที่ยว
- กวี วรกวิน, พิพัฒน์ นวลอนันต์, และ พิเศษ เสนาวงษ์ (2546) ภูมิศาสตร์การท่องเที่ยว กรุงเทพฯ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
- จารุจณ์ กลินดีปาลี (2541) การประเมินศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวสำหรับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศกรณีศึกษาอุทยานแห่งชาติไทรโยค วิทยานิพนธ์ วท ม (การจัดการสิ่งแวดล้อม) กรุงเทพฯ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ อัดสำเนา
- ชวาล แพรัตกุล (2526) เทคนิคการวัดผล กรุงเทพฯ ไทยวัฒนาพานิช
- เขียรศรี วิวิศศิริ (2527) จิตวิทยาเรียนรู้สำหรับผู้ใหญ่ กรุงเทพฯ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
- นครินทร์ ชัยแก้ว (2545) การท่องเที่ยวเชิงนิเวศในอำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่ พัฒนาการรูปแบบการจัดการและศักยภาพในการพัฒนาที่ยั่งยืน วิทยานิพนธ์ วท ม (ภูมิศาสตร์) เชียงใหม่ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ อัดสำเนา
- นาคม ชีรสวรรณจักร (2541) ความคิดเห็นของประชาชนท้องถิ่นต่อการมีส่วนร่วมในการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ กรณีศึกษา อำเภอสวนผึ้ง จังหวัดราชบุรี วิทยานิพนธ์ สด ม (สิ่งแวดล้อม) นครปฐม บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล อัดสำเนา
- นาถพิมล วาดสันทัด (2545) กลยุทธ์ทางการตลาดแหล่งท่องเที่ยวเมืองประวัติศาสตร์เชียงใหม่ จังหวัดเชียงราย จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรคของแหล่งท่องเที่ยว วิทยานิพนธ์ สด ม (การจัดการอุตสาหกรรมท่องเที่ยว) เชียงใหม่ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ อัดสำเนา
- บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา (2542 มกราคม - มีนาคม) มาตรฐานการท่องเที่ยวเชิงนิเวศกันเกิด จุลสารการท่องเที่ยว 18(1) 10 - 18
- ประภาเพ็ญ สุวรรณ (2526) การวัดการเปลี่ยนแปลงและพฤติกรรมอนามัย กรุงเทพฯ ไทยวัฒนาพานิช
- ปานิดล นิยมคำ (2544) กระบวนการนำนโยบายการพัฒนาการท่องเที่ยวระดับจังหวัดไปปฏิบัติกรณีศึกษาจังหวัดเพชรบุรี วิทยานิพนธ์ สด ม (พัฒนาสังคม) กรุงเทพฯ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ อัดสำเนา
- ปรีชา เปี่ยมพงศ์สานต์ (2540) สิ่งแวดล้อมและการพัฒนา พิมพ์ครั้งที่ 2 กรุงเทพฯ โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

- พงษ์ลัดดา ไกรขจรกิตติ (2543) ทักษะของประชาชนต่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเพื่อการพัฒนาป่าชุมชน กรณีศึกษา ป่าชายเลน อำเภอยะหริ่ง จังหวัดปัตตานี วิทยานิพนธ์ ศศ ม (พัฒนาสังคม) กรุงเทพฯ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ อัดสำเนา
- พจนาน สวนศรี (2546) คู่มือการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน กรุงเทพฯ โครงการท่องเที่ยวเพื่อชีวิตและธรรมชาติ
- พยอม ธรรมบุตร (2547) หลักการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ (เอกสารประกอบคำสอน) กรุงเทพฯ สถาบันพัฒนาการท่องเที่ยวเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ อัดสำเนา
- ไพสินพันธ์ุ สร้อยจาดูรณ์ (2538) กลยุทธ์การส่งเสริมการท่องเที่ยวทางธรรมชาติแนวอนุรักษ์ในอุทยานแห่งชาติดอยอินทนนท์ โดยใช้คู่มือแนะนำเชิงระบบนิเวศ กรณีศึกษานักศึกษาชมรมอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม สถาบันราชภัฏเชียงใหม่ วิทยานิพนธ์ วท ม (เทคโนโลยีการบริหารสิ่งแวดล้อม) นครปฐม บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล อัดสำเนา
- ภราเดช พยัฒวิเชียร (2539 เมษายน - มิถุนายน) พัฒนาท่องเที่ยวไทยในทิศทางที่ยั่งยืน จุลสารการท่องเที่ยว 15(2) 4 - 7
- ยุวดี นรินทร์ตระกูล (2538) Eco – Tourism การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ จุลสารการท่องเที่ยว, 14 (3)
- ราชบัณฑิตยสถาน (2543) ประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี และประกาศราชบัณฑิตยสถาน เรื่อง การเขียนชื่อจังหวัด เขต อำเภอ และกิ่งอำเภอ และเรื่อง หลักเกณฑ์การถอดอักษรไทยเป็นอักษรโรมันแบบถ่ายเสียง กรุงเทพฯ ราชบัณฑิตยสถาน
- วัฒนาพร สุฉายา (2545) แนวทางจัดการแหล่งท่องเที่ยวตามหลักการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ กรณีศึกษา ดอยตุง จังหวัดเชียงราย วิทยานิพนธ์ ศศ ม (การจัดการอุตสาหกรรมท่องเที่ยว) กรุงเทพฯ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ อัดสำเนา
- วิชัย วงษ์ใหญ่ (2523) พัฒนาหลักสูตรและการสอนมิติใหม่ กรุงเทพฯ โรงพิมพ์รุ่งเรือง
- ศิริรักษ์ ปันแมนปิ่น (2540) ความรู้ของผู้ปฏิบัติงานทางด้านสิ่งแวดล้อมในเรื่องการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ กรณีศึกษาผู้ปฏิบัติงานทางด้านสิ่งแวดล้อมจากหน่วยงานของรัฐ และหน่วยงานเอกชน วิทยานิพนธ์ ศศ ม (สิ่งแวดล้อม) นครปฐม บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล อัดสำเนา
- ศุภย์วิชัยป่าไม้ คณะวนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ (2538) โครงการศึกษาการท่องเที่ยวเพื่อรักษาระบบนิเวศ กรณีภาคใต้ กรุงเทพฯ การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย
- สรรเสริญ เนาวสัยศรี (2543) ศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยว ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ และกลุ่มชนของแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติในจังหวัดปราจีนบุรี ปัญหาพิเศษปริญญาโท กรุงเทพฯ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
อัดสำเนา

- สร้อยดี อาสาสมัครพิทักษ์ (2542) การศึกษาเพื่อหาปัจจัยในการกำหนดความพร้อมของผู้ประกอบธุรกิจนำเที่ยวเชิงนิเวศในภาคเหนือตอนบน วิทยานิพนธ์ ศศ ม เชียงใหม่ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ อัดสำเนา
- สันติ พัฒนาศักดิ์ (2539) การมีส่วนร่วมของเกษตรกรในการอนุรักษ์ป่าชุมชนบ้านขี้เหล็ก ตำบลแม่โป่ง อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่ วิทยานิพนธ์ วท ม (ส่งเสริมการเกษตร) เชียงใหม่ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ อัดสำเนา
- สถาบันวิจัยเพื่อพัฒนาประเทศไทย (2539) โครงการศึกษาเพื่อจัดทำแผนแม่บทพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย กรุงเทพฯ การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย
- สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย (2540) รายงานขั้นสุดท้าย การดำเนินการเพื่อกำหนดนโยบายการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ กรุงเทพฯ การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย
- (2541) รายงานฉบับสุดท้าย ส่วนที่ 1 รายงานหลัก การศึกษาเพื่อกำหนดรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงนิเวศทางทะเล กรุงเทพฯ การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย
- (2542) รายงานขั้นสุดท้าย การดำเนินการเพื่อกำหนดนโยบายการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ พิมพ์ครั้งที่ 2 กรุงเทพฯ การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2546) รายงานสรุปผลการประชุมประจำปี 2546 ของ สศช เรื่อง การพัฒนาที่ยั่งยืน กรุงเทพฯ สำนักงานฯ
- (2547) รายงานการศึกษานโยบายฉบับสมบูรณ์ โครงการพัฒนาดัชนีชี้วัดการพัฒนาที่ยั่งยืนของประเทศไทย กรุงเทพฯ สำนักงานฯ
- สุรเชษฐ์ เชษฐมาลี (2538) ท่องเที่ยวแบบ “นิเวศสัญจร” ทางรอดแหล่งท่องเที่ยวไทย มติชน, 21
- เสาวลักษณ์ นวเจริญกุล (2541) พฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของนักท่องเที่ยวชาวไทยในเขตอุทยานแห่งชาติไทรโยค จังหวัดกาญจนบุรี วิทยานิพนธ์ ศศ ม (สิ่งแวดล้อม) นครปฐม บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล อัดสำเนา
- อภิชัย พันธเสน (2539) พัฒนาชนบทไทย สมุทัยและมรรค “ตอนที่ 1 แนวคิด ทฤษฎี และภาพรวมของการพัฒนา” มูลนิธิภูมิปัญญา กรุงเทพฯ อัมรินทร์พรินดีแอนด์พับลิชชิง
- อนุรัตน์ วัฒนาวงศ์สว่าง (2546) เที่ยวทั่วไทยไปกับ “นายรอบรู้” กรุงเทพฯ สารคดี
- อโนทัย เพียรคงชล (2540) ความต้องการในการมีส่วนร่วมของประชาชนท้องถิ่นต่อกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของพื้นที่อุทยานแห่งชาติแจ้ซ้อน อำเภอเมืองลำปาง จังหวัดลำปาง วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต (การบริหารการเกษตรและป่าไม้) เชียงใหม่ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยแม่โจ้ อัดสำเนา
- Australian Department of Tourism (1994) *National Ecotourism Strategy* Canberra Australian Government Publishing Service

- Barbier, Edward B (1987) *"The Concept of Sustainable Economic Development"*
Environmental Conservation Vol 14, No 2
- Best, J W (1977) *Research in Education* 3rd ed , Englewood Cliffs, New Jersey Prentice Hall
- Bloom, Benjamin S , Thomas, J , & Madaus, George F (1971) *New Model for Mass Communication Research* New York The Free Press
- Boo, Elizabeth (1990) *Ecotourism The Potentials and Pitfalls* Vol 1 and 2 World Wildlife Fund Washington, D C p 72 and p 165
- Boo, Elizabeth (1991) *Making Ecotourism Sustainable Recommendations for Planning, Development, and Management* In Nature Tourism Managing for the Environment Washington D C Island Press
- Ceballos-Lascurain, Hector (1988) The Future of Ecotourism *Mexico Journal* 17(1) 13 – 14
- Chiras, Daniel D (1998) *Environmental Science A Systems Approach to Sustainable Development* 5th ed , Belmont, CA Wadsworth Pub
- Cronin, L (1990) A Strategy for Tourism and Sustainable Development *World Leisure and Recreation*, 32 (3) 12-18
- GLOBE '90 (1990) *An Action Strategy for Sustainable Tourism* Ottawa Tourism Canada
- Good, Carter V (1969) *Dictionary of Education* New York McGraw- Hill
- (1973) *Dictionary of Education* New York McGraw- Hill
- Keyser, H (2002) *Tourism Development* Oxford, UK Oxford University Press
- Kolesnik, W L (1970) *Education Psychology* 2nd ed , New York McGraw- Hill
- Kolosa, B J (1969) *Introduction to Behavioral Science for Business* New York John, Wiley And Sons
- Kusler, J A compiler (1991) *Ecotourism and Resource Conservation* Selected papers from the 1st (April 17 – 19, 1989, Marida, Mexico) and 2nd (November 27 – December 2, 1990, Miami Beach, Florida) *International Symposia on Ecotourism and Resource Conservation* P 885
- Kutay, K (1989) The new ethic in adventure travel Buzzworm *The Environmental Journal* 1(4) 31 - 34 Kutay, K (1989) The new ethic in adventure travel Buzzworm *The Environmental Journal* 1(4) 31 - 34
- Pearce, D G , Markandya, A , & Barbier, E (1989) *Blueprint for a Green Economy* London Earthscan Publications, Ltd
- Richardson, Janet (1993) *Ecotourism & Nature based Holidays* Sydney Australian Print

Group

- The Ecotourism Society (1991) *Ecotourism A Guide for Planners & Managers*, edited by Lindberg Kreg and Donald E Hawkins North Bennington, Vermont
- Tourism Canada (1990) *An Action Strategy for Sustainable Tourism Development Globe '90* Ottawa Tourism Canada
- WCED (1987) *Our Common Future* Oxford, UK Oxford University Press
- Webster (1982) *Webster's New World Dictionary* New York Compact School
- Western, D (1993) *Defining ecotourism, in K Lindberg and D Hawkins (eds), Ecotourism A Guide for Planners & Managers* Vermont The Ecotourism Society
- Wohlmen, B (1973) *Dictionary of Behaviour Science* New York Lipton Education
- World Tourism Organization (1997) *Tourism 2020 Vision* Madrid WTO
- [http //www thaitambon com](http://www.thaitambon.com)

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
แบบตรวจสอบทรัพยากรทางการท่องเที่ยว

แบบตรวจสอบทรัพยากรทางการท่องเที่ยว

1 รายการทรัพยากรธรรมชาติ

ทรัพยากรธรรมชาติ	ลักษณะ และผู้จัดการ	ที่ตั้ง (แผนที่)	การเข้าถึง	ผู้ใช้ประโยชน์	บริการนักท่องเที่ยว	ข้อมูลนักท่องเที่ยว	ชื่อผู้ที่จะติดต่อ สถานที่โทรศัพท์
1 1 ภูมิทัศน์และภูมิอากาศ หาด ถ้ำ ที่ราบ ภูเขา ฤดูกาล เกาะ ฯลฯ							
1 2 พืช ป่า ไร่ เขา สวนผลไม้ สวน ฟาร์ม ต้นไม้ ป่าไม้ ป่าชายเลน สมุนไพร สวนครัว ความหลากหลายทางชีว ภาพ ฯลฯ							
1 3 สัตว์ นก สัตว์บก สัตว์น้ำ สัตว์ใกล้สูญ พันธ์ แมลง สัตว์ป่า สัตว์เลื้อย ปศุสัตว์ ฯลฯ							
1 4 น้ำ ลำธาร แม่น้ำ คังน้ำ น้ำตก ทะเลสาบ น้ำพุร้อน ทะเล อ่างเก็บ น้ำ เขื่อน ฯลฯ							

2 รายการทรัพยากรวัฒนธรรม

ทรัพยากรวัฒนธรรม	ลักษณะ และผู้จัดการ	ที่ตั้ง (แผนที่)	การเข้าถึง	ผู้ใช้ประโยชน์	บริการนักท่องเที่ยว	ข้อมูลนักท่องเที่ยว	ชื่อผู้ที่จะติดต่อ สถานที่โทรศัพท์
2 ทรัพยากรวัฒนธรรม 2.1 มรดกวัฒนธรรม ปราสาท บ่อม ที่เกิดคน สำคัญ โบราณสถาน โบราณ วัตถุ หมู่บ้าน/เมืองวัฒนธรรม พื้นบ้าน ศูนย์ข้อมูล ศูนย์วัฒนธรรม วัฒนธรรม สถาปัตยกรรม							
2.2 มรดกด้านศาสนา โบสถ์ วิหาร สุทธา โบสถ์คริสต์ วัด สุสาน ศาสนสถาน เจดีย์ ปราสาทขอม พระพุทธรูป ปางต่างๆ จิตรกรรมฝาผนัง ประติมากรรม พระไตรปิฎก ใบเบิ้ล กระดาน							
2.3 ศิลปชาติพันธุ์ ชนกลุ่ม น้อย ชาวเขา ดนตรี อาหาร หัตถกรรม ภาษาถิ่น การแสดงขนบธรรมเนียม ประเพณี							

3 รายการทรัพยากรมทกรมปรากฏการณ์สำคัญ (Events)

3 ทรัพยากรมทกรมและ Events	ชื่องานแสดง และผู้จัดการ	ที่ตั้ง (แผนที่)	วันที่	ประเภทกิจกรรม	จำนวนผู้เข้าร่วม	คุณสมบัติผู้เข้าร่วม	ชื่อผู้ที่ติดต่อ สถานที่ โทรศัพท์
3 1 มทกรม เฟสติวัลดนตรี ชนิดต่างๆ แจ๊ส ป๊อบ การแสดงละคร เต้นรำ ลีเก หนึ่งใหญ่							
3 2 Tournaments การแข่ง ขันกีฬา กอล์ฟ เทนนิส ฟุตบอล มวย แข่งรถ แข่งม้าไซร์ ประกวดสุนัข							
3 3 งานแสดงสินค้าธุรกิจ งานแสดงสินค้า เกษตร กรรม รถยนต์ เรือ อุปกรณ์กีฬา งานประชุม ประชุมสมาคมโลก							
3 4 งานแสดงอื่นๆ วันชาติ งานฉลอง งานฉลองถนน ต่างๆ ขบวนแห่ มทกรม หัตถกรรม เกษตรกรรม ดอกไม้ แสงบุญ ประกวด งานแสดงอาหาร การถ่ายรูป							

4 รายการทรัพยากรด้านกิจกรรม

4 ทรัพยากรกิจกรรม	ชื่อกิจกรรม และผู้จัดการ	ที่ตั้ง (แผนที่)	เวลา เปิด-ปิด	มีผู้ใดบ้าง	ค่าผ่านประตู	ข้อมูลนักท่องเที่ยว	ชื่อผู้ที่จะติดต่อ สถานที่ โทรศัพท์
4 1 กิจกรรมนันทนาการ สนามเด็ก สนามกอล์ฟ สนามเทนนิส เส้นทางศึกษา ธรรมชาติ ทางจักรยาน คลอง ไตรรม สระว่ายน้ำ การพายเรือ ตกปลา และ สลัก							
4 2 กิจกรรมด้านบริการ ขายปลีก อุปกรณ์แคมป์ปิ้ง เสื้อผ้าเฉพาะ เซรามิก แก้ว สินค้าโรงงาน ละคร การอบ สมุนไพร การนวด การรักษา ภาพยนตร์							
4 3 สิ่งอำนวยความสะดวก ทัวร์สวนผลไม้ ทัวร์อุทยาน แห่งชาติ ฟาร์ม สวนพฤกษ ชาติ ห้องฟิฟิตาลอง สวนสนุก ทัวร์โรงงาน พาเรือ สวนสาธารณะ							

5 รายการทรัพยากรด้านบริการ

5 ทรัพยากรบริการ	ชื่อ/ประเภท บริการ ลักษณะ	ที่ตั้ง (แผนที่)	ที่ห้อง กี่คน	ราคาห้อง ราคาอาหาร	เวลาเปิดทำการ	บริการต่างๆ	ชื่อผู้ที่จะติดต่อ สถานที่โทรศัพท์
5.1 การขนส่ง การเข้าถึง ยานพาหนะ เรือ รถไฟ รถยนต์ เครื่องบิน รถทัวร์ สนามบิน ท่าเรือ							
5.2 ที่พักแรม โรงแรม 2-5 ดาว home stay farm stay โมเต็ล หอพัก แคมป์							
5.3 การต้อนรับ ศูนย์ข้อมูล แผนที่ โบรชัวร์ ของที่ระลึก ป้ายบอกทาง ไกด์ท้องถิ่น บริษัททัวร์ ที่ทำเจ้าของบ้าน							
5.4 บริการอื่นๆ การซ่อมต่างๆ บิมน้ำมัน ธนาคาร ที่แลกเงิน ดำรวจ ทองเที่ยว บริการสุขภาพ และอุบัติเหตุ ไปรษณีย์ โทรศัพท์ ไฟฟ้า ประปา							

7 การประเมินทรัพยากรท่องเที่ยว

ลักษณะทรัพยากร	คุณภาพ	ความโดดเด่นเมื่อเทียบกับที่อื่น	จุดดึงดูดนักท่องเที่ยว
1 ทรัพยากรธรรมชาติ			
2 ทรัพยากรวัฒนธรรม			
3 Events			
4 กิจกรรม			
5 บริการ			

8 ตารางการจัดอันดับความสำคัญของทรัพยากรท่องเที่ยว

ลักษณะทรัพยากร	คุณสมบัติความโดดเด่น	ลูกค้าสำคัญ	โอกาสในการพัฒนา	อุปสรรคต่อการพัฒนา	อันดับ
ทรัพยากรธรรมชาติ					
ทรัพยากรวัฒนธรรม					
Events					
กิจกรรม					
บริการ					

หมู่ที่

วันที่

ตำบล.....

พ.ศ.

(ทำการบันทึก)

ภาคผนวก ข
แบบสอบถามความคิดเห็นประชาชน

แบบสอบถามโครงการวิจัย

เรื่อง

ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์อย่างยั่งยืน
กรณีศึกษา อำเภอเมือง จังหวัดปราจีนบุรี

โดย

วันทนา ชมจินดา

ปริญญาโท

สาขาการวางแผนและการจัดการการท่องเที่ยวเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

ปีการศึกษา 2548

คำชี้แจง แบบสอบถามมีทั้งหมด 5 ตอน ดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานทั่วไป

ตอนที่ 2 พฤติกรรมการรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์

ตอนที่ 3 ความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยว

ตอนที่ 4 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาการท่องเที่ยวของ อำเภอเมือง จังหวัดปราจีนบุรี

ตอนที่ 5 ข้อเสนอแนะ

ขอความกรุณาตอบแบบสอบถามนี้โดยใส่เครื่องหมาย ✓ ลงใน () หรือเติมข้อความลงในช่องว่างซึ่งข้อมูลที่ได้จากท่าน ผู้วิจัยจะปกปิดไว้เป็นความลับ และนำมาวิเคราะห์รวบรวมในเชิงเนื้อหาเพื่อนำไปใช้ให้เหมาะสมและมีประสิทธิภาพ

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานทั่วไป

เพศ

() 1 ชาย

() 2 หญิง

SEX

AGE

1 อายุ . . . ปี

2 ระดับการศึกษา

() 1 ประถมศึกษา

() 2 มัธยมศึกษา/ปวช

EDU

() 3 อนุปริญญา/ปวส

() 4 ปริญญาตรี/สูงกว่า

3 สถานภาพ

() 1 โสด

() 2 สมรส

STAT

() 3 หย่าร้าง

() 4 หม้าย

() 5 อื่น ๆ ระบุ

4 อาชีพ

() 1 รับราชการ, รัฐวิสาหกิจ

() 2 พนักงานเอกชน

OCC

() 3 เกษตรกร

() 4 รับจ้าง

() 5 ผู้ประกอบธุรกิจท่องเที่ยว

() 6 อื่น ๆ ระบุ

INC

5 รายได้ของท่านเฉลี่ยต่อเดือน

() 1 ต่ำกว่า 5,000 บาท

() 2 5,000 – 10,000 บาท

() 3 10,001 - 15,000 บาท

() 4 15,001- 20,000 บาท

() 5 20,001 - 25,000 บาท

() 6 มากกว่า 25,000 บาท

6 ระยะเวลาที่ท่านอาศัยอยู่ในชุมชน

() 1 ตั้งแต่เกิด

() 2 ไม่เกิน 5 ปี

TIME

() 3 5 ปี-ไม่เกิน 10 ปี

() 4 10 ปี-ไม่เกิน 15 ปี

() 5 15 ปี-ไม่เกิน 20 ปี

() 6 20 ปีขึ้นไป

ตอนที่ 2 พฤติกรรมการรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์

7 ท่านได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ จากแหล่งใดบ้าง /บ่อยครั้ง
แค่ไหน ดังต่อไปนี้

แหล่งข่าวสาร	มากกว่า 4 ครั้ง / เดือน	3-4 ครั้ง / เดือน	นาน ๆ ครั้ง (1-2 ครั้ง / เดือน)	ไม่เคยได้รับ ข้อมูลข่าวสาร
1) โทรทัศน์				
2) วิทยุ				
3) หนังสือพิมพ์				
4) นิตยสาร / วารสาร / จุลสาร				
5) เพื่อน				
6) ญาติพี่น้อง				
7) การประชุม				
8) งานนิทรรศการ				
9) อื่น				

F1

F2

F3

F4

F5

F6

F7

F8

F9

8 ท่านคิดว่าการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ เพียงพอแล้วหรือไม่
() 1 เพียงพอ () 2 ไม่เพียงพอ

INF1

9 ในกรณีที่ท่านคิดว่าข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ไม่เพียงพอ ท่านต้องการข้อมูลเพิ่มเติม
จากสื่อประเภทใดมากที่สุด (เลือกตอบ 1 อย่าง)

- () 1 โทรทัศน์ () 2 วิทยุ () 3 หนังสือพิมพ์
() 4 นิตยสาร / วารสาร / จุลสาร () 5 เพื่อน () 6 ญาติพี่น้อง
() 7 การประชุม () 8 งานนิทรรศการ () 9 อื่น

INF2

ตอนที่ 3 ความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยว

10 ท่านมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการท่องเที่ยวตั้งข้อความต่อไปนี้ว่าใช่หรือไม่ใช่

ข้อความ	ใช่	ไม่ใช่
1) การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ คือ กิจกรรมทางการท่องเที่ยว เฉพาะในแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติเท่านั้น		
2) ไม่ควรจัดทำสื่อหรือป้ายต่าง ๆ เพื่ออธิบายรายละเอียดเกี่ยวกับ แหล่งท่องเที่ยวเนื่องจากจะบดบังทัศนียภาพ และรกรุงรัง		

A1

A2

ข้อความ	ใช่	ไม่ใช่
3) การพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนจะต้องคำนึงถึงความต้องการของชุมชนด้วย		
4) การพัฒนาการท่องเที่ยว ทำให้เกิดการขยายตัวของชุมชน เข้าไปในแหล่งท่องเที่ยวมากขึ้น		
5) การพัฒนาการท่องเที่ยว ทำให้มีการปรับปรุงถนนในจังหวัด ให้ดีขึ้นกว่าเดิม		
6) การพัฒนาการท่องเที่ยว ในด้านสิ่งก่อสร้างต่างๆ ไม่มีผลต่อความเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมและทัศนียภาพ		
7) เมื่อมีคนท่องเที่ยวมาก ทำให้ลดการทำลายทรัพยากรธรรมชาติ		
8) การพัฒนาการท่องเที่ยว ทำให้เกิดการสร้างรายได้ภายในชุมชนมากขึ้น		
9) ชาวบ้านมีความชำนาญกับเส้นทางและวิถีชีวิตในชุมชน ควรส่งเสริมให้เป็นมรดกโลกที่น่าเที่ยว		
10) ควรส่งเสริมให้นักท่องเที่ยวจำนวนมากที่สุดเท่าที่จะทำได้ เพราะเกิดผลดีต่อเศรษฐกิจท้องถิ่น		
11) การพัฒนาการท่องเที่ยว ก่อให้เกิดประโยชน์ในระยะยาวสำหรับชุมชนเพราะรายได้จากการท่องเที่ยวจะหมุนเวียนกลับมาพัฒนาท้องถิ่น		
12) การพัฒนาการท่องเที่ยว ทำให้เกิดสินค้าพื้นบ้าน ซึ่งเป็นการอนุรักษ์ภูมิปัญญาของชุมชน		
13) การพัฒนาการท่องเที่ยว เป็นแรงกระตุ้นให้มีการรักษาศิลปวัฒนธรรมและกิจกรรมดั้งเดิมของชุมชนให้คงอยู่		
14) การพัฒนาการท่องเที่ยว ไม่ทำให้เกิดปัญหามลภาวะ ชยะและความเสื่อมโทรมของชุมชนเพิ่มมากขึ้น		
15) ควรหาวิธีจำกัดจำนวนนักท่องเที่ยวให้เหมาะสมกับสถานที่เพื่อลดการทำลายสภาพแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยว		
16) การพัฒนาการท่องเที่ยว ทำให้คนในชุมชนมีความรู้สึกรักและภาคภูมิใจในชุมชนของตน		
17) การพัฒนาการท่องเที่ยว ไม่ก่อให้เกิดปัญหาเกี่ยวกับการเอารัดเอาเปรียบนักท่องเที่ยว		
18) การพัฒนาการท่องเที่ยว ทำให้ชุมชนได้รับความรู้ใหม่เพื่อช่วยในการประกอบอาชีพ		
19) ควรมีกฎหมายควบคุมเพื่อให้การจัดการด้านการท่องเที่ยวมีความเป็นระเบียบเรียบร้อย		
20) ควรมีกฎหมายทำให้นักท่องเที่ยวมีความมั่นใจด้านความปลอดภัยเพิ่มมากขึ้น		

A3 A4 A5 A6 A7 A8 A9 A10 A11 A12 A13 A14 A15 A16 A17 A18 A19 A20

ตอนที่ 4 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาการท่องเที่ยวของ อำเภอเมืองปราจีนบุรี

12 ท่านมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยว (วัดแก้วพิจิตร, พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติปราจีนบุรี, ตึกเจ้าพระยาอภัยภูเบศร, น้ำตกเขาอีโต้, น้ำตกเหวนรก) ของอำเภอเมืองปราจีนบุรี ดังข้อความต่อไปนี้ว่ามากน้อยเพียงใด

ข้อความ	ระดับความคิดเห็น					ข้อเสนอแนะอื่น ๆ
	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)	
<p>ก สถานที่</p> <p>1) สิ่งปลูกสร้างกลมกลืนกับสภาพธรรมชาติ</p> <p>2) ลานจอดรถ</p> <p>3) ที่นั่งพักผ่อนหรือที่ทำกิจกรรม</p> <p>4) ห้องอาบน้ำ - ห้องสุขา</p> <p>5) ร้านจำหน่ายอาหาร</p> <p>6) ร้านจำหน่ายของที่ระลึก</p> <p>7) มีการแบ่งเขตระหว่างบริเวณที่พักกับบริเวณแหล่งท่องเที่ยว</p>						<p>A21 ☐</p> <p>A22 ☐</p> <p>A23 ☐</p> <p>A24 ☐</p> <p>A25 ☐</p> <p>A26 ☐</p> <p>A27 ☐</p>
<p>ข ด้านการบริการ</p> <p>1) ข้อมูลข่าวสารของแหล่งท่องเที่ยว</p> <p>2) ข้อมูลเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์</p> <p>3) มีเจ้าหน้าที่ให้คำแนะนำเกี่ยวกับการท่องเที่ยว</p> <p>4) ศูนย์บริการนักท่องเที่ยว</p> <p>5) ให้นักท่องเที่ยวมีส่วนร่วมในการรักษาสภาพแวดล้อม</p> <p>6) มีป้ายสื่อความหมาย</p>						<p>A28 ☐</p> <p>A29 ☐</p> <p>A30 ☐</p> <p>A31 ☐</p> <p>A32 ☐</p> <p>A33 ☐</p>

ข้อความ	ระดับความคิดเห็น					ข้อเสนอแนะ อื่น ๆ
	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปาน กลาง (3)	น้อย (2)	น้อย ที่สุด (1)	
ค สิ่งอำนวยความสะดวก 1) โทรศัพท์สาธารณะ 2) ระบบไฟฟ้า 3) ระบบน้ำใช้ 4) การจัดเก็บขยะ และ ระบบกำจัดขยะ 5) ระบบบำบัดน้ำเสีย ง ความปลอดภัยใน การเข้าชมแหล่ง ท่องเที่ยว 1) ป้ายบอกตำแหน่ง 2) ห้องปฐมพยาบาล 3) มีเจ้าหน้าที่คอยดูแล จ การเข้าถึง 1) รถโดยสารประจำทาง 2) ถนนลาดยาง/คอนกรีต 3) ป้ายบอกทางต่าง ๆ						

A34 A35 A36 A37 A38 A39 A40 A41 A42 A43 A44

ตอนที่ 5 ข้อเสนอแนะ

13 ท่านมีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการปรับปรุงหรือพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวของอำเภอเมืองปราจีนบุรี ให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ อย่างไรบ้าง

- 1
- 2
- 3
- 4
- 5

ขอขอบคุณที่ให้ความร่วมมือ
ผู้วิจัย

ภาคผนวก ค
แผนยุทธศาสตร์จังหวัดปราจีนบุรีที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว

ภาคผนวก ค.

แผนยุทธศาสตร์จังหวัดปราจีนบุรีที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 2 การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีความสมบูรณ์ และสิ่งอำนวยความสะดวก ครบครัน มีกิจกรรมและสินค้าเพื่อการท่องเที่ยวหลากหลาย สามารถเพิ่มรายได้และจำนวนนักท่องเที่ยวให้เพิ่มมากขึ้น กำหนดแนวทางการพัฒนาไว้ 4 แนวทาง

1 การบริหารจัดการท่องเที่ยวที่ดี โดยประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควบคุมการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวในทิศทางที่ยั่งยืน มีความปลอดภัยและให้กำหนดมาตรฐานคุณภาพการบริการทางการท่องเที่ยวด้านที่พัก ร้านอาหาร ห้องน้ำ

2 การพัฒนาบุคลากรด้านการท่องเที่ยว รวมถึง ยกระดับในด้านภาษาและมารยาท การให้บริการให้ได้มาตรฐาน

3 พัฒนาสินค้า OTOP ให้เป็นของที่ระลึก พัฒนาการตลาด ข้อมูลข่าวสารและการประชาสัมพันธ์ให้ทันสมัย รวดเร็ว

4 การอนุรักษ์ ฟื้นฟู พัฒนาแหล่งท่องเที่ยว และสิ่งอำนวยความสะดวก และส่งเสริมกิจกรรมการท่องเที่ยวให้มีความหลากหลาย และหากิจกรรมนำเสนอแหล่งท่องเที่ยวคุณภาพใหม่

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 5 ภูมิปัญญาแพทย์แผนไทย เป็นศูนย์กลางการแพทย์แผนไทยที่มีชื่อเสียง เป็นที่ยอมรับในระดับชาติและนานาชาติ พัฒนาผลิตภัณฑ์สมุนไพรไทย และบริการการแพทย์แผนไทยให้เป็นความภาคภูมิใจของประเทศชาติ กำหนดแนวทางการพัฒนาไว้ 5 แนวทาง

1 พัฒนาระบบการผลิต ขยายเครือข่ายการปลูกสมุนไพร จัดระบบควบคุม ตรวจสอบ รับรองคุณภาพสมุนไพรและผลิตภัณฑ์สมุนไพรให้มีคุณภาพมาตรฐานครบวงจร

2 ขยายช่องทางการจำหน่ายผลิตภัณฑ์สมุนไพรและบริการแพทย์แผนไทย ทั้งในประเทศและต่างประเทศ

3 ส่งเสริมการประชาสัมพันธ์และการตลาดเชิงรุก

4 พัฒนาบุคลากรด้านการแพทย์แผนไทยให้มีชื่อเสียงระดับสากล

5 ส่งเสริมการวิจัย ผลิตภัณฑ์ และการบริการแพทย์แผนไทยอย่างต่อเนื่อง

ภาคผนวก ง
หนังสือขอความอนุเคราะห์เพื่อการวิจัย

ที่ ศธ 0519 12/53๐๙

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

๑๘ กรกฎาคม 2548

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน คณะบดีคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม

เนื่องด้วย นางสาววันทนา ชมจินดา นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการวางแผนและการจัดการการท่องเที่ยวเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำสารนิพนธ์เรื่อง “ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์อย่างยั่งยืน กรณีศึกษา อำเภอเมือง จังหวัดปราจีนบุรี” โดยมี อาจารย์สมศักดิ์ เกตุแก่นจันทร์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญ อาจารย์ปัญญา วีระวิทย์เลิศ ผู้ช่วยคณะบดีฝ่ายวิจัย เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจแบบสอบถามความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์อย่างยั่งยืน กรณีศึกษา อำเภอเมือง จังหวัดปราจีนบุรี

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ข้าราชการในสังกัดเป็นผู้เชี่ยวชาญให้ นางสาววันทนา ชมจินดา และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ เพ็ญสุรี จิระเชชากุล)

คณะบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณะบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร 02-664-1000 ต่อ 5731

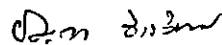
หมายเหตุ ต้องการสอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ มือถือ 01-5637397

หนังสือรับรอง

หนังสือฉบับนี้ให้ไว้เพื่อแสดงวาทันทีตติวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้พิจารณาให้ข้าพเจ้านายปัญญา ธีระวิทย์เลิศ ผู้ช่วยคณบดีฝ่ายวิจัยมหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม และเลขาธิการสมาคมนักวิจัยในความอุปถัมภ์ของสภาวิจัยแห่งชาติ เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบสอบถามความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างยั่งยืน กรณีศึกษา อำเภอเมือง จังหวัดปราจีนบุรี ซึ่งเป็นสารนิพนธ์ของ นางสาววันทนา ชมจินดา โดยมีอาจารย์ สมศักดิ์ เกตุแก่นจันทร์ เป็นที่ปรึกษาสารนิพนธ์

ข้าพเจ้าได้ทำการตรวจสอบสอบถามพร้อมทั้งแก้ไข อีกทั้งช่วยตรวจสอบการประมวลผลที่ นิสิตได้จัดทำในบทที่ 4 และ 5 ซึ่งเป็นค่าทางสถิติโดยใช้โปรแกรม SPSS พร้อมทั้งแนะนำแก้ไขเพื่อให้ได้ค่าทางสถิติ การตรวจสอบสมมติฐานและการเขียนรายงานผลการวิจัย เป็นไปอย่างถูกต้องจริงทุกประการ

ให้ไว้ ณ วันที่ 1 กันยายน พ.ศ. 2548

(นายปัญญา ธีระวิทย์เลิศ)

ผู้ช่วยคณบดีฝ่ายวิจัย

ที่ ศธ 0519 12/531c

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

12 กรกฎาคม 2548

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน นายกสมาคมนักวิจัย (ในความอุปถัมภ์ของสภาวิจัยแห่งชาติ)

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม

เนื่องด้วย นางสาววันทนา ชมจินดา นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการวางแผนและการจัดการการท่องเที่ยวเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำสารนิพนธ์เรื่อง “ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์อย่างยั่งยืน กรณีศึกษา อำเภอเมือง จังหวัดปราจีนบุรี” โดยมี อาจารย์สมศักดิ์ เกตุแก่นจันทร์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญท่าน เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจแบบสอบถามความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์อย่างยั่งยืน กรณีศึกษา อำเภอเมือง จังหวัดปราจีนบุรี

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาเป็นผู้เชี่ยวชาญให้ นางสาววันทนา ชมจินดา และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ เพ็ญสิริ จิระเดชากุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร 02-664-1000 ต่อ 5731

หมายเหตุ ต้องการสอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ มือถือ 01-5637397

ที่ ศธ 0519 12/53 38

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

/4 กรกฎาคม 2548

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เพื่อการวิจัย

เรียน นายอำเภอเมืองปราจีนบุรี

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม

เนื่องด้วย นางสาววันทนา ชมจินดา นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการวางแผนและการจัดการการท่องเที่ยวเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำสารนิพนธ์เรื่อง “ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์อย่างยั่งยืน กรณีศึกษา อำเภอเมืองจังหวัดปราจีนบุรี” โดยมี อาจารย์สมศักดิ์ เกตุแก่นจันทร์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย โดยขอให้ท่าน เจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานในอำเภอเมืองปราจีนบุรี และประชาชนในอำเภอเมือง ตอบแบบสอบถามความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์อย่างยั่งยืน กรณีศึกษา อำเภอเมือง จังหวัดปราจีนบุรี ในระหว่างเดือนกรกฎาคม - สิงหาคม 2548

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ นางสาววันทนา ชมจินดา ได้เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ เพ็ญศิริ จีระเดชากุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร 02-664-1000 ต่อ 5731

หมายเหตุ ต้องการสอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ มือถือ 01-5637397

ที่ ศธ 0519 12/33 34

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

14 กรกฎาคม 2548

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เพื่อการวิจัย

เรียน นายกองค้การบริหารส่วนตำบลหน้าเมือง

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม

เนื่องด้วย นางสาววันทนา ชมจินดา นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการวางแผนและการจัดการการท่องเที่ยวเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำสารนิพนธ์เรื่อง “ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์อย่างยั่งยืน กรณีศึกษา อำเภอเมืองจังหวัดปราจีนบุรี” โดยมี อาจารย์สมศักดิ์ เกตุแก่นจันทร์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย โดยขอให้ท่าน เจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานในตำบลหน้าเมือง และประชาชนในตำบลหน้าเมือง คอบแบบสอบถามความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์อย่างยั่งยืน กรณีศึกษา อำเภอเมือง จังหวัดปราจีนบุรี ในระหว่างเดือนกรกฎาคม - สิงหาคม 2548

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ นางสาววันทนา ชมจินดา ได้เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ เพ็ญสิริ จิระเชชากุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร 02-664-1000 ต่อ 5731

หมายเหตุ ต้องการสอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ มือถือ 01-5637397

ที ศธ 0519 12/534c

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

14 กรกฎาคม 2548

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เพื่อการวิจัย

เรียน นายกองค้การบริหารส่วนตำบลท่างาม

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม

เนื่องด้วย นางสาววันทนา ชมจินดา นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการวางแผนและการจัดการการท่องเที่ยวเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำสารนิพนธ์เรื่อง “ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์อย่างยั่งยืน กรณีศึกษา อำเภอเมืองจังหวัดปราจีนบุรี” โดยมี อาจารย์สมศักดิ์ เกตุแก่นจันทร์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย โดยขอให้ท่าน เจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานในตำบลท่างาม และประชาชนในตำบลท่างาม ตอบแบบสอบถามความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์อย่างยั่งยืน กรณีศึกษา อำเภอเมือง จังหวัดปราจีนบุรี ในระหว่างเดือนกรกฎาคม - สิงหาคม 2548

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ นางสาววันทนา ชมจินดา ได้เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ เพ็ญสิริ จีระเดชากุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร 02-664-1000 ต่อ 5731

หมายเหตุ ต้องการสอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ มือถือ 01-5637397

ที่ ศธ 0519 12/5 341

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

14 กรกฎาคม 2548

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เพื่อการวิจัย

เรียน นายกองค้การบริหารส่วนตำบลบ้านพระ

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม

เนื่องด้วย นางสาววันทนา ชมจินดา นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการวางแผนและการจัดการการท่องเที่ยวเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำสารนิพนธ์เรื่อง “ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์อย่างยั่งยืน กรณีศึกษา อำเภอเมืองจังหวัดปราจีนบุรี” โดยมี อาจารย์สมศักดิ์ เกตุแก่นจันทร์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย โดยขอให้ท่าน เจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานในตำบลบ้านพระ และประชาชนในตำบลบ้านพระ ตอบแบบสอบถามความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์อย่างยั่งยืน กรณีศึกษา อำเภอเมือง จังหวัดปราจีนบุรี ในระหว่างเดือนกรกฎาคม - สิงหาคม 2548

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ นางสาววันทนา ชมจินดา ได้เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ เพ็ญศิริ จีระเชชากุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร 02-664-1000 ต่อ 5731

หมายเหตุ ต้องการสอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ มือถือ 01-5637397

ที่ ศธ 0519 12/5 3 4 ๒

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

/4 กรกฎาคม 2548

เรื่อง ขอกความอนุเคราะห์เพื่อการวิจัย

เรียน นายกองค้การบริหารส่วนตำบลเนินหอม

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม

เนื่องด้วย นางสาววันทนา ชมจินดา นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการวางแผนและการจัดการการท่องเที่ยวเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำสารนิพนธ์เรื่อง “ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์อย่างยั่งยืน กรณีศึกษา อำเภอเมืองจังหวัดปราจีนบุรี” โดยมี อาจารย์สมศักดิ์ เกตุแก่นจันทร์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ในกรณีนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย โดยขอให้ท่าน เจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานในตำบลเนินหอม และประชาชนในตำบลเนินหอม ตอบแบบสอบถามความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์อย่างยั่งยืน กรณีศึกษา อำเภอเมือง จังหวัดปราจีนบุรี ในระหว่างเดือนกรกฎาคม - สิงหาคม 2548

จึงเรียนมาเพื่อขอกความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ นางสาววันทนา ชมจินดา ได้เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ เพ็ญศิริ จีระเดชากุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร 02-664-1000 ต่อ 5731

หมายเหตุ ต้องการสอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ มือถือ 01-5637397

ที่ ศธ 0519 12/534 >

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

14 กรกฎาคม 2548

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เพื่อการวิจัย

เรียน หัวหน้าพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติปราจีนบุรี

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม

เนื่องด้วย นางสาววันทนา ชมจินดา นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการวางแผนและการจัดการการท่องเที่ยวเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำสารนิพนธ์เรื่อง “ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์อย่างยั่งยืน กรณีศึกษา อำเภอเมือง จังหวัดปราจีนบุรี” โดยมี อาจารย์สมศักดิ์ เกตุแก่นจันทร์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย โดยขอให้ท่าน เจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงาน และประชาชนที่มาท่องเที่ยวในพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติปราจีนบุรี ตอบแบบสอบถามความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์อย่างยั่งยืน กรณีศึกษา อำเภอเมือง จังหวัดปราจีนบุรี ในระหว่างเดือนกรกฎาคม - สิงหาคม 2548

จึงเรียนมาเพื่อขอบความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ นางสาววันทนา ชมจินดา ได้เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ เพ็ญศิริ จิระเดชากุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร 02-664-1000 ต่อ 5731

หมายเหตุ ต้องการสอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ มือถือ 01-5637397

ที่ ศธ 0519 12/53 4 4

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

14 กรกฎาคม 2548

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยภูเบศร

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม

เนื่องด้วย นางสาววันทนา ชมจินดา นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการวางแผนและ การจัดการการท่องเที่ยวเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำสารนิพนธ์ เรื่อง “ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์อย่างยั่งยืน กรณีศึกษา อำเภอเมือง จังหวัดปราจีนบุรี” โดยมี อาจารย์สมศักดิ์ เกตุแก่นจันทร์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ในกรณีนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย โดยขอให้ท่าน เจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงาน และประชาชนที่มาใช้บริการในโรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยภูเบศร ตอบแบบสอบถามความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการพัฒนา การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์อย่างยั่งยืน กรณีศึกษา อำเภอเมือง จังหวัดปราจีนบุรี ในระหว่างเดือนกรกฎาคม - สิงหาคม 2548

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ นางสาววันทนา ชมจินดา ได้เก็บข้อมูล เพื่อการวิจัย และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ เพ็ญสิริ จิระเดชากุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร 02-664-1000 ต่อ 5731

หมายเหตุ ต้องการสอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ มือถือ 01-5637397

ที่ ศธ 0519 12/5, 45

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

14 กรกฎาคม 2548

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม

เนื่องด้วย นางสาววันทนา ชมจินดา นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการวางแผนและ
การจัดการการท่องเที่ยวเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำสารนิพนธ์
เรื่อง “ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์อย่างยั่งยืน กรณีศึกษา อำเภอเมือง
จังหวัดปราจีนบุรี” โดยมี อาจารย์สมศักดิ์ เกตุแก่นจันทร์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ในกรณี
นี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย โดยขอให้ท่าน และเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงาน ตอบแบบสอบถาม
ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์อย่างยั่งยืน กรณีศึกษา อำเภอเมือง จังหวัด
ปราจีนบุรี ในระหว่างเดือนกรกฎาคม - สิงหาคม 2548

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ นางสาววันทนา ชมจินดา ได้เก็บข้อมูล
เพื่อการวิจัย และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ เพ็ญสิริ จิระเชชากุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร 02-664-1000 ต่อ 5731

หมายเหตุ ต้องการสอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ มือถือ 01-5637397

ที่ ศธ 0519 12/5346

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

14 กรกฎาคม 2548

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เพื่อการวิจัย

เรียน หัวหน้าอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม

เนื่องด้วย นางสาววันทนา ชมจินดา นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการวางแผนและการจัดการการท่องเที่ยวเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำสารนิพนธ์เรื่อง “ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์อย่างยั่งยืน กรณีศึกษา อำเภอเมืองจังหวัดปราจีนบุรี” โดยมี อาจารย์สมศักดิ์ เกตุแก่นจันทร์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ในกรณีนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย โดยขอให้ท่าน เจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงาน และนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวในอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ ตอบแบบสอบถามความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์อย่างยั่งยืน กรณีศึกษา อำเภอเมือง จังหวัดปราจีนบุรี ในระหว่างเดือนกรกฎาคม - สิงหาคม 2548

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ นางสาววันทนา ชมจินดา ได้เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์เพ็ญสิริ จีระเดชากุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร 02-664-1000 ต่อ 5731

หมายเหตุ ต้องการสอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ มือถือ 01-5637397

ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ ชื่อสกุล	นางสาววันทนา ชมจินดา
วันเดือนปีเกิด	4 กรกฎาคม 2501
สถานที่เกิด	เขตพญาไท จังหวัดกรุงเทพมหานคร
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	43/464 หมู่บ้านปากเกร็ดวิลเลจ ถนนติวานนท์ ตำบลบางพูด อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี 11120
ตำแหน่งหน้าที่การงานปัจจุบัน	อาชีพอิสระ
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	43/464 หมู่บ้านปากเกร็ดวิลเลจ ถนนติวานนท์ ตำบลบางพูด อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี 11120
ประวัติการศึกษา	
พ ศ 2521	มัธยมศึกษาตอนปลาย จากโรงเรียนศรีอยุธยา
พ ศ 2525	การศึกษามัธยมศึกษา(เอกภาษาไทย) จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
พ ศ 2545	ประกาศนียบัตรบัณฑิต(การจัดการการท่องเที่ยวเพื่อ อนุรักษ์สิ่งแวดล้อม) จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
พ ศ 2548	วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต(การวางแผนและการจัดการ การท่องเที่ยวเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม) จากวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ